

דיני מיסים

מס

מס על סוגיו השונים לא נולד בימינו. ניתן לומר כי תהליך המיסוי לכשעצמו נולד לפני מאות שנים עוד בזמנם של השבטים האינדיאנים הקדומים. שיטות מס כמו "מס אויר", לדוגמא, שקבע מס לבעל השטח מצד כל מי ששוכן בשטח שלו, היו שכיחות ביותר

בזמנו.

בימינו אנו לא קיימות יותר שיטות מיסוי כבימי קדם, אלא כיום המס משולם על פי חוק.

יעדי המס:

1. לכסות את תקציב המדינה – ברור כי ללא מיסים לא נוכל לתת שירותי ביטחון, בריאות, חינוך וכדומה...
 2. מטרה כלכלית – המדינה מחפשת הצדקה כלכלית על פעולות של לקיחת מס על ידי כך שהיא רואה את תשלום המס באופן שמתחלק בצורה המועילה בסופו של דבר לכלכלה.
- חוק עידוד השקעות הון – מתווה הטבות מס ומענקים במסלולים שונים לחברות שישקיעו בתעשיות מסוימות באזורים מסוימים.

ישנם מספר מסלולים : פטור ממס, קבלת מענקים כדי להקים מפעל.
3. יעד חברתי – יסוד שוויוני, שיעור המס המוטל על משכורת גבוהה
שונה לגובה המס על משכורת נמוכה, שיטה זו נקראת שיטת מס
פרוגרסיבי.

מס פרוגרסיבי הינו מס הדרגתי שמטרתו לצמצם את האי שוויון,
ככל שהשכר של הפרט עולה כך עולה אחוז המס שעליו לשלם.
אדם המרוויח שכר יחסית נמוך ישלם מס (באחוזים) מס נמוך יותר
מאשר אדם המרוויח שכר גבוה יחסית.
בחישוב המס נלקח שיקול חברתי, מי שמרוויח יותר משלם יותר על
פי מדרגות מס.
השיקול בא לחלק את עוגת המס בצורה שוויונית חברתית, ישנן
הטבות לחיילים, עולים חדשים, זיכויים וכן הלאה...

ברפורמה של המס חילקו את המס הפרוגרסיבי ל – 6 מדרגות (בעבר
היו פחות מדרגות, דבר שיצר אי שוויון).

4. שיקול גיאוגרפי – לעיתים רוצים לעודד התיישבות במקומות
שרוצים שיהיה בהם רוב יהודי ועל בסיס זה נותנים עידוד מס.
במידה ואנו מקבלים הטבה כדי לגור במקום מסוים נשלם פחות
מס.

פסק דין רובינשטיין – רובינשטיין היה קבלן שהרוויח הרבה כסף ושילם מס. לאותו רובינשטיין היה חבר בעל חברה לדגי נוי אשר הפסיד כסף. רובינשטיין אמר שהוא יקנה מחברו את העסק באמצעות תשלום החובות. רובינשטיין לא רצה לגדל דגים והוא יצק פעילויות בניה בתוכה. הוא הרוויח כסף בחברה הזו ואז הוא בא לקזז את הרווח מההפסד, מס הכנסה אמר שהוא לא יכול לעשות זאת.

מס הכנסה טען לעסקה מלאכותית לפי **סעיף 86 – סמכות להתעלם מעסקאות מסוימות** – הסעיף מאפשר הימנעות ממס או הפחתה של מס, כאשר לא ניתן להוכיח כדאיות עסקית וכלכלית של פעולה, מס הכנסה יכול לראותה כעסקה מלאכותית שנועדה להפחית בתשלומי המס ולכן רשאי לבטלה. יש לציין שאם פקיד השומה חושש שעשינו עסקה מסוימת על מנת להפחית מס אנו נחויב במס כאילו הייתה עסקה כלכלית רגילה.

במס ישנם 3 אלמנטים:

1. **כפיה** – אף אחד לא משלם מיוזמתו.
2. **אין תמורה ישירה.**
3. **מטרה כלכלית** – אין קשר סיבתי בין המטרה שלשמה נלקח המס לבין המקור ממנה הוא נלקח. מה שמאגד את 3 האלמנטים יחד – צריכה להיות סמכות ספציפית לשם הטלת המס.

אגרה

אגרה היא תשלום שיהיה כפוי על המשלם ויכול להיות שיהיה מרצון, בהתאם לסוג האגרה.
לדוגמא: אגרה על נסיעה בכביש 6.

הזיקה בין התמורה לבין החיוב יכולה להיות גם עקיפה, אבל חייב להיות קשר סיבתי בינה ובין התשלום.

לדוגמא: אגרת בית משפט, אנחנו משלמים אגרה לבית משפט אך התמורה היא איננה ישירה למשפט שלי, במאקרו שילמנו לבית המשפט.

ההבדל בין מס לאגרה הוא שבמס אין תמורה ישירה, לעומת זאת באגרה יש תמורה ישירה כמו דוגמא הנסיעה על כביש 6 או אגרת טלוויזיה.

פס"ד קדיב – בשנות השמונים שררה בארץ אינפלציה גבוהה שבעקבותיה רשות השידור העלתה את האגרה למרות שבאותה התקופה הייתה הקפאת המחירים, אדם לא היה מעוניין לשלם לאחר העלאת האגרה ואמר שאסור להעלות את האגרה כיוון שזהו איננו מס.
רשות השידור טענה שבכלל לא מדובר באגרה, אלא למעשה במס, ומס אפשר להעלות, השאלה הייתה האם יש תמורה בעד האגרה?
בית המשפט קבע "שיש תמורה בעד האגרה" ולכן זוהי אגרה ואסור היה להעלות אותה.
בעקבות פרשה זו רשות השידור הייתה צריכה להחזיר לכולם כמעט את כל הכסף שהם גבו משנת 1985.

מחיר

מחיר הוא תשלום עבור שירות של רשות ציבורית והוא כולל את עלות הרשות והרווח של הרשות. לדוגמא: תשלום עבור מים, הרשות לוקחת כסף עבור שימוש במים ובנוסף לוקחת לעצמה רווח מסוים.

דמי השתתפות

דמי השתתפות נמצאים בין מס ובין מחיר. דמי השתתפות מוטלים לשם מימון שיפורים מיוחדים המשביחים את הערך של אותו אלמנט עם הקשר הסיבתי שבגינו הוא הוטל.

ההשבחה לא תמיד שווה בין כולם אך הרשות המקומית יכולה לקחת דמי השתתפות באופן שווה. דמי השתתפות הם כפייה, חייבים לשלם אותן. בסוף התהליך רואים כי הם מיועדים באופן ספציפי לאותה מטרה ולא נשאר בהם כסף שעובר למימון שוטף של אותה רשות מקומית.

היטל

היטל הוא תשלום שיכול להיות מנותק מכל זיקה לתמורה או לשירות הניתן מכוח חוק שמאפשר אותו.

היטל, אם הוא לא מוגדר כמס, אינו יכול להעשיר את הקופה הכללית, הוא ספציפי למטרה.

הדומה בין היטל ודמי השתתפות – כפיה לדברים ספציפיים.

ההבדל בין היטל ודמי השתתפות – דמי השתתפות נועדו למימון שיפורים שנעשו בעבר או קשורים באופן מלא לאלמנטים הקיימים כבר, הם הכרחיים לקיומם וזאת באופן מהותי לפי אמות מידה סבירים. לעומת זאת, היטל הוא תשלום לצורך פעילות בעתיד הנראה לעין.

לדוגמא: ארנונה היא מס הואיל והיא נעשית בכפייה, לרשות ציבורית שקיבלה סמכות ספציפית לגבות אותה, אין תמורה ישירה למשלם הארנונה.

דוגמא נוספת: ביטוח לאומי – הינו מס שנלקח בכפייה, מוסד לביטוח לאומי הוא בעל הסמכות שקיבל היתר לכך, אין תמורה ישירה.

פסק דין הרצל – העירייה ביקשה כסף עבור שיפור באיכות הכבישים.

התושבים טענו שהתשלום הוא בגדר מס ולכן אמרו שהם לא מסכימים לשלם מכיוון שאף אחד לא הסמיך את הרשות המקומית לקחת את אותו תשלום ולכן אין חובה לשלמו.

ישנם 2 סוגי מיסים :

1. מיסים ישירים – מיסים המוטלים ישירות על הנישום.
נישום הינו אותו אדם לרבות חברה וחבר בני אדם שהייתה להם הכנסה בשנת המס (12 חודשים המתחילים 1-ינואר ועד 31 דצמבר), חישוב המס הינו תקופתי = שנתי.

2. מיסים עקיפים – מס המוטל על הצריכה או על ההוצאה והוא מתגלגל על הצרכנים ומגולם במחיר השירות ובמחיר הסחורה הנקנית.
לדוגמא : מע"מ.

לדוגמא : נניח שיש חנות של מוצרים, המוצרים נמצאים במלאי, המוכר מכר מספר יחידות מהמוצרים, מכירת המוצרים זוהי פעילות שוטפת. במידה ובסוף שנה יהיה רווח המוכר יחויב במס בגין מכירתם של אותם מוצרים, חלק מההכנסה השוטפת. לעומת זאת, נניח שיש חנות בגדים המשתמשת בכלי בית אצלה בנכס (כלי בית שהעובדים אוכלים בהם נחשבים כנכס). החנות שמוכרת ביגוד מכרה גם את הצלחות ברווח, זהו רווח הון הואיל וכאן מדובר על רווח שלא קשור להכנסה השוטפת.

להלן מספר הבדלים בין סוגי ההכנסות השונות:

רווח הון – מוגדר בפקודת מס הכנסה בחלק ה': רווחי הון מדובר על מס שמוטל על הכנסה שאינה בגדר הכנסה שוטפת.

הכנסה חייבת – מוגדר בסעיף 2 – מקורות ההכנסה ובסעיף 3 – הכנסות אחרות – זוהי הכנסה שעליה משלמים מס וממנה מורידים ניכויים וזיכויים שונים.

הכנסה לא חייבת – הכנסה חסרת מקור, ולא נכנסת להגדרת הסל של סעיף 102 – מקורות אחרים ולכן לא חייבת במס.

הכנסה פטורה מוגדרת בסעיף 9 - הכנסות פטורות – להכנסה זו יש מקור, אולם המחוקק מצא לנכון לפטור את ההכנסה מתשלום מס וזאת מטעמים מיוחדים.

הכנסה בשווי כסף – הכנסה שצריכה להיות מתורגמת לפי שווי שוק. לדוגמא: משרד רו"ח הנמצא בתוך קומת משרדים, אותו משרד רו"ח משלם לחברה בעלת המשרדים, שכירות ודמי ניהול (פקס, טלפוניה, מזכירות, ארנונה...). משרד רו"ח נותן שירותי ראיית חשבון לחברה בעלת המשרדים. ניח ששכר הדירה הוא 4,000 ₪ ורו"ח גובה 10,000 ₪ עבור שירותיו.

שכר טרחה	10,000 ₪
דמי ניהול	<u>(4,000) ₪</u>
רווח למשרד רו"ח	6,000 ₪

על 6,000 ₪ משרד רו"ח ישלם מס.

אפשרות נוספת – בעל המשרד אמר לרו"ח שלא ישלם דמי ניהול והוא ישלם לרו"ח רק 6,000 ₪.

לרו"ח יש הכנסות שוות כסף, יש לו הטבה השווה 4000 ₪, במקרה זה הכנסת הרו"ח היא 6,000 ₪, אנחנו יודעים שהוא מקבל שירותים מהמשרד בשווי ערך 4,000 ₪.

מס הכנסה קובע שבמקרה שיש הכנסה שוות כסף, נמסה אותה לפי שווי שוק.

נניח שמס הכנסה קבע כי שווי שוק הינו 5,000 ₪, כתוצאה מכך מס הכנסה ממסה על הכנסה של 11,000 ₪.

מס הכנסה מוסיף יותר כסף מאשר בפועל משרד רו"ח היה צריך להרוויח. בחלק מהמקרים זה עוזר ובחלק פוגע.

הכנסה הונית ופירותית

בסעיף 2 (חלק ב') לפקודת מס הכנסה – מדובר על הכנסתו של אדם.

השאלה שעולה היא: "מהי הכנסה"?

צריך להבדיל בין הכנסה של פירות הנכס ובין הכנסה של נכס לתשואתו. הכנסה פירותית הינה תשואה על ההשקעה לעומת זאת הכנסה הונית הינה הכנסה חד פעמית שלא ניתן לחלקה למספר שנים.

ניתן להמשיל הכנסה הונית ופירותית לעץ, כאשר "כורתים" את העץ ומוכרים אותו זהו רווח הון (הכנסה הונית), לעומת זאת כאשר העץ מניב פירות לאורך זמן יש לנו תשואה על ההשקעה (הכנסה פירותית), נניח בפרדס ההכנסה מהתפוזים הינה הכנסה פירותית ואילו הכנסה ממכירת העץ זוהי הכנסה הונית.

סעיף 2 לפקודה מדבר רק על הכנסה פירותית.

ישנם מבחנים שיקבעו מהי הכנסה פירותית ומהי הכנסה הונית

מבחני תשתית

1. מבחן אופי הנכס – המבחן מנסה לקבוע האם האופי מרמז על כיוון הוני או על כיוון פירותי, זהו מבחן שלא עומד בפני עצמו, הוא מהווה רקע לשאר המבחנים וידרוש אח"כ משקלים נוספים מהמבחנים האחרים לפי אופי הנכס.

פסק דין אלמוני – קבע שמבחן אופי הנכס לכשעצמו לא יכול להצביע האם ההכנסה הונית או פירותית, אלא המבחן קובע את הרקע לשאר המבחנים. במידה ולפי מבחן אופי הנכס נראה שעסקה מסוימת היא הונית, כדי להחליט אם היא פירותית או הונית, נצטרך לתת משקל גבוה יותר בבדיקה, מבחן זה מנסה להגדיר את טיב הנכס ולפיכך את סוג העסקה.

פסק דין מזרחי – קבע שהשקעה במניות מבחינת טיבם הם בדרך כלל נכס הוני אבל הנכס ההוני הזה הוא גמיש והתנהגות הנישום יכולה לקבוע את הפיכתו לפירותי. לא תמיד השקעות בני"ע תהיינה הוניות ולכן יש לבחון את שאר המבחנים לפני קבלת החלטות, למשל להחזיק מניות בשביל להיות

בעלי החברה זהו נכס הוני, לעומת זאת, אם מדובר בחברת השקעות שקונה ומוכרת רק בשביל הרווח אנו נתייחס לזה כפירותי.

2. **מבחן היקף העסקה** – המבחן קובע שהיקף כספי גדול יוביל לכיוון הוני, כמובן שהנושא צריך להיבדק באופן יחסי מול שאר פעילויות הנישום.

למשל, מכירה של דירה הינה עסקה בהיקף גבוה, ברוב המקרים מכירת דירה תצביע על כיוון הוני, לעומת זאת מכירה של מספר דירות, למרות היקף העסקה לכל דירה יש כיוון פירותי.

פסק דין מזרחי – נקבע שבאופן יחסי צריך לבחון גם את היקף הפעילות וגם את תדירות הפעילות.

3. **מבחן הנסיבות המיוחדות** – זהו **מבחן קריטי** שכן ייתכן ויש נסיבות מיוחדות אשר יכולות לשנות את התוצאה, גם אם גובשה במבחנים האחרים. ההשפעה יכולה להיות כל כך מכרעת שגם אם המבחנים האחרים יצביעו על כיוון מסוים ייתכן ומבחן זה ישנה את הכיוון.

פסק דין אלמור – עולה חדש שהגיע לארץ והביא עמו בגדים מארצו בכדי למכור אותם בארץ – על פניו המכירה נראית פירותית אך עקב הנסיבות הראו שהכיוון הינו הוני הואיל והוא ביצע את כל המכירות בפעם אחת.

הוא לא הביא סחורה נוספת, העולה החדש הביא עמו בגדים למכירה חד-פעמית, הוא לא הביא עמו מלאים, הוא מכר את הבגדים על מנת שיהיה לו כסף בתחילת דרכו בארץ, על מנת שיהיה

לו הון ראשוני, המכירה היא לא מסחרית אלא השקעתית לפי מבחן זה השקעה זו הייתה הונית.

פסק דין חבש – באותו מקרה עולה אחר שהשקיע במלאי נעליים, תחום הנעליים הוא באופן כללי בעל אופי פירותי, אולם גם במקרה הזה העולה הביא את הנעליים באותה מטרה כמו במקרה הקודם (פס"ד אלמור) ולכן הוא לא נכנס לגדר "פירותי".

דוגמא נוספת – עולה חדש, היה בעלים של מפעל לקורות פלדה בחו"ל. הוא הגיע לארץ והביא איתו קורות הפלדה ומכר אותם, הנישום ביקש להיות ממוסה לפי **פסק דין אלמור** (מבחן נסיבות מיוחדות).

הטעות שעשה היא שישר לאחר מכן הוא הביא מאותו מפעל בחו"ל קורות עץ וגם אותם מכר, מס הכנסה טען שמכירה זאת היא פירותית הואיל ובמקרה כזה העסקה החוזרת הפכה את הפעולה למסחרית.

מבחנים מהותיים

4. **מבחן הארגון/הפעילות** – המבחן עוסק בארגון פעילות עסקית, המבחן גורס שפעילויות מסוימות יכולות להעיד על סוג הארגון וצורת עבודתו, על ניהולו. הפעילות העסקית בארגון יכולה להראות לנו האם מדובר בארגון הפועל לשם פעולה הונית או לשם פעולה מסחרית.
- לדוגמא**, אם יש חברה שמטרת הפעילות שלה היא ליצור עסקאות נדל"ן, אז ברור לנו שמבנה הפעילות שלה מוביל לארגון עסקי שמטרתו פירותי. לעומת זאת, מספר חברות שחברו יחד לקניה של נדל"ן הכיוון יהיה יותר הוני, בדוגמא זו צריך להתחשב בניהול.
- דוגמא נוספת** – אם יש לנו חברה שהתארגנה לצורך פעילות בניירות ערך ורכשה עם הזמן מספר נכסים ומכרה אותם, זה לא יראה על מסחריות מכיוון שהמבחן הארגון/פעילות עצמו מצביע על כך שהנכסים הם הוניים ועצם בניית ארגון הייתה לצורך פעילות פירותית בניירות ערך.
5. **מבחן מטרת החברה** – מטרת החברה מופיעות בדרך כלל בתקנון או בתזכיר החברה ושם מפורטים היכן החברה רשאית לעסוק וחריגה מאותם תחומים בדרך כלל אסורה. עם השנים בעקבות **חוק החברות החדש** הרחיבו את פעילות החברה לכל עסקה העשויה

להביא לרווח. כלומר, העובדה שעסקה מסוימת לא נמצאת בתקנון החברה, זה עדיין לא מוביל אותנו להחלטה כי העסקה היא הונית.

6. **מבחן מומחיות המוכר** – נישום שמומחה בתחום מסוים הכנסתו מהתחום תהיה פירותית הואיל והוא בקיא בשוק ומכיר את הנושא, אם המוכר מומחה בעסקו ומשתמש בידע שלו לגבי הפעילות השוטפת, ניתן לתת משקל רב לעסקה המתבצעת לכיוון פירותי.

לדוגמא – אם יש לנו אדם בתחום הנדל"ן ובגלל זה הוא יכול לקחת עסקאות ולהשתמש בידע שלו על מנת להרוויח, אותה בקיאות מביאה את העסקה לפירותית.

דוגמא נוספת – אדם שישקיע בשוק ההון ולא ייכנס למבחנים האחרים ייתכן והוא ייכנס לפעילות ההונית או הפירותית וזה תלוי במומחיותו.

אם אני לוקח יועץ ואני לא בקיא בתחום האם ההכנסה של הפעולה אצלי היא הונית או פירותית?

בית המשפט קבע שהכנסה שכזו תיחשב כפירותית לפי **פסק דין בן**

ציון.

שאלו מומחים בתחום שוק ההון לצורך פעילות במניות ואגרות חוב, המבחן לקח את הפוטנציאל שקיים והשליך אותו על פעילות החברה וראה זאת כפירותי.

במקרה כזה על הנישום מוטל נטל רב יותר, עליו להוכיח שמדובר בהכנסה הונית.

בית המשפט נזר מלקחת מקרים לצד הקיצוני, כלומר לא כל פעם שיש מומחה זה אומר שההכנסה פירותית.

פסק דין הראל – היה מתווך שקנה חצי גג קיבל זכויות בנייה ומכר אותו, מס הכנסה טען שזוהי הכנסה פירותית כיוון שזהו מומחיותו.

בית המשפט קבע שלמרות שהוא מקצועי ויש לו ידע בתחום במקרה זה יש לחפש מומחיות יתר, בקיאות ותזמון נסיבתי ולא לרוץ ולקבוע ככלל שהפעולות מסוג זה הן פירותיות, בית המשפט לא ייקח את זה לכיוון הפירותי אלא לכיוון ההוני (זו עסקה חד פעמית). בית המשפט קבע שמומחיות לא תוביל באופן חד משמעי להכנסה פירותית.

מבחנים טכניים

7. מבחן תקופת האחזקה – מבחן זה אומר שככל שאני מחזיק בנכס זמן רב יותר זה מצביע על כיוון הוני, תקופה קצרה מובילה לכיוון פירותי, ניסו לקחת את מבחן זה לכיוון של ניירות ערך.

ככל שהחזקתי נכס לתקופה יותר ארוכה הדבר מלמד על רצון להשתמש בו, ככל שהחזקתי בנכס לתקופה קצרה יותר הדבר מעיד על רצוני למכור את הנכס.

פסק דין מזרחי – נקבע שתקופת האחזקה (של ניירות ערך), גם אם הייתה ימים ספורים הצביעה על כיוון שי ניצול מצב השוק על מנת להרוויח רווחים בזמן קצר. אמנם תקופת האחזקה הייתה קצרה, אך הרווח שנצבר בני"ע לא היה בגדר פעולה עסקית שוטפת, אלא נבע מעליית ערך של אותם ני"ע.

לכן המכירות היו הוניות, לא היו כאן נסיבות מיוחדות, בית המשפט אמר שהיה כאן ניצול של מצב קיים, כלומר מכירה כדי להרוויח, לעומת זאת, לא נקבע שתקופה קצרה תמיד תצביע על כיוון פירותי אלא תשמש כמבחן עזר.

בפסק דין ניתנה דוגמא של נכסים שאופיים לא מסחרי אז התדירות תהיה יותר נמוכה.

פסק דין תדמור – נקבע שמכירה של נכס בתקופה של שנתיים הינה קצרה, לעומת זאת, מכירה של נכס מעל 8 שנים הינה ארוכה.

8. **מבחן תדירות העסקאות** – המבחן גורס שאם יש תדירות גבוהה זה מראה כיוון שמדובר בעסק, המבחן שמיש מאוד בשל הטכניות בה ניתן לעבד נתונים, אבל גם כאן צריך לראות את סוג העסקאות לאור

העובדה שלעיתים מדובר בעסקאות נזילות יותר ולעיתים בעסקאות נזילות פחות.

פסק דין אסל – היה מהנדס שעבד בחברה קבלנית, הוא קנה ומכר

מספר דירות, רצו להכניס זאת לכיוון פירותי בגלל התדירות.

מס הכנסה טען שלאור התדירות של הקניה והמכירה יש לראות

הכנסה זאת כפירותית.

הנישום טען שאיננו חברה קבלנית שזוהי תחום עיסוקה, במקרה

כזה קשה לקבוע מהי תדירות נמוכה ומהי גבוהה, תדירות היא עניין

יחסי, הואיל ובחברה קבלנית הזמנות של הקונים הן בתדירות

גבוהה יותר, לעומת זאת, מס הכנסה טען שלפי מבחן

הבקיאות/מומחיות של המוכר אפשר לומר שמדובר על פעילות

מסחרית, הואיל והזמינות של הדירות יכולה להצדיק את החלפת

הדירות בתדירות גבוהה.

בית המשפט קבע שיש לקבוע אינדיקציה לגבי שילוב מספר קניות

מול מספר מכירות.

בלי להיכנס לתוצאות מבחן הבקיאות ובמקרה כזה הפעולה תהיה

הונית, בית המשפט קבע שרמת הפעילות לא הפכה את הנישום

לעוסק (היכולת שלו במכירת העסק הוא לא כמו של מומחה

בתחום).

9. **מבחן המימון** – המבחן גורס שלפי מקור המימון ניתן לקבוע את סוג העסקה, המבחן בודק האם עסקת המכר היא פירותית הוא הונית, המבחן מראה שבמקרים בהם המימון הוא ממקורות עצמאיים הדבר מעיד שהרכישה היא הונית ומימון ממקורות אחרים/חיצוניים מעיד שהעסקה היא פירותית.

כמו כן המבחן מבדיל בין מימון לטווח הקצר כבעל אופי מסחרי (פירותי) לבין מימון לטווח הארוך כבעל אופי הוני.
מבחני התשתית ישפיעו על מבחן המימון הואיל ובמקרה שבו נרכש נכס פירותי בהיקף גדול לא צריך מימון חיצוני כדי להוכיח שזו עסקה פירותית ולכן לעיתים רבות מבחן המימון מיותר.

פסק דין מזרחי – נאמר שלמרות שפעילות רכישת ניירות הערך נעשית בד"כ באמצעות אשראי לזמן קצר, במקרה זה לא תהיה התייחסות למבחן המימון בגלל אופי הנכס.

10. **מבחן ייעוד התמורה** – זהו מבחן המשך של **מבחן המימון** (מבחן ראוי).

יש לבדוק את מקור רכישת הנכס, מהו השימוש בכספי התמורה ממכירת הנכס?
במבחן הייעוד אנו בודקים את השימוש בכספי התמורה והמבחן הזה הוא בעייתי, הוא מוביל אותנו **למבחן התדירות**.

ניתן לראות גישה במניות – רכישת מניות בתמורה למכירת מניות זה בעצם פירותי ומחזורי, על מנת לבצע החלטה או צריכים להסתכל על מבחנים נוספים ולבחון האם מדובר בפעילות פירותית או הונית.

פסק דין מזרחי – אי אפשר להסתמך על מבחן המימון לטווח הקצר אך אפשר להשתמש במבחן התמורה; כלומר הייתה פעילות פירותית נוספת לרכישת ני"ע.

11. מבחן מטרת הרכישה והמכירה – מבחן זה אמור להיות המבחן המכריע הואיל והמבחן מראה באמצעים אובייקטיביים האם העסקה הונית הוא פירותית, המבחן ממצא בתוכו את כל המבחנים.

לדוגמא, נניח שחברה החליטה בדיקטטוריון לבצע השקעה הונית כלשהי, זוהי מטרת הפעולה, לצורך העניין נניח שהמבחנים האחרים מושכים לכיוון פירותי בסופו של דבר תינתן חשיבות גבוהה מאוד למבחן המטרה מול שאר המבחנים בשילוב עם מבחן נסיבות מיוחדות.

פסק דין דקל – הראה מצב בו החברה לא ציפתה לרווחים גבוהים בניירות ערך ומטרתה כפי שהוצהרה כפירותית הייתה בסופו של דבר הונית, למרות הכל בית המשפט נתן משקל למטרה שהחברה ייעדה לעסקה.

12. **מבחן ההבשלה וההשבחה** – המבחן גורס שאם הנישום ביצע פעילות מיוחדת להעלאת ערך הנכס, גם אם ההשבחה הייתה באמצעות פעולה עקיפה, הפעולה תהייה הונית.

פסק דין דנקר – למרות טענות המבחן נקבע שמקרקעין שהופך למלאי אשר נמכר באופן מסחרי על ידי השבחה יהפוך את האירוע לפירותי.

הדבר דומה ל**פסק דין מזרחי** היו מניות אשר בעקיפין ערכן עלה כתוצאה של ההבשלה וההשבחה בחברה, החברה היא שהביאה לעליית ערך של מניותיה ביום מכירת המניות ולכן הייתה עסקה פירותית.

13. **מבחן צורת הרישום במאזנים ובדוחות הכספיים** – מבחן זה איננו מופיע באופן עצמאי.

לעומת זאת ב**פסק דין מורן** – נקבע שהרישום במאזן בצורה הסותרת את הפעילות מול מס – הכנסה תקשה על הנישום להוכיח את פעילותו.
לדוגמא, נניח שנישום רשם נכס מסוים כמלאי ולאחר מכן טען שזה נכס הוני, לנישום תהיה בעיה להוכיח.

14. **מבחן היחס בין הקניות והמכירות** – זהו תת מבחן של **מבחן התדירות**, מבחן זה אומר שלא תמיד יש פרופורציה בין קניות למכירות, גם במקרים בהן יש יותר קניות ממכירות זה אינדיקאציה להוני.

15. מבחן האינטגרליות – מבחן זה גורס שאם העסקה היא באופן חד משמעי בתחום הפעילות של הנישום וגם אם איננה בתחום הפעילות של הנישום אך אינטגרלי לתחום של הנישום וגם אם העסקה היא אקראית זה ייכנס לפעילות הנישום ולא יהיה ניתוק ממחזור העסקים, כלומר ייחשב לפירוטי (סעיף 2(1) – עסק או משלח יד "עסקה או עסק אקראי בעל אופי מסחרי").

16. מבחן נסיבות העסקה – מבחן זה גורס שייתכן ועסקה נראית הונית אך תהיה פירוטית ולהיפך, לפי הנסיבות.

לדוגמא, נניח חברה שיש לה מלאי אשר היא מוכרת באופן פירוטי, לאחר זמן מה החברה פשטה רגל, על מנת לסגור את החובות מכרו את המלאי כולו בלי הבחנה בין סוגי המלאי השונים, לפי מבחן נסיבות מיוחדות החברה הייתה צריכה למכור את המלאי בכיוון הוני למרות שהעסקה פירוטית, לעומת זאת יכול להיות מספר נכסים הוניים כאשר הייתה לחברה אפשרות לקנות נכסים אחרים שיתכנסו לכיוון פירוטי והחברה הייתה זקוקה לכסף, בשביל זה במבחן הנסיבות (אך ורק במבחן זה), כעת המכירה של הנכסים שהייתה מוגדרת הונית הופכת לפירוטית, הואיל והייתה הזדמנות למכור ולהשקיע במקום אחר.

17. **מבחן המניע** – לפי המבחן הנ"ל לא ניתן לומר שרק בעסקה מסחרית (פירותית) אנו מעוניינים להרוויח ואילו בעסקה הונית אנו מוכנים להפסיד. אם במבחן התוצאה יהיה רווח זה לא אומר שההכנסה פירותית.

סיכום:

18. **מבחן מסכם** – כאשר יש מצב שבו צריך להחליט האם העסקה פירותית הוא הונית יש לבחון את כל המבחנים, צריך להראות מה באופן מהותי מצביע על הכיוון הפירותי או ההוני ולתת את המשקלים הנכונים לצורך העניין.

הכנסה

סעיף 1 – הגדרות – הסעיף מגדיר הכנסה כסך ההכנסות של אותו אדם בדרך שהיא קבועה ושוטפת, ההכנסה נקבעת לפי מקורות ההכנסה המפורטים **בסעיף 2 – מקורות ההכנסה ובסעיף 3 – הכנסות אחרות.**

סעיף 2 – מקורות ההכנסה

עלינו לשים לב שלא מדובר על חוק מס הכנסה, אלא **פקודת מס הכנסה**, הפקודה היא מתקופת המנדט הבריטי, על מנת להפריד בין ההכנסות השונות הפרידו את הסעיף ל – 10 מקורות הכנסה, עלינו לשים לב שגישה זו שונה מהגישה האמריקאית שבה הכל ממוסה למעט מה שניתן עליו פטור ספציפי.

הסעיף מגדיר שהוא מתייחסת הן לתושב ישראל והן לתושב חוץ ולכן עלינו להגדיר תושב ישראל ותושב חוץ, **בסעיף 1 – הגדרות** ניתן למצוא את ההגדרה לתושב, ישנם שני סוגים של תושבים :

1. **יחיד** – החוק מחליט מיהו תושב, לפי **מבחן מרכז החיים**, את המבחן ניתן לבדוק בשני אופנים :

א. החוק מפרט אמות מידה לבחינת מרכז החיים לשם כך הוא

מתחשב בכל הקשרים החברתיים, הכלכליים והחברתיים

הכוללים של הנישום :

1. מקום ביתו הקבוע.

2. מקום המגורים שלו ושל בני משפחתו.

3. מקום עיסוקו הרגיל או הקבוע או מקום העסקתו הקבוע.
4. מקום האינטרסים הכלכליים, הפעילים והמהותיים שלו.
5. מקום פעילותו בארגונים, באיגודים או במוסדות שונים.

אנו מחפשים את הסממנים שמעידים על מרכז חייו.

- ב. אפשרות נוספת לבדיקת מרכז החיים של אדם היא על ידי מספר ימי שהייה בישראל, את הטענה הזו יכולים לסתור הן הנישום והן שלטונות המס, התנאים הם :
 1. שהייה בישראל של 183 יום לפחות בשנת המס.
 2. שהייה בישראל של 30 יום בשנת המס ובנוסף שהייה בישראל של 425 יום לפחות בשנת המס ובשנתיים שקדמו לה.

2. **חבר בני אדם** – החוק יגדיר חברה חייבת במס במידה והיא עומדת באחד משני התנאים הבאים :
 - א. החברה התאגדה בישראל.
 - ב. השליטה של החברה, עסקיה וניהולה מתקיימים בישראל.

נמנה את 10 מקורות ההכנסה:

סעיף 2(1) – עסק או משלח יד – כל מלאכה שאדם עושה באופן פרטי

מוגדרת כעסק או משלח יד, האדם אחראי להכנסתו, אין מי שנותן לו הוראות, האדם מפקח על עבודתו, הכנסה זו נחשבת הכנסה מיגיעה אישית. לסעיף זה מוסיפים כל עסקה אקראית גם אם איננה חלק מעסק כל עוד היא בעל אופי מסחרי.

סעיף 2(2) – עבודה – באופן כללי כאשר אנו אומרים עבודה הכוונה היא

לאדם שמקבל שכר עבור עבודתו, עיקר העבודה היא אקטיבית אך המעביד מפריש לעובד – טובת הנאה, ניתן לראות את ההגדרה המלאה:

סעיף 2(2)(א) – השתכרות או ריווח מעבודה וכל טובת הנאה (נפרט בהמשך),

או קצובה או כיסוי הוצאות שניתנו לעובד ממעבידו בין במישרין ובין בעקיפין, בסעיף ניתן לראות דוגמאות להוצאות אשר יחושבו לפי סעיף זה כהכנסה.

לא כל סכום שהמעסיק ינסה לזקוף לעובד כהכנסה יוכר למעביד כהוצאה.

טובות הנאה – כל הכנסה שנכנסת לגדר יחסי עובד – מעביד, צריך לבדוק מי

ישלם את המס? במקרה זה יש שתי דרכים למסות:

1. ההוצאות שהמעביד ייתן לעובד מעבר למשכורת תהיה למעביד

הוצאה לא מוכרת ולכן הוא ישלם עליה מס.

2. ההוצאות שהמעביד ייתן לעובד, ההוצאות הני"ל יתווספו למשכורת

העובד, הוצאות שמגולמות בשכר אצל העובד, העובד ישלם על כך

מס כתוספת על ההכנסה.

סעיף 32(11) – הסעיף מדבר על מתן טובות הנאה, הסעיף עוסק במקרה שניתן לייחס את ההטבה באופן ספציפי לעובד מסוים. **לדוגמא:** נניח שהעובד מקבל שכר של 15,000 ₪ ובנוסף רכב מהעבודה, הרכב הוא כמו טובת הנאה, רכב צמוד נחשב כשווה כסף, נניח ששווי הרכב הינו 1,000 ₪, סה"כ משכורות של אותו עובד הינה 16,000 ₪, הואיל ומדובר על הטבה לעובד המעביד מעלה את המשכורת לצורכי מס. לעומת זאת במידה ויש במפעל רכב שהוא של כל המפעל וכל פעם מישהו אחר משתמש בו זה לא ייחשב כהטבה לעובד.

האם תשר/טיפ צריך להיות ממוסה כחלק ממשכורת העובד? האם המשכורת של העובד צריכה להיות ממוסה לפי סעיף 2(1)?

בנושא זה עסק **פסק דיין ליבוביץ** – משכורת ממוסה לפי **סעיף 2(2) – עבודה**

והכנסה מעסק תמוסה לפי **סעיף 2(1) – הכנסה מעסק או משלח יד**, בהכנסה מעסק צריך להגיש דו"ח לעומת זאת כאשר אדם מקבל משכורת הוא מקבל את הדו"ח.

ליבוביץ טען שהוא לא צריך לשלם מס על הטיפ, הואיל ולפי **סעיף 2(2)** הכנסה שפטורה מהכנת דו"ח לא צריך לדווח עליה – שהמעביד ידווח מס הכנסה טען שמכיוון שהמשכורת מורכבת משני חלקים, מצד אחד עבודה שממוסה לפי **סעיף 2(2)** ומצד שני הכנסה גבוהה יותר שעליה אין פיקוח והמקור הוא משלח יד לפי **סעיף 2(1)**, העובד חייב לדווח על הכנסה זו ולשלם עליה מס לפי מדרגות המס.

במידה וההכנסה מטיפים ועמלות הופכת להיות קבועה, ההכנסה הופכת להיות פירותית מעסק ויש לתת על כך דיווח ולמסות את הנישום לפי **סעיף 2(1) – עסק או משלח יד**.

פס"ד (תקדימי) מלון טבריה - מדובר במשפחה שעבדה בניהול מלון, המשפחה ישנה ואכלה במלון בטענה כי הם צריכים להיות במקום על מנת לפקח, לשמור ולוודא שהכל כשורה. מס הכנסה טען כי מדובר בטובת הנאה שהנישום זכה בה ולכן יש לחייב את המנהלים במס. מאותו מקרה זה מחייבים את כל המלצרים העובדים בבתי המלון בהכנסה נוספת בגין טובת הנאה שהם מקבלים על הארוחות.

דוגמא לטובת הנאה במיסוי :

הרכב של המעביד, המעביד מצמיד את הרכב לעובד וכתוצאה מכך לעובד יש שווי שימוש של 5,000 ₪, המעביד רוצה לגלם לעובד את שווי השימוש, המעביד מחד זוקף לעובד שווי שימוש של 5,000 ₪, ומאידך בשביל שהתזרים יהיה 0 (מבחן הגילום), המעביד מוסיף לעובד 5,000 ₪, ובעצם מנכה שווי שימוש של 5,000 ומס מגולם של 10,000.

על מנת להחליט האם קיימת טובת הנאה לעובד עלינו לשאול היא מתי זה תועלת מעביד ומתי זוהי הנאת העובד?

לדוגמא, לימודים או קורסים למיניהם שהמעביד מממן לעובד האם מדובר בתועלת המעביד או להנאת העובד?
נניח שעובד במפעל רגיל נשלח על ידי המעביד ללמוד מנהל עסקים מתוך תקווה שהוא יישם את מה שהוא למד בעבודה שלו.

מצד אחד ניתן לומר שזה לתועלת המעביד מכיוון שהוא יקבל עובד יותר מוכשר אך מצד שני אפשר לומר שזה להנאת העובד מכיוון שהוא לומד

דברים שימשו אותו גם במקומות עבודה אחרים ובנוסף זה עוזר לו להתקדם באותו מקום עבודה ולכן יש לעובד אינטרס ללמוד.

ההחלטה האם זו טובת המעביד או הנאת העובד תלויה במערכת היחסים שבין העובד לבין המעביד, למשל:

- יוזמת העובד – אם היציאה ללימודים היא דבר שהעובד צריך לבקש אותו, סביר להניח שהוא ייחשב להנאת העובד גם אם המעביד מוכן לממן את זה, זוהי אינדיקציה לכך שעיקר ההנאה היא של העובד.

- יוזמת המעביד – העובד איננו מעוניין באותם לימודים, האם המעביד חייב אותו ללכת? אם המעביד היה מחייב אותו או לוחץ עליו ללכת כי אז זוהי תועלת המעביד, אם המעביד לא מחייב אז נראה כי זוהי תועלת העובד.

יש לבדוק כל מקרה לגופו על מנת להחליט האם מדובר על תועלת המעביד או הנאת העובד.

על מנת לבחון האם בכלל מתקיימים יחסי עובד מעביד (על מנת שנוכל להפנות למקור הכנסה לפי סעיף 2(2) – עבודה) יש לבצע מספר מבחנים שקובעים באם מדובר ביחסי עובד מעביד:

המבחן המרכזי הוא מבחן ההשתלבות – המבחן מורכב מפאן חיובי ומפאן שלילי, מבחן ההשתלבות הוא מבחן שאומר שעובד הוא אדם המשולב במפעל והוא אינו בעל עסק עצמאי משלו המשרת את המפעל כגורם חיצוני.

הפאן החיובי של מבחן ההשתלבות הינו : עובד הוא אדם המשולב במפעל,

פאן זה מורכב ממספר תנאים :

- א. **קיימת יחידה ארגונית אשר במסגרתה נתונה למעביד הזכות לארגון ולחלוקת העבודה לעובדים השונים** – זוהי בעצם הגדרה של מפעל, מפעל הוא גם יחידה כלכלית שעוסקת בייצור, מסחר, הפקה ומתן שירותים.
- ב. **ניתן להשתלב בקשר חוזי קרי תחילת מערכת היחסים בין העובד למעביד היא בקשר חוזי (גם חוזה בע"פ) העובד אישית צריך להיות צד לחוזה** – עצם העבודה בחברה יוצרת חוזה על ידי התנהגות וכל זאת מכיוון שיחסי העבודה הם דבר דינאמי וכל הזמן נוצרים מודלים חדשים של העסקה ובית הדין לעבודה, צריך להתאים את עצמו לאותם מודלים ולכן מבחן הקשר החוזי הוא לא מבחן בלעדי.
- ג. **מטרת ההתקשרות חייבת להגדיר את ביצוע העבודה כמטרה עיקרית ולא כמשימה נלווית למטרה אחרת**; כלומר העובד צריך להעמיד מול המעביד את כוח עבודתו ולא אמצעי ייצור אחרים.
- ד. **מבחן טיב העבודה** – מדובר בעובד שצריך לנסוע הרבה עיקר העבודה היא ברכב אך מדובר על הרכב שלו היינו רואים זאת כשירות מונית או תובלה?
- ה. **במבחן ההשתלבות עלינו לבחון האם מבצע העבודה מקבל הוראות וחייב לציית להם?** (בכל מה שקשור לתחומי העבודה), **אנו בוחנים**

את מבחן השליטה כחלק ממבחן ההשתלבות – יש מקרים שהעובד יותר מקצועי מהמעביד ולכן כיום מצמצמים את **מבחן הציות** להחלטות ניהוליות בלבד, מבחן זה בודק כפיפות ארגונית.

הפאן השלילי מבחן ההשתלבות, פאן זה מורכב ממספר תנאים :

א. **התנאי המרכזי דורש כי לעובד לא יהיה עסק עצמאי משלו,** התשובה מהו עסק עצמאי תלויה בנסיבות מי נהנה מייעול בעבודה ומחסכון הוצאות ייצור בנושא, או בסיכוני ההפסד ובסיכויי הרווח והאם יש בעסק השקעת הון (שלושה תנאים). בית המשפט נוטה לקבוע כי עובד אשר נהנה משלושת הנתונים שהוגדרו הינו בעל עסק קטן.

ב. **הגדרת התקשרות ע"י הצדדים, "הדם" ששני הצדדים נתנו לקשר אינו מחייב ואין לקבוע בו תוקף משפטי.**

ג. **צורת הצגת הקשר לצד ג' אין בה לקבוע את סוג ההתקשרות.**

ד. **כי הצגת מערכת היחסים מול שלטונות המס והביטוח הלאומי לא יקבעו את מעמד העובד** – במידה הנישום שרשום כעצמאי (מבחינת מס הכנסה) וטוען שהוא עובד, עליו נטל ההוכחה ועליו להראות שחרף העובדה שכך הוא נהג הוא עובד והתנהגותו לא שיקפה את המעמד למעשה;

ה. השתתפות בישיבות מחלקה אינן גורם קובע האם יתקיימו יחסי עובד מעביד.

ו. שימוש במשרד המעביד כבסיס משרדי – לא קובע שיש יחסי עובד מעביד.

ז. מספר שנות תעסוקה – יכול להיות שאתה נותן שירותים במשך שנים וזה לא אומר שאתה עובד.

ח. הנאה מתועלת – האם העובד נהנה מהתועלת שאני מביא למשרד?
עובד בחברה שביצע התייעלות, במידה והוא לא נהנה מהתייעלות, האם זה שהעובד לא נהנה מהתועלת הופך אותו להיות עובד? זה לא חייב, יכול להיות שזהו נותן שירותים.

ט. צורת תשלום השכר – בד"כ בית המשפט נוטה לראות כמי שמקבל חלק מהרווחים כאינו עובד ואת מי שמקבל שכר על פי יחידות זמן (שעות) כעובד, אולם עקב העובדה שעם השנים הפכנו להיות הון אנושי והתמקצענו קצת קשה לראות את התנאי כתנאי הכרחי.

בפסיקה נקבע שבמידה וישנה סתירה בין המבחנים השונים לקביעת האם נישום הוא עובד יש להיעזר במבחן מיוחד מבחן מעורב במבחן הזה עושים שימוש במצבי ביניים כאשר יש בעיה לקבל החלטה בגלל נסיבות סותרות, כלומר יש לתת משקל למבחנים הקודמים ולבצע החלטה לפי העיקרי שבניהם.

סעיף 2(4) – דיבידנד והפרשי הצמדה – אלו הן הכנסות פיננסיות,

אדם לא חייב לעבוד באופן פיסי על מנת להיות מחויב במס, בסעיף זה מגדירים שגם תשואה מדיבידנד, ריבית ופרשי הצמדה מחויבים במס, במצב זה לאדם גדלה ההכנסה ולכן הוא מחויב במס.

סעיף 2(5) – גמלאות – הסעיף מגדיר שגם כאשר שגם אם אדם לא עובד,

הגיע לגיל פרישה עליו לשלם מס עבור קצבה, מלוג או אנונה, כלומר חלק מהסכום שגמלאי מקבל מחויב במס, הסברים להגדרת החוק:

קצבה – הכוונה היא בעיקר לפנסיות, למשל קצבאות של הביטוח הלאומי (אם כי לרוב הקצבאות יש פטור) ותשלומים שוטפים שמגיעים ממעביד, מקופת גמל וכן הלאה.

מלוג – הכוונה למזונות, נכסי מלוג, מזונות ממילא פטורים ממס ולכן יש להתעלם מהן.

אנונה – הדוגמא הקלאסית לאנונה היא כאשר אדם מגיע לגיל גמלאות ושם את הכסף אצל חברת ביטוח, חברת הביטוח נותנת לא כל חודש סכום כסף יחסית לסכום שהפקיד ולחישוב שהיא עושה למספר השנים שהוא ימשיך לחיות, אבל אנונה היא למעשה כל פעם שבה אני נותן למישהו כסף או שווה כסף כדי לקבל תשלום תקופתי שוטף.

סעיף 2(6) – אחוזת בית וקרקע – אדם יהיה מחויב במס על הכנסה מדמי שכירות, תמלוגים, דמי מפתח וכל מיני רווחים שמקורם באחוזת בית וקרקע ובבניין תעשייתי.

פס"ד קרית יהודית – דובר על חברה שהיה לה בניין שאותו השכירה באופן מלא לשוכר יחיד בשלב מסוים עשתה החברה חלוקה פנימית והשכירה את הבניין למספר רב של שוכרים בעקבות כך דרש מס הכנסה לחייב אותה לפי סעיף **(1)2** – **הכנסה מעסק או משלח יד** הואיל ומס הכנסה טען שמדובר בהכנסה מעסק.

סעיף (7)2 – **נכסים אחרים** – סעיף זה משלים את **סעיף (6)2** כלומר כל השתכרות או רווח שלא מאחוזת בית וקרקע או בניין תעשייתי, לדוגמא הכנסה מנכסים בלתי מוחשיים.

סעיף (8)2 – **חקלאות** – כל השתכרות מחקלאות נהוג להפרידה מעסק רגיל, הדבר נובע מכך שבמדינת ישראל נהוג לתת הטבות מס לחקלאים.

סעיף (9)2 – **פטנט וזכויות יוצרים** – הסעיף מגדיר הכנסה מקניין רוחני, יש לשים לב שההכנסה תיכנס להגדרה של סעיף זה בתנאי שהקניין הרוחני לא חלק מעיסוקו הרגיל של אותו אדם, במידה וההכנסה מקניין רוחני היא חלק מעיסוקו הרגיל של אותו אדם הסעיף שיחול הוא **סעיף (1)2** – **עסק או משלח יד**.

לסעיף (9)2 – **פטנט וזכויות יוצרים** יש 4 תנאים מצטברים לקיום מקור ההכנסה ועצם סעיף זה ניבנה כהמשך לסעיף **(7)2** – **נכסים אחרים** :

1. הפטנט נמכר לצמיתות.

2. נמכר פטנט או זכות יוצרים.

3. מכירה חייבת להיות היוצר המקורי/הממציא.

4. ההמצאה/היצירה אינה בתחום עיסוקו של הממציא או של היוצר.

לדוגמא – רופא שהמומחיות שלו היא בתחום הרפואה צייר ציור ומוכר אותו זה יכנס להגדרת הסעיף בניגוד לצייר שמוכר את הציור וזה ייכנס להכנסה לפי סעיף 2(1) – עסק או משלח יד.

סעיף 2(10) – מקורות אחרים – כל הכנסה שלא מופיעה בסעיפים הקודמים או שאין עליה פטור בהמשך הפקודה תהיה חייבת במס לפי סעיף זה, זהו מעיין סעיף סל שבא לוודא שלא יהיו ניסיונות להעלים מס ולכן הוגדר שכל עוד אין פטור מפורש ולא מוצאים להכנסה מקור ניתן להכניסה לסעיף הסל.

- האם ניתן לשייך הכנסה בלתי חוקית לאחד מסעיפי המקור? תשובה
לשאלה זו נמצאה בפסיקה, להלן מספר דוגמאות:

פסק דין וסרמן – בחורה עבדה ביצאנות, מס הכנסה גילה שזהו עסק פעיל, הבחורה טענה שמדובר בהכנסה אסורה ולכן אין להכנסה מקור, ההכנסה בלתי חוקית.
בית המשפט קבע שבמקרה הזה חל סעיף 2(1) – עסק או משלח יד – גם אם זו הכנסה לא חוקית היא עדיין הכנסה מעסק והיא חייבת במס.

פסק דין פרומקין – חיילים הגיעו לקבל חוות דעת של פסיכיאטר על

מנת להשתחרר מהצבא, החיילים נתנו לפסיכיאטר כסף "מתחת לשולחן".

מס הכנסה קבע שיש להכנסה מקור ולכן ניתן למסות את

הפסיכיאטר לפי **סעיף 2(1) - עסק או משלח יד או סעיף 2(2) –**

עבודה.

פרומקין טען שמדובר על הכנסה בלתי חוקית וביקש שיתנו לו לנכות

את הוצאות המשפט הפלילי ואת הקנס שהוא שילם.

בית המשפט קבע שאת ההוצאה של המשפט הפלילי לא ניתן לנכות

הואיל וההוצאה לא בייצור ההכנסה ועל מנת לשמור על ההרמוניה

בין החוקים נקבע שקנסות והוצאות כאלו לא יותרו בניכוי (יוסבר

בפרק הוצאות).

סעיף 2א' – השתכרות או רווח מהימורים מהגרלות או פרסים

מטרת הסעיף הייתה להגדיל את תקבולי מס הכנסה על ידי כך שימסו גם הכנסות שמקורן בהימורים ובהגרלות.

סעיף 2א'(א) – בזמן שאת ההכנסה מחייבים במס, את ההפסדים שנגרמו מאותה סיטואציה אין מתירים לקזז מההכנסה.

לדוגמא, מהמר שהרוויח יחויב במס, נניח שבשנת המס הבאה הוא הפסיד, בשנה שהוא הפסיד הוא לא יכול לקזז את ההפסד מול שאר הכנסותיו.

סעיף 2א'(ב) – בסעיף מופיעים מספר יוצאי דופן שלא יחויבו במס:

1. אם ניתן למצוא מקור להכנסה למרות שהיא מוכלת בסעיף 2א'(א) במידה וייווצר הפסד ניתן יהיה לקזזו.
 2. השתכרות או רווח ממסגרת אישית לא תחויב במס, לדוגמא, מלגה על בסיס אישי, יש לוודא שהתמורה היא על בסיס אישי ולא בסיס עבודה.
 3. הכנסה מהגרלות או פרסים עד לסכום 50,000 ₪ (הסכום מתעדכן צמוד למדד) לא יחויב במס, במידה וסכום ההכנסה מפרסים והגרלות הוא עד 100,000 ₪ (פי 2 מסכום הפטור) יש פטור ממס עד לתקרת הפטור (50,000 ₪) בניכוי ההפרש של הזכייה מהתקרה, לדוגמא, אם פלוני זכה ב – 75,000 ₪ עליו לשלם במס על 25,000 ₪ לפי החישוב הבא: $50,000 - (75,000 - 50,000) = 25,000$
- במידה וסכום ההכנסה מהגרלות ומפרסים עולה על 100,000 ₪ יש לשלם 25% מס על כל סכום הזכייה.

סעיף 3 לפקודה – הכנסות אחרות

סעיף 3 – הכנסות אחרות

הסעיף מגדיר הכנסות שאין עליהם מקור אך עדיין יכנסו להגדרת ההכנסה ויהיו חייבות במס.

סעיף 3(א) – במשך השנים אנו משלמים הוצאות ביטוח לחברות ביטוח, ההוצאות הני"ל כוללות אובדן רווחים עתידיים, ביום שאנו מקבלים מחברת הביטוח כסף עקב הנזק שנגרם לנו ההכנסה חייבת במס, בשגרה אנו מפחיתים מהכנסותינו את הוצאות הביטוח ולכן משלמים פחות מס כתוצאה מכך ביום קבלת הכנסה מחברת ביטוח עלינו לשלם מס.

במידה והפיצוי שחברת הביטוח נתנה קטן מהנזק שנגרם, את ההפרש ניתן לחייב כהוצאות, במידה והפיצוי שחברת הביטוח נתנה גדול מהנזק שנגרם אז יש לנו הכנסה נוספת.

סעיף 3(ב) – הסעיף עוסק בחובות שנמחקו ויש להגדירם כהכנסה, נבחין בין הסעיפים השונים:

1. **סעיף 3(ב)(1) –** כאשר אדם או בעל עסק הגדיר שיש לו חוב/התחייבות הוא הקטין רווחים כיום כאשר נמחל (=ווייתרו לו) לאדם או לבעל העסק החוב עליו להצהיר שיש לו הכנסה, הנישום לא מקבל את הכסף בפועל אך הוא גם לא יצטרך לשלם והוא השתמש בשירות ולכן נוצרה לו הכנסה.

זה לא חייב להיות כל החוב, יכול להיות שרק חלק מהחוב נמחל במצב זה על החלק היחסי הנישום צריך להצהיר על הכנסה.

2. **סעיף 3(ב)(2)** – אדם או בעל עסק שקיבל הלוואה ולאחר תקופה מחלו לו על ההלוואה, ניתן לראות זאת כאילו הוא קיבל מענק הואיל ואת הכסף הוא קיבל והוא לא צריך להחזיר. הואיל והנישום קיבל מענק עליו להצהיר שקיבל הכנסה ולשלם עליה מס.

3. **סעיף 3(ב)(3)(א)** – אדם שקיבל כסף לעסקו על מנת שיוכל לייצר (למשל, מענק ממשלתי), כיום נמחל לו החוב יחויב בהכנסה הואיל והוא קיבל את הכסף וטרם שילם עליו מס, סעיף זה שונה מקודמו בכך שמטרת הכסף שמכיל סעיף זה חייב להיות לעסק ובסעיף הקודם מטרת הכסף יכולה להיות הלוואה לרווחים מריבית וכדומה. (אין הגדרה ספציפית).

סעיף 3(ג) – הסעיף עוסק בסכומים שאדם מקבל מפדיון מניות:

1. אם לא שילם ביום קבלת המניות על המניות ביום הפידיון ישלם על כל הסכום מס.

2. אם שילם ביום קבלת המניות על המניות ביום הפידיון ישלם מס על ההפרש בין מחיר הקניה למכירה.

כל הרווחים מתאריך ה- 1.1.2003, תאריך הרפורמה במס יש לשלם 25% על פידיון המניות, כל רווח מלפני תאריך זה יש לשלם 35% מס.

סעיף 3(ד) – כאשר מעביד מפקיד לעובדיו סכומים לקופת גמל, לעיתים מתברר שלעובד לא מגיע לקבל את כל כסף, הכסף נשאר בקופת הגמל, כאשר המעביד הפקיד את הסכומים לקופת גמל הוא שילם פחות מס ולכן כיום כאשר המעביד מעוניין לקבל את הכסף עליו לשלם מס, **בסעיף 47 – ניכוי תשלומים או תגמולים או קצבה** מוגדרת קופת גמל.

סעיף 3(ה) – המעסיק מפקיד סכומים לקרנות השתלמות לעובדיו, המעביד מפקיד 7.5% מהמשכורת של העובדים לקרנות השתלמות, עבור המעביד זוהי הוצאה המותרת בניכוי, את הסכומים שהפקיד המעביד לקרן השתלמות בגובה המותר (7.5%), יראו בהם חלק מהמשכורת של העובד רק בעת קבלתם בפועל אולם העובד רשאי לקזז מהם את הוצאות ההשתלמות. העובד לא מקבל את הכספים כשהם מופרשים לקרן אלא הוא יקבל אותם כשהוא ייצא להשתלמות ואז זוהי הכנסה חייבת. מחד זוהי הכנסה חייבת מאידך לעובדים שיצאו להשתלמות ויש להם הוצאות הקשורות להשתלמות מס הכנסה מתיר את ההוצאות הנ"ל בניכוי. במידה והעובד ישתמש בכסף לא להשתלמות כל הסכום יחויב במס. כאשר מעסיק מפקיד לקרנות ההשתלמות מעל 7.5% יש לראות סכומים אלו כהכנסת עבודה של העובד ביום שהופקדו לקרן השתלמות.

סעיף 3(ו) – אדם שהיה אחראי על עסק שעובד על בסיס תקבולים ותשלומים, בד"כ עסקים קטנים כמו חנות מכולת, הלקוחות עדיין חייבים לבעל העסק כסף, נניח שלאחר סגירת העסק האדם מקבל חובות מלקוחות הסכומים יהיו הכנסות שחייבות במס.

באופן דומה יש להתייחס להכנסות של אדם לאחר שנפטר הואיל ואם הוא היה נשאר בחיים הסכומים היו נכנסים לירושה אך ממוסים כאשר היה בחיים הואיל והוא לא קיבל את הכסף יש למסות ביום קבלת הכסף.

סעיף 3(ז) – סכומים שמוסד ציבורי שילם (מלכ"ר), הואיל והוא לא עוסק ברווחים הסכומים העודפים יחויבו במס.

הכנסה רעיונית

סעיף 3(ט) עוסק בהכנסה רעיונית, זהו סעיף מרכזי שעוסק בשני סוגים של הכנסות:

1. מימוש אופציה לרכישת נכס או שירות, במחיר הנמוך ממחירם בעת המימוש, כלומר ביום המימוש צריכה להיות הכנסה רעיונית נמוכה יותר.
- לדוגמא, אנו נותנים למישהו אופציה של 50 ₪ לקנות משהו ששווה ביום המימוש 100 ₪, למוכר נוצרה הכנסה רעיונית, המוכר מוכר בזול משהו שעולה יותר.
2. קבלת הלוואה בריבית נמוכה מהריבית שקבע שר האוצר.

אחוז הריבית – במקום שהצדדים יתווכחו על הסכום, שר האוצר קובע את אחוז הריבית, שווי השימוש בכסף, נקבע שבכל הלוואה שסוג זה תחושב לפי הצמדה למדד ועוד 4% ריבית.

פסק דין רימון – רימון סוכנות לביטוח – סוכנות ביטוח בשם

”רימון” קיבלה פרמיות עבור ביטוח מחברת ביטוח אחרת, הסוכנות השאירה לעצמה את הכסף של הפרמיה אחרי תקופה מסוימת. הסוכנות הייתה מעבירה את הכסף בערכו הנומינלי לחברת ביטוח, היה לחברה כסף שהיא השתמשה בו ורק לאחר מכן העבירה את הסכום למי שצריך. מס הכנסה טען שברימון צמחה הכנסה רעיונית הואיל וכביכול היא קיבלה הלוואה.

לפי סעיף 3(ט) הייתה הלוואה ללא ריבית מחברת הביטוח לסוכנות, הסוכנות עשתה שימוש בכסף לא שלה ושילמה ריבית, הסוכנות לא הסכימה לשלם הכנסה הונית לפי סעיף 3(ט), בבית המשפט דנו ב – 4 סוגיות :

א. האם הייתה בפועל הוצאה רעיונית? סוכנות רימון טענה שאם הייתה לה הכנסה רעיונית הרי שגם הייתה לה הוצאה רעיונית הואיל והיא לא מסרה הוצאות עקב השירות בפועל שהיא נתנה לחברה.

בית המשפט לא הסכים לקבל זאת ואמר שמעצם ההתקשרות נבעה ההוצאה הראשונה (הוצאה שכרוחה בהכנסה), מלכתחילה הפעולה בוצעה בתמחיר רווחי ולכן אין משמעות לטענה של סוכנות רימון.

ב. טענת כפל מס – סוכנות רימון השקיעה את רוב הכסף וקיבלה עבורו ריבית, על הריבית יש לשלם מס (חלק מההכנסות).
הסוכנות טענה שנוצר מצב של כפל מס מצד אחד מיסו אותם על הריבית מהפיקדון ומצד שני ממסים אותם על ריבית רעיונית (על כך שלא שילמו ריבית על ההלוואה), בפועל על כל ההכנסה מוטל פעמיים מס.
הסוכנות ביקשה שיכירו להם רק בהפרש, אם בפועל הייתה הכנסה של 15, מיסוי הוני 10 אז הם לא ימוסו אך אם בפועל הייתה הכנסה של 15 ומיסוי הוני של 20 אז הם ביקשו להיות ממוסים רק על 5, כלומר על ההפרש.
בית המשפט הסכים עם הטענה שנוצר כפל מס ולכן אישר לסוכנות להיות ממוסה רק על העודף.

ג. סוכנות רימון טענו שסעיף 3(ט) איננו מהווה סעיף הכנסה כיוון שאיננו סעיף מקור.
בית המשפט קבע שסעיף זה הינו מקור הכנסה עצמאי להכנסה רעיונית ומסתמך על הכנסות שמופיעות בסעיף 2 – מקורות הכנסה.

ד. טענת ההכנסה החייבת – חלק מהכסף (ריבית) היה הכנסה, בחלק מהכסף השתמשו לפעילות שוטפת.

בית המשפט קבע שבמקרים בהם ניתן להצביע על הכנסה חייבת כמו במקרה של הריבית נחויב לפי ההכנסה הגבוהה

מבין השתיים, הרעיונית או החייבת, לעומת זאת במקרים בהם לא ניתן להצביע על מקור הכנסה (כמו שהכסף שימש לפעילות שוטפת) נחויב לפי ההכנסה הרעיונית.

סעיף 3(ט) מכמת את ההטבה מההלוואה הזו, שהיא לכאורה ללא ריבית, הסעיף מתייחס ליחסים שבין נותן ההלוואה לבין מקבל ההלוואה:

☞ **סעיף 3(ט)(1)(א)** – אם ההלוואה ניתנה בקשר ליחסי עובד מעביד יראו את ההפרש בין הריבית שקבע שר האוצר לבין הריבית שקיבל העובד בהלוואה כהכנסה אצל העובד, הכנסת משכורת, מקור ההכנסה לריבית זו יהיה **סעיף 2(2) – עבודה**.

☞ **סעיף 3(ט)(1)(ב)** – אם ההלוואה ניתנה בקשר ליחסי מקבל שירות ונותן שירות יראו את ההכנסה כהכנסה עסקית, מקור ההכנסה של מקבל השירות יהיה לפי **סעיף 2(1) – עסק או משלח יד**.

☞ **סעיף 3(ט)(1)(ג)** – אם ההלוואה ניתנה בקשר ליחסי חברה שנותנת הלוואה לבעל שליטה יראו את ההכנסה כהכנסה מדיבידנד, מקור ההכנסה יהיה לפי **סעיף 2(4) – דיבידנד, ריבית והפרשי הצמדה**.

הסבר בנוגע לבעל שליטה – על מנת להבהיר מיהו בעל שליטה

וקרובו הסעיף מגדיר את המונחים :

המונח **קרוב** מוגדר **בסעיף 76(ד)(1)** – הסעיף מגדיר שיש לפנות להגדרה שמופיעה בסעיף ספציפי הואיל ובפקודת מס הכנסה ישנן מספר הגדרות למושג קרוב, לדוגמא ניתן לראות הגדרה שונה **בסעיף 103ד'(א)**.

לעומת זאת את המונח **בעל שליטה** מגדירים בסעיף **3(ט)(1)(ג)**, מי שמחזיק או זכאי לרכוש, במישרין או בעקיפין, לבדו או ביחד עם קרובו, אחד מאלה :

1. 5% לפחות מהון מניות.
 2. 5% לפחות מכוח הצבעה בחברה.
 3. זכות לקבל 5% לפחות מרווחי החברה או מנכסיה לפירוק.
 4. זכות למנות מנהל.
- גם למושג זה יש מספר הגדרות בפקודה אך להכנסה רעיונית יש הגדרה ספציפית.

נחזור לנושא... השאלה הנשאלת היא מה קורה כאשר היחסים שבין הצדדים אינם מופיעים בדוגמאות הללו?

השאלה הזאת עלתה בפסק דין מינץ וזילברשטיין –

באותו מקרה מינץ וזילברשטיין היו בעלי מניות בחברה ומנהלים בה, הם קיבלו הלוואה מהחברה, הם נתנו לספקים של החברה המחאות שלהם באופן אישי.

החברה הייתה חייבת כסף לספקים והם שילמו לספקים, בינתיים החברה זיכתה את החשבונות שלהם, כלומר הם קיבלו עכשיו כסף של החברה והחזירו את הכסף אחרי חצי שנה, הם למעשה קיבלו הלוואה מהחברה לתקופה של חצי שנה.

נשאלה השאלה כמה כסף עליהם להחזיר ומהו מקור ההכנסה שלהם?

בית המשפט נתקל בשאלה – מה עושה סעיף 3(ט)? הרי שיש את סעיף 2 אז מדוע

אני צריך את סעיף 3(ט)? בית המשפט אמר שלסעיף הזה ישנם שני תפקידים:

א. להבהיר – פשוט על מנת שהנישומים ישימו לב שבסעיף 2 שימוש בכסף זוהי גם הכנסה.

ב. לכמת – כדי שלא יהיה ויכוח שר האוצר קבע מהו שווי השימוש בכסף, כיום זהו מדד ועוד 4% ריבית.

בית המשפט אמר שחברה אינה יכולה בכל מצב לחלק דיבידנד, כשאין רווחים היא לא יכולה לחלק דיבידנדים, ולכן במקרה זה מקור ההכנסה

יהיה סעיף 2(4) – דיבידנד, ריבית והפרשי הצמדה.

הוצאה רעיונית

עסקת ברטר – עסקאות שמצד אחד מועברת סחורה או יש מעבר של שירותים, ומצד שני אין מעבר של כסף, שני הצדדים מוותרים על הכסף ומעבירים ביניהם סחורות ושירותים.

בית המשפט קבע שבמקרים של עסקאות ברטר המיסוי יהיה על ההכנסה בפועל (על הריבית), מכוח **סעיף 2(4) – דיבידנד ריבית והפרשי הצמדה**, הואיל **וסעיף 3(ט)** איננו סעיף של מקור הכנסה העומד בפני עצמו ברגע שיש הכנסה רעיונית צריך לחבר אותה עם סעיף המקור, במקרה זה **סעיף 2(4) – דיבידנד ריבית והפרשי הצמדה** ולכן יש למסות את ההכנסה באופן מלא.

הכנסות ללא מקור

ישנם מספר תקבולים ללא מקור:

1. **מתנות** – מתנות אינן עומדות בסעיפי המקור ולכן הן פטורות ממס.

פסק דין רופא – במקרה זה היה רופא ששירת אוכלוסייה חקלאית ולקראת החגים היו הלקוחות שלו מביאים לו תוצרת חקלאית, פקיד השומה חשב שמדובר כאן בהכנסה. בית המשפט קבע שאין כאן הכנסה, הוא לא נימק מדוע, אלא הוא קבע שיש כאן מתנה.

נהוג להסיק שהמסקנה של בית המשפט שמתנה היא הכנסה ללא מקור הואיל ואיננה מפורשת בחוק, בקבלת מתנה לא מייצרים הכנסה.

2. **מלגות ופרסים** – במידה ולמלגות והפרסים אין מקור, כלומר כל המלגות והפרסים שנכללים **בסעיף 2א'(ב)** בפועל, עד סוף שנות ה-80 היה מקובל באוניברסיטאות לתת מלגות לסטודנטים שמשמשים עוזרי הוראה או מתרגלים, סיווגו את התשלום בתור מלגה ואמרו שזה פטור ממס.

במידה ומדובר במלגה טהורה, לא צריך לעבוד בשבילה, אלא מטרתה להזיז למישהו את שכר הלימוד שלו, יכול להיות בגלל

הצטיינות, מוצא, עיר מגורים וכן הלאה... אם מדובר במצב כזה שפשוט נותנים כסף למישהו ללמוד מדובר במתנה וכפי שראינו בסעיף הקודם לא ממסים מתנות. בפועל, עד סוף שנות השמונים היה מקובל באוניברסיטאות לתת מלגות לסטודנטים שמשמשים עוזרי הוראה או מתרגלים, סיווג את התשלום בתור מלגה ואמרו שזה פטור ממס.

בתחילת שנות התשעים מס הכנסה החליט להילחם נגד אוניברסיטאות ואמרו שזו הכנסת עבודה, בסופו של דבר האוניברסיטאות הפרידו בין מלגות לבין תשלום עבור עבודה ולכן תשלום עבור הצטיינות זו מלגה ואם רוצים לתת לו שכר מסוים עבור העבודה שלו אז זה שכר.

3. **ירושות** – ירושות אינן ממוסות על מנת שלא ייווצר כפל מס (ההכנסה מוסתה בעבר).

שיטות של הכנסה – דו"ח רווח והפסד, תזרים מזומנים

האם צריך לזהות את מועד ההכנסה לפי שיטת המזומנים או האם לפי השיטה המסחרית (דו"ח רווח והפסד)?

לפי שיטת המזומנים את מס הכנסה לא מעניין מה קרה מלבד המזומן שנכנס ויצא, בשיטה זו לנישום יד חופשית יותר בתכנון ההוצאות וההכנסות, ניתן לדחות או להקדים את התשלום וכתוצאה מכך החברה תמוסה.

שיטה זו אומרת שהכנסה נצמחה רק ברגע שהתקבלה "בכיס" שיטה זו מבוססת על דו"ח תזרים מזומנים.

שיטה מסחרית – ברגע שיש רווח, יש לשלם את המס ולא משנה אם אתה במינוס או פלוס בחשבון הבנק שלך.

שיטה זו מבוססת על דו"ח רווח והפסד כלומר, תשלום מס לפי צפי רווח בפועל, כלומר, אם החברה ביצעה את הפעולה והיא שייכת לאותה שנת מס ולא משנה באם החברה קיבלה את כסף או לא היא מחויבת במס .

לדוגמא: נניח שבשנה מסוימת קיבלנו מקדמה – לפי שיטת המזומנים זה ירשם לי כהכנסה (התקבל מזומן בסוף השנה), לפי שיטה זו יהיה רווח, לעומת זאת לפי השיטה המסחרית ההכנסה תירשם כהכנסה מראש וזוהי איננה הכנסה בדו"ח רווח והפסד, כלומר לא נמוסה בגין אותה הכנסה באותה שנה.

מהשיטה המסחרית יכולות לצוץ בעיות הואיל אין הקבלה בין מה שקרה בפועל לבין המיסוי.

דוגמא פשוטה: חברת נדל"ן – בשיטה המסחרית יש בהתחלה הרבה הוצאות (החברה רוצה להשקיע), לאחר מכן יכול להגיע הרבה כסף מפעילות שוטפת, המצב הזה בעייתי הואיל ואנו רואים הפסד שיכול להביא לנו רווח גדול בקרוב.

דוגמא נוספת: במידה וקיבלתי הכנסה היא תרשם כהכנסה מראש ולא כהכנסה.

על מנת לפתור חלק מהבעייתיות מס הכנסה אפשר לאנשים שעובדים על בסיס ידע אישי כגון: עורכי דין, רואי חשבון, שמאיים, וכן הלאה... לעבוד על פי **שיטת המזומנים**, לעומת זאת, **בשיטה המסחרית** נתנו אפשרות לפעול לכל הנישומים שיש להם מלאי כגון: סופר-מרקט, חנויות בגדים וכן הלאה...

לפעמים (בגלל הבעייתיות), נתנו אפשרות לעבוד לפי **שיטת העבודות** **הגמורות** – **סעיף 8 – חלוקת הכנסה ליותר משנה אחת** – השיטה נבעה מהעובדה שיש חברות שלא מסוגלות לעשות עסקה באותה שנת מס, כלומר להתחיל ולסיים באותה שנה את אותה העסקה (כמו נדל"ן), מהבחינה זו נעבוד לפי פרויקט ולא לפי שנת מס, נבחן את ההכנסה לפי המכירות, אנו לא נתחיל בתשלום המס לפני שמכרנו אחוז מסוים מהמלאי.

לדוגמא: במקרה של קבלנים מדובר על 75%, כלומר המיסוי הוא לפי המכירות, בתחילת הדרך אין מיסוי אלא רק כאשר מגיעים ל – 75% מכירות.

שיטות מיסוי

שיטה טריטוריאלית – בשיטה זו יש מיסוי על כל ההכנסות שמופקות בתחום המדינה ללא שום קשר לסוג הנישום (תושב או לא תושב), בשיטה זו הנישום משלם מס לפי המקום בו הופקה ההכנסה ללא קשר לארץ בו יש לנישום אזרחות, במילים אחרות המדינה ממסה את כל ההכנסות שמופקות בתחומה, לא משנה אם אתה אזרח, תייר וכן הלאה.

שיטה פרסונאלית – כל תושב במדינה יחויב במס ללא קשר לשאלה היכן הופקה הכנסתו, זוהי שיטה בה הנישום משלם מס לפי המדינה בה הנישום מוגדר כתושב.

שיטת המיסוי הנהוגה בישראל הינה **השיטה הפרסונאלית**, בעבר (לפני הרפורמה) שיטת המיסוי הנהוגה בישראל הייתה טריטוריאלית.

ההכנסה ממוסה על פי 3 אלמנטים מרכזיים:

1. **הופקה** – היכן ההכנסה הופקה?
 2. **נצמחה** – למשל הכנסות מריבית.
 3. **התקבלה** – היכן ההכנסה התקבלה (באיזו מדינה)?
- כל הכנסה שנצמחה בארץ (למשל הכנסת ריבית) וכל הכנסה שהופקה בארץ או התקבלה בארץ תהיה חייבת במס בארץ.

על פי השיטה הפרסונאלית חברה שיש לה חשבון בארץ, הכנסה שהופקה בחו"ל ונתקבלה בארץ, החברה תהיה חייבת במס בארץ, תכנון נכון יותר

יהיה שהחברה תקבל את הכסף בחו"ל ורק לאחר מכן תעביר אותו לארץ, אם באותה תקופה הייתה לנו הכנסה שהופקה בחו"ל, נתקבלה בחו"ל והיינו מביאים אותה לארץ, לא היינו משלמים מס עלי הואיל ואיננה נצמחה בארץ.

לדוגמא: לאדם יש פיקדון בחו"ל, הוא קיבל על הפיקדון ריבית, הוא נסע לחו"ל, לקח את הריבית וחזר לארץ – לא ישלם על הריבית הנ"ל מס.

אחרי הרפורמה השתנתה שיטת המיסוי לשיטה הפרסונאלית ונתנה הגדרות לגבי מיהו תושב, מי שנכנס לקטגוריה זו, מחויב במס. ההגדרה של מיהו תושב? מופיעה בסעיף 1 – הגדרות.

לאחר שהגדרנו שבמדינת ישראל שיטת המיסוי היא פרסונאלית

אולם משולבת ננתח 2 מקרים:

1. סעיף 3א' – הכנסה מאזור:

בעקבות המצב הביטחוני של מדינת ישראל נוצרה בעיית מיסוי ולכן היה צורך להוסיף את הסעיף הנ"ל אשר עוסק באופן ודרכי מיסוי באזורים שנויים במחלוקת.

תחילה מגיע הסעיף ומגדיר מושגים הקשורים להמשך הסעיף:

סעיף 3א'(א) מגדיר מיהו אזרח ישראלי:

א. אזרח ישראלי כמשמעותו בחוק האזרחות.

ב. תושב ישראל.

ג. מי שזכאי לעלות לישראל לפי חוק השבות.

ד. חבר בני אדם שאזרח ישראל (לפי 3 הסעיפים הקודמים), הוא בעל שליטה בו.

הסעיף מרחיב את הגדרת המושג אזרח ישראלי מעבר לחוק

האזרחות וחוק השבות הואיל והמטרה היא שכמות המס שמגיעה לרשויות המס תגדל, ככל שההגדרה תהיה רחבה יותר כך ניתן יהיה לגבות כמות גדולה יותר של מיסים.

בנוסף הסעיף מגדיר את המושג אזור, הסעיף מגדיר שמעבר ליהודה, שומרון וחבל עזה וכן כל השטחים הכלולים בתחום השיפוט הטריטוריאלי של הרשות הפלסטינאית על פי הסכמים שנחתמו בין הצדדים, גם בהגדרה זו ניתן לראות שהמחוקק מעוניין להרחיב את

התחום שממנו ניתן לקבל מיסים והכל למטרה שכמות המיסים שתתקבל תגדל.

סעיף 3א'(ב) - גורס שכל אזרח ישראלי הגר באזור יחויב במס בצורה דומה לחיוב מס של אזרח ישראלי שהכנסתו שהופקה בישראל.

סעיף 3א'(ב1) – הסעיף מרחיב ואומר שהכנסתו של אזרח ישראלי תושב האזור שהופקה מחוץ לישראל ו/או מחוץ לאזור תחויב גם היא במס בצורה דומה לחיוב מס של אזרח ישראלי שהפיק את הכנסתו מחוץ לישראל.

ניתן לראות את מטרת שני הסעיפים הנ"ל יחד :

א. אזור הוא חלק ממדינת ישראל בבואנו לחשב מס.

ב. כל הכנסה שהופקה מחוץ לישראל ומחוץ לאזור תראה כאילו הופקה מחוץ לישראל גם אם הנישום תושב ישראל וגם אם הנישום תושב אזור.

לפי **סעיף 3א'(ג)** אזרח ישראלי הנמנה בחברה הנמצאת באזור, כאשר יקבל רווחים עליו לשלם עליהם מס בישראל כאילו הכנסתו הופקה בישראל, במידה ויחולק דיבידנד בחברה זו לא יצטרך הנישום לשלם מס על הדיבידנד הואיל וכבר שילם בעבר מס על רווחיו (בכדי שלא ייווצר כפל מס), כלומר הוא ישלם מס ביום שמצטברים הרווחים ולא ביום חלוקתם בפועל.

2. סעיף 4א' – מקום הפקת ההכנסה:

הואיל ושיטת המיסוי הנהוגה בישראל היא השיטה הפרסונאלית המחוקק חיבר את הסעיף הזה הבא להגדיר היכן ימוסה אזרח ותושב ישראל, ההחלטה נעשית לפי מקום הפקת ההכנסה.

סעיף 4א'(1) – מגדיר מהן הקריטריונים שיש לקחת בחשבון

בהחלטה באיזו מדינה ימוסה הנישום?

א. הכנסה מעסק, תמוסה לפי המדינה בה הופקה ההכנסה, כלומר המדינה בה מתקיימת הפעילות העסקית המניבה את ההכנסה.

ב. הכנסה מעסקה אקראית בעלת אופי מסחרי תמוסה לפי המדינה בה נעשתה העסקה.

ג. הכנסה ממשלח יד, עבודה תמוסה לפי מקום ביצוע העבודה.

ד. ריבית דמי ניכיון והפרשה, השתכרות או רווח שמקורם בנכס לא מוחשי, קצבה, מלוג, אנונה והשתכרות או רווח מהימורים ימוסו לפי מקום מושבו של המשלם, ולא לפי מקום מושבו של הנישום.

ה. דמי שכירות והכנסה מחקלאות יחויבו במס לפי המדינה בה נמצא הנכס.

ו. דיבידנד, המס על הדיבידנד יחויב לפי המקום הקבוע של החברה שחילקה את הדיבידנד.
כפי שניתן לראות מסעיף זה ההחלטה האם לחייב את הנישום אזרח ישראל במס תלויה לא רק בזיקתו למדינת ישראל אלא גם במקום הפקת ההכנסה וסוג ההכנסה.

כאשר מתבצעת פעילות בינלאומית יכול להיווצר מצב שהנישום צריך לשלם בשתי המדינות מס, על מנת למנוע מצב של כפל מס לנישום (מיסוי בשני מדינות) **ישנם מספר פתרונות** :

1. **שיעור מס מוגבל על הכנסות שמקורן שמדינה אחרת** – בעבר זו הייתה השיטה הנהוגה בישראל, כלומר שילמו מס מוגבל לאחר שכבר שילמו מס במדינה שממנה הופקה ההכנסה.

2. **הסדרי מס באמצעות אמנות מס** – למדינת ישראל יש מספר אמנות למניעת כפל מס, עד היום חתמה ישראל אמנת מס עם 40 מדינות בעולם, בנספח 1 ניתן לראות דוגמא לאמנה שחתמה ישראל עם ארצות הברית, האמנות עוסקות ב – 2 סוגיות עיקריות :

א. חלוקת זכויות המיסוי בין המדינות החתומות על האמנה.
ב. מניעת מיסי כפל בדרך של הענקת פטור או זיכוי בארץ המושב.

נעבור על מספר סעיפים מתוך האמנה של ישראל עם ארצות הברית:

סעיפים 1 – 3 אלו הם סעיפי הגדרות.

סעיף 4 – זהו סעיף למקור ההכנסה, כמו שבפקודת מס הכנסה יש סעיף למקורות ההכנסה גם באמנה זו יש הגדרה מחדש של מקורות ההכנסה, בניגוד לפקודה שמתחילה במקור האקטיבי האמנה מונה ראשון את מקור הכנסה מדיבידנדים שזהו מקור הכנסה פסיבי.

סעיף 7 – הסעיף עוסק בהגדרת המדינה שתחייב נישום בגין הכנסות מנכסי מקרקעין.

סעיף 8 – הסעיף מגדיר היכן ימוסו חברות על מנת שלא ייווצר כפל מס.

סעיף 12 – הסעיף עוסק בהכנסה מדיבידנד, הסעיף גורס שבמידה וחולק דיבידנד שתי המדינות יכולות למסות את הנישום.

סעיף 13 – הסעיף עוסק בהכנסה מריבית, בדומה לסעיף הכנסה מדיבידנד הסעיף גורס שבמידה ותהיה הכנסה מריבית שתי המדינות יכולות למסות את הנישום.

אנו עברנו על מספר מועט של סעיפים מתוך האמנה, באמנה ישנם עוד סעיפים העוסקים בהחלטה איזה מדינה תמסה את הנישום.

3. **זיכוי המס הזר ששולם כנגד המס שהנישום נדרש לשלם במדינה** –

אם במדינה הזרה המס יותר גבוה הנישום לא צריך לשלם מס בארץ, אם המס בארץ יותר גבוה הנישום צריך לשלם מס רק על ההפרש הואיל והוא מקבל זיכוי על המס ששילם במדינה הזרה.

סעיף 200(א) – הוראות לזיכוי כפל מס – הסעיף גורס שבמידה ויחיד תושב ישראל הרוויח כסף בחו"ל והוא שילם מס בחו"ל, על אחוז המס שהנישום שילם בחו"ל הוא יקבל זיכוי בישראל, תקרת הזיכוי הינה המס שהיה אמור להשתלם בישראל. כל עוד המס בישראל נמוך מהמס בחו"ל יש לנישום פטור, אם המס בישראל גבוה מהמס בחו"ל הנישום צריך לשלם את ההפרש.

סעיף 203 – סכום הזיכוי ממס חברות – הסעיף מקנה זיכוי לחברות ישראליות באופן דומה **לסעיף 200(א)**.

בכל מקרה כדאי לתושב ישראל שמרוויח הכנסות מחו"ל לבדוק האם קיימת אמנת מס עם אותה המדינה, הבדיקה הנ"ל תקל על הנישום הואיל ומטרת האמנה היא להקל מבחינת כפל מס.

4. **ניכוי המס הזר כנגד ההכנסה החייבת** – ניכוי המס הזר עדיף מזיכוי מס הואיל וניכוי הוא הפחתה מההכנסה החייבת.

5. **פטור ממס הכנסה שמקור ההכנסה היא ממדינה אחרת**.

הבדלים בין פירותי להוני

במידה ויש חברה בחו"ל שהוקמה בחו"ל והיא תמוסה בחו"ל, האם כדאי להתאמץ לכיוון הוני או פירותי?

1. שיעור המס – בעבר שיעורי המס הפירותיים היו גבוהים יותר באופן ניכר ממס על רווח הון.

כיום לכאורה שיעורי המס הפירותי וההוני שווים אבל עדיין קיימת משמעות רבה להבחנה האם מדובר במס הוני למס פירותי.

מס פירותי – שיעורי המס גבוהים לעומת המס שמוטל על רווחי הון, מס פירותי כיום הינו כ – 34% (מס חברות).

מס הוני – המס לוקח בחשבון רווח אינפלציוני ומטיל עליו מס השיעור מופחת של 10%, הוא ממסה רק על הרווח הריאלי. נניח והשקענו 100 (חשבנו להרוויח 10 בסוף התקופה), אך התברר בסוף התקופה שהרווחנו 120, ריאלית הרווחנו 10% באינפלציה ולכן עלינו לשלם 10% מס על רווח של 20.

לפי סעיף 91 ג' מס על סכום אינפלציוני החייב יהיה 10% מופחת מהמס הרגיל של רווח הון, כמובן קיימת הקלה ניכרת לנכסים שהוחזקו במשך זמן רב עד ליום המכירה.

2. **הוצאות** – הוצאות שקשורות להכנסה פירותית ניתנות לניכוי באופן מיידי כנגד הכנסות, הוצאות של רווח הון ניתנות לניכוי רק לאחר המימוש (המכירה).

פרק ב' – סעיף 17 – ניכויים וקיזוזים – הסעיף מדבר על ניכויים מותרים (ניכויי הוצאות), הוצאות הקשורות להכנסה, ניתן לראות שרק הוצאות שקשורות להכנסה בשנת המס יותרו בניכוי.

3. **פחת** – לא ניתן לנכות פחת כהוצאה רגילה על מלאי עסקי (פירותי), על נכסי הון ניתן לנכות פחת בהתאם **לסעיף 21 – פחת של נכסים** וניתן לראות שיותר ניכוי בעד פחת כאשר הנכסים משמשים לייצור ההכנסה, בנכסים הוניים סכום הפחת יחושב לפי אחוז קבוע מראש, המס מוגדר לגבי כל נכס ונכס ואי אפשר לקבוע את שיעור הפחת באופן עצמאי.

4. הבדל זה מתייחס **לשיטה הפרסונאלית והטריטוריאלית** – במס פירותי יודעים האם השיטה היא טריטוריאלית או פרסונאלית לפי **סעיף 2 – מקורות ההכנסה**, לעומת זאת ברווחי הון **סעיף 89 – דין תמורה ודין ריווח הון** יש לדעת את שיטת הטלת המס.

בסעיף 2 – מקורות ההכנסה – נקבעה שיטת המיסוי להכנסה פירותית, בסעיף זה ישנה דרישה למסות הכנסה של אדם תושב ישראל במידה והופקה או נצמחה בישראל או מחוץ לישראל, בנוסף

ממסים מס פירותי לאדם תושב חוץ במידה וההכנסה הופקה או נצמחה בארץ.

שיטת המיסוי להכנסה הונית נקבעה **בסעיף 89(ב)**, גם בסעיף זה ישנה הפרדה בין השיטה הטריטוריאלית לפרסונאלית, לפי **סעיף 89(ב)(1)** תושב ישראל יהיה חייב במס בין אם הרווח הופק בישראל ובין אם הופק בחו"ל.

לפי **סעיף 89 ב'(2)** תושב חוץ יחויב על רווח הון שנצמח או הופק בישראל.

בסעיף 89 ב'(3) מוגדר מתי מדינת ישראל תחשב מקום הפקה או צמיחה של רווח הון.

5. **קניזת הפסדים** – נפריד בין הפסד עסק/פירותי לבין הפסד הון :

סעיף 28(א) – בשנה שנוצר ההפסד העסקי ניתן לקזזו הן כנגד רווח פירותי והן כנגד רווח הון, **סעיף 28(ב)** קובע שבמידה ולא ניתן לקזז את כל ההפסד בשנת מס מסוימת ניתן להעביר את ההפסד לקיזוז בשנים הבאות הן כנגד רווח פירותי והן כנגד רווח הון.

כמסקנה מהפיסקה הקודמת הפסדים פירותיים ניתנים לקיזוז כנגד רווח הון, לעומת זאת הפסד הוני שנידון **בסעיף 92(א)** ניתן לקיזוז רק כנגד רווח הון במידה וגוררים את הקיזוז לשנים הבאות.

במידה ונוצר לחברה בשנה מסוימת רווח פירותי והפסד הוני, לא ניתן לקזז את ההפסד מול הרווח הפירותי.

לפי אותו סעיף ניתן לראות שנקבע יחס של 3.5 : 1, כנגד סכום אינפלציוני חייב ההפסד יקוזז כנגד רווח הון ריאלי (כמו 10 בדוגמא

מסעיף 1) וכל שקל חדש של היתרה יקוזז כנגד 3.5 שקלים של החלק האינפלציוני.

ההפסד מחלק את הרווח ההוני לרווח אינפלציוני ורווח ריאלי, כל 1 ש"ח הוא 3.5 מתוך רווח אינפלציוני, תחילה לוקחים מהרווח הריאלי שהוא יקר ומה שנשאר מחלקים ביחס של 3.5:1.

6. **פטורים** – כפי שישנו הבדל במיסוי של הכנסה הונית להכנסה פירותית כך יש הבדל בהכנסות הפטורות ממס, **סעיף 9** מתאר את ההכנסות הפירותיות הפטורות ואילו **סעיף 97** מתאר את ההכנסות ההוניות הפטורות.

סוגים לשינוי ייעוד

עקרון המימוש - עקרון זו הינו עקרון חשוב בתחום המס, מס על הכנסה הונית יש לשלם רק במימוש, כלומר כל עוד הנכס לא נמכר/לא מומש לא צריך לשלם מס, נוצר מצב שניתן לתכנן/לבחור מתי לממש את הנכס ואז בהתאם לתכנן/לבחור מתי לשלם מס.

לעקרון המימוש יש יוצאים מן הכלל:

פסק דין ודנר – אישה הייתה בעלת עסק להשכרת סוסים בסופי שבוע, בעסק היו 100 סוסים וסוס אחד היא השאירה לעצמה – לשימוש פרטי, כלומר לא השכירה אותו.
מס הכנסה טען שהאישה צריכה לשלם מס עבור הסוס הפרטי, מס הכנסה הסביר שהאישה כאילו לקחה נכס מנכסי העסק ונהנית באופן פרטי ולכן עליה לשלם עבור השימוש בו.
הגברת לטענתה אמרה שהסוסים שלה ולכן היא לא מוצאת סיבה להשכיר לעצמה, איך אדם עושה עסק עם עצמו?

בית המשפט התגבר על הבעיה בהסתמך על **סעיף 86 – סמכות להתעלם מעסקאות מסוימות** – יש כאן עסקה מלאכותית, כאילו האישה משכירה את הסוס לעצמה, הסעיף מאפשר הימנעות ממס או הפחתה של מס, בית המשפט החיל את הסעיף במקרה שלנו וטען שעקרון המימוש מתקבל גם במצב של שינוי ייעוד, במקרה שלנו היה שינוי ייעוד ממצב עסקי למצב פרטי.

3 סוגים לשינוי ייעוד:

1. שינוי ייעוד מעסקי לפרטי – זהו המקרה שהיה בפסק דין

ודנר, משהו עסקי נלקח לשימוש פרטי.

בדיני מיסים העקרון הושלט הוא עקרון שווי שוק ולא מחיר הייצור.

לדוגמא, חברה שמייצרת מחשבים, אחד מהעובדים לוקח מחשב אחד הביתה, יש כאן שינוי ייעוד, חיוב המחשב במקרה זה יהיה לפי שווי שוק.

דוגמא נוספת: חקלאים בדרך כלל נוטים להשאיר לעצמם חלק מהתוצרת שלהם, כלומר כמו בפסק דין ודנר החקלאי עושה שינוי ייעוד ממצב עסקי למצב פרטי, בנוסף נציין שחקלאי מוכר את התוצרת שלו מקור הכנסתו הינו לפי סעיף 82(8) – חקלאות – בדיני מיסים החישוב של התוצרת שנשאתר אצל החקלאי יהיה לפי עיקרון שווי שוק ולא לפי מחיר הייצור, ניתן לשנות מחיר שווי שוק רק אם מוכיחים תום לב, עלינו לציין שאם מדובר על מכירה לבן משפחה קשה להוכיח תום לב.

2. שינוי ייעוד מעסקי פירותי לעסקי הוני – סעיף 85 – הערכת

מלאי עסקי במקרים מסוימים – הסעיף מגדיר מקרים בהם מתבצעים שינויים בעסק אשר הופכים את הנכס/מלאי מעסקי פירותי לעסקי הוני, על מנת לעשות את חישוב הרווח מהעסק יש

להעריך את המלאי העסקי שנמכר ברגע התמורה ואילו את השאר יש להחשיב כנכס קבוע (שינוי ייעוד).
גם בשינוי ייעוד זה יש לפעול לפי עקרון שווי שוק.

דוגמא: קבלן שבונה דירות למכירה ולוקח לעצמו דירה, הקבלן ממקם את המשרדים שלו באחת הדירות, במצב זה הקבלן הפך את הדירה לחלק מהנכסים של העסק, הקבלן עשה שינוי ייעוד מעסקי פירותי לעסקי הוני, אנו נממש את עיקרון המימוש ונקבע שהקבלן ימוסה על הדירה ביום המימוש/המכירה שלה (במידה ויהיה כזה יום).

סעיף 85(א) – עוסק בשני מצבים :

א. **סעיף 85(א)(1) – מלאי עסקי שהופסק או הועבר – נניח** שבעל חנות החליט לסגור את העסק שלו, ביום סגירת העסק נמצאים על המדפים מוצרים שונים. **סעיף 85(א)(1)** אומר שעל אף שבעל החנות לא מכר את המוצרים ללקוחות, יש לראות כאילו הוא מכר את המוצרים לעצמו נוצרת סתירה לעיקרון של המימוש, השווי של המכירה הוא שווי השוק.

ב. **סעיף 85(א)(2) – סעיף זה מדבר על מקרים בהם מועבר מלאי או נמכר מלאי ללא תמורה או בפחות ממחיר השוק, או על מצב של הפיכת מלאי לרכוש קבוע –**
הכלל **בסעיף 85** אומר שאם עסק הפך את הרכוש לרכוש העסק אז רואים זאת כאילו בעל העסק מכר לעצמו את הרכוש.

3. שינוי ייעוד מעסקי הוני לעסקי פירותי/שוטף – סעיף 100 –

העברת נכס למלאי עסקי – הסעיף מדבר עם העברת נכס למלאי עסקי וכן נותן התניות לגבי אותו נכס.

דוגמא: קבלן שנמצא במשרדים הרבה זמן לאחר תקופה מסוימת עובר למקום אחר ומחליט בינתיים להשכיר את המשרד, זהו שינוי ייעוד מעסקי הוני לעסקי פירותי, הקבלן הפך את הנכס הקבוע למלאי.

דוגמא נוספת: לחברה יש מחשב באחד המשרדים (נכס קבוע), לאחר מספר חודשים מעבירים את המחשב למכירה, בעסק רואים את המעבר מעסקי הוני לעסקי פירותי, זוהי דוגמא נוספת לעקרון המימוש, ההכנסה על מכירת המחשב תירשם ביום המכירה/מימוש.

עלינו לשים לב לשני מקרים שמציג סעיף 100 – העברת נכס למלאי עסקי:

אם שוכנע פקיד השומה שאדם העביר נכס שבבעלותו לעסקו כמלאי עסקי או שהפך נכס קבוע בעסקו למלאי עסקי שבעסקו, יחולו הוראות אלה:

א. חלפו ארבע שנים מיום שרכש הנישום את הנכס עד יום ההעברה, יראו את ההעברה כמכירה, אולם הנישום לא יחויב בתשלום המס עליה אלא בעת מכירת המלאי העסקי האמור, כולו או מקצתו;

ובלבד שאם מכר מקצתו לא יהא חייב בתשלום מס
בסכום העולה על התמורה שקיבל באותה מכירה.
ב. לא חלפו ארבע שנים יראו את העברה כמכירה ואת
המחיר המקורי כמחיר שעלה הנכס לנישום.

כפי שניתן לראות בהעברת נכס מנכס הוני למלאי עסקי יש
לשים לב מתי נעשתה הקנייה המקורית של הנכס והתקופה
שעברה מיום הקנייה המקורית ועד העברת הנכס למלאי עסקי,
התקופה תשפיע על מועד תשלום המס של הנישום.

הכנסה אקטיבית ופסיבית

סעיף 2 – מקורות ההכנסה מונה 10 תתי סעיפים – סוגים שונים של הכנסות פירותיות.

סעיף 2(1) – עסק או משלח יד – זהו סעיף אקטיבי בנוגע להכנסה אקטיבית, ניתן לומר שסעיף 2(2) - עבודה הוא סעיף ביניים בין אקטיבי לפסיבי ואילו סעיפים 2(4 עד 10) הם סעיפים פסיביים של הכנסות פסיביות.

הבדלים בין הכנסה פסיבית לאקטיבית

הכנסה אקטיבית נעשית בצורה אקטיבית, כלומר מיגיעה אישית, לעומת זאת הכנסה פסיבית לא עושים כלום וההכנסה מגיעה אלינו.

לדוגמא: סעיף 2(6) – אחוזת בית וקרקע – נשווה סעיף זה לסעיף 2(1) – עסק או משלח יד:

על מנת להבחין אם ההכנסה אקטיבית או פסיבית אנו צריכים לבחון את ההכנסה, מי שיש לו הכנסה מדירה אחת מקור הכנסתו הוא לפי סעיף 2(6), מי שיש לו הכנסה ממספר דירות אז כבר מדובר על עסק אקטיבי ואז העסק ימוסה לפי סעיף 2(1) – עסק או משלח יד.

הבדל נוסף בין סעיף 2(1) – עסק או משלח יד לסעיפים פסיביים הוא שהמס על ההכנסה נמוך יותר כאשר ההכנסה היא אקטיבית וגבוה יותר כאשר ההכנסה פסיבית.

סעיף 28 – קיזוז הפסד – סעיף זה מאפשר לקזז הפסדים מעסק או משלח יד, לפני קיזוז ההפסד יש לבדוק האם ההכנסה היא אקטיבית או פסיבית, למסות את ההכנסה בהתאם ורק לאחר מכן לקזז את ההפסד, הסעיף עוסק בקיזוז הפסדים פירותיים.

סעיף 92 – קיזוז הפסד הון – הסעיף עוסק בקיזוז הפסדים הוניים. השאלה הנשאלת היא כנגד איזו הכנסה ניתן לנכות את ההפסד?

סוג הסביבה בה נוצר ההפסד – ההפסד חייב להיווצר בסביבה אקטיבית, לדוגמא, נניח שבעל חנות משכיר אותה, ההכנסה בעקבות השכירות תיחשב הכנסה פסיבית, כאשר בעל החנות ימכור את החנות נפנה **לסעיף 92 – קיזוז הפסד הון**, כלומר במכירת החנות נוצר הפסד הוני. בשביל להיכנס להגדרה של **סעיף 28 – קיזוז הפסד** עלינו להראות שההכנסה היא אקטיבית, במקרה של בעל החנות יהיה עלינו להראות שיש לבעל החנות מספר חנויות, מקור ההכנסה במקרה זה יהיה **סעיף 2(1) – עסק או משלח יד** ואז במקרה שיהיה הפסד במכירת החנות ניתן יהיה להחשיבו כהפסד אקטיבי.

סעיף 28(א) – הסעיף עוסק בקיזוז הפסד שנוצר בסביבה אקטיבית כנגד הכנסה באותה שנת מס, כלומר הסעיף מאפשר להחשיב את ההפסד כהוצאה מתוך ההכנסה, לעומת זאת **סעיף 28(ב)** עוסק בקיזוז הפסד שנוצר בסביבה אקטיבית כנגד הכנסה בשנים הבאות (לא באותה שנת מס).

בפסיקה נקבע שסעיף 28(א) מדבר על קיזוז הפסד באותה השנה, אפשר לומר שלא מדובר בקיזוז הפסד אלא מדובר בהוצאה, לעומת זאת, בסעיף 28(ב) חייב להיות הפסד הואיל והסכום מועבר לשנת המס הבאה. הפסיקה הרחיבה את סעיף 28(א) לניכוי ההפסד באותה שנת מס כנגד כל מקורות ההכנסה, כלומר הוני, פירותי, אקטיבי או פסיבי בלבד שההפסד נוצר בסביבה אקטיבית (נוצר מעסק).

דוגמא: נניח שעסק משכיר חנות (הכנסה פסיבית), לעסק יש הפסדים, על פי החלטת הפסיקה על לפי סעיף 28(א) ניתן לקזז את ההפסד גם מההכנסה הפסיבית (חנות) ובנוסף מכל הכנסה אחרת שיש לעסק. לפי סעיף 28(ב) ניתן לקזז הפסדים אקטיביים רק כנגד הכנסות אקטיביות של העסק (לא כנגד ההכנסה משכירות החנות), יש לציין שהסעיף קובע שניתן לקזז גם מול רווח הון.

במידה והעסק לא קיזז את כל ההפסד בשנה שההפסד נוצר בשנה שלאחר מכן ניתן לקזז את ההפסד רק כנגד ההכנסות האקטיביות (אם בשנה הבאה יש גם הפסד אז את ההפסד האקטיבי ניתן לקזז כנגד ההכנסות הפסיביות וההפסד משנה קודמת הוא רק מול הכנסה אקטיבית).

האם אפשר לגרור הפסדים לשנים הבאות?
לפי סעיף 28(ג) ניתן לחרוג מהכלל ולגרור הפסדים לשנים הבאות רק במידה ובשנים הבאות שיעורי המס יהיו נמוכים יותר או כאשר יש רווחי הון, סעיף זה מדבר על גרירת הפסד רק אם אפשר לקזז הפסד בשנה מסוימת ולא עשינו זאת.

במידה והנישום ביקש לא לקזז בשנה הנוכחית, אז ניתן למשוך את ההפסד לשנים הבאות, אם נותנים לנו שיעור מס נמוך יותר בשנים הבאות. במידה ולא מאשרים לגרור את ההפסד אז הנישום לא יכול לגרור את ההפסד גם לא לשנה הבאה.

סעיף 28(ח) – במידה ולאדם היה הפסד מהשכרת בניין ניתן לקזז את ההפסד רק מההכנסות מאותו בניין בשנים הבאות, כלומר בנושא השכרת בניין שהוא נושא ספציפי מתוך הפסדים פסיביים ניתן לקזז בעתיד בניגוד לשאר ההפסדים הפסיביים.

סיכום קיזוז הפסדים פירותיים:

הפסד פסיבי לא יקוזז כלל (למעט הפסד מהשכרת בניין), לעומת זאת הפסד אקטיבי ניתן לקזז:

קיזוז הפסד באותה שנה – הפסד אקטיבי יקוזז מסך ההכנסה הן הכנסות פאסיביות והן הכנסות אקטיביות.

קיזוז הפסד בשנים הבאות – ניתן לקזז הפסד בשנים הבאות רק מול הכנסה אקטיבית (בנוסף גם רווח הון).

פס"ד מרכז הקרח – היה מדובר בחברה שהיה לה בית חרושת לקרח ובנוסף היו לה גם חדרי קירור, דהיינו אנשים שרצו לאחסן דברים בתנאי קירור היו נעזרים באותה חברה בכדי לאחסן את הסחורה שלהם. בשנת 1964 החברה הפסידה כסף, היה לה הפסד. לדעת כולם היה מדובר בהפסד עסקי. היה לה עסק של יצור קרח ואחסון סחורות.

החברה החליטה להפסיק את הפעילות ובמקום להפעיל את בית החרושת היא השכירה את המפעל ולכן בשנים 1965-1966 היא השכירה את המפעל. משנת 1967 החברה חזרה והפעילה בעצמה את המפעל, החברה רצתה לקזז את ההפסד כנגד הרווח מדמי השכירות, פקיד השומה אמר שזו לא הכנסה מעסק, הפסד שמועבר משנה לשנה ניתן לקזז רק כנגד הכנסה מעסק, **לפי סעיף 28(ב)**. פקיד השומה טען שדמי השכירות נבעו **מסעיף 2(6)** זוהי לא הכנסה עסקית.

בית המשפט הביא כדוגמא בית מלון – כאשר בית המלון משכיר חדרים לאורחים, אין ספק שיש לו פעילות עסקית, לעומת זאת, אם בעל המלון ישכיר את המלון כולו למישהו אין לו כבר הכנסה מעסק, זה מה שקרה במקרה הזה. כל עוד אתה בעצמך מפעיל את בית החרושת יש לך עסק ואתה מפעיל אותו, ברגע שאתה משכיר את הנכס למישהו אחר, אתה השכרת את הנכס. השכרה כזו היא לפי **סעיף 2(6)** ולא לפי **סעיף 1(1)**.

הפסד מחוץ לישראל:

גם כאן נחלק את ההסבר לשניים:

1. **הפסד שהיה מחוץ לישראל** – בניגוד להפסד שהיה בישראל, כאשר

מדובר שהפסד שהיה מחוץ לישראל גם הפסד פסיבי וגם הפסד

אקטיבי לפי **סעיף 29** – **הפסד שהיה מחוץ לישראל** ניתן לקזז את

שני סוגי ההפסדים, אך עדיין יש הבדל בניהם:

א. **הפסד פסיבי שהיה מחוץ לישראל** – ניתן לקזזו על פי

סעיף 29(1)(א) – באותה שנה הפסד פסיבי מחוץ לישראל

יקוזז כנגד הכנסה פסיבית מחוץ לישראל.

סעיף 29(1)(ב) – במידה ולא היה ניתן לקזז את ההפסד הפסיבי באותה שנת מס ניתן לגלגל את ההפסד לקיזוז מול הכנסות פסיביות מחוץ לישראל בשנים הבאות, במידה והיה ניתן לקזז בשנה מסוימת ולא קוזז לא ניתן לקזז יותר את ההפסד.

ב. **הפסד אקטיבי שהיה מחוץ לישראל** – ניתן לקזז לפי **סעיף 29(2)(א)** מול הכנסה אקטיבית והכנסה מרווח הון שהייתה מחוץ לישראל באותה שנה מס.

סעיף 29(2)(ב) – הסעיף גורס שבמידה ונותר הפסד לאחר הקיזוז מול ההכנסה אקטיבית והכנסה מרווח הון ניתן לקזז את ההפסד מול הכנסה פסיבית שהייתה מחוץ לישראל באותה שנת מס.

סעיף 29(2)(ג) – במידה שנותר הפסד (לאחר קיום הסעיפים הקודמים), הנישום יכול לבקש לקזז את ההפסד מהכנסה שהייתה בישראל.

סעיף 29(2)(ד) – במידה ולא ניתן לקזז את כל ההפסד באותה שנת מס, למרות כל הסעיפים שקדמו לסעיף זה ניתן לגלגל את ההפסד לשנים הבאות ולקזז את ההפסד מול הכנסה אקטיבית והכנסה מרווח הון שהייתה מחוץ לישראל.

2. **הפסד הון שהיה מחוץ לישראל** – לפי **סעיף 92(א)(3)** במידה ולאדם היה הפסד הון מחוץ לישראל ניתן יהיה לקזז את ההפסד מול רווח הון מחוץ לישראל, במידה וזה לא הספיק ניתן לקזז את הפסד ההון מול רווח הון שהיה בישראל באותה שנת מס.

סעיף 29(ב) – במידה ולא היה ניתן לקזז את הפסד ההון באותה שנת מס ניתן לגלגל את ההפסד לשנים הבאות אך ניתן יהיה לקזז את ההפסד רק מול רווח הון מחוץ לישראל.

סעיף 17(4) – חובות רעים – סעיף זה מאפשר לנכות חובות רעים, החובות נתהוו בעסק או משלח יד ולכן יש לשים לב שבמידה והחובות ישולמו בעתיד הם יהיה הכנסות אקטיביות לפי **סעיף 2(1) – עסק או משלח יד**.

פסק דין גולדשטיין – הפסק דין הראה את ההבדלים בין הכנסה אקטיבית לפסיבית, **סעיף 28 – קיזוז הפסד** – מאפשר לקזז הפסדים לאחר תום שנת המס במידה וההכנסות בשנה העוקבת הן הכנסות אקטיביות, במקרה שלנו לגולדשטיין הייתה הכנסה פסיבית ולכן הוא לא היה יכול להשתמש בסעיף 28.

לעומת זאת **בפסק דין בית הכנסת הגדול** נעשה שימוש **בסעיף 9(2) – הכנסות פטורות של מוסד ציבורי** – בסעיף מדבר על פטור ממס על הכנסות פסיביות של מוסד ציבורי, לאותו בית הכנסת היו 2 נכסים להשכרה:

1. מגרש חניה.

2. אולם שמחות.

אולם השמחות שימש לאירועים כמעט באופן יום-יומי ולא רק על ידי המתפללים, בבית הכנסת הייתה פעילות שיווקית – אקטיבית שמשכה גם כאלו שאינם מתפללים קבועים לבוא ולעשות שם את האירוע. בבית הכנסת היה מגרש חניה ובו 30 מקומות, בדרך כלל מי שחנה שם היו המתפללים למרות שבית הכנסת לקח כסף על החניה החליטו שההכנסות מהחניה פטורות (פסיביות), לפי **סעיף 219** שפוטר את המס ממוסד ציבורי. **לסיכום**: מס הכנסה החליט שמגרש החניה בעל היקף קטן, תדירות קטנה ולכן פסיבי, אולם האירועים בעל היקף גדול, תדירות גבוהה ולכן אקטיבי.

הוצאות

לא מטילים מס על הכנסות, אלא מטילים מס על הכנסה חייבת. הכנסה חייבת היא הכנסות פחות הוצאות.

סעיף 17 – הניכויים המותרים – הסעיף עוסק בניכויים מותרים, במילים אחרות אלו הן הוצאות מוכרות לעומת זאת **סעיף 32 – ניכויים שאין להתירם** – עוסק בניכויים שאינם מותרים, במילים אחרות הוצאות אלו לא יותרו בניכוי (לא יהוו הוצאות מוכרות).

סעיף 31 – תקנות בדבר ניכוי הוצאות – זהו סעיף כללי שמדבר על אישור שניתן לשר האוצר לתשלום הוצאות נוספות.

ישנם 3 עקרונות מרכזיים בנושא הוצאות:

1. **הוצאה הכרוכה בייצור הכנסה** – הוצאה שמוציאים כדי ליצור הכנסה, זוהי לא הנאה פרטית, זה לא לקראת העתיד, אלא הוצאות לצורך ייצור הכנסה. זוהי הוצאה מותרת לניכוי, זוהי ההוצאה היחידה שהפקודה מתירה לניכוי. זוהי הוצאה פירותית, להוצאה כזו יש ניכוי של 100%, כאשר ההוצאה גורמת להכנסה זוהי הוצאה פירותית.

ישנו הבדל בין הוצאה פירותית להוצאה הונית:

- א. הוצאה פירותית/שוטפת מנוכה במלואה מההכנסה כאשר ההוצאה נוצרת, הוצאה שהוצאה כולה בייצור ההכנסה בשנת מס, הוצאה זו מותרת בניכוי לפי סעיף 17 – הניכויים המותרים, לדוגמא, הוצאות שכירות מנכים בבת אחת.
- ב. הוצאה הונית זוהי הוצאה שאיננה משמשת בייצור ההכנסה באותה שנת מס או שמשמשת בייצור ההכנסה אך לא כולה (חלק מההוצאה תיצור הכנסה גם בשנים הבאות), הוצאה זו איננה מותרת בניכוי לפי סעיפים 32(2), 32(4), 32(6).
- ההוצאה יכולה להיות מנוכה לשיעורין, לדוגמא, פחת, ההוצאה מנוכה לאורך השנים במקרה של מכונה עם פחת ל – 4 שנים כל שנה מנוכה 25%.
- בכל החלטה יש לבחון את ההכנסה ולראות האם ההוצאה כרוכה בהכנסה, אם ההכנסה כרוכה באופן ישיר בהוצאה אז ההוצאה תיחשב הוצאה פירותית.
2. עקרון השמירה על ההון הקיים – הוצאה הונית, אלו הן הוצאות שהוצאו ליצור נכס הון.
- נניח שיש נכס אם נחליף את הצנרת ונצבע אותו אלו הם דברים בשביל לשמור על הנכס ולכן ייחשבו כהוצאות פירותיות, לעומת זאת, אם נרחיב את הנכס ההוצאות תהיינה הוצאות הוניות, כל

תוצאה שתיגרם מההוצאה תיתן לעסק יתרון נוסף שהינו הוצאה הונית.

3. **הוצאות פרטיות/צריכה** – הוצאות שאדם מוציא כדי לספק את הצרכים האישיים שלו (ביגוד, נסיעות וכדומה).
אם נתיר את ניכוי את ההוצאות הפרטיות יוצא שאנחנו ממסים רק את החיסכון, יוצא שלא מדובר על מס הכנסה, אלא רק מס על חיסכון, הואיל והפקודה רוצה להטיל מס על הכנסה, לא מכירים בהוצאות פרטיות.

לדוגמא: בעל חנות נעליים – החנות מהווה הון ואילו הנעליים פירותיות. עקרון נוסף שהתפתח בפסיקה – **עקרון שמירה על ההון הקיים** – תפקידו השוטף של העסק זה גם לשמור על הנכסים ההוניים שיתפקדו בשביל ליצור הכנסה ולכן תחזוקה שוטפת היא הוצאה פירותית הואיל וצריך לתחזק את העסק על מנת לקבל הכנסה. לעומת זאת שיפוץ זוהי הוצאה הונית, הואיל ושיפוץ נותן יתרון חדש, עלינו לשים לב שכאשר שיפוץ נעשה על מנת לשמר את המצב הקיים הוא ייחשב כהוצאה פירותית.

לדוגמא: כששולחים עובדים להשתלמות אז באופן עקרוני כל כנס לומדים משהו חדש ולכן הוצאה שכזו הינה הוצאה הונית, אבל אם ההשתלמות היא על מנת לשמור על הידע הקיים (עדכונים למשל), אז ההוצאה תיחשב להוצאה פירותית.

טובת הנאה – ההלכה פסקה (בעקבות פסקי דין) שעל מנת לקבוע אם טובת הנאה תמוסה צריך לראות אם בסופו של דבר מתקיימת טובת העובד או נוחות המעביד, טובת הנאה יכולה להיות מזומן או שווה מזומן.

פסק דין דן – במקרה זה נתנו לעובד שני סוגים של בגדים, בגד אחד לשימוש בעבודה שוטפת (מדי עבודה) ובגד שני העובד יכול ללבוש בזמנו החופשי (לא לעבודה), הוחלט שהבגדים שלא לעבודה ימוסו אצל העובד כהטבה ובעצם יגדילו את ההכנסה של העובד, די בכך שהעובד יפיק הנאה ניכרת מההוצאה כדי שתחויב במס (הוצאה זו פירונית), העובד ימוסה על הבגדים שלא לעבודה.

העובד מפיק הנאה מההוצאה של המעביד ולכן צריך לזקוף לעובד את אותו סכום של טובת ההנאה, זקיפה תעשה לפי **עקרון שווי שוק**.

פסק דין עיריית בת ים – במקרה זה העירייה נתנה הנחה בחוגים לילדים של עובדי העירייה, מס הכנסה טען שזו טובת הנאה לעובד ולכן העובדים חויבו על ההפרש כהכנסת עבודה (יש לזקוף/להוסיף את ההטבה להכנסת העובדים), במצב זה העובד משלם יותר מס הואיל ומשכורתו בעצם עלתה הואיל ומגולמת במשכורות טובת ההנאה לפי **שווי שוק**.

למעביד הוצאה זו הינה פירונית, דרך ההכנסה שגדלה אצל העובד.

השאלה שמתעוררת היא איך אפשר להעריך את גודל טובת ההנאה?

העקרון המנחה הוא **עקרון שווי שוק** (לא שווי עלות), יש לבדוק מה שווי שוק של אותה הטבה, צריך לוודא שרק ההטבה תמוסה לעיתים יכול להיות הוצאה מעורבת למעביד ולעובד.

לדוגמא: תלושי אוכל, מדובר על הוצאה פירונית, השאלה היא איזו חלק יש להעמיס על המעביד ואיזה חלק על העובד?

מס הכנסה קבע שאת החלק העודף (הלא מסובסד) העובד ישלם ואילו את החלק המסובסד המעביד ישלם (כל מה שמעבר להטבה).
לדוגמא: תלושים בחגים – התלושים אמורים להיות ממוסים בתלוש משכורת, במידה ומקום העבודה רוצה שנקבל 500 ₪ הוא צריך לתת לנו הכנסה זקופה של 1,000 ₪.

סעיף 18 – סייגים לניכוי הוצאות מסוימות –

סעיף 18(ג) – הסעיף מייחס הוצאות להכנסה, אין משמעות להוצאות אם אין בגינם הכנסה, על הפסד לא משלמים מס.
ככל שהמס גבוה יותר אז השפעת ההוצאות גבוהה יותר הואיל וההוצאה מקטינה את שיעורי המס (זו הסיבה שהרבה בתי עסק מעדיפים לייצר יותר הוצאות מוכרות על מנת לשלם פחות מס).

לעיתים יש הוצאה שקשה לייחס אותה לשיעור מס וכאן בא לידי ביטוי סעיף 18(ג) הסעיף פותר בעיה של ייחוס הוצאות לנישום לפי שיעורי מס שונים.
במידה ויש הכנסה מועדפת (שיעורי מס נמוכים יותר) ויש הוצאות שאנו רוצים לייחס להכנסה שאיננה הכנסה מועדפת, הסעיף מבקש לראות ייחוס של הוצאות להכנסות וכך יש לקבוע אלו הוצאות ינוכו מכל הכנסה.

האם ניתן לבחור את השיוך של הוצאה להכנסה מסוימת?

לדוגמא: חברה שיש לה 2 מפעלים במקומות שונים, במקום אחד המס הוא 50% ואילו במקום השני המס הוא 10%, ההוצאות שקשה לייחס אותם כדאי לבחור לשים אותם במקום שיש בו 50% מס וכך להגדיל את ההוצאות המוכרות (לפי מקורות ההכנסה).

סעיף 17 – הניכויים המותרים – בסעיף מצוין שהוצאות שייצאו כולן בייצור הכנסתו יותרו בניכוי ולכן הוצאה שהיא הוצאה פרטית, בשביל צריכה, היא לא הוצאה לצורך ייצור הכנסה.

בנוסף מצוין בסעיף שהוצאות יותרו בניכוי בתנאי שהן כולן יוצרו באותה שנת מס, הוצאה צריכה לצאת, לצורך ייצור הכנסה, רק באותה שנת מס, הוצאה מותרת בניכוי אם היא נועדה ליצור הכנסה באותה שנת מס באופן שוטף ולכן הוצאה הוגית איננה מותרת בניכוי.

האם הוצאה מעורבת תותר בניכוי? למשל ארוחת צהריים, המחוקק רצה לקבוע שהוצאה מעורבת לא תהיה הוצאה מוכרת, מדוע?
קשה להפריד את ההוצאה למרכיביה, קשה להפריד בין הנאת העובד והמעביד ולכן כל ההוצאה "נופלת" על המעביד למעט במקרים בהם קיימות תקנות שמאפשרות חלוקה בין סוגי ההוצאות.

סעיף 17 מחמיר ואומר שבהוצאות מעורבות אלא אם כן יקבע הסכום המיוחס לעובד תהיה ההוצאה כולה לא מוכרת למעביד.

סעיף 2(2) – עבודה – הסעיף עוסק בהכנסת עבודה, ישנם 4 תתי סעיפים:

1. השתכרות או רווח.
2. טובת הנאה.
3. תשלומים לכיסוי הוצאות.
4. שווי שימוש.

לדוגמא: נניח מצב שעובד טס לחו"ל מטעם העבודה ונשאר עוד מספר ימים מעבר לכנס, הוא ישן במלון ומקבל אש"ל, כאשר העובד חזר לארץ הוא הביא חשבונות של נסיעות, אוכל וכדומה. השאלה היא מה מתוך סך ההוצאות הן הוצאות של המעביד? ומה מתוך זה אם בכלל הוצאה מוכרת של העובד? בימים מעבר לכנס לא מדובר על הוצאה מעורבת ולכן העובד משלם, אך בימי הכנס ההוצאות מעורבות, ישנן תקנות אשר מדגישות איזה חלק יהיה על העובד ואיזה חלק על המעביד. נניח שהמלון עלה \$150 והתקנות מקציבות עד \$100 ישנן 2 אופציות:

1. המעביד ישלם \$150 על המלון ובתיאום מס, מס הכנסה יעלה את הרווח בעוד 50, הואיל והמעביד צריך לשלם \$100 (הוצאות מוכרת) וההפרש של \$50 (הוצאה לא מוכרת) נוספים הם טובת הנאה של העובד.

2. המעביד יגלם את ה – \$50 במשכורת של העובד והעובד ישלם על הסכום הנ"ל מס.

סעיף 17 מתבסס על עיקרון ההקבלה, המטרה היא ליצור הקבלה בין הוצאת ההוצאות לבין ההכנסה, הקשר צריך להיות ישיר, קשר סיבתי, וההוצאה צריכה, כאמור, ביצור הכנסה באותה שנת מס. **עיקרון ההקבלה** הוא עיקרון שצמח מתחום החשבונאות ופקודת מס הכנסה אימצה אותו ולפיו קבעה את העיקרון **בסעיף 17**. **סעיף 17(1) – ריבית והפרשי הצמדה** – חברה קנתה מוצר מסוים עם ריבית, האם הוצאות הריבית מוכרות? האם הריבית קשורה לנכס ההוני או הפירותי?

איך נחלק את ההוצאות כאשר קונים מספק חלק שהוא הוני וחלק שהוא פירותי?

ריבית היא מחיר הכסף, ריבית היא כמו משכורת, אנו שוכרים כסף בשביל לקנות רכוש וזה לא חשוב אם מדובר על רכוש הוני או פירותי, כל ריבית גם לנכסים הוניים היא שכירות והיא מנוכה כהוצאה, הוצאות ריבית יכנסו לתחום ההוצאות השוטפות, גם הפרשי הצמדה הקשורים לריבית יחשבו כהוצאה שוטפת, לכן אין להוון את הוצאות הריבית או המימון לנכס זהו הוצאה מיידית.

לסיכום: ריבית והפרשי הצמדה מוכרים כהוצאה שוטפת.

חוק התיאומים – החוק קובע שהפרשי הצמדה לא מותרים בניכוי כהוצאה מוכרת הואיל ויש מנגנון של אינפלציה, זה מוביל אותנו שלפי סעיף 17(1) רק ריבית תיחשב כהוצאה מוכרת ולא הפרשי הצמדה (בכל מקרה צריך לשלם אינפלציה אך מכירים רק בריבית).
הוצאה מוכרת ושוטפת תוכר בבת אחת כולה (לא יורדת בתשלומים במשך השנים).

סעיף 17(2) – דמי שכירות – הסעיף מאפשר לנכות דמי שכירות כהוצאה מוכרת.

סעיף 17(1) – עסק או משלח יד – מביא את סעיף 17(2) – שכירות תהווה הוצאה שוטפת להכנסה מעסק, כלומר דמי השכירות ינוכו באופן שוטף.

נניח שהעסק מושכר ל – 30 שנה האם ההוצאה הופכת להונית?

בפסק דין בנק מזרחי נקבע ששכירות של דירות מעבר ל – 25 שנה תיחשב הונית (לא צריך לשלם מס שבח ומס רכישה).

סעיף 17(3) – תיקונים – הסעיף עוסק בהוצאות על תיקונים ולחידוש נכסי העסק, כאשר מטרת התיקונים הם שמירה על הקיים ניתן לנכות את סכום (פירות), כאשר התיקונים הם למטרת תוספות לא ניתן לנכותם בבת אחת (הוני).

בתהליך ייצור ההכנסה נפגע לנו ההון הואיל ויש שחיקה של בלאי וציוד ולכן רשויות המס רצו להכיר במנגנון שייתן הגנה על נכסים שמניבים פירות. הסעיף קובע שסכומים שהוצאו לתיקון מכונות או להשבחה ששימשו בהשגת הכנסה יוכרו לצורכי מס, כאשר הפקודה מפרידה בין 2 סוגי נכסים ובשני סוגי תיקונים, יש הפרדה בין תיקון להשבחה ובין נכסים וחפצים.

הסעיף מתיר תיקון של נכסים שמשמשים בהפקת הכנסה אך לא מתיר את חידושם, כלומר לא תוכר הוצאה שמטרתה ליצור נכס חדש או להשביח את הנכס במקרה כזה ההוצאה תגולם בעלות הנכס ונכיר בה לאורך השנים בפחת, ההוצאה תהיה הונית, ההוצאה להשבחה תהווה לעלות הנכס. לעומת זאת כאשר מדובר בכלי מלאכה, חפצים המשמשים בהשגת הכנסה מתיר הסעיף לא רק את התיקון אלא גם את ההשבחה. לעיתים קשה לעשות את ההבחנה בין שמירה על הקיים לבין השבחה.

לדוגמא: חקלאי שיש לו טרקטור, אם הוא משביח את הטרקטור זה יהווה לנכס ההוני (היוון לנכס), אם הוא ישפר את כלי החפירה – שיפור, שדרוג, זו תהיה הוצאה פירותית.

לא תוכר הוצאה לתיקונים שיש בהם יצירת נכס חדש או שיפור מהותי של הנכס, לגבי כלי מלאכה המשמשים ליצירת הכנסה אשר ערכם קטן (למשל בנגריה – פטיש) מס הכנסה מאפשר לא רק תיקון אלא גם חידוש.

נקבע שמה שיש בו כדי להבטיח ניצול הנכס לכל תוחלת החיים הצפויה הוא שמירה על הקיים, כל מה שיש בו כדי להאריך באופן מהותי את תוחלת החיים של הנכס מעבר לתוחלת החיים הצפויה מראש ייחשב להשבחה.

סעיף 17(4) – חובות רעים – חוב רע מקורו בהכנסה שנרשמה אצל הנישום אבל לא שולמה, בשלב ראשון מוגדר החוב כחוב מסופק, עד שיכירו בו כחוב רע הוא חייב לעמוד בהגדרות לפי פקודת מס הכנסה, הסעיף מגדיר מתי ניתן להצהיר על חוב כחוב רע או מסופק, הסעיף מגדיר 3 תנאים מצטברים :

1. שהחובות נוצרו בעסק או במשלח יד.
2. פקיד השומה מסכים לכך שהחובות נעשו רעים באותה שנת מס.
3. החובות נאמדו לפי פקיד השומה.

במידה ויתקיימו 3 התנאים החברה רשאית לנכות את החוב.

מס הכנסה צריך לאשר את החוב המסופק, החוב הופך להיות חוב אבוד לאחר שהוא חוב מסופק.
מס הכנסה צריך להגדיר את החוב כחוב רע בשביל שהסכום יוגדר כהפסד וירד מההכנסות בדיוק באותה שנה.
למרות **סעיף 17(4) – חובות רעים** מגדיר קיזוז הפסדים של חובות רעים הוא מגביל את הקיזוז רק לחובות שהוגדרו כחובות רעים במס הכנסה.

לדוגמא: נניח שיש הכנסה של 100 ₪, וחוב מסופק בסך של 20 ₪, מס הכנסה כעקרון לא מכיר בחוב מסופק ולכן צריך לשלם מס על כל ה – 100 ₪, רק אם מס הכנסה יגדיר את כל החוב לפי **סעיף 17(4)** כחוב רע (כל ה – 20 ₪), אז יהיה צורך לשלם מס הכנסה על הכנסה של 80 ₪. אם מס הכנסה יכיר רק ב – 10 ₪ כחוב רע אז נשלם מס על הכנסה של 90 ש"ח, במצב זה החברה לא קיבלה את כל החוב ולכן זה בעייתי לעסק, עד שהסכום לא יסויג כחוב רע העסק ישלם על הסכום מס.

במידה ומס הכנסה אישר להצהיר על חוב כחוב רע ולאחר תקופת מסוימת החייב שילם את חובו, הסכום יהווה הכנסה לפי **סעיף 1(2) – עסק או משלח יד**, הואיל ולאחר שנמחק החוב נרשמה הוצאה שהקטינה הכנסה וכעת שולם החוב זוהי הכנסה חדשה שיש לחייבה במס.

סעיף 17(5) – תשלום מעביד לקופת גמל – במידה והמעביד מפריש לקופת גמל את הסכום המותר הוא יכול להחשיב זאת בהוצאותיו, במידה והוא מפריש יותר אז ההפרש לא יותר בניכוי ויחשב כהכנסה לעובד.

סעיף 17(6) – נזקי טבע – סעיף זה מאפשר להקדים תרופה למכה, במידה ומוציאים הוצאות כנגד נזקי טבע ההוצאות יותרו בניכוי, אין צורך לחכות שיקרה האסון ניתן להכין את העסק לפני וההוצאה תותר בניכוי, כל זה על מנת למנוע הוצאה הונית ביום שיפגע העסק מנזקי טבע.

סעיף 17(7) – התקפות מהאוויר – כל ההוצאות כולל הוצאות הוניות והוצאו כנקיטת אמצעי זהירות מהתקפות מהאוויר יותרו בניכוי, למשל, בניית מקלט.

סעיף 17(8) – פחת – הסעיף מדבר על פחת, פחת זהו פריסה של עלות הנכס על פני שנות השימוש בו כאשר הפחת הוא פונקציה של זמן ושל שימוש, שיעורי הפחת נקבעים בתקנות מס הכנסה. על פי תקנות הפחת הוצאות פירותיות מוכרות באותה שנה ב – 100%, הוצאה הונית גם אם היא מוכרת היא מנוכה בצורה יותר איטית, ניתן לראות הוצאות פחת כהוצאות פירותיות שקשורות לנכס הוני אבל לא מוכרות באותה שנה ב – 100%, הפחת מחזיר את ההשקעה בצורה יחסית לאורך שנים. הוצאה לנכס היא נומינלית, הוצאה הונית, היא לא לוקחת בחשבון אם יש שינויים ריאליים.

עלינו לשים לב להבדל בין מלאי עסקי לבין נכס שניתן לנכות ממנו פחת, לפסק

דין סוסים – במקרה זה היה עסק למכירת סוסים, מספר לקוחות הזמינו סוסים ובסוף השנה החברה טרם סיפקה את הסוסים, על פי תקנות הפחת על סוסים ניתן להכיר בהוצאות פחת אך עלינו לשים לב שבמקרה זה הסוסים מהווים מלאי עסקי ולא צריך לחשב כלל פחת!

הפחת אמור להחזיר את ההוצאות של ההשקעה, את ההשקעה מחזירים במשך השנים תוך כדי שימוש בנכס, הסעיף מפנה אותנו ל**סעיף 21 – פחת נכסים** – הסעיף מאשר לנכות פחת, הסעיף מגדיר כיצד לנכות את הפחת? הסעיף מאפשר לנכות פחת על נכסים שבבעלות הנישום ומשמשים לצורך ייצור הכנסה (נכסים הוניים שמוותרים לניכוי בתקנות).

סעיף 21 – פחת על נכסים הסעיף מגדיר פחת על נכסים עוסק במספר

נקודות עיקריות :

1. פחת יוכר רק על נכסים שבבעלות הנישום ומשמשים לצורך הכנסתו, חברה ששוכרת נכס האם היא יכולה לנכות עליו פחת? לא רק בעל הנכס.
הבעלים של הנכס יכולים לנכות פחת על הנכס, לעומת זאת, מי שמשתמש בנכס – השוכר אין לו הוצאות פחת כי הנכס לא שלו (אסור לו לנכות פחת), במידה ולשוכר יש הוצאות שכירות אלו הן הוצאות פירותיות.
2. סכום הפחת יוכר ויחושב לפי אחוזים וזאת מהמחיר המקורי שעלה לנישום, כלומר לפי העלות ההיסטורית.

בתקנות הפחת נקבע לכל נכס את אחוז הפחת שצריך לנכות, לדוגמא : על קרקע לא ניתן לנכות פחת הואיל ואין לו בלאי לאורך השנים, על בניין ניתן לנכות בין 25-50 שנה.

סעיף 17(12) – דמי שכירות שמשלם יחיד שעבר זמנית – הכנסות מהשכרת

דירה מחויבות במס, בכדי לעודד אנשים להשכיר את דירתם למרות שהיא חייבת במס, הסעיף מאפשר להשכיר את הדירה ולא לשלם מס בתנאי שהנישום עבר למקום אחר עקב עבודתו או עיסוקו, משך הזמן שניתן להצהיר על ההוצאות ושהן יותרו בניכוי הוא עד 5 שנים.

סעיף 17(13) – דמי לינה או שכירות באזור פיתוח – דמי לינה או שכירות של

דירה באזור פיתוח יותרו לניכוי לנישום העובד שם באופן קבוע אך איננו גם באותו אזור עם משפחתו, הסכומים יותרו לניכוי עד 3 שנים, במידה וחלה הפסקה למשך שנה לפחות והנישום התחיל לעבוד מחדש באותו האזור תקופת הניכוי של שלוש שנים תחל מחדש.

סעיף 17(14) – ניכויים אחרים – זהו שוב סעיף סל כל הוצאה שלא רשומה ב

– 13 הסעיפים הקודמים ניתן לנכותה בתנאי שהיא מופיעה במקום אחר בפקודה.

האם הוצאות שכר עבודה לעובדים מותרות בניכוי?

בסעיף 17 לא רשום במפורט, לא רשום באופן ספציפי שהוצאות שכר עבודה מותרות בניכוי ולכן עלינו לעשות נצטרך לבדוק מה בדיוק העובד עשה, באופן ספציפי – מתי עבודתו אמורה לייצר הכנסות אצל המעביד. במקרה הרגיל, כאשר מדובר במהלך העסקים הרגיל של העסק, הוצאות עבודה מותרות בניכוי כי בדרך כלל עובדים מייצרים הכנסות שוטפות באותה שנה, לא משנה מה סוג העבודה.

במידה והעובד תרם להכנסתו של המעביד באותה שנת מס אז ההוצאה מותרת בניכוי, משכורת לא תותר לניכוי במצבים בהם העובד עוסק ביצירת נכס הון עבור המעביד, הוצאות של העובד אינן עוזרות למעביד באותה שנה, אלא הוא ייחנה מהן כאשר הנכס ישמש אותו בעתיד. הוצאות המשכורת של העובד יועמסו על מחיר הנכס שהוא מייצר.

נשאלת השאלה מה קורה כאשר העובדים מייצרים נכס שישמש בעתיד אך

העובדים עוסקים במחקר ופיתוח – מו"פ?

העובדים עוסקים במחקר מדעי שמטרתו לפתח המצאה חדשה, שיטת עבודה חדשה וכדומה, ישנן שתי אפשרויות :

א. אם החברה מוכרת שירותי מחקר ופיתוח אז מדובר בהוצאות שוטפות, הנישום יכול לנכות את משכורות העובדים שעשו את המחקר עבורו.

ב. אם מדובר במחקר או פיתוח שאמור לשמש את המעביד עצמו, אז לכאורה מדובר כאן בהשקעה הונית שאינה מותרת בניכוי, זה לפי מה שראינו עד כה לפי סעיף 17.
אך התוצאה הזאת, לא הגיונית בתחום המחקר והפיתוח הואיל וכל העבודה היא לשימוש המעביד, העובדים יוצרים נכסים הוניים, הוצאות מחקר ופיתוח נחשבות להוצאות הוניות ולכן המחוקק נתן פיתרון לבעיה הספציפית של מחקר ופיתוח במסגרת סעיף אחר בפקודה – סעיף 20א – ניכויים לחקירות מדעיות.

סעיף זה עוסק בהוצאות מחקר ופיתוח, הסעיף גורס שאפשר לנכות את ההוצאות האלה או באופן שוטף או על פני תקופה של שלוש שנים – תלוי בנסיבות שמפורטות בסעיף, למרות שמדובר בהוצאה הונית.

מטרה נוספת של הסעיף היא לעודד מחקר ופיתוח וזהו תמריץ מס.

סעיף 32 – ניכויים שאין להתירם – מטרת הסעיף היא לחדד את ההוצאות שאין להתירם במקרה ויש דילמה האם מותר לנכות הוצאה מסוימת לפי

סעיף 17, הסעיף נותן מספר דוגמאות של הוצאות שאין להתירם (אין מקום לוויכוח).

סעיף 32(1) – לא ניתן לנכות מההכנסה החייבת הוצאות פרטיות, עסקנו בשאלה זו כאשר דנו בסעיף הוצאות מעורבות, על מנת להסיר ספק המחוקק רצה לקבוע שלא ניתן לנכות הוצאות פרטיות הואיל ואותן הוצאות אינן מפיקות הכנסה.

בהמשך לסעיף זה נאמר **בסעיף 32(2)** כי גם אם יש ספק בנוגע להוצאה מעורבת אין לנכות אותה מול ההכנסה החייבת, הסעיף מוסיף ואומר שגם הוצאות שניתנו בשווה כסף אין לנכותם.

סעיף 32(4) – אין לנכות הוצאות הוניות ולכן הסעיף איננו מותיר לנכות עלויות השבחה, עלויות השבחה נמנות כחלק מעלויות הון וכעלויות שיעלו את מחיר הנכס ולכן אין לנכות עלויות אלה, אך ניתן להוסיף את עלויות ההשבחה לחלק מהמחיר החדש של הנכס.

סעיף 32(5) – סעיף זה בא למנוע ניסיון לקבל הטבת מס בדרך לא חוקית, בשגרה הנישום משלם הוצאות ביטוח, כאשר הנישום משלם את הוצאות הביטוח הוא מקבל בכל שנת מס אפשרות לנכות את ההוצאות הואיל ואלו הוצאות פירותיות, כאשר נגרם נזק והנישום מפעיל את פוליסת הביטוח שלו הוא מקבל כסף, על הסכום שקיבל מהביטוח עליו לשלם מס הואיל ונוצרת לו הכנסה, על פי **עקרון ההקבלה** לאחר שכל השנים הוא קיבל אפשרות לנכות את ההוצאות ביום קבלת הכסף עליו לשלם על ההכנסה מס.

סעיף זה יוצר מעט בעייתיות הואיל וביום שנגרם נזק לפני שהכסף מתקבל מחברת הביטוח בדרך כלל הנישום מוציא הוצאות, יש לציין שאת ההוצאות

הנ"ל לא ניתן לנכות לפי **סעיף 17(3) - תיקונים**, בהנחה שנקבל את ההוצאות האלה בעתיד מחברת הביטוח, כלל זה ניתן לחלק לשניים :

1. במידה והסכום שהתקבל מהביטוח גבוה מההוצאות שהוציא הנישום לתיקונים, ההפרש בין ההכנסה מחברת הביטוח לבין ההוצאות יחויב במס.

2. במידה והסכום שהתקבל מהביטוח נמוך מההוצאות שהוציא הנישום לתיקונים, הנישום יוכל לנכות את ההפרש במידה ואלו הן הוצאות פירותיות ולא הוניות באמצעות סעיף **17(3) – תיקונים**.

במידה ולנישום אין כלל ביטוח, מס הכנסה יחקור את הנישום מדוע לא ביטח את עצמו ורק לאחר מכן ניתן יהיה לנכות את ההוצאות הפירותיות לפי **סעיף 17(3) – תיקונים**.

סעיף 32(6) – סעיף זה גורס שבמידה והוצאו הוצאות הוניות, כלומר לא ניתן להתיר הוצאות שהן בגדר עלויות השבחה, במילים אחרות ההוצאות לא ייצרו הכנסה באותה שנת מס, לתיקון לא ניתן לנכותם מההכנסה החייבת. לדוגמא, חברה שמתקנת בניין שלה לשימוש בעוד 3 שנים. **סעיף 32(11) –** הוצאות שהוציא מעביד כטובת הנאה לעובד ולא ניתן לייחס את ההוצאות הנ"ל לעובד ספציפי לא יותרו בניכוי.

פטורים כלליים

סעיף 9 – הכנסות פטורות – המחוקק קבע כל מיני פטורים, לא כל הפטורים הם 100% אלא לעיתים יש תקרות מסוימות.

סעיף 9(1) – הסעיף נותן פטור לנשיא על חלק מההכנסות שלו הקשורות לתפקידו.

סעיף 9(2) – רשות מקומית קופת גמל או מוסד ציבורי – הסעיף מעניק פטור לרשות מקומית, קופת גמל ומוסד ציבורי, הפטור ניתן רק על הכנסות פסיביות.

אם ההכנסות הושגו בצורה פסיבית אז יהיה ניתן לקבל פטור, ואם ההכנסה אקטיבית לא ניתן לקבל פטור.

פסק דין בית הכנסת הגדול – נשאלה השאלה האם עסקת אקראי תהיה פסיבית או אקטיבית?
המוסד ציבורי רצה שהעסקה האקראית תיחשב כהכנסה פסיבית בשביל הפטור.

בפסק דין גולדשטיין – הוחלט שהעסקה תיכנס לגדר העסק – אקטיבי, כלומר העסקה תמוסה, במוסד ציבורי כאשר מתבצעת עסקה שלא במהלך העסק הרגיל, העסקה תמוסה לפי **סעיף 1(2) – עסק או משלח יד**, לפי **סעיף 9(2)** רק הכנסות פסיביות מקבלות פטור וכל הכנסה שאיננה הכנסה פסיבית תמוסה.

עסקת אקראי והכנסות פטורות, עסקת אקראי – עסקה שלא נעשתה בתכנון מראש, עסקת אקראי תיחשב לאקטיבית הואיל ובית המשפט החליט שעסקת אקראי נגרמת עקב היות הנישום בתחום.

פסק דין אגודת ידידי האוניברסיטה – במקרה זה האגודה קיבלה פרדס מניב, חברה אחרת עיבדה עבורה את הפרדס והאגודה קיבלה את דמי ניהול (הכנסה פסיבית), ברור כי אין קשר בין האגודה של האוניברסיטה לפרדס. האגודה הכריזה על מקור הכנסה לפי **סעיף 8(2) – חקלאות**, זהו סעיף מקור פסיבי, האגודה רצתה לקבל פטור לפי סעיף **9(2) – רשות מקומית קופת גמל או מוסד ציבורי** אך בית המשפט טען שעסקת האקראי (עסקה מלאכותית), נעשתה כדי לברוח ממס ולכן מס הכנסה קבע שמקור ההכנסה יהיה אקטיבי לפי **סעיף 9(1) – עסק או משלח יד** ויש למסות את האגודה.

סעיף 9(4) – דיפלומטים וקונסולים – כאשר הדיפלומטים והקונסולים נמצאים בשירות ניתן להם פטור בעד תפקידם הרשמי, הדבר נכון רק כאשר אותה מדינה נותנת לקונסול של ישראל בארצם גם כן פטור.

סעיף 9(5) – עיוור או נכה בשיעור 100% - הסעיף מדבר רק על הכנסה מיגיעה אישית, כלומר מעבודה שהנישום העיוור או הנכה עושה.

לפי **סעיף 9(5)(א)** – ניתן פטור לעיוור או לנכה במידה וההכנסה הינה מיגיעה אישית עד תיקרה מסוימת.

לפי **סעיף 9(5)(ב)** – ניתנת אפשרות לפטורים לאותו נכה גם אם ההכנסה לא הייתה מיגיעה אישית (הכנסה פסיבית), אבל בתקרות נמוכות באופן משמעותי.

סעיף 9(16) – קיצבאות שארים - יינתן פטור על קיצבת שארים במידה והקיצבה איננה עוברת את ההכנסה המזכה (מוגדרת **בסעיף 9א'**), ובנוסף במידה ויש לפרט פטורים נוספים ממס הכנסה הוא יקבל את הפטור הגבוה מבין השניים.

יחידות מיסוי

מיסוי התא המשפחתי – מיסוי של בני זוג שונה ממיסוי של יחיד.
המס בישראל מחושב לפי מס פרוגרסיבי, כלומר ככל שההכנסה עולה אחוז
המס עולה, אנו עושים חישוב מאוחד בכדי שלא ייווצר מצב שבני זוג יחליטו
לגבי הכנסותיהם למי לשייך אותם על מנת לשלם פחות מס.

יחידת מיסוי – יחיד (לא חברה) – אנו רוצים לדעת איך ממסים אותו?
האם צריך למסות יחיד בפני עצמו או האם צריך למסות באופן משפחתי,
המחוקק קבע מספר עקרונות בכדי לעשות חישוב בנפרד :

העיקרון הראשון גורס לשני בני הזוג תהיה הכנסה מיגיעה אישית, העיקרון
מאפשר לעשות חישוב נפרד אבל יש מספר מקרים שהמחוקק מחייב לחבר
את כל ההכנסות.

ביצוע חישוב נפרד יעשה בד"כ כאשר עבודת בני הזוג תהיה מיגיעה אישית
נפרדת אבל ברגע שתהיה גם הכנסה פסיבית הנטייה היא לאחד את כלל
ההכנסה (את התוספת של ההכנסה הפסיבית אם נשייכה לגבר או לאישה זה
יכול לשנות את מדרגת המס).

במידה ויש הכנסה פסיבית, למשל הכנסה משכירות, נוטים לחבר את
ההכנסות של שני בני הזוג מיגיעה אישית ולהוסיף לכך את ההכנסה
הפסיבית (חישוב מאוחד), ניתן לעשות כך רק במידה וההכנסה הפסיבית
נוצרה לאחר הנישואין, לפי סעיף 66(ב) במידה והנכס שייך לאחד מבני הזוג
לפני תקופת הנישואין למרות שמדובר על הכנסה פסיבית ניתן לדרוש חישוב
בנפרד.

העיקרון שני גורס שמקורות ההכנסה של היגיעה האישית אינם תלויים זה בזה, לא מאחדים את ההכנסות (אם שני זוג עובדים באותו עסק לא ניתן להפריד ולכן מאחדים את החישוב).

לדוגמא: המחוקק הגדיל לעשות וקבע בסעיף 66(ד) שבמקרה של חברה כדי שניכנס ליגיעה אישית ולא למשכורת די בכך שיחזיקו 10% מהחברה על ידי אחד מהצדדים (אחד מבני הזוג).

אם יש זוג שעובדים בחברה ואין להם 10% אז המשכורת של כל אחד מהם לא תלויה במשכורת של השני, לעומת זאת אם שניהם עובדים בחברה ויש להם 10% אז ההכנסה תיחשב כיגיעה אישית והם תלויים זה בזה, הואיל ובני הזוג עובדים באותו העסק אז ההכנסה מורחבת (יעשה איחוד – הכנסה משפחתית).

סעיף 64 – בן זוג רשום – הסעיף מגדיר מיהו בן זוג רשום לענייני חישוב מאוחד.

סעיף 65 – חישוב מאוחד – הסעיף עוסק בחישוב מאוחד לבני זוג, הדרישה הכללית של הפקודה דורשת לעשות חישוב מאוחד לבני זוג, אחד מבני הזוג יהיה "בן זוג רשום" והמיסוי יהיה עליו לאחר איחוד הכנסות של בני הזוג בסופו של תהליך המיסוי הפרוגרסיבי יהיה על ההכנסות של שני בני הזוג, יש לכך מספר חריגים בסעיף 66 – חישוב נפרד :

סעיף 66(א) – מאפשר חישוב נפרד במקרים של הכנסה מיגיעה אישית (יגיעה אישית זוהי הכנסה אקטיבית).

סעיף 66(א)(1) – הסעיף גורס שגם בן זוג שאיננו בן זוג רשום יכול לערער על חלקו בהכנסה.

סעיף 66(א)(2) – במידה ולבני הזוג יש נכס משותף יש לבדוק למי מבין שניהם יש הכנסה מיגיעה אישית גבוהה יותר ולבן זוג זה ירשם ההכנסה מהנכס המשותף.

סעיף 66(ד) – קיימים מקרים שבהם היגיעה של בני הזוג תלויה האחת בשנייה, שני בני הזוג עובדים באותו עסק והם בעלים של 10% באותו העסק, ביחד או לחוד (או כל אחד בנפרד או שניהם יחד), המחוקק קבע שאחזקת 10% בחברה מהווה תלות, במצב זה יראו את ההכנסה כהכנסה תלויה למרות שמדובר על יגיעה אישית ואז צריך לעשות חישוב מאוחד. עם הזמן התפתחו בפסיקה מספר מבחנים לצורך חישובים של הכנסה נפרדת או מאוחדת:

המבחן המהותי:

פסק דין רוזמן – גבר ואישה עבדו יחד במתפרה, בשלב מסוים האישה עזבה את המתפרה ופתחה בעצמה חברה לשיווק בגדים, האישה עשתה הסכם עם הבעל שאת כל הבגדים שהוא מייצר היא תמכור עבורו, בני הזוג פנו לפקיד השומה וביקשו לעשות חישוב בנפרד.

מס הכנסה טען שיש לעשות חישוב מאוחד כפי שהיה בעבר כי בעצם יש תלות, בני הזוג פנו לבית המשפט וביקשו לעשות חישוב נפרד. בית המשפט קבע כי תלות בין ספק ללקוח הינו דבר בשגרה ולכן באופן עקרוני ניתן לאפשר חישוב בנפרד, כל עוד לא הוכח כי מדובר בעסקה מלאכותית וכי היקף העסקים בנוי רק על אותו לקוח הרי **סעיף 66(ד)** לא יחול.

המבחן הטכני:

1. מבחן זהות הלקוחות – פסק דין קרקן – בעל ואישה שניהם היו רופאי שיניים, עבדו באותה קליניקה, הם השתמשו באותם כלים ולעיתים רחוקות האישה טיפלה בלקוחות של הבעל ולהיפך. בית המשפט קבע שאין תלות בלקוחות ולכן אפשר להם לבצע חישוב בנפרד.

2. מבחן עירוב הכנסות – ככל שההכנסות מעורבות יותר בין בני הזוג קשה יהיה להפריד בין ההכנסות של בני הזוג הואיל והן תלויות.

3. מבחן התלות – פסק דין סוהיל – בעל חשמלאי, אשתו הייתה בעלת חנות למוצרי חשמל. הבעל היה מתקין את כל מוצרי החשמל של החנות באופן בלעדי והיה נותן שירות למוצרי החנות, הזוג ביקש לעשות חישוב בנפרד. בית המשפט קבע שיש תלות בין הבעל לאישה הואיל והאישה לא הבינה כלום בחשמל והייתה חייבת את הבעל לשם ההתקנות והשירותים.

מס חברות

על הכנסתו החייבת של חבר בני אדם יוטל מס חברות, מצד אחד מיסוי חברה מצד שני מיסוי יחד, באמצעות גופים משפטיים שמוצאים חוקים ותקנות על פי החלטתם.

חברה הינה ישות משפטית נפרדת, בעלי החברה אינם ממוסים כמו החברה, החברה ממוסה בנפרד וגם אם 100% בעלי החברה זה לא אומר שנמוסה כמו החברה.

חלק מהחסרונות של חברה זה עלויות הקמה, צריך לעשות את שיטת החשבונאות הכפולה (חובה, זכות), צריך לרשום את החברה, צריך להוציא לחברה דוחות כספיים, מצד שני לעיתים קיימת עדיפות לחברה משיקולי מס, החברה מקבלת הוצאות, הטבות ודברים שונים המשמשים השוואה בבואנו לבחון האם להקים חברה או לעבוד כיחיד (לעבוד בחברה לפעמים עדיף מאשר בפורמט יחיד).

סעיף 126 – מס חברות – הסעיף מגדיר שעל הכנסתו החייבת של חבר בני אדם יוטל מס, המס נקרא **מס חברות**, חברה הינה ישות משפטית שעומדת בפני עצמה, מיסוי חברה מתחלק לשני חלקים :

חלק א: מס החברות אשר גובהו נכון להיום הינו כ – 31% (משתנה עם השנים), זהו מס יחסי, כלומר בכל רמת הכנסה יישאר אותו אחוז מס. בחברות יש מימוש של המס הפרוגרסיבי כדיבידנד ובמשכורות של העובדים אם גם המס על החברה יהיה פרוגרסיבי אז ייווצר כפל מס.

חלק ב: מס על דיבידנד שנע בין 15% ל – 25%.

החברה ובעלי המניות הן 2 ישויות שונות מבחינה משפטית ולכן לא ניתן לקזז הפסדים של החברה עם הרווח של בעל המניות.

סעיף 126(ג) – קובע שיש להשוות את החברה עם הכסף הפרטי של האדם כאשר מעבירים דיבידנד לאדם פרטי, אך כל עוד שיש מעבר של דיבידנד מחברה לחברה אין מיסוי הואיל ובמידה והיה מיסוי אף אחד לא היה מקים חברות בנות, בגלל שיש פטור על העברת דיבידנד בין חברות אין כפל מס.

סעיף 125ב' – שיעור המס ל דיבידנד – הסעיף מציג אחוזי מס שונים במקרים שונים ומאפשר אחוזי מס נמוכים יותר במקרים בהם יש למדינה העדפה.

לדוגמא: חברה שיש בה משקיעים מחו"ל, או חברה לפי **חוק עידוד השקעות הון**.

לדוגמא: נניח שחברה הרוויחה מיליון ₪, ונניח שמש על החברות הוא 35%, כלומר החברה תשלם 350,000 ₪, בנטו יישאר לחברה 650,000 ₪.

החברה מעוניינת להכריז על חלוקת דיבידנד, דיבידנד יוצא מהרווח לאחר מס (רק אחרי תשלום המס אם נשאר רווח מחלקים דיבידנד ועל הדיבידנד משלמים עוד מס), המס על הדיבידנד הוא 25% ולכן בעל המניות ישלמו בסך הכל 162,500 ₪ מס על הדיבידנד (בהנחה שיש בעל מניות אחד), ההפרש שנותר בסך של 487,500 זהו סכום לחלוקה כדיבידנד, סכום זה פטור ממס (שילמנו עליו כבר מס), ניתן לראות שהחברה שילמה 51.25% מס (162,500 זה 16.25% מהמיליון ועוד 35% ממיליון זה 51.25%).

ייתכן שאם בעל החברה היה רוצה (בעל המניות שקיבל את הדיבידנד) למשוך את כל ה – 650,000 ₪ משכורת הוא היה מרוויח!?

מיסוי יחיד הוא פרוגרסיבי, לפי מדרגות המס, משלמים לפי החלק של ההכנסה.

מס חברה איננו פרוגרסיבי אלא יחסי, על כל 1 ₪, אני משלם 35 אג' מס, לעומת זאת, ליחיד יש עלויות נוספות: ביטוח לאומי, מס בריאות שלא מגולם בתוך ביטוח לאומי וסוציאליות ונלוות.

לכן מיסוי יחיד יהיה עדיף במשכורת נמוכות, כיוון שבמשכורת נמוכה עדיף מס פרוגרסיבי.

לסיכום:

1. חברה משלמת מס על כל 1 ₪ של רווח, באופן קבוע.
2. מיסוי דיבידנד נעשה בשלבים:
 - א. תשלום מס.
 - ב. מיסוי על רווח לאחר מס.
3. לחברה אין עלויות נוספות הקיימות בהוצאות משכורת.

לדוגמא: הוצאה כרוכה בייצור הכנסה ובגלל זה ניתן להפחית אותה מהרווח, כאשר יש רווח לחברה ואנו רוצים למשוך דיבידנד אבל מצד שני אנו רוצים להקטין את הרווח כך שבסופו של דבר שיעור המס המצטבר של הדיבידנד יהיה נמוך יותר מה נעדיף לפי **סעיף 17** לגבי סוג הוצאות? מס הכנסה נוטה להכיר בהוצאות שמטרתן לשמור על נכסי החברה ובעצם לתת לנכס יכולת להפיק פירות, הנכסים מפיקים את הפירות של החברה. ידוע שלחברה יש הוצאות לשדרוג מכונה ושדרוג כלי חפירה, עלינו להפריד בין הוצאות השבחה של המכונה להוצאות השבחה של כלי החפירה. לפי **סעיף 17(3) – תיקונים** הסעיף קובע שסכומים ששימשו בהשגת הכנסה לגבי תיקון של מכונות ששימשו להשגת הכנסה וכל חידושם של כלי מלאכה ששימשו להכנסה יוכר, מותר להכיר בהוצאות תיקונים ששימשו בהשגת הכנסה פירותית אך גם כאן יש הפרדה בין תיקון להשבחה ובין נכסים וחפצים, התוצאה מה עדיף על מה תלויה בסכומים של ההוצאות ושל הדיבידנד.

חלוקת דיבידנד מחו"ל לחברות

ישנם שני מסלולים בהם חברה יכולה לבחור על מנת לשלם מס על דיבידנד שהתקבל מחוץ לישראל:

1. **סעיף 126(ד) – מסלול של 35%** - במסלול זה התשלום מס הוא על ההפרש בין המס ששולם בחו"ל לבין המס שישולם בארץ לפי הדיבידנד ברוטו, את החישוב מבצעים לפי 35% על כל הסכום של הדיבידנד ומפחיתים ממנו את סכום המס ששולם בחו"ל.
2. **סעיף 126(ג) – מסלול של 25%** - זהו מס בגובה של 25%, הפרט משלם מס בחו"ל (יכול להתבצע לו בחו"ל ניכוי במקור), והוא מחויב בארץ על סכום הדיבידנד נטו כלומר החברה מחויבת בארץ במס של 25% לאחר שהיא שילמה כבר בחו"ל מס על הדיבידנד.

לדוגמא:

נניח שסך הרווחים של חברה שנמצאת בחו"ל היא 100,000 ₪, החברה החליטה לחלק דיבידנד, החברה שקיבלה את הרווחים היא חברה ישראלית, ידוע שהמס בחו"ל הוא 32% על דיבידנד, ידוע כי נוכח לחברה 4% מההכנסה שלאחר מס החברות מחו"ל, ידוע שמשם חברות בארץ הוא 35%, באיזה מסלול של אחוז מס כדי לחברה הישראלית לבחור?

סעיף 126(ד) – מסלול של 35% :

100,000	סכום שהחברה רוצה לחלק מרווחיה
(32,000)	מס הכנסה בחו"ל
68,000	רווח לאחר מס חו"ל
(2,720)	ניכוי במקור
65,280	דיבידנד נטו

לפי מסלול של 35% שילמה החברה מס בחול :

$$(34,720) = (2,720 + 32,000) , \text{ שו } 34,720 \text{ שו שולם מס בחו"ל.}$$

במידה והחברה הייתה משלמת את כל המס בארץ אז היא הייתה משלמת :

$$100,000 \times 35\% = (35,000)$$

ולכן על החברה לשלם לשלטונות המס הישראליים את ההפרש שהוא :

$$35,000 - 34,720 = 280$$

במידה והחברה תבחר במסלול זה נטל המס יהיה :

$$\frac{32,000 + 2,720 + 280}{100,000} = 35\%$$

סעיף 126(ג) – מסלול של 25% :

100,000	סכום שהחברה רוצה לחלק מרווחיה
(32,000)	מס הכנסה בחו"ל
68,000	רווח לאחר מס חו"ל
(2,720)	ניכוי במקור
65,280	דיבידנד נטו
(16,320)	מס 25% על הנטו

לפי מסלול של 25% ה – 2,720 ₪ שנוכה במקור ניתן לקבל כזיכוי ולכן נטל המס במקרה זה הוא :

$$\frac{32,000 + 16,320}{100,000} = 48.32\%$$

בדוגמא זו, במסלול של 25% לפי סעיף 126(ג) נטל המס יצא יותר גבוה ועדיף לחברה לבחור מסלול של 35% לפי סעיף 126(ד).

דוגמא זו ממחישה שיש לשים לב שלמרות שנראה ש – 25% זהו מס יותר נמוך לאחר החישוב יוצא תשלום מס יותר גבוה ולכן כדאי לחברות לבדוק מה עדיף להן לפני בחירת המסלול לדיבידנד.

מיסוי של ישות משפטית שאיננה יחיד או חברה

הסברנו על מיסוי יחיד ומחברה ציינו שיחיד ממוסה בשלב אחד וחברה יכולה להיות ממוסה בפעמיים פעם אחת מס חברות ובפעם השנייה מס על חלוקת דיבידנד.

יחיד ממוסה לפי מס פרוגרסיבי זה מס שעולה עם ההכנסה, ליחיד יש אפשרות לנכות ו/או לקזז, ליחיד יש פטורים מסוימים, היחיד משלם ביטוח לאומי.

חברה משלמת מס יחסי זהו מס בעל אחוז קבוע לכל רמת הכנסה.

שותפות

שותפות קרובה יותר ליחיד מאשר לחברה מבחינת חישובי המס, סעיף 63 – שותפויות מגדיר שותפות כישות משפטית שאיננה נפרדת מהשותפים אבל כל אחד מהשותפים אחראי לחלקו בשותפות ולכן נמסה את השותפות כמו את השותפים, במילים אחרות, הכנסות והוצאות של השותפות יראו כהכנסות והוצאות של השותפים עצמם והנישום יהיה השותף, כל שותף לפי חלקו היחסי ימוסה באופן יחיד, כלומר מי שימוסה זה השותפים ולא השותפות.

חברת בית וחברה משפחתית

סעיף 64 – חברות בית, סעיף 64א' – חברות משפחתיות – חברת בית וחברה משפחתית קרובות יותר למיסוי של חברה.

סעיף 64א' – חברות משפחתיות – גורס שמבחינת מס הכנסה כל אחד ישלם לפי מספר המניות שיש לו בחברה וזאת כדי לא ליצור מצב שתהיה חברה משפחתית שתפעל כיחיד.

אגודה שיתופית

סעיף 62 – אגודה שיתופית חקלאית – לאגודה שיתופית יש ייצור משותף, לעניין דיני מיסים באגודה שיתופית כל שנה ניתן לבחור על פי החלטת רוב המשתתפים האם להיות ממוסה באגודה (כלומר בחברה) או ברמה הפרטית, כלומר כל נישום לפי הכנסתו.

קיבוץ

סעיפים 54 – 58 עוסקים במיסוי של קיבוץ, קיבוץ הוא "המצאה" ישראלית שנהנית מכל העולמות, ההכנסות מתחלקות בין כל החברים ואז חבות המס מאוד נמוכה, כלומר בפועל הם לא משלמים מס. נניח שיש יחיד בקיבוץ שמרוויח 300,000 ₪ ויש יחיד אחר בקיבוץ שמרוויח 700,000 ₪ לוקחים את ההכנסות של כולם ואז מחשבים את המס.

יגיעה אישית

דרישה של יגיעה אישית היא שהנישום עצמו הוא זה שייטול חלק בעשייה, הוא זה שדואג שההכנסה תופק.

שיעורי המס על יחידים הם שיעורי מס פרוגרסיביים, דהיינו ככל שההכנסה עולה כך גם עולה שיעור המס.

אדם שעולה בשיעורי המס אינו מפסיד את שיעורי המס הנמוכים יותר. מס שולי זהו שיעור המס שנישום משלם על השקל האחרון שהרוויח, במידה ונישום עולה במדרגת המס הוא לא משלם מס גבוה על כל הכנסתו אלא רק על החלק היחסי שמעל המדרגה הקודמת. אין שיעור מס אחד שחל על כל ההכנסה, יש לעשות חישוב על כל שקל ושקל, המס שולי הוא שיעור המס הכי גבוה שאתה משלם, כלומר שיעור המס שחל על השקל האחרון שהרוויח הנישום.

בפקודה ישנם שלושה סעיפים שמזכירים את המונח של יגיעה אישית, הסעיפים הם :

1. סעיף 121 – שיעור מס ליחיד – הסעיף עוסק בשיעורי המס. לפי סעיף 121(ב) שיעורי המס נמוכים חלים רק על הכנסה מיגיעה אישית, השאלה הנשאלת היא מה קורה כאשר ההכנסה איננה יגיעה אישית?
במקום שיעורי המס הנמוכים יהיו שיעורי מס גבוהים יותר אשר מופיעים בסעיף 121(א).

החוק מעניק שיעורי מס נמוכים ליגיעה אישית הואיל מי שצריך לצאת לעבודה לא יכול לספק לעצמו שירותים, מכיוון שזמנו מוקדש לעבודה, לעומת זאת, מי שההכנסה שלו איננה מיגיעה אישית, הוא מרוויח מהשקעותיו, יכול לספק לעצמו שירותים.

בסעיף זה יש ניסיון לעשות צדק ולומר שמי שלא עובד ישלם מס כיוון שזהו לכאורה מס עקיף על שירותים שאדם מספק לעצמו, לעומת זאת מי שעובד ישלם מס ישיר על עבודתו בצורה מופחתת.

2. **סעיף 66 – חישוב נפרד** – אם נמסה את כל ההכנסה של בני הזוג ביחד הם יעלו לשיעורי מס גבוהים יותר, לעומת זאת, אם המיסוי יהיה על כל אחד מהם לחוד הם ישלמו שיעורי מס נמוכים יותר.

מחד רוב המשפחות מתייחסות להכנסות שלהן באופן משותף, לא משנה מי הרוויח את הכסף, ולכן יכול להיות שראוי להטיל מס לפי ההכנסה של המשפחה כולה.

מאידך אם שני בני הזוג צריכים לצאת לעבודה אז אין מישהו בבית שיכול לדאוג לעבודות הבית, לכן אם אנחנו משווים בין משפחות שונות, משפחה ששני בני הזוג יוצאים לעבודה, יש לה פחות יכולת לשלם מס מאשר משפחה שבן זוג אחד יוצא לעבוד.

הפיתרון שהפקודה מציעה הוא לפי **סעיף 65 – חישוב מאוחד**, ההכנסה של כל המשפחה חייבת במס כאילו זו הייתה הכנסה של אדם אחד, ברור שהדבר יכול "להקפיץ" אנשים לשיעורי מס גבוהים יותר.

אם אנחנו מעמיסים את ההכנסה של בני הזוג על אדם אחד יוצא שבני זוג נשואים משלמים יותר מס מבני זוג שאינם נשואים.

בכל זאת הפקודה נותנת דרך מילוט מסוימת והדרך נמצאת **בסעיף 66 – חישוב נפרד**, הסעיף גורס שבמקרים מסוימים, בהתקיים תנאים מסוימים, בני הזוג יכולים לבקש, אם הם רוצים, חישוב נפרד, **התנאים הם**:

א. **ההכנסה היא מיגיעה אישית** – מה שעומד במרכז העניינים הוא העניין של היגיעה האישית, זאת אומרת שהכנסה שאיננה מיגיעה אישית לגביה תמיד יעשו חישוב מאוחד.

ב. **חוסר תלות בין מקורות ההכנסה** – לא רוצים ליצור מצב שאחד מבני הזוג יעסיק את השני בתור שכיר.

3. **סעיף 9(5)** – זהו סעיף שמתייחס להכנסותיהם של נכים ועיוורים; אדם שהוא עיוור, או שהוא נכה בשיעור של 100%, זכאי לפטור מסוים על ההכנסות שלו.

גובה הפטור תלוי בשאלה האם מדובר בהכנסה מיגיעה אישית או הכנסה שאיננה מיגיעה אישית, הדבר יוצר בעייתיות הואיל ויש נכים שבגלל נכותם לא יכולים לעבוד ביגיעה אישית, האחרים מסוגלים לעבוד עבודה שאינה דורשת מאמץ פיזי.

סעיף 1 – הגדרות – הסעיף מגדיר מהי הכנסה מיגיעה אישית ולמעשה הסעיף מוסיף תוספות מעבר להגדרה הכללית, התוספות הן:

1. קיצבה ממעביד לשעבר.
2. קיצבה המשולמת מקופת גמל.
3. קיצבה המשולמת לשארים של אחד משני הסעיפים הקודמים.
4. קיצבה מהביטוח הלאומי.
5. מענק שהתקבל עקב פרישה או מוות.
6. סכום המתקבל מהיוון כל אחד מהסעיפים הקודמים.
7. סכום המתקבל מדמי שכירות שבמשך עשר שנים לפחות לפני השכרתו שימש בפני הנישום מקום הפקת הכנסה מיגיעה אישית.

הבעיה בהגדרה שהיא רק מוסיפה תוספת, אין בסעיף הגדרה ממשית ולכן הפסיקה אימצה לעצמה הגדרה ליגיעה אישית, נציג 2 פסקי דין העוסקים בהגדרת היגיעה האישית:

פסק דין אידר – אדון אידר היה נכה בשיעור של 100%, הוא היה הבעלים של מסעדה, בפועל המסעדה נוהלה ע"י האחים שלו, התפקיד שלו היה מוגבל להחזקת ספרי החשבונות של המסעדה אצלו בבית וחתימה על הצ'קים

שיצאו מהמסעדה, הוא כמובן רצה לקבל את הפטור המלא שמגיע לו בתור נכה, בנוסף טען אידר שהוא לא יכול לעשות יותר, זהו הגבול של היכולת שלו יותר מזה לא היה יכול לעשות. במס הכנסה טענו שהכנסתו איננה מיגיעה אישית ולכן לא מגיע לו הפטור.

בבית המשפט השופט ברק הגדיר מהי יגיעה אישית: "פעולה אינדיבידואלית של ממש שהביאה לצמיחת ההכנסה".

בית המשפט החליט שבמקרה הזה הפעולות של הנישום לא הגיעו לרמה המינימאלית של היגיעה האישית, הוא לא תרם מספיק להליך יצור ההכנסה כדי שההכנסה תחשב להכנסה שהיא מיגיעתו האישית, בנוגע לעובדה שאיננו יכול לעשות יותר מעבר למה שעשה בית המשפט טען שגם אם זה נכון הסעיף דורש יגיעה אישית, אם המחוקק היה רוצה לתת לך הטבה נוספת הוא היה מציין זאת.

פסק דין ביטקובר – במקרה זה הייתה אישה נשואה שהייתה שותפה בעסק,

העסק הניב לה הכנסות והיא רצתה לעשות חישוב נפרד. מס הכנסה טען שהרווחים שלה אינם נובעים רק מהעבודה שלה, אלא גם כתוצאה מהכסף שהיא השקיעה בתוך העסק, כלומר רווח כתוצאה מהשקעת הכסף וגם תמורה מהעבודה שלה ולכן פקיד השומה רצה לחלק את ההכנסה ולהגיד שחלק מההכנסה היא מיגיעה אישית וחלק מההכנסה איננה מיגיעה אישית.

בית המשפט קבע שההכנסה לא צריכה לצמוח כולה מיגיעתו האישית של הנישום די בכך שיש תרומה של ממש לתהליך הפקת ההכנסה.

זיכויים

להבדיל מניכוי שיורד כמו הוצאה (יורד מהכנסה החייבת), זיכוי הוא הפחתה מהמס שהיינו אמורים לשלם.

תמיד עדיף ניכוי, כיוון שהסכום יורד מההכנסה החייבת שהיא למעשה 100%.

שווי נקודת זיכוי = 2,136 ₪ (מתעדכן עם הזמן) לכל שנת מס, נקודות זיכוי מפחיתות לנו את המס לפי חישוב שנתי, להלן מספר דוגמאות מסעיפי הפקודה לצבירת נקודות זיכוי:

סעיף 34 – זיכוי לתושב ישראל – כל תושב ישראל מקבל אוטומטית 2 נקודות זיכוי בחישוב המס עבורו.

סעיף 36 – זיכוי בעד נסיעה למקום השתכרות – בחישוב המס של תושב ישראל, יקבל הנישום עוד רבע נקודת זיכוי, לכן ניתן לראות שבצירוף **סעיף 34** כל תושב ישראל מקבל 2.25 נקודות זיכוי לחישוב המס.

סעיף 36א' – זיכוי לאישה – כל אישה מקבלת בחישוב המס שלה חצי נקודת זיכוי, ניתן לראות שאישה שהיא תושבת ישראל בעקבות **סעיפים 34 ו- 36** זכאית ל- 2.75 נקודות זיכוי לחישוב המס.

סעיף 35 – זיכוי לעולה – הסעיף מותיר לעולה חדש נקודות זיכוי מעבר לתושב רגיל, נקודות הזיכוי הולכות וקטנות ככל שתקופת השהייה בארץ

הולכת וגדלה, התנאים משתווים לתנאים של תושב ישראל לאחר 3.5 שנים, נקודות הזיכוי מחושבות באופן הבא :

1. רבע נקודת זיכוי בעבור כל חודש מ – 18 חודשים הראשונים לשהותו בארץ.
2. שישית נקודת זיכוי בעבור כל חודש מ – 12 החודשים שלאחר מכן.
3. 1/12 נקודת זיכוי בעבור כל חודש מ – 12 החודשים שלאחר מכן.

סעיף 39א' – זיכוי לחייל משוחרר – הסעיף מותיר לחייל משוחרר נקודות זיכוי מעבר לתושב רגיל, התנאים משתווים לתנאים של תושב ישראל לאחר שנתיים מיום השחרור, נקודות הזיכוי מחושבות באופן הבא :

1. שישית נקודת זיכוי בעבור כל חודש בתנאי ששירת בצה"ל מעל 24 חודשים.
2. 1/12 נקודת זיכוי בעבור כל חודש בתנאי ששירת בצה"ל פחות מ – 24 חודשים.

סעיף 40 – נקודת קיצבה זיכוי בעד ילדים – אחד מבני הזוג (נהוג בת הזוג), יכול לקבל חצי נקודת זיכוי עבור כל ילד שנולד באותה שנת ומס ואילו נקודת זיכוי שלמה בעבור כל ילד מתחת לגיל 18 בשנת מס.

סעיף 44 – זיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב במוסד – הסעיף עוסק רק אם נטול היכולת מאושפז במוסד (אם נטול היכולת גר בבית הסעיף לא חל), ניתן לקבל זיכוי של עד 35% במידה ובני הזוג שילמו מכספם ולא מהכסף של נטול היכולת. על מנת ליהנות מזיכוי זה יש לעמוד במספר תנאי סף מקדמיים :

1. תעודה רפואית המוכיחה כי נטול היכולת הוא חולה הנמצא במוסד.

2. הכנסתו של נטול היכולת במידה וחי לבד אינה עולה על 135,000 ₪ לשנה ואם חי עם בת/בן זוג הכנסתם המשותפת איננה עולה על 216,000 ₪ לשנה.
3. הזיכוי יהיה בשיעור של 35% והוא יינתן על הסכום שעולה על 12.5% מהכנסתה החייבת של בת הזוג ועד לסכום ההוצאה.

סעיף 46 – תרומה למוסד ציבורי – נניח אנחנו מבצעים תרומה, מס הכנסה משתתף בסכום התרומה.

זיכוי יורד מהמס שצריך לשלם, זאת אומרת שמי שתורם משלם פחות מס. הנישום שתרם למוסד מוכר יוכל לקבל זיכוי של 35% על אותן התרומות בתנאי שהתמורה לא עולה על 30% מההכנסה החייבת באותה שנת מס. במידה ונתנו תרומה נוכל להיות מזוכים מהמס בשיעור של 35% מסכום התרומה.

סעיף 47 – ניכוי תשלומים או תגמולים – הסעיף מכיל ניכויים וזיכויים :

- (1) הכנסה מזכה.
- (2) אפשרות ניכוי על חלק מההכנסה המזכה.

סמכות להתעלם מעסקאות מסוימות

הסעיף העיקרי לפקודת מס הכנסה שנותן לפקיד השומה כלים להתמודד עם תכנוני מס הוא **סעיף 86 – סמכות להתעלם מעסקאות מסוימות** – פקיד השומה רשאי להתעלם מעסקה לא נאותה שיכולה להיות בדויה או מלאכותית או שמטרתה הפחתת מס, פקיד השומה צריך להחליט באיזו האם העסקה מקיימת את אחד מהתנאים:

1. **עסקה בדויה** – זוהי עסקה שלא הייתה, עסקה שנעשתה כלפי חוץ אך בין הצדדים לבין עצמם לא היה שום דבר, עסקה כזאת בטלה ואין לעסקה כזאת שום השלכות משפטיות. גם פקיד השומה רשאי להתעלם מעסקה כזאת ולהתייחס לעסקה זאת כעסקה בטלה.
2. **עסקה מלאכותית** – עסקה שהייתה, שהתבצעה, אבל פקיד השומה אומר שלמרות שהעסקה בוצעה היא הייתה מלאכותית, הוא לא מכיר בה לצרכי מס, העסקה בוצעה אך פקיד השומה רשאי להתעלם ממנה לצרכי מס.
3. **אחת המטרות של העיקריות של העסקה היא הפחתת מס בלתי נאותה** – זוהי תוספת משנת 1968 שבה המחוקק רצה להרחיב את סמכויותיו של פקיד השומה ולכן אמר שגם אם הוא הגיע למסקנה שאחת המטרות היא הפחתת מס בלתי נאותה גם אז הוא רשאי להתעלם מהעסקה.

בד"כ היום כאשר מתכוונים לעסקה מלאכותית מתכוונים בו בעת לעסקה שאחת ממטרותיה היא הפחתת מס בלתי נאותה.

כמובן שניתן להפוך את כל המסקנות, כלומר אם פקיד השומה גילה שהתעלמו מעסקה על מנת להפחית מס אז הוא יכיר בעסקה ויחייב במס.

כיום הפרשנות אומרת שפקיד השומה יקבע שעסקה היא מלאכותית כאשר המטרה היחידה אשר בגללה עשו את העסקה הייתה החיסכון במס, דהיינו שאין לעסקה שום מטרה מסחרית למעט החיסכון במס, זה המבחן הדומיננטי, חלק גדול מהפסיקה משתמש בגישה הזאת (כפי שראינו במספר מקרים בספר).

רווחי הון

לגבי נכסים יש מס רווחי הון אשר מופיע בסעיף 88, על פי סעיף זה צריך להיות 3 אלמנטים :

1. שזה יהיה נכס על פי הגדרתו.
2. שתהיה מכירה, מס רווח הון זה רק במימוש.
3. פטורים.

קיימים שני הבדלים מרכזיים בין מס הכנסה למס על רווחי הון :

1. על הכנסה שוטפת שיעור המס הוא עד 50% (לפי מדרגות המס בממוצע), לעומתו מס על רווחי הון הוא 25%.
2. ההוצאה לגבי נכסים הוניים מופחתים בצורה של פחת (בצורה איטית), לעומת זאת, הוצאה פירותית מופחתת בצורה מיידית.

על מנת שיוגדר רווח הון ונשלם מס הוני עלינו לעמוד במספר יסודות :

1. מימוש.
2. סוג הנכס והפחת עליו.
3. רווח (אם אין רווח אין מס).

בחישוב מס הוני כל עסקה מצטיירת באופן יחיד, הנושה יכול לקבוע את מועד המימוש.

סעיף 88 – הגדרות – מס רווחי הון מוטל על כל נכס בין בישראל ובין מחוץ לישראל, מס רווח הון הוא גם פרסונאלי וגם טריטוריאלי. לעניין הגדרת נכס **בסעיף 88** יש מספר הגדרות ומכאן אפשר להבין מתי זה לא נכס, כל מה שלא מוגדר כנכס :

1. מיטלטליו המחוזקים על ידי היחיד לשימוש האישי או לשימושם האישי של בני משפחתו – במקרה כזה אם ניצור רווח מהמכירה של המיטלטלין זה לא יהיה חייב במס, מכיוון שזה יהיה לשימוש אישי. לדוגמא: אם יש לאדם פרטי מכונית והערך שלה עלה הוא עושה רווח, במקרה זה הפרט יהיה פטור הואיל וזה לשימוש האישי.
2. מלאי עסקי – הכוונה לנכס, אבל לנכס שמקבל את המיסוי שלו במס הכנסה (פירותי), מלאי עסקי לפי הכנסה מעסק הוא לא ימוסה ברווח הון אלא במס חברות רגיל.
3. זכות חזקה במקרקעין המשמשים לצורכי מגורים – סעיף זה מהווה סעיף פטור ואומר שהזכות אינה בגדר נכס וזה בעצם זכות של הדייר להתגורר בנכס ולא זכותו בבעלות על הנכס לעניין המכירה, מי שימוסה זה בעל הנכס למרות שיש לי זכות על הנכס.
4. זכויות במקרקעין – הכוונה שאם המקרקעין היו חייבים במס שבח נפטור אותם במס רווחי הון, על מנת שלא ימוסו פעמיים, כאשר מוכרים דירה יש מס שבח אז לא ממסים שוב במס רווחי הון.

סעיף 88 מדבר גם על המכירה ונותן הגדרה רחבה מאוד, המכירה מוגדרת בין היתר לעסקת חליפין, ויתור, הסבה (אם אין סכום הולכים לפי שווי שוק), העברה, הענקה, מתנה וכן כל פעילות אחרת אשר יצרה הוצאה של הנכס מבעלות אך למעט הורשה הואיל וכבר שילמנו מס ביום קניית הנכס (לפני ההורשה).

לפי הסעיף במקרה שהנכס ייצא מבעלות יש לשלם עליו רווח הון, שיעור המס על רווחי הון היה עד לשנת 2001 50% בעקבות הרפורמה ירד המס ל – 25%.

פסק דין אברך – בעלי מניות הסתכסכו ביניהם, לפיתרון הבעיה הם נתנו אפשרות לחלק מבעלי המניות האחרים לקבל זכות למניות, מס הכנסה קבע שהזכות מוגדרת כנכס ואנו יודעים כי רווחים בנכס מתקבלים ביום המימוש, במימוש אותה זכות מס הכנסה דרש להכיר ברווחי הון, כמו כן היה שינוי יעוד, מימוש לרווחי הון.

נספחים

נספח 1 – אמנת מס עם ארצות הברית

מיסוי בינלאומי - אמנה בין ממשלת ישראל ובין ממשלת ארצות הברית של אמריקה לגבי מיסים על הכנסה

ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית של אמריקה, ברצונן לכרות ביניהן אמנה למניעת מסי כפל ומניעת התחמקות ממס לגבי מיסים על הכנסה, הסכימו לאמור:

סעיף 1: המיסים הנידונים

(1) המיסים שהם נושא אמנה זו הם:

(א) בארצות הברית, מסי ההכנסה הפדרליים המוטלים על פי חוק הכנסות המדינה מ-1986 (INTERNAL REVENUE CODE) OF 1986 (למעט מסי ביטוח סוציאלי) והמס על פרמיות ביטוח המשולמות למבטחים זרים (אך רק במידה שהסיכון הנוגע בכך אינו מבוטח ביטוח משנה, במישרין או בעקיפין, אצל אדם שאינו זכאי להקלה מאותו מס), וכן

(ב) בישראל, מיסים המוטלים על פי פקודת מס ההכנסה הישראלית, על פי חוק מס שבח מקרקעין, על פי חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) ומסי הכנסה אחרים שניהולם בידי ממשלת ישראל (לרבות - ומבלי להגביל זאת לאלה בלבד - מס רווח על

מוסדות כספיים וחברות ביטוח ומרכיב מס ההכנסה במילווה
חובה).

(2) אמנה זו תחול גם על מיסים הדומים במהותם למיסים הנידונים בסעיף
קטן (1), שיוטלו, בנוסף על המיסים הקיימים או במקומם, לאחר
תאריך חתימתה של אמנה זו.

(3) לענין סעיף 27 (אי הפליה), תחול אמנה זו על מיסים מכל סוג המוטלים
בידי מדינה מתקשרת או בידי מדינה שבה או בידי יחידת משנה מדינית
בה.

(4) הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות יודיעו זו לזו על תיקונים
מהותיים בדיני המס הנזכרים בסעיף קטן (1) ועל קבלתו של כל מס
הנזכר בסעיף קטן (2), במסירת נוסחיהם של כל תיקון מהותי או של
חוק חדש.

(5) הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות יודיעו זו לזו על פרסומו,
בידי כל אחת ממדינותיהן המתקשרות, של חומר הנוגע להחלתה של
אמנה זו, בצורת תקנות, קביעות או פסיקה, במסירת נוסחו של חומר
כאמור.

סעיף 2: הגדרות כלליות

(1) באמנה זו יהיו לביטויים דלקמן המשמעויות שבצדם, אלא אם משתמע
אחרת מן ההקשר:

(א) (1) "ארצות הברית" - "ארצות הברית" של אמריקה;

(2) במשמעותו הגיאוגרפית, "ארצות הברית" - הארצות
האמורות ומחוז קולומביה.

כן יכלול ביטוי זה :

(א) את הים הטריטוריאלי אשר להן ;

(ב) את קרקעית הים ותת הקרקע של האזורים התת-מימיים, הסמוכים לחופיהן, אך שמעבר לים הטריטוריאלי, שעליהם מפעילה ארצות הברית זכויות ריבוניות, בהתאם לחוק הבין-לאומי, לשם חיפושם וניצולם של אוצרות טבע באזורים כאמור, אולם רק בשיעור שהאדם, הנכס או הפעילות שלגביהם מוחלת האמנה קשורים באותם חיפוש או ניצול.

(ב) (1) "ישראל" - מדינת ישראל ;

(2) במשמעותו הגיאוגרפית, "ישראל" יכלול :

(א) את הים הטריטוריאלי אשר לה ;

(ב) את קרקעית הים והתת הקרקע של האזורים התת-מימיים, הסמוכים לחופיה, אך שמעבר לים הטריטוריאלי, שעליהם מפעילה ישראל זכויות ריבוניות, בהתאם לחוק הבין-לאומי, לשם חיפושם וניצולם של אוצרות טבע באזור כאמור, אולם רק במידה שאדם, הנכס או הפעילות שלגביהם מוחלת האמנה קשורים באותם חיפוש או ניצול.

(ג) "מדינה מתקשרת" - ישראל או ארצות הברית, לפי ההקשר.

(ד) "מדינה" - כל מדינה לאומית, בין שהיא אחת מן המדינות המתקשרות ובין אם לאו.

(ה) "אדם" - כולל יחיד, שותפות, חברה, עזבון או נאמנות.

(ו) (1) "חברה של ארצות הברית" - חברה (או כל גוף בלתי מאוגד הנחשב כחברה לצרכי המס של ארצות הברית), שנוצר או אורגן לפי חוקי ארצות הברית או כל מדינה ממדינותיה, או מחוץ קולומביה ;

(2) "חברה ישראלית" - כל גוף של בני אדם שמטילים עליו מס כגוף של בני אדם היושב בישראל, לפי פקודת מס ההכנסה.

(ז) "רשות מוסמכת" -

(1) לגבי ארצות הברית - מזכיר האוצר או בא כוחו ;

(2) לגבי ישראל - שר האוצר או בא כוחו.

(ח) "מס" - מס המוטל על ידי ישראל או ארצות הברית, הכל לפי הענין שלגביו חלה אמנה זו בתוקף סעיף 1 (המיסים הנידונים).

(ט) "תעבורה בין-לאומית" - כל מסע של כלי שיט או כלי טיס המופעלים בידי תושב של אחת המדינות המתקשרות, למעט כאשר מסע כאמור מוגבל אך ורק למקומות שבתוך מדינה מתקשרת.

(2) לכל מונח אחר שמשמשים בו באמנה זו ואשר לא הוגדר בה, תהא המשמעות שיש לו לפי דיני המדינה המתקשרת שקובעים את מסיה, אלא אם משתמע אחרת מן ההקשר. על אף המשפט הקודם, מקום שמשמעותו של מונח כאמור לפי דיניה של אחת המדינות המתקשרות שונה ממשמעותו של המונח לפי דיניה של המדינה המתקשרת האחרת, או מקום שמשמעותו של מונח כאמור אינה ניתנת לקביעה בנקל לפי דיניה של אחת המדינות המתקשרות, רשאיות הרשויות המוסמכות של

המדינות המתקשרות, כדי למנוע מסי כפל, או כדי לקדם כל מטרה אחרת של אמנה זו, לקבוע משמעות משותפת למונח לצרכי אמנה זו.

סעיף 3: מקום המושב לצרכים פיסקליים

(1) באמנה זו :

(א) "תושב ישראל" :

(1) חברה ישראלית ;

(2) כל אדם אחר (למעט חברה או כל גוף הנחשב, לפי החוק הישראלי, כחברה), שהוא תושב ישראל לצרכי המס הישראלי, אולם לגבי שותפות, עזבון או נאמנות, רק בזיקה להכנסה שהפיקו שותפות, עזבון או נאמנות כאמור, החייבת במס ישראלי כהכנסת תושב ישראל אם בידי הגוף המתאים או בידי שותפיו או נהניו.

(ב) "תושב ארצות הברית" :

(1) חברה של ארצות הברית ;

(2) כל אדם אחר (למעט חברה או כל גוף הנחשב לחברה, לצרכי המס של ארצות הברית), שהוא תושב ארצות הברית לצרכי המס של ארצות הברית, אולם לגבי שותפות, עזבון או נאמנות, רק בזיקה להכנסה שהפיקו שותפות, עזבון או כאמור, החייבת במס של ארצות הברית כהכנסת תושב ארצות הברית אם בידי הגוף המתאים או בידי שותפיו או נהניו.

(ג) לענין פסקה (ב), אזרח ארצות הברית או זר שנכנס לארצות הברית במטרה להיות תושב קבוע (מחזיק ב"גרין קרד"), שאינו תושב ישראל לפי פסקה (א), יהיה תושב ארצות הברית רק אם יש לו בארצות הברית נוכחות ממשית, בית קבע או שהוא נוהג לגור שם. אם תושב כאמור הינו תושב ישראל לפי פסקה (א), הוא יחשב כתושב שתי המדינות המתקשרות, ולענין האמנה מקום מושבו ייקבע לפי סעיף קטן (2).

(2) מקום שמכוח הוראות סעיף קטן (1) נמצא שיחיד הוא תושב שתי המדינות המתקשרות :

(א) רואים אותו כתושב אותה מדינה מתקשרת שבה הוא מקיים את ביתו הקבוע. עומד לרשותו בית קבע בשתי הארצות המתקשרות, או אין לרשותו בית קבע אף באחת מן המדינות המתקשרות, רואים אותו כתושב אותה מדינה מתקשרת שיחסיו האישיים והכלכליים עמה הדוקים יותר ("מרכז האינטרסים החיוניים"). לגבי אדם שהוא "עולה" (כמוגדר בסעיף 35 לפקודת מס הכנסה), רואים את מרכז האינטרסים החיוניים שלו בישראל ;

(ב) אם אי אפשר לקבוע את המדינה המתקשרת שבה נמצא מרכז האינטרסים החיוניים שלו, רואים אותו כתושב המדינה המתקשרת שבה הוא נוהג לגור ;

(ג) אם הוא נוהג לגור בשתי המדינות המתקשרות, או אינו נוהג לגור אף באחת מן המדינות המתקשרות, רואים כתושב המדינה שהוא אזרח שלה ;

(ד) אם הוא אזרח של שתי המדינות המתקשרות, או אם אינו אזרח של שום מדינה מתקשרת, יפתרו הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות את השאלה תוך הסכמה הדדית.

(3) כאשר בשל הוראות סעיף קטן (1) אדם שאינו יחיד הינו תושב שתי המדינות המתקשרות, ישתדלו הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות לפתור את שאלת מקום מושבו בהסכמה הדדית ולקבוע את אופן החלת האמנה לגביו. עד אשר יקבעו הרשויות המוסמכות כאמור, לא יראו את אותו אדם כתושב המדינות המתקשרות, למעט לענין סעיף 26 (הקלה ממסי כפל), סעיף 27 (אי הפליה) וסעיף 31 (כניסה לתוקף) ולענין תשלומים מאת אדם כאמור הנדונים בסעיף קטן (2) לסעיף 12 (דיבידנדים), סעיפים קטנים (2) ו-(3) לסעיף 13 (ריבית) וסעיף קטן (1)(ב) לסעיף 14 (תמלוגים).

סעיף 4: מקור ההכנסה

לענין אמנה זו :

(1) יראו דיבידנדים כהכנסה ממקורות שבתחומי מדינה מתקשרת רק אם שולמו על ידי חברה של אותה מדינה מתקשרת.

(2) יראו ריבית כהכנסה ממקורות שבתחומי מדינה מתקשרת רק אם שולמה על ידי אותה מדינה מתקשרת, יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, או על ידי תושב של אותה מדינה מתקשרת. על אף המשפט הקודם, מקום ששולמה ריבית כאמור על התחייבות שנוצרה בקשר למוסד קבע הנושא בנטל הריבית, יראו את הריבית כהכנסה ממקורות שבתחומי המדינה (בין מדינה מתקשרת ובין אם לאו) שבה נמצא מוסד הקבע.

- (3) תמלוגים המתוארים בסעיף קטן (2) לסעיף 14 (תמלוגים), בעד השימוש, או הזכות לשימוש, ברכוש או בזכויות שתוארו באותו סעיף קטן, יראו אותם כהכנסה ממקורות שבתחום מדינה מתקשרת רק בשיעור שאותם תמלוגים הנם בעד השימוש, או הזכות לשימוש, באותם רכוש או זכויות שבתחומי אותה מדינה מתקשרת.
- (4) הכנסה ורווחים (לרבות תמלוגים) שחל עליהם סעיף 7 (הכנסה מנכסי מקרקעין), יראו אותם כהכנסה ממקורות שבתחומי מדינה מתקשרת רק אם נכסי המקרקעין (או, במקרה של נכסים הנזכרים בסעיף קטן (3) לסעיף 7 כאמור, נכסי המקרקעין של איגוד המקרקעין) נמצאים באותה מדינה מתקשרת.
- (5) הכנסה מדמי שכירות של נכסי מטלטלין מוחשיים אישיים, יראו אותה כהכנסה שמקורה בתחומי מדינה מתקשרת רק בשיעור שאותה הכנסה היא בעד שימוש בנכסים כאמור באותה מדינה מתקשרת.
- (6) הכנסה מקנייתם, ומכירתם, או חילופם, של נכסים אישיים, בלתי מוחשיים או מוחשיים (שאינם רווחים המתוארים בסעיף קטן (2) לסעיף 14 (תמלוגים), או מפעולה אחרת בנכסים כאמור, יראו אותה כהכנסה ממקורות שבתחומי מדינה מתקשרת רק אם אותן קניה, מכירה או פעולה אחרת, נעשו בתחומי אותה מדינה מתקשרת. על אף המשפט הקודם, רווחים שהפיק תושב אחת המדינות המתקשרות ממכירה או חליפין של מניות בחברה של המדינה המתקשרת האחרת, או מפעולה אחרת בהן, שחל עליהם האמור בסעיף קטן (1)(ה) לסעיף 15 (רווחי הון), יראו אותם כאילו נצמחו באותה מדינה אחרת.
- (7) הכנסה שקיבל יחיד בעד ביצוע עבודה או שירותים אישיים, בין כשכיר או במעמד של עצמאי, יראו אותה כהכנסה ממקורות שבתחומי מדינה

מתקשרת רק בשיעור ששירותים כאמור מבוצעים באותה מדינה מתקשרת. ההכנסה משירותים אישיים המבוצעים בכלי שיט או בכלי טיס שמפעיל תושב של אחת מן המדינות המתקשרות בתעבורה בין-לאומית, יראו אותה כהכנסה ממקורות שבתחומי אותה מדינה מתקשרת אם ניתנו על ידי איש הצוות הרגיל של כלי השיט או כלי הטיס. על אף ההוראות הקודמות בסעיף קטן זה, תשלומים המתוארים בסעיף 22 (תפקידים ממשלתיים) ותשלומים המתוארים בסעיף 21 (תשלומי ביטוח סוציאלי) המשולמים :

(א) מתוך כספי ציבור של מדינה מתקשרת, יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה,

(ב) בידי חברה שהיא בבעלות מלאה של מדינה מתקשרת, יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, המבצעת פעולות בעלות אופי ממשלתי, או

(ג) בידי כל גוף אחר המבצע פעולות בעלות אופי ממשלתי, שההתייחסות אליו לצרכי מס לפי דיני מדינה מתקשרת שהוא תושב הינה כאל מדינה מתקשרת, יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה,

ייחשבו כהכנסה ממקורות שבתחומי אותה מדינה מתקשרת בלבד.

(8) על אף האמור בסעיפים קטנים (1) עד (6), רווחים תעשיתיים או מסחריים שניתן לזוקפם למוסד קבע שיש למקבל, תושב אחת המדינות המתקשרות, במדינה המתקשרת האחרת, רואים אותם כהכנסה ממקורות שבתחומי המדינה המתקשרת האחרת, רווחים תעשיתיים או מסחריים שניתן לזוקפם לאותו מוסד קבע יכללו כל פריט הכנסה

שתואר בסעיפים קטנים (1) עד (6) בשיעור שנקבע בסעיף קטן (6) לסעיף 8 (רווחי עסקים).

(9) מקורו של כל פריט הכנסה שאין סעיפים קטנים (1) עד (8) חלים עליו, תקבע אותו כל אחת מן המדינות המתקשרות בהתאם לדיניה היא. על אף המשפט הקודם, מקום שמקורו של כל פריט הכנסה לפי חוקיה של מדינה מתקשרת אחת שונה ממקורו של פריט הכנסה כאמור לפי חוקיה של המדינה המתקשרת האחרת, או מקום שמקורה של הכנסה כאמור אינו ניתן לקביעה בנקל לפי חוקיה של אחת מן המדינות המתקשרות, רשאיות הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות, כדי למנוע מסי כפל, או כדי לקדם כל מטרה אחרת של אמנה זו, לקבוע מקור משותף של פריט ההכנסה לצרכי אמנה זו.

סעיף 5: מוסד קבע

(1) לענין אמנה זו, "מוסד קבע" - מקום עסקים קבוע שבאמצעותו עוסק תושב אחת המדינות המתקשרות בפעילות תעשייתית או מסחרית.

(2) המונח "מקום עסקים קבוע" כולל, אך אינו מוגבל בכך:

(א) סניף;

(ב) משרד;

(ג) בית חרושת;

(ד) מחסן;

(ה) בית מלאכה;

(ו) חוה או מטע;

- (ז) חנות או מקום מכירות אחר ;
- (ח) מכרה, מחצבה, או מקום אחר להפקת אוצרות טבע ;
- (ט) אתר בניה או פרוייקט לבינוי או להרכבה, או פעולת פיקוח קשורה בכך והמתנהלת בתחומי המדינה המתקשרת, שבה נמצאים האתר או הפרוייקט, מקום שאתר, פרוייקט או פעילות כאמור נמשכים לתקופה של יותר מ-6 חודשים, וכן
- (י) החזקתם של ציוד או מכונות בסיסיים בתחומי מדינה מתקשרת במשך תקופה של יותר מ-6 חודשים.
- (3) על אף האמור בסעיפים קטנים (1) ו-(2), לא יכלול מוסד קבע מקום עסקים קבוע המשמש רק לשם אחד, או יותר מאחד, מן האמור דלקמן :
- (א) שימוש במיתקנים לצרכי אחסנה, תצוגה או מסירה של טובין או של סחורה השייכים לתושב ;
- (ב) החזקת מלאי של טובין או של סחורה השייכים לתושב לצרכי אחסנה, תצוגה או מסירה (שאינן טובין או סחורה שמחזיק אותו תושב לשם מכירה, בחנות או במקומות מכירה אחרים) ;
- (ג) החזקת מלאי של טובין או של סחורה השייכים לתושב לשם עיבודם על ידי אדם אחר ;
- (ד) החזקת מקום עסקים קבוע לשם קניית טובין או סחורה, או לשם איסוף ידיעות בשביל התושב ;
- (ה) החזקת מקום עסקים קבוע לשם פרסומת, הספקת ידיעות, מחקר מדעי, או פעילות דומה שטיבה הכנה או עזר, לתושב ;

(1) אתר בניה או פרוייקט לבינוי או להרכבה, או פעילות פיקוח הקשורה בכך, מקום שאתר, פרוייקט או פעילות כאמור נמשכים לתקופה של לא יותר מ-6 חודשים, או

(2) החזקתם של ציוד או מכונות בסיסיים בתחומי מדינה מתקשרת לתקופה של לא יותר מ-6 חודשים.

(4) אפילו לא היה לתושב של אחת המדינות המתקשרות מוסד קבע במדינה המתקשרת האחרת לפי סעיפים קטנים (1) ו-(2), אף על פי כן רואים תושב כאמור כאילו יש לו מוסד קבע במדינה המתקשרת האחרת אם תושב כאמור מוכר באותה מדינה מתקשרת טובין או סחורה, שנתקיים בהם אחד מאלה:

(1) עובדו עיבוד ממשי באותה מדינה מתקשרת (בין שנקנו באותה מדינה מתקשרת ובין אם לאו);

(2) ניקנו באותה מדינה אחרת ולא עובדו עיבוד ממשי שמחוץ לאותה מדינה מתקשרת.

(5) אדם הפועל באחת מן המדינות המתקשרות בשם תושב של המדינה המתקשרת האחרת, ואינו סוכן בעל מעמד בלתי תלוי שעליו חל סעיף קטן (6), רואים אותו כמהווה מוסד קבע במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה אם יש לאדם כאמור במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה סמכות לחתום חוזים בשם אותו תושב, והוא נוהג להשתמש בסמכות זו, זולת אם פעולות אותו אדם מוגבלות לאלו הנזכרות בסעיף קטן (3), אשר אילו היו מבוצעות באמצעות מקום עסקים קבוע לא היו הופכות את אותו מקום עסקים קבוע למוסד קבע בהתאם להוראות הסעיף הקטן האמור.

- (6) תושב של אחת מן המדינות המתקשרות לא יראו אותו כאילו יש לו מוסד קבע במדינה המתקשרת האחרת משום זה בלבד שאותו תושב עוסק בפעילות תעשייתית או מסחרית באותה מדינה מתקשרת אחרת באמצעות מתווך, עמיל כללי, או כל סוכן אחר בעל מעמד בלתי תלוי, מקום שמתווך או סוכן כאמור פועלים במהלך עסקיהם הרגיל.
- (7) תושב של אחת מן המדינות המתקשרות לא יראו אותו כאילו יש לו מוסד קבע במדינה המתקשרת האחרת משום זה בלבד שאותו תושב מוכר בסיומם של יריד מסחרי או ועידה באותה מדינה מתקשרת אחרת טובין או סחורה שאותו תושב הציג ביריד מסחרי או ועידה כאמור.
- (8) בקביעה אם יש לתושב של מדינה מתקשרת אחת מוסד קבע במדינה המתקשרת האחרת לא תובא בחשבון העובדה, שאותו תושב עשוי להיות קשור לתושב של המדינה המתקשרת האחרת, או לכל אדם אחר העוסק בעסקים באותה מדינה מתקשרת אחרת.
- (9) העקרונות המפורשים בסעיפים קטנים (1) עד (8) יהיו חלים בקביעה, לצרכי אמנה זו, אם ישנו מוסד קבע במדינה שאינה אחת מן המדינות המתקשרות, או אם לאדם שאינו תושב של אחת מן המדינות המתקשרות מוסד קבע באחת מן המדינות המתקשרות.

סעיף 6: כללים כלליים לחיוב במס

- (1) תושב של אחת מן המדינות המתקשרות, רשאית המדינה המתקשרת האחרת להטיל עליו מס על כל הכנסה ממקורות שבתחום אותה מדינה מתקשרת אחרת, ורק על אותה הכנסה, בכפוף לכל הגבלות שפורשו באמנה זו. לענין זה, הכללים שפורשו בסעיף 4 (מקור ההכנסה) יוחלו כדי לקבוע את מקור ההכנסה.

(2) הוראות אמנה זו לא יתפרשו כבאות לצמצם באיזה אופן שהוא כל הוצאה מן הכלל, פטור, ניכוי, זיכוי או הנחה אחרת, המוענקים עתה, או שיוענקו להבא -

(א) לפי דיניה של אחת מן המדינות המתקשרות בקביעת המס המוטל על ידי אותה מדינה מתקשרת, או

(ב) לפי כל הסכם אחר בין המדינות המתקשרות.

(3) על אף כל הוראות של אמנה זו, למעט סעיף קטן (4), רשאית מדינה מתקשרת להטיל מס על תושביה [כנקבע לפי סעיף 3 (מקום התושב לצרכים פיסקליים)] ועל אזרחיה, כאילו לא נכנסה אמנה זו לתוקפה. לענין זה, המונח "אזרח" יכול אזרח לשעבר אשר אחד המניעים העיקריים לויתור על אזרחותו היה הימנעות ממס, אולם זאת, רק לתקופה של 10 שנים לאחר שויתר כאמור. לשם ישום הוראה זו לגבי תושב אחת המדינות המתקשרות, יתייעצו הרשויות המוסמכות יחד באשר למניעי הויתור על האזרחות.

(4) הוראות סעיף קטן (3) לא יפגעו :

(א) בהנאות המוענקות על ידי מדינה מתקשרת לפי סעיפים 10 (מענקים), 15-א (תרומות צדקה), סעיפים קטנים (2) ו-(3) לסעיף 20 (קצבאות ואנונות פרטיות), 21 (תשלומי ביטוח סוציאלי), 26 (מניעת מסי כפל), 27 (אי הפליה), ו-28 (נוהל הסכמה הדדית); וכן

(ב) בהנאות המוענקות על ידי מדינה מתקשרת לפי סעיפים 22 (תפקידים ממשלתיים), 23 (מורים), 24 (סטודנטים ומתאמנים) ו-30 (תפקידים דיפלומטיים וקונסולאריים) ליחידים שאינם אזרחיה של אותה מדינה מתקשרת ואינם בעלי מעמד של מהגר בה.

(5) ארצות הברית רשאית להטיל את המס על חברות האם האישיות אשר לה ואת המס על השתכרויות מצטברות אשר לה, על אף כל הוראה אחרת של אמנה זו. אולם, חברה ישראלית תהא פטורה ממס על חברות האם האישיות של ארצות הברית בכל שנת מס, זולת אם תושבים או אזרחים של ארצות הברית מחזיקים בבעלותם, במישרין או בעקיפין, במשמעות סעיף 544 של חוק הכנסות המדינה, 10 אחוזים, או יותר מכך, לפי הערך, ממניות החברה שהונפקו בכל עת שהיא במשך שנת המס. חברה ישראלית תהא פטורה מן המס של ארצות הברית על השתכרויות מצטברות בכל שנת מס, זולת אם 25 אחוזים, לפחות, ממניות ההצבעה של אותה חברה הן בבעלותם של אזרחיה או תושביה של ארצות הברית.

(6) מקום שלפי הוראה כלשהי באמנה זו הכנסה הנצמחת באחת מן המדינות המתקשרות משוחררת ממס באותה מדינה מתקשרת, ולפי החוק שבתוקף במדינה המתקשרת האחרת, כפוף אדם למס, לגבי ההכנסה האמורה, מתוך זיקה אל סכום ההכנסה הנשלח לאותה מדינה מתקשרת אחרת, או המתקבל בתוכה, ולא מתוך זיקה אל סכום ההכנסה המלא, הרי השחרור שיורשה לפי אמנה זו במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה יחול רק על אותו חלק של ההכנסה שנשלח למדינה המתקשרת האחרת, או נתקבל בתוכה, במשך השנה שבה נצמחה הכנסה כאמור או במשך שלושת החודשים הראשונים בשנה הבאה.

(7) לצורך הפעלת סעיף קטן (8) לסעיף 4 (מקור ההכנסה), סעיפים קטנים (1) ו-(2) לסעיף 8 (רווחי עסקים), סעיף קטן (5) לסעיף 12 (דיבידנדים), סעיף קטן (5) לסעיף 13 (ריבית), סעיף קטן (3) לסעיף 14 (תמלוגים), ופסקה (ג) לסעיף קטן (1) לסעיף 15 (רווחי הון) לאמנה, כל הכנסה או

רווח שניתן ליחסם למוסד קבע במשך קיומו, ניתן יהיה לחייבם במס במדינה המתקשרת שבה נמצא מוסד הקבע אף אם קבלת התשלומים נדחית עד שמוסד הקבע חדל להתקיים.

(8) הרשות המתאימה של מדינה מתקשרת רשאית לבקש קיום התייעצויות עם הרשות המתאימה של המדינה המתקשרת האחרת, על מנת לקבוע אם ראוי לתקן את האמנה בעקבות שינויים בחוק או במדיניות של אחת המדינות המתקשרות. התברר בהתייעצויות כאמור שהופר מאזן ההטבות שבאמנה באופן מהותי בשל שינוי חד צדדי בתוצאות האמנה או בישומה הנובע מחקיקה פנימית של אחת המדינות המתקשרות, ישתדלו הרשויות ללא דיחוי לתקן את האמנה על מנת להחזיר בה מאזן הטבות נאות. בנוסף, אם יחולו שינויים במדיניות בנוגע לאמנות, או בחקיקה הפנימית של מדינה מתקשרת, שמן הראוי יהיה לשנות את האמנה בשלהם, יתייעצו הרשויות ללא דיחוי על מנת לשקול תיקונים כאמור.

(9) הרשויות המוסמכות של שתי המדינות המתקשרות רשאיות כל אחת לקבוע תקנות, הנחוצות כדי לבצע את הוראותיה של אמנה זו.

סעיף 7: הכנסה מנכסי מקרקעין

(1) הכנסה מנכסי מקרקעין, לרבות תמלוגים ותשלומים אחרים בעד ניצולם של אוצרת טבע, ורווחים ממכירתם או חילופם של נכסים אלה, או של הזכות המשמשת מקור לתמלוגים או לתשלומים אחרים אלה, או מפעולה אחרת בנכסים או בזכות אלו, רשאית המדינה המתקשרת שבה נמצאים אותה נכסים או אוצרות טבע להטיל עליה מס. לצרכי אמנה זו, ריבית על התחייבות המובטחת על ידי נכסי מקרקעין, או

המובטחת על ידי זכות המשמשת מקור לתמלוגים או תשלומים אחרים בעד ניצולם של אוצרות טבע, לא יהיו רואים אותה כהכנסה מנכסי מקרקעין.

(2) סעיף קטן (1) יחול על הכנסה הנובעת מן הניצול, משימוש ישיר, השכרה או משימוש בכל צורה אחרת של נכסי מקרקעין.

(3) (א) רווחים שהפיק תושב ישראל מהעברת זכות במקרקעין של ארצות הברית (UNITED STATES REAL PROPERTY INTEREST), או מהעברת זכות בשותפות, נאמנות או עזבון, במידה שניתן ליחסם לזכות במקרקעין של ארה"ב (UNITED STATES REAL PROPERTY INTEREST), ניתן לחייבם במס בארצות הברית.

(ב) רווחים שהפיק תושב ארצות הברית מהעברת זכות דומה במקרקעין בישראל, ניתן לחייבם במס בישראל. לענין זה, המונח "זכות דומה במקרקעין בישראל" כולל זכויות בישות משפטיות אשר מכירתן, לפי החוק הפנימי של ישראל, מתחייבות במס כמכירת זכויות במקרקעין; זכויות בכל ישות משפטית אחרת אשר 50% או יותר משווי השוק של נכסיה מורכבים, במישרין או בעקיפין, ממקרקעין הנמצאים בישראל; וכן זכויות בשותפות, נאמנות או עזבון, במידה שהרווחים מהעברתן מתייחסים למקרקעין בישראל או לזכות דומה במקרקעין בישראל.

סעיף 8: רווחי עסקים

- (1) רווחי התעשייתיים או המסחריים של תושב של אחת מן המדינות המתקשרות יהיו פטורים ממס בידי המדינה המתקשרת האחרת זולת אם יש לתושב מוסד קבע באותה מדינה מתקשרת אחרת. יש לתושב מוסד קבע באותה מדינה מתקשרת אחרת, רשאית אותה מדינה מתקשרת אחרת להטיל מס על רווחי התעשייתיים או המסחריים של התושב אולם רק על אותו חלק מהם שניתן לייחסו למוסד הקבע.
- (2) מקום שלתושב של אחת מן המדינות המתקשרות יש מוסד קבע במדינה המתקשרת האחרת, ייחסו בכל אחת מהמדינות המתקשרות למוסד הקבע את הרווחים התעשייתיים או המסחריים שניתן היה לצפות באופן סביר שיפיק, אילו היה זה גוף בלתי תלוי העוסק באותן פעולות או בפעולות דומות, ולפי אותם התנאים או בתנאים דומים, ומקיים יחסים של גוף בלתי תלוי עם התושב שהוא משמש לו מוסד קבע.
- (3) בקביעת רווחי התעשייתיים או המסחריים של מוסד קבע יותר ניכויין של יציאות הקשורות באורח סביר באותם רווחים, לרבות יציאות הנהלה ומינהל כללי, בין שהוצאו במדינה המתקשרת בה נמצא מוסד הקבע ובין שהוצאו במקום אחר.
- (4) שום רווחים לא ייוחסו למוסד קבע של תושב אחת מן המדינות המתקשרות במדינה המתקשרת האחרת רק מטעם זה שאותו מוסד קבע קנה טובין או סחורה, או שהתושב שהוא משמש לו מוסד קבע עשה כן, על חשבונו של אותו תושב.
- (5) לענין אמנה זו, המונח "רווחים תעשייתיים או מסחריים" כולל, אך אינו מוגבל בכך, הכנסה הנובעת מפעולות יצור, מסחר, בנקאות, ביטוח, חקלאות, דייג או כרייה, מהפעלת כלי שיט או כלי טיס,

מהספקת שירותים, מדמי שכירות של נכסי מטלטלין מוחשיים אישיים, אך לא מדמי שכירות או רשיון של סרטי קולנוע, או סרטים או סרטים מגנטיים המשמשים לשידורי רדיו או טלוויזיה. מונח זה אינו כולל ביצועם של שירותים אישיים בידי יחיד, בין כשכיר או במעמד של עצמאי.

(6) לענין סעיף קטן (1), רווחים תעשיתיים או מסחריים שניתן ליחסם למוסד קבע כוללים הכנסה מדיבידנדים, ריבית, תמלוגים המתוארים בסעיף קטן (2) לסעיף 14 (תמלוגים), ורווחי הון והכנסה הנובעים מרכוש ומאוצרות טבע, אולם רק אם הכנסה כאמור קשורה בצורה ממשית במוסד הקבע, כדי לקבוע אם הכנסה קשורה בצורה ממשית במוסד קבע, יובא בין השאר השיקול אם הזכויות או הרכוש המהווים מקורה של אותה הכנסה משמשים בניהולה של פעילות המהווה מקור לרווחים תעשיתיים או מסחריים, או מוחזקים לשם שימוש בניהול פעילות כאמור, באמצעות מוסד הקבע, ואם הפעילויות המתנהלות באמצעותו של מוסד הקבע היו גורם מהותי במימושה של ההכנסה. לצורך זה תינתן תשומת לב ראויה לכך אם הרכוש או הזכויות הללו, או אותה הכנסה, הובאו בחשבון באמצעות אותו מוסד קבע אם לאו.

(7) מקום שנכללים ברווחים תעשיתיים או מסחריים פריטי הכנסה הנידונים בנפרד בסעיפים אחרים של אמנה זו, יהיו הוראות אותם סעיפים עדיפות על הוראות סעיף זה, זולת אם נקבע בהם אחרת.

(8) מס ארצות הברית על פרמיות ביטוח ששולמו למבטחים זרים לא יוטל על פרמיות ביטוח או ביטוח משנה שהינם תקבולים של עסק ביטוח המנוהל בידי תושב ישראל, בין אם אותו עסק מנוהל באמצעות מוסד קבע בארצות הברית ובין אם לאו (אך רק בשיעור שהסיכון הנוגע בכך

אינו מבוטח ביטוח משנה, במישרין או בעקיפין, אצל אדם שאינו זכאי להקלה מאותו מס).

סעיף 9: הובלה ימית ואווירית

(1) על אף סעיף 8 (רווחי עסקים) וסעיף 15 (רווחי הון) מקום שתושב של מדינה מתקשרת מפיק הכנסה מהפעלתם בתעבורה בין-לאומית של כלי שיט או כלי טיס, או רווחים ממכירתם או חילופם של כלי שיט או כלי טיס המשמשים בתעבורה בין-לאומית, או מפעולה אחרת בכלי שיט או כלי טיס כאמור, בידי אותו תושב, תפטור המדינה המתקשרת האחרת הכנסה או רווחים אלה ממס.

(2) לענין סעיף זה, הכנסה הנובעת מהפעלתם, בתעבורה בין-לאומית, של כלי שיט או כלי טיס, כוללת:

(א) הכנסה הנובעת מדמי שכירות של כלי שיט או כלי טיס המופעלים בתעבורה בין-לאומית, מקום שהכנסת דמי שכירות כאמור באה אגב ההכנסה האחרת שתוארה בסעיף קטן (1), וכן

(ב) הכנסה הנובעת מן השימוש, ההחזקה והחכירה של:

(1) מכלים ;

(2) גוררים להובלה פנים ארצית של מכלים ; וכן

(3) ציוד אחר הקשור בכך ;

בקשר להפעלתם, בידי התושב, בתעבורה בין-לאומית, של כלי שיט או כלי טיס המתוארים בסעיף קטן (1).

סעיף 10: מענקים

- (1) לשם חישובו של מס ארצות הברית, מקום שישראל יחידת משנה מדינית שלה, או כל סוכנות של האחת מהן, מעניקה מענק מכשיר, במזומנים, לתושב של ארצות הברית, סכומו של אותו מענק ייכלל בהכנסה ברוטו של אותו תושב, זולת אם בחר התושב להוציאו מכלל ההכנסה ברוטו. בחר התושב להוציאו מכלל ההכנסה ברוטו, הרי -
- (א) היה התושב חברה, ייחשב סכומו של אותו מענק כהשתתפות בהונה.
- (ב) רואים את התושב כאילו השתתף בסכומו של אותו מענק בחברה הישראלית שצוינה בתנאי המענק,
- (ג) בסיס מניותיה של החברה הישראלית של תושב לא יוגדל בסכום שרואים כאילו השתתפו בו לפי פסקה (ב), וכן
- (ד) בסיס נכסיה של החברה הישראלית יופחת בסכום שרואים אותו כהשתתפות לפי פסקה (ב), בהתאם לכללים שקבע מזכיר האוצר של ארצות הברית.
- (2) לענין סעיף קטן (1), מענק מכשיר, במזומנים, הוא מענק שאישרה ישראל לשם קידום השקעות בישראל, אולם לא יכלול כל סכום שכולו או מקצתו, במישרין או בעקיפין -
- (א) הינו תמורת שירותים שניתנו, או שיש לתיתם, או תמורת מכירתם של טובין;
- (ב) נמדד, בכל אופן שהוא, לפי סכומם של רווחים או חבות במס; או
- (ג) מוטל עליו מס בידי ישראל.

סעיף 11: בני אדם קשורים

(1) מקום שאדם הכפוף למערכת המיסים של אחת מן המדינות המתקשרות וכל אדם אחר קשורים זה בזה, ובמקום שבני אדם קשורים אלה עורכים הסדרים או קובעים תנאים ביניהם השונים מאלה שהיו נקבעים בין בני אדם בלתי תלויים, הרי שכל הכנסה, ניכויים, זיכויים או הנחות, שאלמלא אותם הסדרים או תנאים היו מובאים בחשבון בחישובם של ההכנסה (או ההפסד) של אחד מבני האדם הללו, או של המס המשתלם על ידו, ניתן להביאם בחשבון בחישובם של סכום ההכנסה החייבת במס ושל המיסים המשתלמים על ידי אותו אדם.

(2) מקום שנעשית קביעה מחדש על ידי מדינה מתקשרת אחת לגבי הכנסתו של אחד מתושביה בהתאם לסעיף קטן (1), הרי המדינה המתקשרת האחרת, אם הסכימה לקביעה מחדש כאמור, ואם נחוץ הדבר למנוע מסי כפל, תערוך תיאום מקביל לגבי הכנסתו של אדם באותה מדינה מתקשרת אחרת הקשור לתושב כאמור. במקרה שלא הסכימה המדינה המתקשרת האחרת לקביעה מחדש, ישתדלו שתי המדינות המתקשרות להגיע להסכמה בהתאם לנוהל ההסכמה ההדדית בסעיף קטן (2) לסעיף 28 (נוהל הסכמה הדדית).

(3) לענין אמנה זו, אדם קשור לאדם אחר, אם האחד משניהם מחזיק בבעלותו את האחר, או שולט עליו, במישרין או בעקיפין, או אם כל אדם שלישי, או בני אדם שלישיים, מחזיקים בבעלותם את שני אלה, או שולטים עליהם, במישרין או בעקיפין; לענין זה, המונח שליטה כולל כל סוג של שליטה, בין שניתן לכפותה באורח חוקי ובין אם לאו, ותהא אשר תהא הצורה שבה היא מופעלת או ניתנת להפעלה.

סעיף 12: דיבידנדים

(1) דיבידנדים שמקורם בתחומי אחת מן המדינות המתקשרות והמתקבלים על ידי תושב של המדינה המתקשרת האחרת, ניתן להטיל עליהם מס בידי שתי המדינות המתקשרות.

(2) שיעור המס המוטל על ידי אחת מן המדינות המתקשרות על דיבידנדים שמקורם בתחומי אותה מדינה מתקשרת והמתקבלים על ידי תושב של המדינה המתקשרת האחרת לא יעלה על -

(א) 25 אחוזים מסכומו ברוטו של הדיבידנד המשולם או

(ב) מקום שחברה של אחת המדינות המתקשרות היא מקבל דיבידנד מאת חברה משלמת מהכנסה הנובעת במשך תקופה כלשהי שלגביה החברה המשלמת אינה זכאית לשיעור המס המופחת החל לגבי מפעל מאושר לפי החוק הישראלי לעידוד השקעות הון (1959), 12.5 אחוזים מסכומו ברוטו של הדיבידנד, אולם רק אם -

(1) במשך חלקה של שנת המס של החברה המשלמת שקדם לתאריך תשלום הדיבידנד, ובמשך כל שנת המס שלה שקדמה לכך (אם ישנה כזאת), לפחות 10 אחוזים ממניות ההצבעה של החברה המשלמת שהונפקו נמצאו בבעלותה של החברה המקבלת, וכן

(2) לא יותר מ-25 אחוזים מן ההכנסה ברוטו של החברה המשלמת לאותה שנת מס קודמת (אם ישנה כזאת) מורכבים מריבית או מדיבידנדים (שאינם ריבית הנובעת מניהולם של עסקי בנקאות, ביטוח או מימון, ודיבידנדים או ריבית שנתקבלו מחברות-בת, ש-50 אחוזים, או יותר, ממניות

ההצבעה שלהן שהונפקו היו בבעלותה של החברה המשלמת בעת קבלתם של דיבידנדים או ריבית אלה).

(ג) מקום שחברה היא מקבלת דיבידנד מאת חברה המשלמת מהכנסה שנבעה במשך תקופה כלשהי שלגביה זכאית החברה המשלמת לשיעור מס מופחת החל על מפעל מאושר לפי החוק הישראלי לעידוד השקעות הון (1959), 15 אחוזים מסכומו ברוטו של הדיבידנד המשולם, אולם רק אם מילאו אחר תנאי פסקה (ב)(1) ו-(2).

(3) (א) בארצות הברית, פסקה (ב) לסעיף קטן (2) לא תחול במקרה של דיבידנדים המשולמים בידי REGULATED INVESTMENT COMPANY (להלן - "RIC") או REAL ESTATE INVESTMENT TRUST (להלן - "REIT") של ארצות הברית. פסקה (א) תחול במקרה של דיבידנדים המשולמים בידי RIC. במקרה של דיבידנדים המשולמים בידי REIT, פסקה (א) לסעיף קטן (2) תחול אם בעל הזכות שביושר (BENEFICIAL OWNER) של הדיבידנדים הוא יחיד ששיעור זכויותיו באותה REIT הינו פחות מ-10%. במקרה אחר יחול שיעור המס החל לפי החוק הפנימי של ארצות הברית.

(ב) בישראל, לא יחול סעיף קטן (2) על דיבידנדים המשולמים בידי חברות אשר הכנסותיהן מתחייבות במס בדרך המתוארת בסעיפים 64 ו-64א לפקודת מס הכנסה הישראלית, או בדרך דומה במהותה. במקרים אלה ההכנסה תיחשב כאילו היתה רווחי

עסקים ממוסד קבע החייבים במס לפי הוראות סעיף 8 (רווחי עסקים).

- (4) דיבידנדים ששולמו על ידי חברה של אחת מן המדינות המתקשרות לאדם שאינו תושב של המדינה המתקשרת האחרת (ולגבי דיבידנדים ששולמו על ידי חברה ישראלית, לאדם שאינו אזרח של ארצות הברית) יהיו פטורים ממס על ידי המדינה המתקשרת האחרת;
- (5) סעיפים קטנים (2) ו-(3) לא יחולו אם רואים דיבידנדים אלה, לפי סעיף קטן (6) לסעיף 8 (רווחי עסקים), כרווחים תעשייתיים או מסחריים שניתן ליחסם למפעל קבע שיש למקבל במדינה המתקשרת האחרת. במקרה כזה יחולו הוראות סעיף 8 (רווחי עסקים).

סעיף 13: ריבית

- (1) ריבית שהפיק תושב של אחת מן המדינות המתקשרות ממקורות שבתחומי המדינה המתקשרת האחרת, ניתן להטיל עליה מס בידי שתי המדינות המתקשרות.
- (2) (א) ריבית שהפיק תושב של אחת מן המדינות המתקשרות ממקורות שבתחומי המדינה מתקשורת האחרת, לא יוטל עליה מס בידי המדינה המתקשרת האחרת בשיעור העולה על- 17.5 אחוזים מסכומה ברוטו של אותה ריבית, ואולם אם נבעה הריבית מהלוואה מכל סוג שהוא שנתנו בנק, מוסד חיסכון או חברת ביטוח, או כיוצא באלה, לא יוטל מס על הריבית בשיעור העולה על - 10 אחוזים מסכומה ברוטו של אותה ריבית.

(ב) תושב מדינה מתקשרת רשאי לבחור, במקום המס המוטל לפי פסקה (א), להתחייב במס על הכנסתו מריבית כאילו הכנסה זו הינה רווחים תעשייתיים ומסחריים החייבים במס לפי סעיף 8 (רווחי עסקים). הרשויות המוסמכות של כל מדינה מתקשרת רשאיות לקבוע כללים סבירים לקביעת ההכנסה החייבת ולדיווח עליה. כמו כן, כל רשות מוסמכת רשאית לקבוע נוהלים על מנת להבטיח שאדם המפיק הכנסת ריבית ימציא את הספרים והחשבונות הדרושים לקביעת סכום המס הנדון.

(3) על אף האמור בסעיפים קטנים (1) ו-(2), ריבית שהפיקו כנהנים (א) אחת מן המדינות המתקשרות, או גורם של אותה מדינה מתקשרת, שאינו חייב במס בידי אותה מדינה מתקשרת על הכנסתו, או (ב) תושב של מדינה מתקשרת כאמור, בשל חובות שערבה להם או בטחה אותם אותה מדינה מתקשרת, או גורם אשר לה, תהא פטורה ממס בידי המדינה המתקשרת האחרת.

(4) ריבית ששילם תושב של אחת מן המדינות המתקשרות לאדם שאינו תושב המדינה המתקשרת האחרת (ולגבי ריבית ששילם תושב ישראל, לאדם שאינו אזרח של ארצות הברית), תהא פטורה ממס בידי המדינה המתקשרת האחרת, אלא אם כן רואים ריבית זו כהכנסה ממקורות שבתחומי המדינה המתקשרת האחרת לפי סעיף קטן (2) לסעיף 4 (מקור ההכנסה).

(5) סעיפים קטנים (2), (3) ו-(4) לא יחולו אם רואים את הריבית לפי סעיף קטן (6) לסעיף 8 (רווחי עסקים), כרווחים תעשייתיים או מסחריים שניתן ליחסם למוסד קבע שיש למקבל במדינה המתקשרת האחרת. במקרה כזה יחולו הוראות סעיף 8 (רווחים עסקים).

(6) מקום ששולם סכום לאדם קשור, והיו רואים סכום זה כריבית אלמלא העובדה כי הוא עולה על סכום שהיה משולם לאדם שאינו קשור, יחולו הוראות סעיף זה רק על אותו חלק מן הסכום שהיה משולם לאדם שאינו קשור. במקרה כזה רשאית כל מדינה מתקשרת להטיל מס על הסכום העודף, בהתאם לדיניה היא, לרבות הוראות אמנה זו, לפי הענין.

(7) המונח "ריבית", כפי שמשמש באמנה זו, משמעותו הכנסה מכספים שניתנו בהלוואה והכנסה אחרת, שלפי דיני המיסים של המדינה המתקשרת שבה נמצא מקור ההכנסה דינה כדין הכנסה מכספים שניתנו בהלוואה.

(8) הוראות סעיפים קטנים (2) ו-(3) לא יחולו לגבי "תשואה עודפת בקשר לזכות שירית בגופי צינור להשקעה במשכנתאות"

(REAL ESTATE MORTGAGE INVESTMENT CONDUIT).

סעיף 14: תמלוגים

(1) תמלוגים שמפיק תושב של אחת מן המדינות המתקשרות ממקורות שבתחומי המדינה המתקשרת האחרת -

(א) רשאיות שתי המדינות המתקשרות להטיל עליהם מס, אולם

(ב) לא תטיל עליהם המדינה המתקשרת האחרת מס בשיעור העולה על - 10 אחוזים מן הסכום ברוטו של תמלוג על זכויות יוצרים או תמלוג על סרט, או בשיעור העולה על - 15 אחוזים מן הסכום ברוטו של תמלוגים תעשייתיים.

(2) לענין סעיף זה -

(א) תמלוגים על זכות יוצרים או על סרט הם תשלומים מכל סוג הנעשים כתמורה בעד השימוש, או הזכות לשימוש, בזכות יוצרים של יצירות ספרותיות, אומנויות או מדעיות, לרבות זכות יוצרים של סרטי קולנוע, או סרטים או סרטים מגנטיים המשמשים לשידורי רדיו או טלוויזיה;

(ב) תמלוגים תעשייתיים הם תשלומים מכל סוג הנעשים כתמורה בעד השימוש, או הזכות לשימוש, בפטנטים, מדגמים, דגמים, תכניות, נוסחאות או תהליכים סודיים, סימנים מסחריים, או ברכוש או בזכויות כיוצא באלה; וכן

(ג) תמלוגים על זכות יוצרים או סרט, ותמלוגים תעשייתיים, כוללים רווחים הנוגעים ממכירתם או חילופם של רכוש או זכויות כאמור, או מפעולה אחרת בהם, בשיעור שהסכומים שמומשו במכירה, בחילוף או בפעולה האחרת בתמורה מותנית בכושר תפוקתם, או בשימושם, של רכוש או זכויות אלה, או בפעולה בהם.

(3) סעיף קטן (1)(ב) לא יחול אם רואים את התמלוג, לפי סעיף קטן (6) לסעיף 8 (רווחי עסקים), כרווחים תעשייתיים או מסחריים שניתן ליחסם למוסד קבע שיש למקבל במדינה המתקשרת האחרת. במקרה כזה יחולו הוראות סעיף 8 (רווחים עסקים).

(4) מקום ששולם סכום לאדם קשור, והיו רואים סכום זה כתמלוג אלמלא העובדה שהוא עולה על סכום שהיה משולם לאדם שאינו קשור, יחולו הוראות סעיף זה רק על אותו חלק מן הסכום שהיה משולם לאדם שאינו קשור. במקרה כזה רשאית כל מדינה מתקשרת להטיל מס על הסכום העודף, בהתאם לדינייה היא, לרבות הוראות אמנה זו, לפי הענין.

סעיף 14א: מס סניף

(1) חברה שהיא תושבת אחת מן המדינות המתקשרות, יכול שתחוייב - בנוסף למס המותר לפי ההוראות האחרות של אמנה זו - במס נוסף במדינה המתקשרת האחרת.

(2) (א) במקרה של ארצות הברית, מס כאמור יכול להיות מוטל רק על:

(1) "סכום מקביל לדיבידנד" (DIVIDEND EQUIVALENT)

AMOUNT של רווחי החברה הקשורים קשר אפקטיבי (EFFECTIVELY CONNECTED) (או הנחשבים כקשורים קשר אפקטיבי) עם ניהול מסחר או עסק (TRADE OR BUSINESS) בארצות הברית וניתן ליחסם למוסד קבע בארצות הברית, או שמוטל עליהם מס בארצות הברית לפי סעיף 7 (הכנסה מנכסי מקרקעין) או לפי סעיף 15 (רווחי הון) לאמנה זו; וכן

(2) היתרה, אם ישנה כזו, של ריבית המותרת בניכוי בארצות

הברית בחישוב רווחי החברה שמוטל עליהם מס בארצות הברית ואשר ניתן ליחסם למפעל הקבע בארצות הברית או שמוטל עליהם מס בארצות הברית לפי סעיף 7 (הכנסה מנכסי מקרקעין) או לפי סעיף 15 (רווחי הון) לאמנה זו, מעבר לריבית המשולמת בידי מוסד הקבע או בידי מסחר או עסק

(TRADE OR BUSINESS) בארצות הברית, או מאת הגופים האמורים.

(ב) במקרה של ישראל, יכול מס כאמור להיות מוטל רק על סכומים אשר חיובם במס יש בו כדי להביא לכך שסניף בישראל של חברה של ארצות הברית (או של חברה של ארצות הברית החייבת במס מסיבה אחרת על הכנסתה החייבת בישראל) יהיה חייב במס באופן מקביל לאופן שבו חברה ישראלית ובעל מניותיה האמריקאי היו מתחייבים במס בנסיבות דומות.

(3) (א) מיסים המתוארים בפסקה (א)(1) לסעיף קטן (2), לא יוטלו בשיעור העולה על 12.5 אחוזים.

(ב) מיסים המתוארים בפסקה (א)(2) לסעיף קטן (2), לא יוטלו בשיעור העולה על 5 אחוזים.

(ג) מיסים המתוארים בפסקה (ב) לסעיף קטן (2) לא יוטלו בשיעורים העולים על השיעורים המקבילים המוטלים בארצות הברית לפי פסקאות (א) ו-(ב) לסעיף קטן זה.

סעיף 15: רווחי הון

(1) תושב של אחת מן המדינות המתקשרות יהא פטור ממס בידי המדינה המתקשרת האחרת על רווחים ממכירתם או חילופם של נכסים קבועים, או מפעולה אחרת בהם, אלא אם כן -

(א) הרווח מתחייב במס במדינה המתקשרת האחרת מכוח הוראות סעיף 7 (הכנסה מנכסי מקרקעין),

(ב) הרווח הוא ממכירתו או חילופו של רכוש המתואר בפסקה (2)(ג) לסעיף 14 (תמלוגים), או מפעולה אחרת בו ;

(ג) רואים את הרווח, לפי סעיף קטן (6) לסעיף 8 (רווחי עסקים), כרווחים תעשייתיים או מסחריים, שניתן ליחסם למוסד קבע שיש לתושב באותה מדינה מתקשרת אחרת ;

(ד) התושב, בהיותו יחיד, נוכח במדינה המתקשרת האחרת במשך תקופה או תקופות המצטברות ל-183 ימים, או יותר מכך, במשך שנת המס ; או

(ה) הרווח מופק בידי תושב מדינה מתקשרת ממכירה או חליפין של מניות בחברה של המדינה המתקשרת האחרת, או מפעולה אחרת בהן, אולם רק אם לתושב המדינה המתקשרת הראשונה היו, במישרין או בעקיפין, במועד כלשהו בתקופת 12 החודשים שקדמו למכירה, חליפין או פעולה אחרת כאמור, מניות המקנות 10 אחוזים או יותר מכוח ההצבעה בחברה.

(2) לענין פסקה (ה) לסעיף קטן (1), אם -

(א) המעבירה והנעברת הינן חברות תושבות אותה מדינה מתקשרת ;

(ב) למעבירה יש, במישרין או בעקיפין, 80 אחוזים או יותר בזכויות ההצבעה ובערך של הנעברת, או שלנעברת יש 80 אחוזים בזכויות ההצבעה ובערך של המעבירה, או שלחברה תושבת אותה מדינה מתקשרת יש, במישרין או בעקיפין (באמצעות חברות תושבות אותה מדינה מתקשרת), 80 אחוזים או יותר בזכויות ההצבעה ובערך של המעבירה והנעברת ; וכן

(ג) בסיס נכסיה של הנעברת (לענין קביעת רווח, במדינה בה היא תושבת, מכל העברה לאחר מכן) מחושב, כולו או חלקו, תוך התייחסות לבסיס המעבירה, אזי יוגבל סכום הרווח הנתון למיסוי במדינה המתקשרת האחרת לשווי המזומנים או נכסים אחרים

שקיבלה המעבירה (להוציא מניות בחברה הנעברת או בחברה אחרת שהיא תושבת המדינה המתקשרת הראשונה, שלה, במישרין או בעקיפין, 80 אחוזים או יותר מזכויות ההצבעה ומהערך של הנעברת). הגבלה זו לגבי סכום הרווח הנתון למיסוי לא תחול אם המדינה המתקשרת בה המעביר הינו תושב מטילה מס על סכום גדול יותר של רווח; במקרה כזה, המדינה המתקשרת האחרת רשאית להטיל מס על הרווח בהתאם לדיניה הפנימיים (כשהם מופעלים בהתאם לאמנה זו). בכל מקרה, רשאית המדינה המתקשרת האחרת להטיל מס על הרווח בהתאם לדיניה הפנימיים (המופעלים בהתאם לאמנה זו) במועד כל מכירה, חליפין או פעולה אחרת שאינם כפופים להגבלות שבסעיף קטן (2) זה.

(3) לגבי רווחים המתוארים בסעיף קטן (1)(א), יחולו הוראות סעיף 7 (הכנסה מנכסי מקרקעין). לגבי רווחים המתוארים בסעיף קטן (1)(ב), יחולו הוראות סעיף 14 (תמלוגים), לגבי רווחים המתוארים בסעיף קטן (1)(ג), יחולו הוראות סעיף 8 (רווחי עסקים).

סעיף 15א: תרומות צדקה

(1) בחישוב ההכנסה חבת המס של אזרח או תושב של ארצות הברית לכל שנת מס לפי חוקי ההכנסה של ארצות הברית, יראו כתרומת צדקה לפי אותם חוקי הכנסה תרומות לכל ארגון שנוצר או ארגון לפי חוקי ישראל (והמהווה ארגון צדקה לענין חוקי מס ההכנסה של ישראל), אם רואים אותן תרומות כתרומות צדקה, ובשיעור שהיו כד, אילו נוצר או אורגן אותו ארגון לפי חוקי ארצות הברית; אולם בתנאי כי ס"ק זה לא

יחול על תרומות בכל שנת מס העולות על 25 אחוזים מן ההכנסה חבת-מס לאותה שנה (במקרה של חברה), או מן ההכנסה המתואמת ברוטו לאותה שנה (במקרה של יחיד), ממקורות בישראל.

(2) בחישובו של חוב המס של תושב ישראל לגבי כל שנת מס לפי חוקי מס ההכנסה של ישראל, יראו כתרומות צדקה הכשירות לזיכוי או לניכוי, הכל לפי המקרה, לפי אותם חוקי מס הכנסה, מתנות לכל ארגון המהווה ארגון צדקה לענין חוקי המס של ארצות הברית, אם רואים אותן כתרומות צדקה, ובשיעור שהיו רואים כך, אילו היה אותו ארגון ארגון צדקה לענין חוקי מס ההכנסה של ישראל; אולם בתנאי שסעיף קטן זה לא יחול על תרומות בכל שנת מס העולות על 25 אחוזים מן ההכנסה חבת-מס לאותה שנה ממקורות שבארצות הברית.

סעיף 16: שירותים אישיים שברשות

(1) הכנסה שמפיק יחיד שהוא תושב אחת מן המדינות המתקשרות מביצועם של שירותים אישיים במעמד של עצמאי, רשאית אותה מדינה מתקשרת להטיל עליה מס; למעט כנקבע בסעיף קטן (2), תהא הכנסה זו פטורה ממס בידי המדינה המתקשרת האחרת.

(2) הכנסה שמפיק יחיד שהוא תושב של אחת מן המדינות המתקשרות מביצועם של שירותים אישיים במעמד של עצמאי במדינה המתקשרת האחרת, רשאית אותה מדינה מתקשרת אחרת לחייב אותה במס אם היחיד נוכח באותה מדינה מתקשרת אחרת במשך תקופה או תקופות המצטברות ל-183 ימים, או יותר מכך, בשנת המס.

סעיף 17: שירותים אישיים שבתלות

- (1) למעט כנקבע בסעיף 22 (תפקידים ממשלתיים), שכר עבודה, משכורות ושכר דומה שמפיק יחיד שהוא תושב של אחת מן המדינות המתקשרות מעבודה או שירותים אישיים שביצע כשכיר, לרבות הכנסה משירותים שבוצעו בידי פקיד של חברה, או של חבר-בני-אדם רשאית אותה מדינה מתקשרת להטיל עליהם מס. למעט כנקבע בסעיף קטן (2) ובסעיפים 20 (קיצבאות ואנונות פרטיות), 22 (תפקידים ממשלתיים), 23 (מורים) ו-24 (סטודנטים ומתאמנים), שכר כאמור המופק ממקורות שבתחומי המדינה המתקשרת האחרת, רשאית גם אותה מדינה מתקשרת אחרת לחייבו במס.
- (2) שכר המתואר בסעיף קטן (1), שמפיק יחיד שהוא תושב של אחת מן המדינות המתקשרות, יהא פטור ממס בידי המדינה המתקשרת האחרת אם -
- (א) הוא נוכח באותה מדינה מתקשרת אחרת במשך תקופה או תקופות המצטברות לפחות מ-183 ימים שבשנת המס;
- (ב) הוא שכיר של תושב המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, או של מוסד קבע המקוים בה;
- (ג) תשלום השכר אינו מוטל, כמות שהוא, על מוסד קבע שיש למעביד באותה מדינה מתקשרת אחרת; וכן
- (ד) השכר חייב במס במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה.
- (3) שכר שמפיק שכיר של תושב אחת מן המדינות המתקשרות בעד עבודה או שירותים אישיים שביצע כאיש הצוות הרגיל של כלי שיט או כלי

טיס המופעלים בתעבורה בין-לאומית על ידי תושב של אותה מדינה מתקשרת, רשאית אותה מדינה מתקשרת לחייבו במס.

סעיף 18 : בדרנים ציבוריים

על אף סעיפים 16 (שירותים אישיים שברשות) ו-17 (שירותים אישיים שבתלות), הכנסה שהפיק יחיד שהוא תושב של מדינה מתקשרת אחת מביצוע שירותים אישיים במדינה המתקשרת האחרת כבדרך ציבורי, כגון אמן תיאטרון, קולנוע, רדיו או טלוויזיה, מוסיקאי, או ספורטאי, רשאית המדינה המתקשרת האחרת לחייבה במס, אולם רק אם סכומה ברוטו של הכנסה זו עולה על 400 דולר של ארצות הברית, או שקולתם בלירות ישראליות, לכל יום שאותו אדם נוכח במדינה המתקשרת האחרת לשם ביצועם של שירותים כאמור בה.

סעיף 19 : סכומים המתקבלים בעד אספקת שירותים אישיים של אחרים

(1) סכומים שמקבל תושב של אחת מן המדינות המתקשרות תמורת אספקתם, במדינה המתקשרת האחרת, של שירותים אישיים של אחר או אחרים, לרבות בדרך ציבורי הנזכר בסעיף 18 (בדרנים ציבוריים), לא יהוו רווחים תעשייתיים או מסחריים לפי סעיף 8 (רווחי עסקים) במידה (א) (1) שהאדם שלמענו סופקו השירותים ציין את האיש או האנשים שיתנו את השירותים, בין אם היתה לו זכות חוקית לעשות כן ובין אם לאו, ובין אם ציון השם נעשה באורח פורמאלי ובין אם לאו;

(2) שלאדם שלמענו סופקו השירותים היתה הזכות לציין את

האיש או האנשים שיתנו את השירותים ; או

(3) שמחמת העובדות או הנסיבות, היה להסדר למתן השירותים

האישיים תוצאה של ציון שם האיש או האנשים שיתנו את

השירותים.

(ב) שהתושב של המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, במישרין או

בעקיפין, משלם גמול בעד שירותים אלה לאדם, שאינו תושב אחר

של המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה או של אותה מדינה

מתקשרת אחרת, החייב במס על גמול כאמור.

(2) סעיף קטן (1) לא יחול על כל סכום שהוא שנתקבל, אם הוכח להנחת

דעתה של הרשות המוסמכת של אותה מדינה מתקשרת אחרת, בזיקה

לאותו סכום, שלא הקמתו ולא ארגונו של תושב המדינה המתקשרת

הנזכרת לראשונה (מקום שתושב כאמור הוא חברה או גוף אחר), אף

לא אספקתם של השירותים באמצעות תושב זה, לא היה להם תוצאה

של הפחתה מהותית במסי הכנסה, רווחי מלחמה, רווחי יתר או מיסים

דומים לאלה.

סעיף 20 : פנסיות ואנונות פרטיות

(1) למעט כנקבע בסעיף 22 (תפקידים ממשלתיים), קיצבאות וגמול דומה

אחר המשתלמים ליחיד, יחויבו במס רק במדינה המתקשרת שהוא

תושבה.

(2) מזונות גרושה ואנונות המשולמים ליחיד שהוא תושב של אחת מן

המדינות המתקשרות יחויבו במס באותה מדינה מתקשרת בלבד.

- (3) תשלומי מזונות ילדים, הנעשים על ידי יחיד שהוא תושב של אחת מן המדינות המתקשרות ליחיד שהוא תושב המדינה המתקשרת האחרת, יהיו פטורים ממס באותה מדינה מתקשרת אחרת.
- (4) המונח "קיצבאות וגמול דומה אחר", כפי שהוא משמש בסעיף זה, משמעו תשלומים תקופתיים, שאינם תשלומי ביטוח סוציאלי הנכללים בסעיף 21 (תשלומי ביטוח סוציאלי), הנעשים (א) מחמת פרישה או מות ובתמורה לשירותים שניתנו, (ב) בדרך של פיצוי בעד נזקים או מחלה, שנתקבל בקשר לעבודה שבעבר, או (ג) בשל תשלומים שנעשו לפי תכנית לטובת יחידים שהם עובדים עצמאיים, שההשתתפויות בה, כולן או מקצתן, מכשירות ליחס מיוחד מבחינת המס.
- (5) המונח "אנונות", כפי שהוא משמש בסעיף זה, משמעו סכום נקוב המשתלם באופן תקופתי בזמנים קבועים במשך ימי החיים, או במשך מספר שנים שפורש, בהתאם להתחייבות לבצע את התשלומים כנגד תמורה הולמת ומלאה (שאינם שירותים שניתנו).
- (6) המונח "מזונות לגרושה", כפי שהוא משמש בסעיף זה, משמעו תשלומים הנעשים בהתאם להסכם פירוק שבכתב, או לצו גירושין, החזקה נפרדת, או תמיכה כפויה, כשתשלומים אלה חבים במס לגבי המקבל לפי חוקיה הפנימיים של המדינה המתקשרת שהוא תושבה.
- (7) המונח "תשלומי מזונות ילדים", כפי שהוא משמש בסעיף זה, משמעו תשלומים תקופתיים לכלכלתו של ילד קטין, הנעשים בהתאם להסכם פירוד שבכתב, או לצו גירושין, החזקה נפרדת או תמיכה כפויה.

סעיף 21 : תשלומי ביטוח סוציאלי

תשלומי ביטוח סוציאלי וקיצבאות ציבוריות אחרות שמשלמת אחת מן המדינות המתקשרות ליחיד שהוא תושב המדינה המתקשרת האחרת יהיו פטורים ממס בשתי המדינות המתקשרות. סעיף זה לא יחול על תשלומים המתוארים בסעיף 22 (תפקידים ממשלתיים).

סעיף 22 : תפקידים ממשלתיים

(1) שכר עבודה, משכורות וגמול דומה, לרבות קיצבאות, אנונות או תגמולים דומים, ששולמו מכספי ציבור של אחת מן המדינות המתקשרות:

(א) לאזרחיה של אותה מדינה מתקשרת; או

(ב) לאזרחיה של מדינה שאינה מדינה מתקשרת, הבא אל המדינה המתקשרת האחרת במפורש לשם העסקתו בידי המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה בעד עבודה או שירותים אישיים שביצע כשכירה של הממשלה המרכזית של אותה מדינה מתקשרת, או של כל סוכנות אשר לה, תוך ביצוע תפקידים בעלי אופי ממשלתי, יהיו פטורים ממס בידי המדינה המתקשרת האחרת.

(2) לענין סעיף זה, המונח "כספי ציבור של אחת המדינות המתקשרות" משמעו הכספים של:

(א) מדינה מתקשרת או יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה;

(ב) חברה בבעלות מלאה של מדינה מתקשרת או יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, המבצעת פעולות בעלות אופי ממשלתי, או

- (ג) כל גוף אחר, המבצע פעולות בעלות אופי ממשלתי, שההתייחסות אליו לצרכי מס לפי דיני המדינה שהוא תושבה, הינה כאל מדינה מתקשרת, יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה.
- (3) לענין סעיף זה העסקה בידי מדינה מתקשרת יראוה ככוללת העסקה בידי כל אחד מהגופים המנויים בפסקאות (א), (ב) ו-(ג) לסעיף קטן (2).

סעיף 23 : מורים

- (1) מקום שתושב של אחת מן המדינות המתקשרות מוזמן על ידי ממשלתה של המדינה המתקשרת האחרת, יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, או על ידי אוניברסיטה או מוסד חינוכי מוכר אחר באותה מדינה מתקשרת אחרת, לבוא לאותה מדינה מתקשרת אחרת למשך תקופה שאין לצפות שתעלה על שנתיים ימים, לשם הוראה או התעסקות במחקר, או לשניהם גם יחד, באוניברסיטה או במוסד חינוכי מוכר אחר, ואותו תושב בא לאותה מדינה מתקשרת אחרת בראש ובראשונה לשם מטרה כאמור, תהא הכנסתו משירותים אישיים בעד הוראה או מחקר באוניברסיטה או במוסד חינוכי כאמור פטורה ממס על ידי אותה מדינה מתקשרת אחרת, למשך תקופה שלא תעלה על שנתיים ימים מן התאריך שבו הגיע אל אותה מדינה מתקשרת אחרת.
- (2) סעיף זה לא יחול על הכנסה ממחקר, אם מחקר זה נעשה לא מתוך ענין הציבור אלא בראש ובראשונה לתועלתם הפרטית של בן אדם או בני אדם מסוימים.

סעיף 24 : סטודנטים ומתאמנים

(1) (א) יחיד שהוא תושב של אחת מן המדינות המתקשרות בעת שנעשה תושב ארעי במדינה המתקשרת האחרת, והשוהה דרך ארעי באותה מדינה מתקשרת אחרת בעיקר לשם-

(1) לימוד באוניברסיטה או מוסד חינוכי מוכר אחר באותה מדינה מתקשרת אחרת; או

(2) קבלת אימון הנדרש כדי לעשותו כשיר לשמש במקצוע או במומחיות מקצועית; או

(3) לימוד או ביצוע מחקר כמקבל מענק, קצובה או מילגה מאירגון ממשלתי, מאירגון דתי, מאירגון צדקה, מאירגון מדעי, מאירגון ספרותי או מאירגון חינוכי;

יהא פטור ממס בידי אותה מדינה מתקשרת אחרת בזיקה לסכומים שתוארו בפיסקת משנה (ב) למשך תקופה שלא תעלה על 5 שנות מס מן התאריך שבו הגיע אל אותה מדינה מתקשרת אחרת.

(ב) הסכומים הנזכרים בפיסקת משנה (א) הם:

(1) מתנות מחוץ לארץ לצרכי מחייתו, חינוכו, לימודו, מחקרו או הכשרתו;

(2) המענק, הקצובה או המילגה; וכן

(3) הכנסה משירותים אישיים שבוצעו במדינה המתקשרת האחרת בסכום שאינו מעל ל-3,000 דולרים של ארצות הברית, או שקולתם בלירות ישראליות, לכל שנת מס.

(2) יחיד שהוא תושב של אחת מן המדינות המתקשרות בעת שנעשה תושב ארעי במדינה המתקשרת האחרת, והשווה דרך ארעי באותה מדינה מתקשרת אחרת כשכירו של תושב של המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, או על פי חוזה עמו, בעיקר לשם -

(א) רכישת נסיון טכני, מקצועי או עסקי מאדם שאינו אותו תושב של המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, או שאינו אדם הקשור לאותו אדם; או

(ב) לימוד באוניברסיטה או מוסד חינוכי מוכר אחר באותה מדינה מתקשרת אחרת;

יהיה פטור ממס בידי אותה מדינה מתקשרת אחרת, למשך תקופה שאינה עולה על 12 חודשים רצופים, לגבי הכנסתו משירותים אישיים שלא מעל ל-7,500 דולרים של ארצות הברית או שקולתם בלירות ישראליות.

(3) יחיד שהוא תושב של אחת מן המדינות המתקשרות בעת שנעשה תושב ארעי במדינה המתקשרת האחרת, והשווה דרך ארעי באותה מדינה מתקשרת אחרת לתקופה שאינה עולה על שנה אחת, כמשתתף בתכנית שיזמה ממשלתה של אותה מדינה מתקשרת אחרת, בעיקר לשם אימון, מחקר או לימוד, יהא פטור ממס בידי ממשלתה של אותה מדינה מתקשרת אחרת לגבי הכנסתו משירותים אישיים בזיקה לאימון, מחקר או לימוד כאמור, שבוצעו באותה מדינה מתקשרת אחרת, בסכום כולל שלא מעל ל-10,000 דולרים של ארצות הברית או שקולתם בלירות ישראליות.

(4) ההטבות שנקבעו לפי סעיף 23 (מורים) וסעיף קטן (1) לסעיף זה, כשהן מחושבות יחדיו, יתמשכו רק למשך אותה תקופת זמן, שלא תעלה על 5

שנות מס מן התאריך שבו הגיע היחיד התובע הטבות אלה, כפי שעשוי להיות נדרש באורח סביר או לפי הנהוג לשם ביצוע מטרת הביקור. ההטבות שנקבעו לפי סעיף 23 (מורים) לא יעמדו לרשות יחיד אם, במשך התקופה שקדמה לכך בסמוך, אותו יחיד נהנה מן ההטבות של סעיף קטן (1) לסעיף זה.

סעיף 25 : הגבלת הטבות

(1) אדם שהינו תושב מדינה מתקשרת המפיק הכנסה ממקורות במדינה המתקשרת האחרת, לא יהא זכאי, במדינה המתקשרת האחרת, להנות מההטבות שבאמנה זו אם :

(א) 50 אחוזים או יותר מהזכויות שביושר (BENEFICIAL) INTEREST באותו אדם (או, במקרה של חברה 50% או יותר מכוח ההצבעה או מהערך של מניות החברה) הינם, במישרין או בעקיפין, בבעלות הרכב כלשהו של יחיד או יחידים שאינם תושבי מדינה מתקשרת כלשהי, ושאינם אזרחי מדינה מתקשרת הנתונים למס באותה מדינה מתקשרת על הכנסה שהופקה מחוץ לאותה מדינה מתקשרת ; או

(ב) 50 אחוזים או יותר מההכנסה ברוטו של אדם כאמור משמשים בעיקרם, במישרין או בעקיפין, למילוי התחייבויות (לרבות התחייבויות בשל ריבית או תמלוגים) לאנשים שהינם תושבי מדינה שאינה מדינה מתקשרת, ושאינם אזרחי מדינה מתקשרת הנתונים למס באותה מדינה מתקשרת על הכנסה שהופקה מחוץ לאותה מדינה מתקשרת.

(2) אם חברה היא תושבת מדינה מתקשרת וסוג מניות בחברה זו או בחברה אחרת השולטת בה מזכה את בעליו, באמצעות חלוקת דיבידנד או בכל דרך אחרת, בחלק גדול מדי, באופן יחסי, מהכנסה המופקת במדינה המתקשרת האחרת מנכסים מסוימים הנמצאים באותה מדינה מתקשרת אחרת או מפעילויות המבוצעות שם, ו-50% או יותר מהמניות מאותו סוג הינם, במישרין או בעקיפין, בבעלות יחיד או הרכב כלשהו של יחידים שאינם תושבי אף לא אחת מהמדינות המתקשרות ואינם אזרחי מדינה מתקשרת הנתונים למס באותה מדינה מתקשרת על הכנסה המופקת מחוץ לאותה מדינה מתקשרת, אזי ההטבות שבאמנה זו לא יחולו באשר להכנסה כלשהי המתייחסת לאותם נכסים או פעילויות.

(3) הוראות סעיפים קטנים (1) ו-(2) לא יחולו אם האדם שמפיק את ההכנסה הינו אחד מאלה:

(א) יחיד;

(ב) ישות המתוארת בפסקאות (א), (ב) או (ג) לסעיף קטן (2) לסעיף 22 (תפקידים ממשלתיים);

(ג) עוסק בניהול פעיל של מסחר או עסק במדינה המתקשרת הראשונה (למעט עסק של ביצוע או ניהול השקעות זולת אם פעילויות אלו הינן פעילויות בנקאיות או ביטוחיות המבוצעות בידי בנק או חברת ביטוח) וההכנסה המופקת מהמדינה המתקשרת האחרת מופקת בקשר לאותו מסחר או עסק או שהיא כרוכה בו;

(ד) חברה אשר בסוג המניות העיקרי בה יש מסחר ממשי וסדיר בבורסה מוכרת; או

(ה) ישות שהינה מוסד ללא כוונת רווח ומכוח מעמד זה הינה פטורה בדרך כלל ממס הכנסה במדינה המתקשרת בה היא תושבת, ובתנאי שיותר ממחצית הנהנים, החברים, או המשתתפים, במוסד כאמור, אם ישנם כאלו, הינם אנשים הזכאים לפי סעיף זה להטבות שבאמנה זו.

(4) (א) אדם שאינו זכאי להטבות שבאמנה בהתאם להוראות הקודמות בסעיף זה, יכול, למרות כל האמור, לקבל את ההטבות שבאמנה אם כך קובעת הרשות המוסמכת של המדינה שבה מופקת ההכנסה הנדונה.

(ב) אם מכוח סעיף זה מציעה אחת המדינות המתקשרות לשלול מתושב המדינה המתקשרת האחרת את ההטבות שבאמנה, יתייעצו הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות זו בזו לבקשת אחת הרשויות המוסמכות.

(ג) הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות יתייעצו זו בזו במטרה לקבוע דרך ישום מוסכמת של הוראות סעיף זה.

(5) לענין פסקה (ד) לסעיף קטן (2), המונח "בורסה מוכרת" משמעו:

(א) מערכת ה-NASDAQ שבבעלות האיגוד הארצי של סוחרים בניירות ערך בע"מ (NATIONAL ASSOCIATION OF SECURITIES DEALERS INC וכל בורסה הרשומה ברשות ניירות הערך

COMMISSIONEXCHANGEAND(SECURITIES)

כבורסת ניירות ערך ארצית לענין חוק ניירות הערך משנת 1934

; (SECURITIES EXCHANGE ACT OF 1934)

(ב) הבורסה לניירות ערך בתל אביב וכל בורסה ישראלית אחרת שתאושר בידי שר האוצר ; וכן

(ג) כל בורסה אחרת שהרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות יסכימו עליה.

סעיף 26 : מניעת מסי כפל

מסי כפל על הכנסה יימנעו באורח זה :

(1) בהתאם להוראותיהם ובכפוף להגבלותיהם של דיני ארצות הברית (כפי שיתוקנו דינים אלה מזמן לזמן מבלי לשנות את העיקרון הכללי שבכאן), תתיר ארצות הברית לאזרח או לתושב של ארצות הברית, זיכוי נגד מס ארצות הברית, את הסכום המתאים של מיסים ששולמו או נצמחו לישראל, ולגבי חברה של ארצות הברית המחזיקה בבעלותה לפחות 10 אחוזים ממניות ההצבעה של חברה ישראלית, שממנה היא מקבלת דיבידנדים בשנת מס כלשהי, תתיר גם זיכוי בעד הסכום המתאים של מיסים ששולמו או נצמחו לישראל על יד החברה הישראלית משלמת הדיבידנדים, בזיקה לרווחים שמהם שולמו אותם דיבידנדים. הסכום המתאים כאמור יתבסס על סכום המס ששולם או נצמח לישראל, אולם הזיכוי לא יעלה על הגבולות (לשם הגבלת הזיכוי לגבי מס ארצות הברית על הכנסה ממקורות שבתחומי ישראל, או על הכנסה ממקורות שמחוץ לארצות הברית) שקבעו דיני ארצות הברית לשנת המס. לשם החלת הזיכוי של ארצות הברית בקשר למיסים ששולמו או נצמחו לישראל, יוחלו הכללים המפורשים בסעיף 4 (מקור ההכנסה), כדי לקבוע את מקור ההכנסה. לענין החלתו של הזיכוי של ארצות הברית בקשר למיסים ששולמו או נצמחו לישראל, רואים את

המיסים הנזכרים בסעיף קטן (1)(ב) ו-2) לסעיף 1 (המיסים הנידונים) כמסי הכנסה.

(2) מקום שאזרח ארצות הברית הינו תושב ישראל -

(א) באשר לפריטי הכנסה הפטורים ממס של ארצות הברית או הנתונים לשיעור מופחת של מס של ארצות הברית כאשר הם מופקים בידי תושב ישראל שאיננו אזרח ארצות הברית, תתיר ישראל כזיכוי, כנגד המס הישראלי - בכפוף להוראות דיני המס בישראל בענין מתן זיכוי למסי חוץ - רק את המס ששולם, אם היה כזה, שארצות הברית רשאית להטיל לפי הוראות אמנה זו, ושאינו מס שיכול להיות מוטל רק מכוח אזרחות לפי סעיף קטן (3) לסעיף 6 (הוראות כלליות לחיוב במס).

(ב) לצרכי חישוב מס של ארצות הברית, תתיר ארצות הברית כזיכוי, כנגד מס של ארצות הברית, את מס ההכנסה אשר שולם לישראל לאחר הזיכוי כאמור בפסקה (א); הזיכוי שינתן כאמור לא יפחית את חלק המס של ארצות הברית הניתן לזיכוי כנגד המס הישראלי לפי פסקה (א).

(ג) לענין מניעת מסי כפל בארצות הברית בהתאם לפסקה (ב), ולענין זה בלבד, פריטי הכנסה המאוזכרים בפסקה (א) יראו אותם כמופקים בישראל ככל הדרוש לשם מניעת מיסוי כפול של אותה הכנסה לפי פסקה (ב).

(3) בהתאם להוראותיהם ובכפוף להגבלותיהם של דיני ישראל (כפי שיתוקנו דינים אלה מזמן לזמן מבלי לשנות את העקרון הכללי שבכאן), ישראל תתיר לתושב ישראל כזיכוי נגד מס ישראלי את הסכום המתאים של מסי הכנסה ששולמו או נצמחו לארצות הברית, ולגבי

חברה ישראלית המחזיקה לפחות 10 אחוזים ממניות ההצבעה של חברה של ארצות הברית שממנה מתקבלים דיבידנדים בשנת מס, תתיר גם זיכוי בעד הסכום המתאים של מיסים ששולמו או נצמחו לארצות הברית בידי החברה של ארצות הברית משלמת הדיבידנדים, בזיקה לרווחים שמהם שולמו אותם דיבידנדים. הסכום המתאים כאמור יהא מבוסס על סכום המס ששולם או נצמח לארצות הברית, אולם לא יעלה על אותו חלק מן המס הישראלי השווה ליחסה של הכנסתו נטו של אותו תושב ממקורות שבתחומי ארצות הברית אל כלל הכנסתו נטו לגבי אותה שנת מס. לשם החלת הזיכוי הישראלי בקשר למיסים ששולמו או נצמחו לארצות הברית, יוחלו הכללים המפורשים בסעיף 4 (מקור ההכנסה), כדי לקבוע את מקור ההכנסה. לענייני החלתו של הזיכוי הישראלי בקשר למיסים ששולמו או נצמחו לארצות הברית, רואים את המיסים הנזכרים בסעיפים קטנים (1)(א) ו-(2) לסעיף 1 (המיסים הנידונים) כמיסים בני זיכוי.

(4) על אף האמור בכל הוראה אחרת באמנה זו, כלל המקור שנקבע בסעיף 4 (מקור ההכנסה) לגבי הכנסה המופקת ממכירה, חליפין, או העברה אחרת של מניות או של זכויות בנכס בלתי מוחשי, יחולו לענין סעיף זה. כללי המקור האחרים הקבועים בסעיף 4 יחולו גם הם לענין סעיף זה ככל שהדבר אינו אסור בדין הפנימי של המדינה המתקשרת המעניקה הקלה ממיסוי כפול.

סעיף 27: אי הפליה

(1) אזרחיה של מדינה מתקשרת לא יהיו כפופים במדינה המתקשרת האחרת למיסים או לכל דרישה הקשורה במיסים השונים או מכבידים יותר מהמיסים והדרישות הקשורות בהם, שכפופים להם או עלולים להיות כפופים להם, אזרחי המדינה המתקשרת האחרת באותן נסיבות. הוראה זו תחול גם לגבי אנשים שאינם תושבי אחת או שתי המדינות המתקשרות. ואולם, לענין מס ארצות הברית אזרח של ארצות הברית שאינו תושב ארצות הברית ואזרח של ישראל שאינו תושב ארצות הברית אינם באותן נסיבות.

(2) מוסד קבע שיש לתושב של אחת מן המדינות המתקשרות במדינה המתקשרת האחרת לא יהא כפוף באותה מדינה מתקשרת אחרת למיסים מכבידים יותר מאלה המוטלים על תושב של אותה מדינה מתקשרת אחרת העוסק באותן פעילויות. סעיף קטן זה לא יתפרש כאילו הוא מחייב מדינה מתקשרת להעניק ליחידים תושביה של המדינה המתקשרת האחרת הנחות אישיות, הקלות או ניכויים לענין מס מכוח מעמד אזרחי או חובות משפחה, כפי שהיא מעניקה ליחידים שהם תושביה היא.

(3) חברה של אחת המדינות המתקשרות, שהבעלות או השליטה על הונה נתונה, כולה או בחלקה, במישרין או בעקיפין, בידי תושב או תושבים של המדינה המתקשרת האחרת, לא תהא כפופה במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה למיסים אחרים או מכבידים יותר, או לכל דרישה אחרת או מכבידה יותר הקשורה למיסים, מהמיסים והדרישות שכפוף להם או עלולה להיות כפופה להם חברה של המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, העוסקת באותן פעילויות, שהבעלות או השליטה על

הונה נתונה כולה בידי תושב או תושבים של המדינה המתקשרת
הנזכרת לראשונה.

(4) שום דבר בסעיף זה לא יפורש כמונע מכל אחת מהמדינות המתקשרות
להטיל את המס המתואר בסעיף 14א (מס סניף).

סעיף 28 : נוהל הסכמה הדדית

(1) מקום שתושב או אזרח של אחת מן המדינות המתקשרות סובר
שהפעולה של אחת המדינות המתקשרות, או שתיהן, גורמת, או עתידה
לגרום לו, חיוב במס שלא בהתאם לאמנה זו, רשאי הוא, על אף
התרופות הנתונות לו לפי החוקים הלאומיים של המדינות המתקשרות,
להביא את ענינו לפני הרשות המוסמכת של המדינה המתקשרת שהוא
תושבה או אזרח. סבורה הרשות המוסמכת של המדינה המתקשרת
שלפניה נעשתה התביעה כי יש יסוד לתביעת התושב או האזרח, היא
תשתדל לבוא לכלל הסכם עם הרשות המוסמכת של המדינה
המתקשרת האחרת במגמה למנוע הטלת מס שלא בהתאם להוראות
אמנה זו.

(2) הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות ישתדלו ליישב בהסכמה
הדדית כל קשיים או ספקות בדבר החלתה של אמנה זו. במיוחד
רשאיות הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות להסכים -

(א) על אותו ייחוס אחיד של רווחים תעשייתיים או מסחריים לתושב
של אחת מן המדינות המתקשרות ומוסד הקבע אשר לו הנמצא
במדינה המתקשרת האחרת ;

(ב) על אותה חלוקה אחידה של הכנסה, ניכויים, זיכויים או הנחות בין תושב של אחת מן המדינות המתקשרות וכל אדם קשור, ועל התאמה מחדש של המיסים המוטלים בידי כל מדינה מתקשרת כדי לשקף חלוקה כאמור ;

(ג) על אותה קביעה אחידה של מקורם של פריטי הכנסה מסוימים ;

(ד) על אותו תאור אחיד של פריטי הכנסה מסוימים ; או

(ה) על אופן החלתם של סעיפים 15א' (תרומות צדקה) ו-29 (חילופי ידיעות).

(3) הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות רשאיות לבוא בדברים במישרין זו עם זו כדי להגיע לידי הסכם כאמור בסעיף זה. מקום שנראה הדבר רצוי, כדי להגיע לידי הסכם, רשאיות הרשויות המוסמכות להיפגש יחדיו לחילופי דעות בעל-פה.

(4) הגיעו הרשויות המוסמכות להסכם כאמור, יוטלו מיסים על אותה הכנסה, ויותרו החזרי מיסים או זיכויי מיסים, בידי המדינות המתקשרות, בהתאם להסכם כאמור, על אף כל כלל נוהלי (לרבות חוקים לענין התיישנות) החל לפי דיניה של כל מדינה מתקשרת.

סעיף 29 : חילופי ידיעות

(1) הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות יחליפו ביניהן ידיעות הנוגעות לביצוען של הוראות אמנה זו או למניעת תרמית או התחמקות ממס, בקשר למיסים שהם נושא אמנה זו. כל ידיעה שהוחלפה כאמור ינהגו בה כסודית ולא יגלו אותה לשום אדם או רשות זולת אלה

העוסקים בשומה (לרבות הכרעות משפטיות), בגביה, או במינהל המיסים שהם נושא אמנה זו.

(2) אין לפרש הוראות סעיף קטן (1) בשום מקרה כמטילות על אחת המדינות המתקשרות חובה:

(א) לנקוט באמצעים מינהליים שהם בסטייה לדינים או לנוהל המינהלי של אותה מדינה מתקשרת או של האחרת;

(ב) לספק פרטים אשר אין לקבלם לפי הדינים או במהלך הדברים הרגיל של המינהל באותה מדינה מתקשרת או באחרת;

(ג) לספק ידיעות העשויות לגלות סוד מסחרי, עסקי, תעשייתי או מקצועי, או תהליך או ידיעה מסחריים, אשר גילויים נוגד את תקנת הצבור.

סעיף 30: פקידי דיפלומטיים וקונסולאריים

שום דבר האמור באמנה זו לא יפגע בזכויות הפיסקליות של עובדים דיפלומטיים או קונסולאריים לפי הכללים המקובלים במשפט הבין-לאומי, או לפי הוראות שבהסכמים מיוחדים.

סעיף 31: כניסה לתוקף

אמנה זו כפופה לאישרור בהתאם להליכיה החוקתיים של כל מדינה מתקשרת, ומסמכי האישרור יוחלפו בהקדם האפשרי. היא תיכנס לתוקפה 30 יום לאחר תאריך חילופם של מסמכי האישרור, ותהא בת פועל לראשונה:

- (א) לגבי שיעורו של מס המנוכה במקור, לסכומים ששולמו ביום הראשון לחודש השני שלאחר התאריך שבו נכנסה האמנה לתוקפה, או לאחר מכן ;
- (ב) לגבי מיסים אחרים :

- (1) לשנת המס שתחילתה ב-1 בינואר של השנה שבה נכנסה אמנה זו לתוקף וכן לשנות המס שלאחר מכן - אם האמנה נכנסה לתוקף לפני 1 ביולי של שנה קלנדרית כלשהי ; או
- (2) לשנת המס שתחילתה ב-1 בינואר של השנה שלאחר השנה שבה נכנסה אמנה זו לתוקף וכן לשנות המס שלאחר מכן - אם האמנה נכנסה לתוקף אחרי 30 ביוני של שנה קלנדרית כלשהי.

סעיף 32 : סיום

- (1) אמנה זו תעמוד בתוקפה עד שתובא לידי סיום בידי אחת מן המדינות המתקשרות. כל אחת מן המדינות המתקשרות רשאית להביא את האמנה לידי סיום בכל עת לאחר 5 שנים מן התאריך שבו נכנסה האמנה לתוקפה, ובלבד שהודעה מוקדמת של 6 חודשים לפחות על סיום ניתנה באמצעות הצינורות הדיפלומטיים. במקרה זה תחדל האמנה להיות בת תוקף ופועל לגבי הכנסה של שנות לוח או שנות מס המתחילות (או, במקרה של מיסים המשתלמים במקור, תשלומים הנעשים) ביום 1 באפריל הסמוך לאחר תום תקופת 6 החודשים, או לאחר מכן.
- (2) על אף הוראות סעיף קטן (1), ועם הודעה מוקדמת שיש לתיתה באמצעות הצינורות הדיפלומטיים, רשאית כל אחת מן המדינות

המתקשרות להביא לידי סיום, בכל עת לאחר שאמנה זו נכנסה לתוקפה, את הוראותיה של אמנה זו הפוטרות תשלומי ביטוח סוציאלי ממיסים במדינה המתקשרת המבצעת את התשלומים.

נעשה ב-ווישינגטון, בשני עותקים, בשפות האנגלית והעברית, ולשני הנוסחים דין מקור במידה שווה, ביום זה עשרים יום ל-נובמבר 1975.

בשם ארצות הברית של אמריקה

בשם מדינת ישראל

הנוסח המופיע כאן הוא נוסח משולב הכולל את האמנה המקורית שנחתמה בשנת 1975, את הפרוטוקול המתקן הראשון שנחתם ב-1980 ואת הפרוטוקול המתקן השני שנחתם ב-26.1.93. האמנה וכן שני הפרוטוקולים אושרו ע"י ממשלת ישראל ב-28.9.94 והיא נכנסה לתוקף ב-1.1.95 (לגבי ניכוי במקור - ב-1.2.95).

תרגילים לדוגמא

שאלה ראשונה

- להלן נתונים על מספר פרטים עליך להגדיר האם על הפרטים לשלם מס לפי פקודת מס הכנסה, (יש לציין את הסעיף עליו הסתמכת) :
1. סטודנט מצטיין במכללת נתניה קיבל מלגת הצטיינות.
 2. מנכ"ל מקבל ממקום עבודתו שכר, רכב ופלאפון.
 3. אדם המציא פטנט בתחום החקלאות, במידה ועליו לשלם מס על פי איזה סעיף?
 4. כיצד תשתנה תשובתך לשאלה 3 אם ידוע כי מדובר בחקלאי?
 5. אדם רכש מחשב בחנות מחשבים (שילם מס עקיף), לאחר מספר ימים החליט לפתוח עסק למכירת מחשבים ובין יתר המחשבים מכר גם את המחשב שרכש מחנות המחשבים.
 6. לפלוני עסק משפחתי למכירת בגדי ים, בחורף הוא משכיר אולם אחד מתוך הבניין שלו, האם השכרת האולם נחשבת הכנסה? ומהם מקורות ההכנסה של פלוני?

פתרון שאלה ראשונה

1. סטודנט מצטיין במכללת נתניה קיבל מלגת הצטיינות – לפי סעיף 2א'(ב)(2) השתכרות או רווח מפרסים שניתנו במסגרת אישית אינם מחויבים במס, הואיל והסטודנט הנ"ל קיבל מלגה על הצטיינותו בלימודים (מסגרת אישית) איננו מחויב במס.

2. מנכ"ל מקבל ממקום עבודתו שכר, רכב ופלאפון – לפי סעיף 2(2)(א)

נאמר כי יחיד ישלם מס עבור הכנסתו משכר והן עבור ההטבות שקיבל בכסף או בשווה כסף, הרכב והפלאפון הינם הטבות בשווה כסף ולכן עליו לשלם מס הכנסה על השכר, הרכב והפלאפון שהוא קיבל כהטבה.

3. על סעיף 3 נענה יחד עם סעיף 4 :

4. אדם המציא פטנט בתחום החקלאות – כאשר אדם ממציא פטנט

בתחום החקלאות יכולות להיות 2 אופציות למיסוי :

א. האדם חקלאי – במצב זה למרות שהאדם המציא פטנט הוא

יחויב במס לפי סעיף 2(8) – חקלאות, הואיל וההמצאה

תחשב חלק מעיסוקו הרגיל.

ב. האדם איננו חקלאי – במצב זה ההמצאה איננה חלק

מעיסוקו הרגיל של ממציא הפטנט ולכן יחויב במס לפי

סעיף 2(9) – פטנט וזכויות יוצרים.

5. אדם רכש מחשב בחנות מחשבים (שילם מס עקיף), לאחר מספר

ימים החליט לפתוח עסק למכירת מחשבים ובין יתר המחשבים מכר

גם את המחשב שרכש מחנות המחשבים – בהנחה כי את המחשב

שרכש הוא התכוון להוסיף אל המלאי שלו ניתן לראות את העלות

של המחשב כולל המס העקיף כמחיר של הספקים ולכן במצב זה

יחויב במס הכנסה לפי סעיף 2(1) – עסק או משלח יד.

6. לפלוני עסק משפחתי למכירת בגדי ים, בחורף הוא משכיר אולם אחד מתוך הבניין שלו, האם השכרת האולם נחשבת הכנסה? ומהם מקורות ההכנסה של פלוני?

לפלוני עסק למכירת בגדי ים ולא עסק של השכרות ולכן את הסכום של השכירות שיקבל הוא ישלם מס לפי סעיף 2(6) – אחוזת בית וקרקע, כפי שהיה בפסק דין מרכז הקרח, הכנסה מסעיף זה היא פסיבית ומס לפי סעיף זה גבוה יותר מהמס על יגיעה אישית מכוח סעיף 2(1) – עסק או משלח יד.

בנוגע לעסק למכירת בגדי ים יחויב פלוני במס מיגיעה אישית מכוח סעיף 2(1) – עסק או משלח יד, הכנסה זו הינה הכנסה אקטיבית.

שאלה שנייה

שיטת מיסוי טריטוריאלית ופרסונאלית

1. הגדר מהי שיטת מיסוי טריטוריאלית ומהי שיטת מיסוי פרסונאלית?
2. מהי שיטת המיסוי הנהוגה בישראל? האם שיטת המיסוי זו תמיד הייתה נהוגה בישראל?

פתרון שאלה שנייה

שיטה טריטוריאלית – בשיטה זו יש מיסוי על כל ההכנסות שמופקות בתחום המדינה ללא שום קשר לסוג הנישום (תושב או לא תושב), בשיטה זו הנישום משלם מס לפי המקום בו הופקה ההכנסה ללא קשר לארץ בו יש לנישום אזרחות, במילים אחרות המדינה ממסה את כל ההכנסות שמופקות בתחומה, לא משנה אם אתה אזרח, תייר וכן הלאה.

שיטה פרסונאלית – כל תושב במדינה יחויב במס ללא קשר לשאלה היכן הופקה הכנסתו, זוהי שיטה בה הנישום משלם מס לפי המדינה בה הנישום מוגדר כתושב.

שיטת המיסוי הנהוגה בישראל הינה **שילוב של שתי השיטות**, בעבר (לפני הרפורמה) שיטת המיסוי הנהוגה בישראל הייתה טריטוריאלית.

שאלה שלישית

בנוגע לסעיפים הבאים יש לענות איזה מדינה תמסה את הפרט, יש לציין על פי איזה סעיף מהפקודה הסתמכת.

1. הפרט A הינו שכיר העובד בשוויץ, איזה מדינה תמסה את פרט A בגין הכנסותיו מהעבודה?
2. פרט B הוא בעל מניות הנסחרות באוסטרליה, על פי החלטת הדירקטוריון הוחלט לחלק לבעלי המניות דיבידנד, איזו מדינה תמסה את פרט B בגין הכנסותיו מקבלת הדיבידנד.
3. לפרט C יש דירת נופש בארה"ב, פרט C נוהג לבקר בדירה במהלך חודשי הקיץ, בחודשי החורף פרט C נוהג להשכיר את דירת הנופש, איזו מדינה תמסה את פרט C בגין ההכנסות מהשכירות?

פתרון שאלה שלישית

המדינה שתמסה הינה :

1. לפי סעיף 4א(א)(4) פרט A ימוסה בשוויץ בגין עבודתו בשוויץ כשכיר.

2. לפי סעיף 4א(א)(10) פרט B ימוסה לפי המקום בו נמצאת החברה שבה לפרט יש בה מניות, אם החברה עובדת בארץ ימוסה הפרט בארץ, אך אם החברה עובדת באוסטרליה ימוסה הפרט באוסטרליה בגין ההכנסות מדיבידנד.

3. דמי השכירות שמקבל פרט C נובעות משכירות בארה"ב ולכן פרט C ימוסה בארה"ב לפי סעיף 4א(א)(6).

בכל אחד מהמקרים כדאי לתושב ישראל שמרוויח הכנסות מחו"ל לבדוק האם קיימת אמנת מס עם אותה המדינה, הבדיקה הנ"ל תקל על הנישום הואיל ומטרת האמנה היא להקל מבחינת כפל מס.

שאלה רביעית

1. פרט A הינו אזרח ישראלי שעובד במושב באזור יהודה ושומרון, האם על פרט זה לשלם מס?
2. כיצד תשתנה תשובתך לסעיף 1 אם פרט A הוא גם תושב האזור?
3. פרט B הינו תושב האזור אך הוא עובד בשטח מחוץ לישראל, האם על פרט זה לשלם מס?
4. פרט C הינו אזרח ישראלי אשר הכנסתו הופקה מחברה הפועלת באזור יהודה ושומרון, האם פרט C צריך לשלם מס הכנסה בישראל? באיזו סיטואציה תשובתך לשאלה זו הייתה משתנה?

פתרון שאלה רביעית

1. לפי סעיף 3א(ב) פרט A ישלם מס אם הוא אזרח ישראלי שהכנסתו הופקה מאזור יהודה ושומרון.
2. כל עוד הכנסתו הופקה מאזור יהודה ושומרון, עצם העובדה שהוא מתגורר באזור לא תשנה את התשובה לסעיף 1.
3. פרט B ישלם מס לפי סעיף 3א(ב1) - של אזרח ישראלי תושב האזור שהופקה או שנצמחה מחוץ לישראל ומחוץ לאזור, יראו אותה כאילו היתה הכנסתו של תושב ישראל שהופקה או שנצמחה מחוץ לישראל, כלומר הפרט ימוסה כפי שממוסה פרט המרוויח הכנסה מחו"ל.

4. לפי סעיף 3א(ג), פרט C הינו אזרח ישראלי שהכנסתו הופקה מחברה הנמצאת באזור, את הרווחים שיקבל פרט C עליו לשלם עליהם מס בישראל אך אם יחולק דיבידנד בחברה זו לא יצטרך פרט C לשלם מס על הרווחים שכבר שילם בעבר. כלומר אם השאלה הייתה עוסקת בדיבידנד הפרט לא היה צריך לשלם מס הואיל ושילם כאשר קיבל את ההכנסה.

שאלה חמישית

הגדר מהי הוצאה פירותית ומהי הוצאה הונית, באילו סעיפים בפקודת מס ההכנסה מוגדרים הוצאות אלו?

פתרון שאלה חמישית

הוצאה פירותית/שוטפת – הוצאה שהוצאה כולה בייצור ההכנסה בשנת מס, הוצאה זו מותרת בניכוי לפי סעיף 17.

הוצאה הונית – הוצאה שאיננה משמשת בייצור ההכנסה באותה שנת מס או שמשמשת בייצור ההכנסה אך לא כולה (חלק מההוצאה תיצור הכנסה גם בשנים הבאות), הוצאה זו איננה מותרת בניכוי לפי סעיף 32(4) (ישנם עוד סעיפים העוסקים בנושא).

שאלה שישית

למנהל חברה לייצור רהיטים התברר כי שני לקוחות חייבים לחברה סכומים גדולים ואין באפשרותם לשלם סכומים אלו.

1. האם מותר לחברה לרשום חובות אלו כהוצאות? מהם התנאים (גם אם ענית שכן וגם אם ענית שלא)?
2. בהנחה כי בעוד שנתיים הלקוחות התעשתו ושילמו את החוב האם יש לראות זאת כהכנסה?

פתרון שאלה שישית

בחברה לייצור רהיטים נוצרו חובות של לקוחות :

1. על פי סעיף 17(4) – חובות רעים על מנהל חברת הרהיטים מוטלת חובה להוכיח שמתקיימים של 3 תנאים מצטברים :

א. החובות התהוו בעסק או במשלח יד – במקרה שלנו התנאי מתקיים.

ב. הוכח לדעת פקיד השומה שהחובות נעשו רעים בשנת המס – על מנת להכריז על החוב כחוב אבוד המנהל צריך להוכיח שהחובות נעשו רעים באותה שנת מס, נטל ההוכחה על מנהל החברה.

ג. החובות נאמדו לפי פקיד השומה – פקיד השומה בודק האם הסכום שהוצהר הוא החוב האמיתי .

רק כאשר התקיימו שלושת התנאים המצטברים ניתן יהיה להכריז על החובות הנ"ל כחובות אבודים ואז החובות יותרו לניכוי כהוצאות לפי סעיף 17(4) – חובות רעים.

2. למרות שנמחק או נוכה החוב בשל חובות רעים, במידה והחייבים ישלמו את החוב הסכום יהווה הכנסה לפי **סעיף 2(1) – עסק או משלח יד**, הואיל ולאחר שנמחק החוב נרשמה הוצאה שהקטינה הכנסה וכעת שולם החוב זוהי הכנסה חדשה שיש לחייבה במס. שחקיה של ילדים התבצעה פריצה, עקב הפריצה נאלצו בעלי החברה להוציא כספים רבים לתיקון הנזקים על מנת להחזיר את מצב המשחקייה לבטיחותית, לאחר מספר ימים עקב שינוי מצב רוחו של בעל החברה הוחלט לצבוע מחדש את המשחקייה, אילו הוצאות אם בכלל יותרו לחברה בניכוי ובגין אלו סעיפים?

פתרון שאלה שביעית

יש לפתוח בשאלה מקדמית "האם למשחקיה יש ביטוח?" אם נענה בחיוב לפי **סעיף 32(5)** לחברה יש ביטוח נבדוק שני מצבים:

1. במידה והסכום שהתקבל מהביטוח גבוה מההוצאות שהוציא הנישום לתיקונים, ההפרש בין ההכנסה מחברת הביטוח לבין ההוצאות יחויב במס.

2. במידה והסכום שהתקבל מהביטוח נמוך מההוצאות שהוציא הנישום לתיקונים, הנישום יוכל לנכות את ההפרש במידה ואלו הן הוצאות פירותיות ולא הוניות באמצעות סעיף **17(3) – תיקונים**.

אולם אם נענה בשלילה, כלומר לחברה אין ביטוח עלינו לבדוק ממה נובעת ההוצאה, לפי **סעיף 17(3) – תיקונים** – סכומים שהוצאו לתיקונים מותרים בניכוי ולכן יותר לחברה לנכות את ההוצאות בגין הפריצה, לעומת זאת לפי

סעיף 32(6) עלות הצביעה שהוצאה שלא לייצור הכנסה איננה מותרת בניכוי, זוהי הוצאה להשבחת הנכס.

שאלה שמינית

חברה מסוימת עבדה בחנות פינתית, החברה החליטה להתרחב ועקב כך השכירה בבניין גדול ומפואר משרד חדש ויוקרתי, למרות היותו משרד חדש החליטו הבעלים לשפץ את הצנרת, אלו הוצאות יותרו לחברה בניכוי?

פתרון שאלה שמינית

למרות שהחברה עברה למקום יותר מפואר ניתן להניח שמטרת המעבר הייתה ליצור הכנסה גדולה יותר, כלומר הוצאות השכירות הוצאו לייצור הכנסה ולכן ניתן יהיה לנכות אותם לפי **סעיף 17(2) – דמי שכירות**. בהנחה כי הפירמה החליפה צנרת למרות היותו של משרד חדש יש להניח כי הוצאה זו מטרתה הייתה ליצור הכנסה ולכן הוצאה זאת מותרת בניכוי לפי **סעיף 17(3) – תיקונים**.

שאלה תשיעית

לפירמה מסוימת בשנת המס 2003 הייתה הכנסה משכירות בסך של 90,000 ₪, בשנת 2004 הייתה לפירמה הכנסה משכירות בסך 80,000 ₪.

בשנת 2003 הצטבר לפירמה הפסד בגין מכירות בסך של 170,000 ₪, האם מותר לפירמה לקזז את ההפסד בשנת 2003 מתוך השכירות והאם מותר לפירמה לקזז בשנת 2004 מתוך השכירות?

פתרון שאלה תשיעית

לפי סעיף 28(א) הפסד שהיה לאדם בעסק או במשלח-יד בשנת המס ושאלו היה ריווח היה נישום לפי פקודה זו, ניתן לקזזו כנגד סך כל הכנסתו החייבת של אותו אדם ממקורות אחרים באותה שנת מס, ולכן את ההפסד של 90,000 ₪ ממכירות ניתן לקזז מההכנסות משכירות בשנת 2003, אך הבעיה נוצרת בשנת 2004 שבה החברה תוכל לקזז את ההפסד ממכירת רק אם ייווצר לה רווח ממכירות (כלומר מאותו סוג עסק או רווח הון), זאת ניתן לראות לפני סעיף 28(ב).

שאלה עשירית

1. פירמה מכרה נכס בהפסד, האם מותר לפירמה לקזז הפסד זה כנגד רווחיה? יש לציין באילו תנאים.
2. כיצד הייתה משתנה תשובתך לשאלה 2 אילו ההפסד נגרם עקב מכירת נכס בחו"ל?

פתרון שאלה עשירית

1. הפסד ממכירת הפירמה הינו הפסד הון, הפסד זה ניתן לקיזוז רק כנגד רווח הון.
ההפסד יקוזז לפי הדרישות הקבועות בסעיף 92(א)(1) לפקודה, התנאים שמופיעים בפקודה הם: 'סכום הפסד הון שהיה לאדם בשנת מס פלונית ואילו היה ריווח הון היה מתחייב עליו במס, יקוזז תחילה כנגד ריווח ההון הריאלי וכל שקל חדש של היתרה יקוזז כנגד שלושה וחצי שקלים חדשים של סכום אינפלציוני חייב; לענין זה רואים שבח והפסד כמשמעותם בחוק מיסוי מקרקעין, התשכ"ג-1963, כאילו היו ריווח הון או הפסד הון, לפי הענין"

כלומר התנאים לקיזוז הפסד הון תלויים ברווח הון הריאלי וההפרש מחויב לפי יחס של 3.5:1 לכל שקל ברווח אינפלציוני.

2. לפי – **סעיף 92(א)(3)** – במידה והנכס היה נמכר בהפסד בחו"ל ניתן היה לקזז את הפסד ההון מחו"ל כנגד הכנסות בארץ באותה שנת מס רק לאחר שקיזזנו את ההפסד מול רווח הון מחו"ל (במקרה שקיים כזה רווח).

שאלה אחת עשרה

בחברה קבלנית התקבלו הזמנות למכירת דירות, במהלך חודש דצמבר כל הדירות היו עדיין ברשות החברה, שווי השירות שהוצעו למכירה היו 2 מיליון דולר, מהו הסכום שיותר לחברה בניכוי? (בהנחה שאחוז הפחת היו 5%).

פתרון שאלה אחת עשרה

במקרה זה מדובר על חברה קבלנית ולכן מדובר במלאי ולא ברכוש קבוע (מוגדר כמלאי עסקי ולא למטרת ייצור הכנסה הונית), לאור האמור לעיל ולפי **פסק דין סוסים** מלאי דירות זה לא יוכר בניכוי כפחת.

שאלה שתיים עשרה

לפירמה לרהיטים יש מלאי של שולחנות, בחודש מסוים הפכה הפירמה את השולחנות לחלק מהציוד הקבוע של הפירמה, האם ישנו שינוי מבחינת חישוב המס והרווחי החברה?

פתרון שאלה שתיים עשרה

לפי סעיף 85(א)(2) יש לראות את העברת המלאי ממלאי עסקי לרכוש קבוע כרווח של הפירמה אשר מחויב במס לפי סעיף (1)2 – עסק או משלח יז.

שאלה שלוש עשרה

לפירמה שעוסקת בייצור ישנם מספר אולמות שבשנה מסוימת לא היו בשימוש ולכן הוחלט להשכירם, על מנת להשכיר את הנכס היו מספר הוצאות שהסתכמו בסך של 1,500 ₪, ההכנסות מהשכירות באותה השנה הסתכמו בסך של 1,000 ₪, האם ניתן לקזז את ההפסד בגין ההכנסות משכירות?

פתרון שאלה שלוש עשרה

בשאלה זו מדובר על הפסד פסיבי הואיל וההפסד איננו קשור לייצור בפירמה, בסעיף 28 לא מצוין כי ניתן לקזז הפסדים פסיביים ולכן אין המצב אפשרי, אולם בסעיף 28(ח) מצוין שניתן לקזז הפסדים מהשכרת בניין כנגד הכנסות מאותו בניין ולכן הנישום בשאלה יוכל לקזז את ההפסד מההכנסה.

שאלה ארבע עשרה

לפירמה יש 50 עובדים, העובדים מקבלים בכל חודש שכר בגין עבודתם, האם הפירמה זכאית לנכות מהכנסותיה את הוצאות המשכורת לעובדים?

פתרון שאלה ארבע עשרה

לפי סעיף 17 במקרה הרגיל, כאשר מדובר במהלך העסקים הרגיל של העסק, הוצאות עבודה מותרות בניכוי כי בד"כ עובדים מייצרים הכנסות שוטפות באותה שנה, לא משנה מה סוג העבודה.

הוצאות משכורת לא יותרו לניכוי במצבים בהם העובד עוסק ביצירת נכס הון עבור המעביד, הוצאות של העובד אינן עוזרות למעביד באותה שנה, אלא הוא ייהנה מהן כאשר הנכס ישמש אותו בעתיד, לכלל זה יוצא מהכלל: **סעיף 20א – ניכויים לחקירות מדעיות** – סעיף זה עוסק בהוצאות מחקר ופיתוח, הסעיף גורס שאפשר לנכות את ההוצאות השכר או באופן שוטף או על פני תקופה של שלוש שנים – תלוי בנסיבות שמפורטות בסעיף, למרות שמדובר בהוצאה הונית.

שאלה חמש עשרה

חברת חשמל נותנת לעובדיה חשמל בחינם בשווי של 10,000 ₪, האם ניתן לראות הטבה זו כחלק ממשכורתם?

פתרון שאלה חמש עשרה

חברת חשמל משלמת לעובדיה שכר שנתי ובנוסף 10,000 ₪ לשנה שווי שימוש בחשמל, חברת החשמל משלמת שכר במישרין (שכר חודשי), בכסף ובשווה כסף (חשמל חינם). האלטרנטיבה השנייה הינה לגלם את החשמל חינם בשכר העובדים ואז זוהי השתכרות מהעבודה במישרין ובכסף. בכל אחד מהמקרים ניתן לראות את ההטבה כחלק משכרם.

שאלה שש עשרה

שני העובדים הבאים ממלאים את אותה המשרה, יש לבדוק את נקודות הזכות שהם יקבלו בניכוי, נניח כי משכורת הנטו שווה איזה עובד "יקר" יותר למעסיק?

1. העובדת הראשונה הינה אישה תושבת ישראל, לעובדת יש ילד אחד.
2. העובד השני הינו גבר אשתו לא עובדת, העובד שוחרר מהצבא לפני 6 חודשים, והוא שירת 10 חודשי שירות.

פתרון שאלה שש עשרה

מבחינת הוצאות למעביד אין הבדל בין 2 עובדים אלו, הואיל ולשניהם אותו מספר נקודות זיכוי ואותו שכר נטו, חישוב נקודות הזיכוי:

1. מדובר באישה ותושבת ישראל ולכן לפי סעיף 34, 36 ו- 36א זכאית תושבת ישראל ל- 2.75 נקודות זיכוי.
לפי סעיף 40 זכאית האישה לקבל עבור כל ילד נקודות זיכוי.
סך נקודות הזיכוי של העובדת הנ"ל הינם 3.75.
2. מדובר בגבר תושב ישראל ולכן לפי סעיף 34 ו- 36 זכאי תושב ישראל ל- 2.25 נקודות זיכוי.
לפי סעיף 37 אם יוכיח העובד כי אשתו איננה עובדת ופרנסתה עליו הוא יקבל נקודות זיכוי נוספת.
העובד שירת 10 חודשים, הואיל והוא שוחרר לפני חצי שנה הוא זכאי לפי סעיף 39א ל- 1/12 נקודות זיכוי עבור כל חודש במהלך 24 חודשים שלאחר שחרורו ולכן העובד זכאי ל- 0.5 נקודות זיכוי.
סך נקודות הזיכוי של העובד הנ"ל הינם 3.75.

שאלה שבע עשרה

פירמה רכשה קרקע שעליה נמצא בניין.

1. האם הפירמה יכולה לנכות הוצאות פחת בגין הבניין?
2. האם הפירמה יכולה לנכות הוצאות פחת בגין הקרקע?

פתרון שאלה שבע עשרה

לפירמה יש קרקע ובניין:

1. ההוצאה של קניית המכונה הינה הוצאה הונית אבל ניתן להפוך את ההוצאה על הבניין להוצאה שוטפת ע"י חילוק ההוצאה ההונית להוצאות פחת שנתיות, ההוצאה על הפחת תותר בניכוי לפי סעיף 17(8) – פחת.

2. לפי סעיף 21(א) כאשר פירמה רוכשת קרקע ועליה הוקם בניין, את הקרקע לא מפחיתים (אין הוצאת פחת) הואיל ולקרקע אין תוחלת חיים סופית אין לקרקע פחת (בניגוד לבניין), לא ניתן להפחית הוצאות פחת גם אם ההוצאה הינה למען ייצור הכנסה.

שאלה שמונה עשרה

2 עובדים של הפירמה יצאו לפנסיה במהלך חודש דצמבר 2004, הפירמה שילמה להם דמי פרישה ששולמו ב – 1.1.2005, האם סכום דמי הפרישה יותר בניכוי בשנת 2004?

פתרון שאלה שמונה עשרה

לפי סעיף 18(א) מענק דמי פרישה ששולם בחודש האחרון של שנת המס ניתן לנכותו באותה שנת מס בתנאי ששולם בתוך חודש ימים, במקרה שלנו הפירמה שילמה את דמי הפרישה לעובדים ב – 1.1.05 (פחות מחודש ימים לתום שנת המס) ולכן יותר לפירמה לנכות את דמי הפרישה בשנת המס 2004.

שאלה תשע עשרה

פירמה שכרה מבנה בעלות של \$200,000 לחודש.

1. האם הפירמה יכולה לנכות את הוצאת השכירות מהכנסתה החייבת?
2. האם הפירמה יכולה לנכות כל סכום שכירות שתקבע עם המשכיר (במקרה זה מדובר על \$200,000)?

פתרון שאלה תשע עשרה

הפירמה שכרה מבנה בעלות של \$200,000 לחודש.

1. לפי סעיף 17(2) – דמי שכירות הפירמה יכולה לנכות את דמי השכירות החודשיים ששילמה בתנאי ששכירות זו נבעה לשם השגת הכנסה.
2. ישנו סייג לכמות הניכויים שפירמה יכולה לנכות, סביר להניח כי \$200,000 הם מעל הסכום הסביר לשכירות, לפי סעיף 30 לא יותר כל ניכוי בסכום העולה על הדרוש לפי צרכי ייצור ההכנסה של

הנישום ובכל שאלה לעניין סעיף זה יכריע הנציב (כמובן שניתן לערער על החלטת בנציב).

יש לציין כי גם לפי **סעיף 31(2)** שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות בדבר הגבלתו או אי התרתו של ניכוי הוצאות מסוימות לפי **סעיפים 17 עד 27**.

שאלה עשרים

פירמה נתנה טובת הנאה לעובדיה (לא ניתן לייחס את ההטבה לעובד ספציפי).

1. האם הפירמה יכולה לנכות את ההוצאה הני"ל?
2. האם יראו הטבות אלו כהכנסת עבודה של העובדים?

פתרון שאלה עשרים

פירמה נתנה טובות הנאה לעובדיה ולכן לפי **סעיף 32(11)**:

1. הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן לייחסה לעובד ספציפי, לא יותרו בניכוי.
2. הואיל ואת הכנסות אלו לא יותרו בניכוי (למעביד), לא יראו הכנסות אלו כהכנסת עבודה לעובדים.

שאלה עשרים ואחת

להלן מספר מקרים, עליך להחליט האם הכנסה פטורה או לא בכל אחד מהסעיפים, במידה ורשום בפקודה יש לציין את גובה הפטור:

1. הכנסה של מוסד ציבורי (הגדר מהו מוסד ציבורי).

2. עיוור ונכה.

3. אדם קיבל קיצבת שארים.

פתרון שאלה עשרים ואחת

שאלה זו נענה לפי סעיף 9 – הכנסות פטורות:

1. לפי סעיף 9(2) – רשות מקומית קופת גמל או מוסד ציבורי מוגדר מוסד ציבורי כ:

”יחבר בני-אדם של שבעה לפחות שרוב חבריו אינן קרובים זה לזה, או הקדש שמרבית נאמניו אינם קרובים זה לזה, הקיימים ופועלים למטרה ציבורית ונכסיהם והכנסותיהם משמשים להשגת המטרה הציבורית בלבד והם מגישים דין וחשבון שנתי לגבי נכסיהם, הכנסותיהם והוצאותיהם להנחת דעתו של פקיד השומה על פי תקנות שהתקין שר האוצר” (זהו מוסד ללא כוונת רווח שהוקם לכוונה ציבורית).

זה אומר שהכנסותיו של מוסד ציבור פטורות ממס, למעט הכנסות עסקיות. רק על הכנסות פסיביות יש לו פטור ממס, לכן ברור שמוסד ציבורי ינסה להתרחק ככל האפשר מהכנסות עסקיות.

2. לפי **סעיף 9(5) עיוור ונכה 100%** – משנת 2004 הכנסה מיגיעה אישית פטורה ממס עד סכום של 492,000 ₪ (שנתי ומתעדכן לפי הצמדה למדד), בהכנסה שלא מיגיעה אישית הפטור הוא עד 58,920 ₪ (שנתי ומתעדכן לפי הצמדה למדד).
הכנסה מריבית שמקורה בפיצויים או בתוכנית חסכון בגין נזקי הגוף, ההכנסה הפטורה היא 117,600 ₪ (שנתי ומתעדכן לפי הצמדה למדד).

3. לפי **סעיף 9(16) – קיצבת שארים** – יינתן פטור על קיצבת שארים אם איננה עוברת את ההכנסה המזכה (מוגדרת **בסעיף 9א'**), ובנוסף אם יש לפרט פטורים נוספים ממס הכנסה הוא יקבל את הפטור הגבוה מבין השניים.

שאלה עשרים ושתיים

האם רשאי בן זוג לתבוע חישוב נפרד של המס עבור הכנסתו?

פתרון שאלה עשרים ושתיים

לפי **סעיף 65 – חישוב מאוחד** – החישוב לבני הזוג הינו חישוב משותף, לפי **סעיף 66(א)** רשאי בן הזוג שאיננו בן זוג רשום לתבוע כי יעשה חישוב בנפרד על המס מיגיעה אישית בעסק או ממשלח יד או מעבודה.

שאלה עשרים ושלוש

אישה קיבלה בירושה נכס, האם היא רשאית לתבוע חישוב נפרד?

פתרון שאלה עשרים ושלוש

לפי סעיף 66(ב) אישה שקיבלה בירושה רכוש רשאית לתבוע שיעשה חישוב נפרד של המס בגין אותה הכנסה מרכוש, ואם כבר נעשה חישוב בנפרד האישה יכולה לדרוש שיחשב לה ההכנסה מהרכוש כחלק מהכנסותיה (ולא של בעלה).

שאלה עשרים וארבע

אדם קיבל הלוואה ללא ריבית.

1. האם הסכום שלא שולם על הריבית ייחשב כהכנסה?
2. מתי יראו את ההכנסה כמשכורת? מתי יראו את ההכנסה כהכנסה עסקית? ומתי יראו את ההכנסה כדיבידנד?

פתרון שאלה עשרים וארבע

אדם קיבל הלוואה ללא ריבית.

1. לפי סעיף 3(ט) עלינו להניח כי בעבור הריבית שלא שולמה על ההלוואה ניתנה עבודה כלומר המעביד מקבל את שווי הכסף, לפי שר האוצר שוויו של הכסף נעריך לפי 4% לשנה (פלוס המדד).
2. על מנת לענות על שאלה זו עלינו לפצל את התשובה לאופי היחסים בין נותן הלוואה למקבל הלוואה:

- א. לפי סעיף 3(ט)(1)(א) אם ההלוואה ניתנה בקשר של יחסי עובד מעביד יראו את ההכנסה אצל העובד כהכנסת משכורת, לפי סעיף 2(2) – עבודה.
- ב. לפי סעיף 3(ט)(1)(ב) אם ההלוואה ניתנה בקשר של יחסי מקבל ונותן שירות (יחסי ספק – לקוח), יראו את ההכנסה כהכנסה עסקית, לפי סעיף 2(1) – עסק או משלח יד.
- ג. לפי סעיף 3(ט)(1)(ג) אם ההלוואה ניתנה בקשר של חברה שנותנת הלוואה לבעל שליטה יראו את ההכנסה כהכנסה מדיבידנד לפי סעיף 2(4) – דיבידנד, ריבית והפרשי הצמדה.

שאלה עשרים וחמש

- פירמה נתנה לעובד הלוואה בסך של 100,000 ₪, (המדד הוא 0%), הריבית לפי סעיף 3(ט) הינה 4% אך העובד שילם עבור ההלוואה ריבית בסך 1%.
1. מהו מקור ההכנסה שעליה ימוסה העובד?
 2. מהו מקור ההכנסה שעליה תמוסה החברה?

פתרון שאלה עשרים וחמש

העובד קיבל הלוואה בסך 100,000 ₪.

1. לפי סעיף 3(ט)(1)(א) ההטבה לעובד הינה 3% (ההפרש בין הריבית ששילם לבין הריבית שקבע שר האוצר), כלומר 3,000 ₪ - הכנסה רעיונית, הכנסה זו תמוסה לפי סעיף 2(2) – עבודה.

2. העובד משלם לחברה 1,000 ₪ ריבית ולכן לחברה ישנה הכנסת מימון בסך של 1,000 ₪, ההכנסה הרעיונית הנ"ל תמוסה לפי סעיף (1)2 – עסק או משלח יד או 2(4) – דיבידנד, ריבית והפרשי הצמדה לפי נסיבות העניין.

נספח 3 – מבחן לדוגמא 1

מבחן לדוגמא 1

שאלה ראשונה

1. הגדר מהו מס פרוגרסיבי.

2. להלן מדרגות המס המעודכנות לחודש דצמבר 2005 :

מס מצטבר למדרגה (חודשי)	הכנסה חודשית	הכנסה שנתית	שיעור המס
417	4,170	50,040	10%
1,164	7,420	89,040	23%
2,355	11,140	133,680	32%
5,592	19,890	238,680	37%
11,271	34,450	413,400	39%
	34,450 ומעלה	413,400 ומעלה	49%

א. אדם א' הינו שכיר המרוויח 34,950 ₪ לחודש, חשב מהו מס ההכנסה שעליו לשלם לשלטונות המס.

ב. אדם ב' הינו שכיר המרוויח 6,470 ₪ לחודש, חשב מהו מס ההכנסה שעליו לשלם לשלטונות המס.

שאלה שנייה

פלוני הינו אזרח ישראלי.

1. פלוני עובד באזור יהודה ושומרון, האם עליו לשלם מס הכנסה לשלטונות ישראל?
2. פלוני הינו תושב האזור, והוא בעלים של חברה, פלוני מקבל הכנסה מרווחים שהופקו באזור.
 - א. האם על פלוני לשלם מס הכנסה בישראל?
 - ב. האם עליו לשלם מס על הדיבידנד שיקבל מהחברה?

שאלה שלישית

הסבר האם הפרטים הבאים צריכים לשלם מס הכנסה לשלטונות המס ומהם מקורות ההכנסה:

- א. חקלאי המציא פטנט בתחום החקלאות.
- ב. לפלוני נכסים רבים בשנת 2000 חלקם לא היו בשימוש ולכן החליט להשכיר את חלק מהבניינים.
 1. על פי איזה מקור הכנסה ימוסה פלוני?
 2. ידוע כי לפלוני יש עסק עצמאי, מהו מקור הכנסתו בנוגע לעסק? פרט את ההבדלים לעומת סעיף 1 (הכנסה משכירות).

שאלה רביעית

להלן תיאור פעולות חברה יצרנית העוסקת בייצור מכשירים חשמליים בשנת המס 2000.

בשנת 2000 היה לחברה רווח לפני מס בסך של 100,000 ₪ (מס חברות 35%).

בתאריך ה – 1.3.00 פרצה שריפה בחברה, בעקבות השריפה נאלצה החברה לשפץ חלק גדול מהמפעל בעלות של 40,000 ₪.

לאחר השיפוץ צבעה החברה את כל המפעל (גם חלקים שלא נפגעו בשריפה ולא היה צורך בצביעתם), עלות הצביעה הינה 5,000 ₪.

בנוסף החליטו בעלי החברה שהואיל והם נמצאים במהלך שיפוץ אז הם ירחיבו את מגרש החניה על מנת שישמש חניה לכל מי שמעוניין לפנות אל משרדי החברה (שיהיה חניה נוחה ללקוחות פוטנציאלים), עלות זו הסתכמה ב – 25,000 ₪.

בשנת 2000 נתנה החברה לעובד הלוואה בסך של 50,000 ₪ (עקב בעיה כלכלית שאליה נקלע), סוכם עם העובד כי הריבית שישלם תהיה 3% (ריבית שנתית, ידוע כי הריבית הרלבנטית הינה 4%, המדד הינו 0%).

בשנת 2000 החליטה החברה לנסות ולייצר גם מוצרי קוסמטיקה, עקב המותג של הפירמה (מותג גברי) החלטה זו כשלה ונוצרו לחברה הפסדים בסך של 200,000 ₪, בשנת 2001 ניסתה החברה שוב את מזלה בשוק הקוסמטיקה ועשתה זאת ע"י שינוי שם המותג, עקב השינוי בשנת 2001 הרוויחה החברה ממוצרי הקוסמטיקה 15,000 ₪.

בסוף שנת 2000 התקבלו בחברה הזמנות למספר מכונות, החברה טרם סיימה לייצר את המכונות ולכן הציוד בחודש דצמבר 2000 היה עדיין ברשותה, שווי המכונות הינו 80,000 ₪ (ידוע כי אחוז הפחת עבור המכונות הינו 4%).

נדרש :

יש להתייחס בשאלה להכנסות הוצאות הפסדים והכנסות העובדים.

בהצלחה

פתרון מבחן לדוגמא 1

שאלה ראשונה

1. מס פרוגרסיבי – מס הדרגתי שמטרתו לצמצם את האי שוויון, ככל שהשכר של הפרט עולה כך עולה אחוז המס שעליו לשלם, אדם המרוויח שכר יחסית נמוך ישלם מס (באחוזים) נמוך יותר מאשר אדם המרוויח שכר גבוה יחסית.

ברפורמה של המס חילקו את המס הפרוגרסיבי ל – 6 מדרגות (בעבר היה פחות שיצר אי שוויון).

2. להלן חיובי המס עבור 2 העובדים :

א. העובד הראשון מרוויח 34,950 ולכן :

$$11,271 + (34,950 - 34,450) \times 49\% \\ = 11,271 + 245 = 11,516$$

אדם א' ישלם 11,516 ₪ למס הכנסה.

ב. העובד השני מרוויח 6,470 ולכן :

$$471 + (6,470 - 4,170) \times 23\% \\ = 471 + 529 = 946$$

אדם ב' ישלם 946 ₪ למס הכנסה.

שאלה שנייה

ישנם 2 מקרים :

1. לפי סעיף 3א(ב) ייהכנסתו של אזרח ישראלי שהופקה או שנצמחה באזור, יראו אותה כהכנסה שהופקה או שנצמחה בישראל".

פלוגי יצטרך לשלם מס הכנסה בישראל.

2. לפי סעיף 3א(ג) יאזרח ישראלי הנמנה עם חבר-בני-אדם תושב האזור - יראו חלק מרווחי החבר כיחס חלקו של אותו אזרח בזכויות לרווחי החבר, כהכנסתו המופקת בישראל, אולם דיבידנד שקיבל האזרח הישראלי מתוך רווחים ששילם עליהם מס על פי סעיף זה יהיה פטור ממס "

כלומר פלוגי יצטרך לשלם מס על החלק היחסי שהוא ירוויח (לא על כל רווחי החברה), הדיבידנד שיקבל פלוגי פטור ממס הואיל ופלוגי שילם מס על הרווחים מהחברה.

שאלה שלישית

א. למרות שהחקלאי המציא פטנט הוא יחויב במס לפי סעיף 2(8) – חקלאות, הואיל וההמצאה תחשב לחלק מעיסוקו הרגיל.

במידה והפרט לא היה חקלאי הוא היה ממוסה לפי סעיף 2(9) – פטנט וזכויות יוצרים, הואיל וההמצאה לא הייתה מתחום עיסוקו.

במקרה שלנו הואיל והאדם חקלאי וכן גם ההמצאה היא מתחום החקלאות הוא ימוסה לפי סעיף 2(8) – חקלאות.

ב. לפלוני נכסים רבים והוא החליט להשכיר את חלקם :

1. בנוגע להשכרת הנכסים ימוסה פלוני לפי סעיף 2(6) – אחוזת בית וקרקע, דמי השכירות הן הכנסות פסיביות.

2. במידה ולפלוני יש עסק עצמאי עלינו להבדיל בין שני מקרים :

א. העסק העצמאי של פלוני הוא השכרת נכסים במצב זה ימוסה פלוני לפי סעיף 2(1) עסק או משלח יד.

ההבדלים בין סעיף זה לסעיף 1 (כאשר לפלוני לא היה עסק), הם :

1. הכנסה לפי סעיף 2(1) – עסק או משלח הינה
הכנסה אקטיבית ואילו הכנסה לפי סעיף 2(6) –
אחוזת בית וקרקע היא הכנסה פסיבית.

2. פלוני יעדיף להיות ממוסה לפי סעיף 2(1) – עסק
או משלח יד הואיל והמס לפי סעיף זה נמוך יותר
ממס לפי סעיף 2(6) – אחוזת בית וקרקע.

ב. העסק העצמאי של פלוני איננו קשור לעובדה שפלוני
משכיר חלק מנכסיו, במצב זה ימוסה פלוני כמו בסעיף
1 של השאלה, כלומר לפי סעיף 2(6) – אחוזת בית
וקרקע.

במקרה זה אין הבדל לעומת סעיף 1 הואיל וההכנסה
של פלוני ממוסה לפי אותו מקור.

שאלה רביעית

ההכנסות של החברה היצרנית ממוסות לפי סעיף 126(א) – מס חברות בסך
של 35%.

בתאריך ה – 1.3.00 פרצה בחברה שריפה לפני פיתרון השאלה עלינו לפתוח
שאלה מקדמית "האם לחברה יש ביטוח?".

סעיף 32(5) גורס כי "בבירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים
בשל"..." "וכל הפסד או הוצאה הניתן להיפרע על פי ביטוח או חוזה שיפויים"

כלומר אם נענה על השאלה בחיוב לפי סעיף 32(5) הרי שההוצאה לא מותרת בניכוי הואיל והביטוח אמור לכסות את הוצאת השיפוץ, אולם אם נענה בשלילה עלינו לבדוק ממה נובעת ההוצאה.

לפי סעיף 17(3) – תיקונים – סכומים שהוצאו לתיקונים מותרים בניכוי ולכן יותר לחברה לנכות את ההוצאות בגין השריפה בסך 40,000 ₪.

לעומת זאת לפי סעיף 32(6) עלות הצביעה שהוצאה שלא לייצור הכנסה איננה מותרת בניכוי, זוהי הוצאה להשבחת הנכס, יש לחלק את ה – 5,000 ₪ שהוצאו לצביעה לשני חלקים:

1. החלק שנצבע עקב השריפה – חלק זה יותר בניכוי לפי סעיף 17(3) –

תיקונים

2. החלק שנצבע ללא קשר לשריפה אלא על מנת לשפר את חזות

המפעל – חלק זה לא יותר בניכוי לפי סעיף 32(6).

ההוצאות שהוצאו על מגרש החניה הינן הוצאות שמטרתן ליצור הכנסה אך הוצאות אלו מטרתן ליצור הכנסה בשנה זו וגם בשנים הבאות ולכן אלו **הוצאות הוניות** אשר את המרכיב השוטף בהוצאה ההונית יהיה ניתן לנכות דרך מנגנון הפחת, לפי סעיף 21(א).

לעובד נוצרה הכנסה רעיונית, לפי סעיף 3(ט)(1)(א) ההפרש בין הריבית שקיבל לבין הריבית הידועה יש לראות כהכנסה. ידוע כי העובד משלם ריבית (3%) ולא ריבית שוק (4%), כלומר העובד קיבל הטבה של 1%, במידה והיה לוקח הלוואה מהבנק היה משלם 4% ריבית ולכן ישלם מס הכנסה לפי הכנסה רעיונית על סכום של 500 ₪ שזוהי ההטבה

לעובד, העובד ימוסה לפי **סעיף 121 – מס הכנסה ליחיד** ומקור ההכנסה הינו **סעיף 2(2) – עבודה**.

לעומת זאת החברה קיבלה הכנסה מהריבית בסך של 1,500 ₪, שהם מהווים 3% ריבית מתוך ההלוואה ולכן החברה תמוסה במס הכנסה לפי **סעיף 126(א)** ומקור ההכנסה הינו **סעיף 1(1) – עסק או משלח יד או 2(4) – דיבידנד, ריבית והפרשי הצמדה** לפי נסיבות העניין.

בנוגע למוצרי הקוסמטיקה, לפי **סעיף 28(א)** **י'הפסד שהיה לאדם בעסק או במשלח-יד בשנת המס ושאלו היה ריווח היה נישום לפי פקודה זו, ניתן לקזזו כנגד סך כל הכנסתו החייבת של אותו אדם ממקורות אחרים באותה שנת מס**, כלומר את ההפסדים ממוצרי הקוסמטיקה בשנת 2000 ניתן לקזז מול שאר ההכנסות של החברה הן מעסק ומשלח יד והן מרווחי הון שהיו לחברה.

לפי **סעיף 28(ב)** אם נוצר מצב שלא כל ההפסד קוזז בשנת 2000 אז את ההפסדים יש לקזז מול רווחים **במוצרי הקוסמטיקה בשנים הבאות**, ידוע לנו כי בשנת 2001 יש רווח של 15,000 ₪, אם סכום זה לא מספיק יש להעביר את ההפסד משנת 2000 לקיזוז מול רווחים בשנים הבאות (לאחר 2001).

בנוגע למכונות שהיו ברשותה בדצמבר 2000, מדובר על חברה יצרנית של מכונות ולכן מדובר במלאי ולא ברכוש קבוע (מוגדר כמלאי עסקי ולא למטרת ייצור הכנסה הונית), לאור האמור לעיל על פי **פסק דין סוסיים** מלאי דירות זה לא יוכר בניכוי לפי מנגנון הפחת.

מבחן לדוגמא 2

שאלה ראשונה

להלן נתונים על מספר פרטים עליך להגדיר האם על הפרטים לשלם מס לפי פקודת מס הכנסה, (יש לציין את הסעיף עליו הסתמכת):

- א. אדם עובד בהיי טק, בנוסף לשכר הוא מקבל רכב + פלאפון.
- ב. עו"ד שכל חג מקבל מלקוח שלו זר פרחים (ללקוח של העו"ד יש חנות פרחים).
- ג. אדם קיבל דיבידנד ממניות שברשותו.

שאלה שנייה

- א. הגדר מהו רווח הון, רווח הון ריאלי ומחיר מקורי.
- ב. בשנת מס 2002 לתושב ישראל היה שני נכסים:

נכס א'	נכס ב'
הפסד של 100 ₪	רווח של 100 ₪
מתוך ההפסד 80 ₪ הינם הפסד ריאלי	מתוך הרווח 80 ₪ הינם רווח ריאלי

איזה סכום יכול אותו תושב ישראל לקזז מרווחיו בשנת 2002?

שאלה שלישית

חברת אופנה עשתה מכירת חיסול לקראת החלפת התצוגה, כל פריט נמכר במחיר נמוך יחסית אך בסופו של דבר החברה עשתה רווח של 5 מיליון ₪ מהמכירות, על מנת לקדם את מכירות סוף העונה סמנכ"ל השיווק של החברה החל במסע פרסומי גדול. פקיד השומה החליט לבדוק האם מדובר על הכנסה פירותית או הונית הואיל ולפי דעתו החברה הצהירה שהעסקה הינה עסקה פירותית (כמו שאר עסקיה) למרות שמדובר על הכנסה הונית.

נדרש:

בחן מקרה זה לפי מבחני ההחלטה האם הכנסה היא הונית או פירותית, יש להיעזר בפסקי דין. (בניתוח השאלה יש להתייחס למכלול המכירות שנעשו כמכירה אחת).

שאלה רביעית

להלן תיאור פעולות חברה ייצור בשנת המס 2006. בשנת 2006 היה לחברה רווח לפני מס בסך של 200,000 ₪ (מס חברות 35%).

בשנים האחרונות החברה משכירה את אחד ממפעליה לחברה אחרת, בשנת 2005 החברה הרוויחה משכירות המפעל 50,000 ₪, בחודשים הראשונים של שנת 2006 הפסידה החברה משכירות המפעל 10,000 ₪ עקב כך החליטה החברה למכור את המפעל ולא להשכירו יותר, את המפעל היא מכרה בהפסד

של 15,000 ₪, עד מכירת הנכס החברה הצהירה על הוצאות פחת שנתיות בערך של 4% משווי הנכס.

בתאריך ה – 1.5.06 הייתה פריצה לאחת מחנויות החברה, עקב הפריצה נגרם לחברה נזק רב, החברה הייתה צריכה לשפץ את כל החנות בעלות של 60,000 ₪, מנהל החברה החליט שהוא רוצה למנוע פריצות בשאר החנויות ולכן התקין מערכת אזעקה בכולם בעלות של 15,000 ₪, בנוסף החליט מנהל החברה להיעזר בשיפוצניק של החנות לשפץ חנות נוספת בעלות של 20,000 ₪ (בחנות השנייה המכירות התנהלו כרגיל).

במהלך השוטף של העסק, החברה ייצרה ריהוט, סט ריהוט אחד הוחלט להישאר בחברה (ריהוט משרדי), שווי הריהוט הינו 15,000 ₪.

אחד מעובדי החברה נקלע לבעיות כלכליות ולכן ביקש ממנהל החברה הלוואה, החברה נתנה לעובד הלוואה בסך של 10,000 ₪, סוכם עם העובד כי הריבית שישלם תהיה 2% (ריבית שנתית, ידוע כי הריבית הרלבנטית הינה 4%, המדד הינו 0%).

עובד אחר בחברה ביקש מהבעלים שיברר לו האם הוא יכול לבצע חישוב מס הכנסה בנפרד מאשתו (שגם היא עובדת בחברה), ידוע שלבני הזוג יש הכנסה מדירה שהאישה קיבלה לפני הנישואים בירושה.

בסוף שנת 2006 התקבלו בחברה הזמנות של ציוד, החברה טרם סיימה לייצר את הציוד ולכן הציוד בחודש דצמבר 2006 היה עדיין ברשותה, שווי הציוד הינו 100,000 ₪ (ידוע כי אחוז הפחת עבור המכונות הינו 5%).

בהצלחה

פתרון מבחן לדוגמא 2

שאלה ראשונה

א. אדם מקבל שכר ולכן ימוסה לפי סעיף 2(2) – עבודה, לפי סעיף 2(2)(א) טובות הנאה ייחשבו כחלק מהכנסתו.

טובות הנאה – כל הכנסה שנכנסת לגדר יחסי עובד – מעביד, צריך לבדוק מי ישלם את המס? במקרה זה יש שתי דרכים למסות:

1. ההוצאות שהמעביד ייתן לעובד מעבר למשכורת תהיה למעביד הוצאה לא מוכרת ולכן הוא ישלם עליה מס.

2. ההוצאות שהמעביד ייתן לעובד, ההוצאות הני"ל יתווספו למשכורת העובד, הוצאות שמגולמות בשכר אצל העובד, העובד ישלם על כך מס כתוספת על ההכנסה.

סעיף 32(11) – הסעיף מדבר על מתן טובות הנאה, הסעיף עוסק במקרה שניתן לייחס את ההטבה באופן ספציפי לעובד מסוים.

ב. העו"ד לא ישלם מס הואיל ו:

מתנות – מתנות אינן עומדות בסעיפי המקור ולכן הן פטורות ממס ולכן ניתן לטעון שהעו"ד פטור ממס, נהוג להסיק שהמסקנה של בית המשפט שמתנה היא הכנסה ללא מקור הואיל ואיננה מפורשת בחוק, בקבלת מתנה לא מייצרים הכנסה. אולם לפי פסק דין רופא

– ניתן לטעון שמדובר על הכנסה קבועה ואז התוצאה משתנה
והעו"ד ימוסה לפי סעיף 2(1) – עסק או משלח יד.

ג. סעיף 2(4) – דיבידנד והפרשי הצמדה – אלו הן הכנסות פיננסיות,
אדם לא חייב לעבוד באופן פיסי על מנת להיות מחויב במס, בסעיף
זה מגדירים שגם תשואה מדיבידנד, ריבית והפרשי הצמדה מחויבים
במס, במצב זה לאדם גדלה ההכנסה ולכן הוא מחויב במס.

שאלה שנייה

סעיף א:

ניתן להגדיר לפי סעיף 88:

רווח הון – הינו הסכום שבו עולה המחיר שהתקבל בתמורה על יתרת המחיר
המקורי.

רווח הון ריאלי – רווח ההון פחות הסכום האינפלציוני.

הסכום האינפלציוני הינו חלק מרווח ההון השווה לסכום שבו עולה יתרת
המחיר המקורי על המחיר המקורי המתואם.

מחיר מקורי – הסכום ששילם עבור הנכס שמהווה את העלות ההיסטורית
של אותו הנכס, במקרים בהם הנכס התקבל במתנה, הערך של הנכס יהיה
שווי שוק ביום בו נתקבל הנכס במתנה.

סעיף ב:

סעיף 92 מגדיר קיזוז הפסד הון ומציין כי סכום הפסד הון שהיה לאדם
בשנת מס ואילו היה רווח הון יקוזז תחילה כנגד רווח הון ריאלי וכל שקל
חדש של היתרה יקוזז כנגד שלושה וחצי שקלים חדשים של סכום אינפלציוני
חייב.

הפסדים הוניים מקוזזים רק כנגד רווחים הוניים.

שני נכסים שמכרתי	נכס ב'		נכס א'
	הרווחנו 100		הפסד 100
	80 ריאלי	10% < 20 אינפלציוני	ריאלי -80
			יתרה -20
			1 < -3.5%
			14 הפסד לשנה הבאה

במקרה זה מתוך ההפסד קיזזנו 80% מהריאלי ועוד 3.5% מהאינפלציוני, כלומר נשאר לנו הפסד נוסף להעביר לשנה הבאה, במקרה זה נשאר לנו רווח 100.

בשנה הבאה ההפסד יהיה: $14 = 6 - (100 - 80)$.

במקרה זה הקיזוז הריאלי נמחק מהרווח הריאלי ונותר לנו 20 לקזז, לפי יחס של 3.5:1.
כלומר עלינו לקזז 6 ש"מ – 20 ולכן נותר לנו 14 ש"מ הפסד אותו נעביר לשנה הבאה ואין מס לשלם הואיל הרווח מתקזז.

שאלה שלישית

ניעזר במבחני ההחלטה להכנסה פירותית או הונית :

המבחן	במקרה שלנו
<p><u>מבחן 1 – מבחן אופי הנכס</u> – מנסה לקבוע האם האופי מרמז על כיוון הוני או על כיוון פירותי, <u>זהו מבחן שלא עומד בפני עצמו</u>, הוא מהווה רקע לשאר המבחנים וידרוש אח"כ משקלים נוספים מהמבחנים האחרים לפי אופי הנכס.</p> <p><u>פסק דין אלמוג</u> – קבע שמבחן אופי הנכס לכשעצמו לא יכול להצביע האם ההכנסה הונית או פירותית, אלא המבחן קובע את הרקע לשאר המבחנים.</p>	<p>בגדי אופנה בד"כ ירמזו על כיוון פירותי הואיל וזה חלק מפעילות הרגילה של החברה.</p>
<p><u>מבחן 2 – מבחן היקף העסקה</u> – המבחן קובע שהיקף כספי גדול יוביל לכיוון הוני, כמובן שהנושא צריך להיבדק באופן יחסי מול שאר פעילויות הנישום.</p> <p><u>פסק דין מזרחי</u> – נקבע שבאופן יחסי צריך לבחון גם את היקף הפעילות וגם</p>	<p>כאשר אנו מסתכלים על כל המכירות יחד היקף העסקה הוא 5 מיליון ₪ זהו היקף גדול יחסית למכירת בגדים ולכן יצביע על פעילות הונית (דעתו של פקיד השומה).</p> <p>לעומת זאת אם נסתכל על כל מכירה בנפרד זה יראה כמכירה</p>

במקרה שלנו	המבחן
פירותית (כל פריט נמכר במחיר נמוך יחסית).	את תדירות הפעילות.
<p>בגלל שמכירת החיסול הייתה חד פעמית פקיד השומה שיער שמדובר על מכירה הונית אך בחברת אופנה יכול להיות שכל סוף עונה מחליפים קולקציה ולכן זה ירמז על פעילות פירותית.</p>	<p><u>מבחן 3 – מבחן הנסיבות המיוחדות</u> – זהו <u>מבחן קריטי</u> שכן ייתכן ויש נסיבות מיוחדות אשר יכולות לשנות את התוצאה, גם אם גובשה במבחנים האחרים.</p> <p><u>פסק דין אלמור</u> – עולה חדש שהגיע לארץ והביא עמו בגדים מארצו בכדי למכור אותם בארץ – על פניו המכירה נראית פירותית אך עקב הנסיבות הראו שהכיוון הינו הוני הואיל והוא ביצע את כל המכירות בפעם אחת.</p> <p>זה נאמר גם ב - <u>פסק דין חבש</u>.</p>
מדובר על חברת אופנה ולכן זה יעיד על הכנסה פירותית.	<p><u>מבחן 4 – מבחן הפעילות</u> – המבחן עוסק בארגון פעילות עסקית, המבחן גורס שפעילויות מסוימות יכולות להעיד על סוג הארגון וצורת עבודתו, על ניהולו.</p>

במקרה שלנו	המבחן
<p>איש השיווק פעל למען עליית המכירות וזה מעיד על פעילות פירותית.</p>	<p><u>מבחן 5 – מבחן מומחיות המוכר</u> – נישום שמומחה בתחום מסוים הכנסתו מהתחום תהיה פירותית הואיל והוא בקיא בשוק ומכיר את הנושא, אם המוכר מומחה בעסקו ומשתמש בידע שלו לגבי הפעילות השוטפת, ניתן לתת משקל רב לעסקה המתבצעת לכיוון פירותי. אם אני לוקח יועץ ואני לא בקיא בתחום האם ההכנסה של הפעולה אצלי היא הונית או פירותית? בית המשפט קבע שהכנסה שכזו תיחשב כפירותית לפי <u>פסק דין בן ציון</u>.</p>
<p>לא מוגדר בשאלה תקופת הזמן שהחזיקו את הנכס (עד עונה) ולכן מבחן זה איננו רלבנטי.</p>	<p><u>מבחן 6 – מבחן תקופת האחזקה</u> – מבחן זה אומר שככל שאני מחזיק בנכס זמן רב יותר זה מצביע על כיוון הוני, תקופה קצרה מובילה לכיוון פירותי, ניסו לקחת את מבחן זה לכיוון של ניירות ערך.</p>
<p>במקרה שלנו הייתה כמות מכירות גדולה בגלל ההנחה אך לא ברור מה היה לפני ואחרי כן, לפי הנתונים נניח שכמות המכירות</p>	<p><u>מבחן 7 – מבחן תדירות העסקאות</u> – המבחן גורס שאם יש תדירות גבוהה זה מראה כיוון שמדובר בעסק.</p>

במקרה שלנו	המבחן
<p>הייתה סבירה לפני ההנחה ולכן מדובר במכירה בעסק, כלומר פירותי.</p>	<p><u>פסק דין אסל</u> – היה מהנדס שעבר בחברה קבלנית, הוא קנה ומכר מספר דירות, רצו להכניס זאת לכיוון פירותי בגלל התדירות.</p>
<p>לא רלבנטי למקרה שלנו כי לא נתון.</p>	<p><u>מבחן 8 – מבחן המימון</u> – המבחן גורס שלפי מקור המימון ניתן לקבוע אם סוג העסקה, המבחן בודק האם עסקת המכר היא פירותית הוא הונית, המבחן מראה שבמקרים בהם המימון הוא ממקורות עצמאיים הדבר מעיד שהרכישה היא הונית ומימון ממקורות אחרים/חיצוניים מעיד שהעסקה היא פירותית.</p>
<p>לא רלבנטי למקרה שלנו כי לא נתון.</p>	<p><u>מבחן 9 – מבחן ייעוד התמורה</u> – זהו מבחן המשך של <u>מבחן המימון</u> (מבחן ראוי). יש לבדוק את מקור רכישת הנכס, מהו השימוש בכספי התמורה ממכירת הנכס?</p>

במקרה שלנו	המבחן
<p>זה המבחן המכריע במקרה שלנו הואיל והחברה ציפתה למכירות אך בגלל ההיקף שלהן הן יכולות להיחשב כהוניות (דעת פקיד השומה), אך מטרת הרכישה היא קידום העסק ולכן ייחשב כפירותי.</p>	<p><u>מבחן 10 – מבחן מטרת הרכישה והמכירה</u> – מבחן זה אמור להיות המבחן המכריע הואיל והמבחן מראה באמצעים אובייקטיביים האם העסקה הונית הוא פירותית, המבחן ממצא בתוכו את כל המבחנים.</p> <p><u>פסק דין דקל</u> – הראה מצב בו החברה לא ציפתה לרווחים גבוהים בניירות ערך ומטרתה כפי שהוצהרה כפירותית הייתה בסופו של דבר הונית, למרות הכל בית המשפט נתן משקל בהתחלה למטרה שהחברה ייעדה לעסקה.</p>
<p>לא רלבנטי למקרה שלנו כי לא נתון.</p>	<p><u>מבחן 11 – מבחן ההבשלה וההשבחה</u> – המבחן גורס שאם הנישום ביצע פעילות מיוחדת להעלאת ערך הנכס, גם אם ההשבחה הייתה באמצעות פעולה עקיפה, הפעולה תהייה הונית.</p>
<p>לא רלבנטי למקרה שלנו כי לא נתון.</p>	<p><u>מבחן 12 – מבחן צורת הרישום במאזנים ובדוחות הכספיים</u> – מבחן זה איננו מופיע באופן עצמאי.</p>

במקרה שלנו	המבחן
<p>במקרה שלנו היה יותר מכירות מהצפוי ולכן זה ייחשב כפירות.</p>	<p><u>מבחן 13 – מבחן היחס בין הקניות והמכירות</u> – זהו תת מבחן של <u>מבחן התדירות</u>, מבחן זה אומר שלא תמיד יש פרופורציה בין קניות למכירות, גם במקרים בהן יש יותר קניות ממכירות זה אינדיקאציה להוני.</p>
<p>לפי מבחן זה המכירות היו כחלק מהעסק ולכן ייחשבו כפירותיות.</p>	<p><u>מבחן 14 – מבחן האינטגרליות</u> – מבחן זה גורס שאם העסקה היא באופן חד משמעי בתחום הפעילות של הנישום וגם אם איננה בתחום הפעילות של הנישום אך אינטגרלי לתחום של הנישום וגם אם העסקה היא אקראית זה ייכנס לפעילות הנישום ולא יהיה ניתוק ממחזור העסקים, כלומר ייחשב לפירותי (<u>סעיף 2(1) – עסק או משלח יד</u> "עסקה או עסק אקראי בעל אופי מסחרי").</p>
<p>נסיבות העסקה מראות שהיו מכירות להחלפת קולקציה ולכן ייחשב פירותי.</p>	<p><u>מבחן 15 – מבחן נסיבות העסקה</u> – מבחן זה גורס שיינתכן ועסקה נראית הונית אך תהיה פירותית ולהיפך, לפי הנסיבות.</p>

המבחן	במקרה שלנו
<p>מבחן 16 – מבחן מסכם – כאשר יש מצב שבו צריך להחליט האם העסקה פירותית הוא הונית יש לבחון את כל המבחנים, צריך להראות מה באופן מהותי מצביע על הכיוון הפירותי או ההוני ולתת את המשקלים הנכונים לצורך העניין.</p>	<p>לאחר בחינת כל המקרים סביר להניח שההכנסה מהכירות הינה פירותית כפי שהצהירה החברה בהתחלה ולא לפי דעת פקיד השומה.</p>

שאלה רביעית

ההכנסות של החברה היצרנית ממוסות לפי **סעיף 126(א)** – מס חברות בסך של 35%.

עלינו לשים לב שיש כאן שני סוגי הפסדים:

1. הפסד עקב השכרת הנכס – בפסיקה נקבע **שסעיף 28(א)** מדבר על קיזוז הפסד באותה השנה, אפשר לומר שלא מדובר בקיזוז הפסד אלא מדובר בהוצאה, לעומת זאת, **בסעיף 28(ב)** חייב להיות הפסד הואיל והסכום מועבר לשנת המס הבאה.

הפסיקה הרחיבה את **סעיף 28(א)** לניכוי ההפסד באותה שנת מס כנגד כל מקורות ההכנסה, כלומר הוני, פירותי, אקטיבי או פסיבי בלבד שההפסד נוצר בסביבה אקטיבית (נוצר מעסק).

הפסד פסיבי **לא מופיע בסעיף 28** אך בשאלה זהו הפסד פסיבי שמהשכרת נכס ולכן לפי **סעיף 28(ח)** ניתן לקזז הפסד זה.

2. הפסד עקב מכירת הנכס – הפסד ממכירת הפירמה הינו הפסד הון,

הפסד זה ניתן לקיזוז רק כנגד רווח הון.

ההפסד יקוזז לפי הדרישות הקבועות **בסעיף 92(א)(1)** לפקודה, התנאים שמופיעים בפקודה הם: **'סכום הפסד הון שהיה לאדם בשנת מס פלונית ואילו היה ריווח הון היה מתחייב עליו במס, יקוזז תחילה כנגד ריווח ההון הריאלי וכל שקל חדש של היתרה יקוזז כנגד שלושה וחצי שקלים חדשים של סכום אינפלציוני חייב; לענין זה רואים שבת והפסד כמשמעותם בחוק מיסוי מקרקעין, התשכ"ג-1963, כאילו היו ריווח הון או הפסד הון, לפי הענין "**

כלומר התנאים לקיזוז הפסד הון תלויים ברווח הון הריאלי וההפרש מחויב לפי יחס של 1: 3.5 לכל שקל ברווח אינפלציוני.

עלינו לשים לב שבגלל שלחברה היה נכס הוא היה מותר בניכוי פחת לפי **סעיף 17(8) – פחת** – פחת זהו פריסה של עלות הנכס על פני שנות השימוש בו כאשר הפחת הוא פונקציה של זמן ושל שימוש, שיעורי הפחת נקבעים בתקנות מס הכנסה. הוצאה לנכס היא נומינלית, הוצאה הונית, היא לא לוקחת בחשבון אם יש שינויים ריאליים.

הפחת אמור להחזיר את ההוצאות של ההשקעה, את ההשקעה מחזירים במשך השנים תוך כדי שימוש בנכס, הסעיף מפנה אותנו ל**סעיף 21 – פחת נכסים** – הסעיף מאשר לנכות פחת, הסעיף מגדיר כיצד לנכות את הפחת? הסעיף מאפשר לנכות פחת על נכסים שבבעלות הנישום ומשמשים לצורך ייצור הכנסה (נכסים הוניים שמותרים לניכוי בתקנות).

סעיף 21 – פחת על נכסים הסעיף מגדיר פחת על נכסים עוסק במספר

נקודות עיקריות :

1. פחת יוכר רק על נכסים שבבעלות הנישום ומשמשים לצורך הכנסתו, חברה ששוכרת נכס האם היא יכולה לנכות עליו פחת? לא רק בעל הנכס.
הבעלים של הנכס יכולים לנכות פחת על הנכס, לעומת זאת, מי שמשתמש בנכס – השוכר אין לו הוצאות פחת כי הנכס לא שלו (אסור לו לנכות פחת), במידה ולשוכר יש הוצאות שכירות אלו הן הוצאות פירותיות.
2. סכום הפחת יוכר ויחושב לפי אחוזים וזאת מהמחיר המקורי שעלה לנישום, כלומר לפי העלות.
בתקנות הפחת נקבע לכל נכס את אחוז הפחת שצריך לנכות, לדוגמא : על קרקע לא ניתן לנכות פחת, על בניין ניתן לנכות בין 50-25 שנה.
סעיף 32(5) גורס כי "בבירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל"..."אוכל הפסד או הוצאה הניתן להיפרע על פי ביטוח או חוזה שיפויים" כלומר אם נענה על השאלה בחיוב לפי סעיף 32(5) הרי שההוצאה על השיפוץ לא מותרת בניכוי הואיל והביטוח אמור לכסות את הוצאת השיפוץ, אולם אם נענה בשלילה עלינו לבדוק ממה נובעת ההוצאה.
לפי סעיף 17(3) – תיקונים – סכומים שהוצאו לתיקונים מותרים בניכוי ולכן יותר לחברה לנכות את ההוצאות בגין הפריצה בסך 60,000 ₪, במידה ובאותה הזדמנות החברה החליטה לשפץ מעבר למה שהיה בהתחלה החלק הנוסף לא יותר בניכוי לפי סעיף 32(6).

לעומת זאת לפי סעיף 6)32 עלות השיפוץ שהוצאו שלא לייצור הכנסה איננו מותר בניכוי, זוהי הוצאה להשבחת הנכס, ולכן שיפוץ החנות השנייה לא יותר בניכוי 20,000 ₪.

התקנת אזעקה איננה יוצרת הכנסה ולכן לא תותר בניכוי לפי סעיף 6)32 15,000 ₪.

עקב השארת הנכס בחברה יש כאן שינוי ייעוד מעסקי פירותי לעסקי הוני – סעיף 85 – הערכת מלאי עסקי במקרים מסוימים – הסעיף מגדיר מקרים בהם מתבצעים שינויים בעסק אשר הופכים את הנכס/מלאי מעסקי פירותי לעסקי הוני, על מנת לעשות את חישוב הרווח מהעסק יש להעריך את המלאי העסקי שנמכר ברגע התמורה ואילו את השאר יש להחשיב כנכס קבוע (שינוי ייעוד).
גם בשינוי ייעוד זה יש לפעול לפי עקרון שווי שוק.

סעיף 85(א) – עוסק בשני מצבים :

1. סעיף 85(א)1 – מלאי עסקי שהופסק או הועבר – נניח שבעל חנות החליט לסגור את העסק שלו, ביום סגירת העסק נמצאים על המדפים מוצרים שונים. סעיף 85(א)1 אומר שעל אף שבעל החנות לא מכר את המוצרים ללקוחות יש לראות כאילו הוא מכר את המוצרים לעצמו נוצרת סתירה לעיקרון של המימוש, השווי של המכירה הוא שווי השוק.

2. סעיף 85(א)(2) – סעיף זה מדבר על מקרים בהם מועבר מלאי או

נמכר מלאי ללא תמורה או בפחות ממחיר השוק, או על מצב של

הפיכת מלאי לרכוש קבוע –

הכלל בסעיף 85 אומר שאם עסק הפך את הרכוש לרכוש העסק אז

רואים זאת כאילו בעל העסק מכר לעצמו את הרכוש, זה תואם

המקרה שלנו ולכן לחברה יש הוצאה של 15,000 ₪ עקב קניית

הריהוט.

לעובד נוצרה הכנסה רעיונית, לפי סעיף 3(ט)(1)(א) ההפרש בין הריבית

שקיבל לבין הריבית הידועה יש לראות כהכנסה.

ידוע כי העובד משלם ריבית (2%) ולא ריבית שוק (4%), כלומר העובד קיבל

הטבה של 1%, במידה והיה לוקח הלוואה מהבנק היה משלם 4% ריבית ולכן

ישלם מס הכנסה לפי הכנסה רעיונית על סכום של 200 ₪ שזוהי ההטבה

לעובד, העובד ימוסה לפי סעיף 121 – מס הכנסה ליחיד (סעיף 2)(2) –

עבודה).

לעומת זאת החברה קיבלה הכנסה מהריבית בסך של 200 ₪, שהם מהווים

2% ריבית מתוך הלוואה ולכן החברה תמוסה במס הכנסה לפי סעיף

126(א) (סעיף 1)(2) – עסק או משלח יד או 2(4) – דיבידנד, ריבית והפרשי

הצמדה).

עובד בחברה שביקש מהבעלים אם ניתן לבצע לו חישוב מס הכנסה בנפרד

מאשתו (שגם היא עובדת בחברה), ידוע שלבני הזוג יש הכנסה מדיירה

שהאישה קיבלה לפני הנישואים בירושה, יש לבדוק זאת לפני העקרונות

הבאים:

העיקרון הראשון גורס לשני בני הזוג תהיה הכנסה מיגיעה אישית, העיקרון מאפשר לעשות חישוב נפרד אבל יש מספר מקרים שהמחוקק מחייב לחבר את כל ההכנסות.

ביצוע חישוב נפרד יעשה בד"כ כאשר עבודת בני הזוג תהיה מיגיעה אישית נפרדת אבל ברגע שתהיה גם הכנסה פסיבית הנטייה היא לאחד את כלל ההכנסה (את התוספת של ההכנסה הפסיבית אם נשייכה לגבר או לאישה זה יכול לשנות את מדרגת המס).

סעיף 64 – בן זוג רשום – הסעיף מגדיר מיהו בן זוג רשום לענייני חישוב מאוחד.

סעיף 65 – חישוב מאוחד – הסעיף עוסק בחישוב מאוחד לבני זוג, הדרישה הכללית של הפקודה דורשת לעשות חישוב מאוחד לבני זוג, אחד מבני הזוג יהיה "בן זוג רשום" והמיסוי יהיה עליו לאחר איחוד הכנסות של בני הזוג בסופו של תהליך המיסוי הפרוגרסיבי יהיה על ההכנסות של שני בני הזוג, יש לכך מספר חריגים **בסעיף 66 – חישוב נפרד**, במידה ויש הכנסה פסיבית, למשל הכנסה משכירות, נוטים לחבר את ההכנסות של שני בני הזוג מיגיעה אישית ולהוסיף לכך את ההכנסה הפסיבית (חישוב מאוחד), ניתן לעשות כך רק במידה וההכנסה הפסיבית נוצרה לאחר הנישואין, לפי **סעיף 66(ב)** במידה והנכס שייך לאחד מבני הזוג לפני תקופת הנישואין למרות שמדובר על הכנסה פסיבית ניתן לדרוש חישוב נפרד.

במקרה שלנו אין בעיה להפריד בין בני הזוג הואיל והאישה קיבלה את הדירה לפני הנישואים בירושה.

בנוגע לציוד שהיה ברשותה בדצמבר 2006, מדובר על חברה יצרנית של ציוד ולכן מדובר במלאי ולא ברכוש קבוע (מוגדר כמלאי עסקי ולא למטרת ייצור

הכנסה הונית), לאור האמור לעיל מלאי דירות זה לא יוכר בניכוי כפחת (ניתן לתת כדוגמא את פס"ד הסוסים).

מבחן לדוגמא 3

שאלה ראשונה

להלן נתונים על מספר פרטים עליך להגדיר האם על הפרטים לשלם מס לפי פקודת מס הכנסה, (יש לציין את הסעיף עליו הסתמכת):

1. סטודנט מצטיין במכללת נתניה קיבל מלגת הצטיינות.
2. פלוני הינו מהמר קבוע, השנה היו לו רווחים מההימורים.
3. אלמוני בעל עסק פרטי לבגדים, על מנת להתמקצע החל לעבוד כשכיר בחברת אופנה ידועה.

שאלה שנייה

- א. מהי שיטת המיסוי הנהוגה בישראל? והאם רווח הון הוא פרסונאלי או טריטוריאלי?
- ב. בשנת מס 2005 לתושב ישראל היה שני נכסים:

נכס א'	נכס ב'
הפסד של 100 ₪	רווח של 100 ₪
	מתוך הרווח 90 ₪ הינם רווח ריאלי

- איזה סכום יכול אותו תושב ישראל לקזז מרווחיו בשנת 2005 ומהו הקיזוז לנותר לשנת 2006?

שאלה שלישית

חברה לייצור מכונות ייצרה באופן חד פעמי ריהוט, בהתחלה החברה לא הצליחה למכור את הריהוט ולכן פנתה למעצב ויעוץ לעצב מחדש את הריהוט, כעבור שנה מכרה החברה את כל הריהוט, בעבור מכירת הריהוט קיבלה החברה 2 מיליון ₪, החברה רשמה בדוחות הכספיים את ההכנסה מהריהוט כ"הכנסות אחרות", באמצעות ההכנסה ממכירת הציוד השקיעה החברה במפעל חדש לייצור מכונות.

נדרש:

בחן מקרה זה לפי מבחני ההחלטה האם הכנסה היא הונית או פירותית, יש להיעזר בפסקי דין.
(בניתוח השאלה יש להתייחס למכלול המכירות שנעשו כמכירה אחת).

שאלה רביעית

להלן תיאור פעולות חברה יצרנית העוסקת במחשבים בשנת המס 2006. בשנת 2000 היה לחברה רווח לפני מס בסך של 100,000 ₪ (מס חברות 35%). לקוח של החברה קנה מחשב (קיבל את המחשב לידי) בשנת 2006 אך לא שילם עבורו, עלות המחשב (החוב) הינו 8,000 ₪, החברה מעוניינת להכריז על החוב כחוב רע (למרות הציפיות הלקוח שילם את חובו בשנת 2007).

מנהל החברה התייעץ עם חבריו והחליט שכמות הלקוחות בחברה יחסית קטנה והדבר נובע מהצורה חיצונית של החנות לכן החליט לבצע שיפוץ לחנות בעלות של 40,000 ₪.

מספר ימים לאחר השיפוץ, ארעה תקלה בצנרת של הבניין בו נמצאת החברה, התקלה גרמה לכך שהיה צורך לתקן את הצנרת שנהרסה עקב הפיצוץ בעלות של 40,000 ₪ נוספים, בנוסף מנהל החברה החליט לצבוע את הריסות הקיר ואת שאר המשרדים (גם אלו שלא נהרסו) בעלות של 2,000 ₪.

בשנת 2006 נתנה החברה לעובד הלוואה בסך של 30,000 ₪ (עקב בעיה כלכלית שאליה נקלע), סוכם עם העובד כי הריבית שישלם תהיה 3% (ריבית שנתית, ידוע כי הריבית הרלבנטית הינה 4%, המדד הינו 0%).

במהלך שנת 2006 התברר לחברה שחלק מהמשרדים שרכשה מיותרים והיא יכולה להשכירם, ולכן השכירה חברת המחשבים את המשרדים הנ"ל בחודשים הראשונים של השנה הרוויחה החברה 15,000 ₪.

בחודשים האחרונים של שנת 2006 התברר לחברה שהיא בהפסד עקב השכרת החדרים "המיותרים" הואיל ועלות העובדים (ניקיון, אחראים על מציאת שוכרים וכן הלאה), גבוהה מהכנסה מהשכירות (הפסד של 10,000 ₪).

בסוף שנת 2006 התקבלו בחברה הזמנות של מחשבים, החברה טרם סיימה לייצר את המחשבים ולכן המחשבים בחודש דצמבר 2006 היה עדיין ברשותה, שווי המחשבים הינו 50,000 ₪ (ידוע כי אחוז הפחת עבור המחשבים הינו 5%).

נדרש:

יש להתייחס בשאלה להכנסות הוצאות הפסדים והכנסות העובדים בשנת 2006.

בהצלחה

פתרון מבחן לדוגמא 3

שאלה ראשונה

1. לפי **סעיף 2א'(2)** השתכרות או רווח מפרסים שניתנו במסגרת אישית אינם מחויבים במס, הואיל והסטודנט הנ"ל קיבל מלגה על הצטיינותו בלימודים (מסגרת אישית) איננו מחויב במס.
2. בעבר הכנסה מהימורים הייתה פטורה ממס לפי "פרי גורל עיוור", כיום, מישהו שממלא טוטו באופן קבוע, כל שבוע, זה הופך להיות עיסוקו המרכזי, לכן ממסים אותו כהכנסה מעסק. כיום כתוצאה מהרפורמה מחקו את הסעיף שדיבר על "פרי גורל עיוור", ולכן הוא ממוסה על פי **סעיף 2.10**.
- סעיף 2 א** – הכנסות מהימורים, הוריד פטור מהימורים, ולכן הימורים יכנסו גם כן ל 2.10
3. לאלמוני 2 מקורות הכנסה:
 - א. הכנסה מיגיעה אישית תמוסה לפי **סעיף 2(1)**.
 - ב. הכנסתו מעבודה (שכיר) תמוסה לפי **סעיף 2(2)**.

שאלה שנייה

סעיף א :

- סעיף 89** קובע כי שיטת המיסוי על רווחי הון הינה פרסונאלית וטריטוריאלית.
- כלומר תושב ישראל ישלם מס על רווחי הון מנכסים ומיטלטלין שנמצאים בארץ או בחו"ל, לעומת זאת תושב זר ישלם מס רווח הון על נכסים שנמצאים בארץ.

תושב ישראל משלם מס לפי השיטה הפרסונאלית.

תושב זר משלם מס לפי השיטה הטריטוריאלית.

סעיף ב:

סעיף 92 מגדיר קיזוז הפסד הון ומציין כי סכום הפסד הון שהיה לאדם

בשנת מס ואילו היה רווח הון יקוזז תחילה כנגד רווח הון ריאלי וכל שקל

חדש של היתרה יקוזז כנגד שלושה וחצי שקלים חדשים של סכום אינפלציוני

חייב.

הפסדים הוניים מקוזזים רק כנגד רווחים הוניים.

שני נכסים שמכרתי	נכס ב'		נכס א'
	הרווחנו 100		הפסד 100
	90	10% < - 10	ריאלי 90-
	ריאלי	אינפלציוני	
			יתרה 10-
			1 < - 3.5%
		7 הפסד לשנה הבאה	

במקרה זה מתוך ההפסד קיזזנו 90% מהריאלי ועוד 3.5% מהאינפלציוני, כלומר נשאר לנו הפסד נוסף להעביר לשנה הבאה, במקרה זה נשאר לנו רווח 100.

בשנה הבאה ההפסד יהיה: $3 = 7 - (90 - 100)$

במקרה זה הקיזוז הריאלי נמחק מהרווח הריאלי ונותר לנו 10 לקזז, לפי יחס של 3.5:1.

כלומר עלינו לקזז 7 ₪ מ – 10 ולכן נותר לנו 3 ₪ הפסד אותו נעביר לשנה הבאה ואין מס לשלם בכלל שכן כל הרווח מתקזז.

שאלה 3

המבחן	במקרה שלנו
<p><u>מבחן 1 – מבחן אופי הנכס</u> – מנסה לקבוע האם האופי מרמז על כיוון הוני או על כיוון פירותי, זהו מבחן שלא עומד בפני עצמו, הוא מהווה רקע לשאר המבחנים וידרוש אח"כ משקלים נוספים מהמבחנים האחרים לפי אופי הנכס.</p> <p><u>פסק דין אלמוג</u> – קבע שמבחן אופי הנכס לכשעצמו לא יכול להצביע האם ההכנסה הונית או פירותית, אלא המבחן קובע את הרקע לשאר המבחנים.</p>	<p>ייצור בד"כ ירמזו על כיוון פירותי הואיל וזה חלק מפעילות הרגילה של החברה.</p> <p>אך מכירת הריהוט איננו חלק מפעילות החברה אך עדיין ניתן לראות זאת כפירותי הואיל וזה פירותי אצל חברות אחרות.</p>
<p><u>מבחן 2 – מבחן היקף העסקה</u> – המבחן קובע שהיקף כספי גדול יוביל לכיוון הוני, כמובן שהנושא צריך להיבדק באופן יחסי מול שאר פעילויות הנישום.</p>	<p>כאשר אנו מסתכלים על כל המכירות יחד היקף העסקה הוא 2 מיליון ₪ זהו היקף גדול יחסית למכירת ריהוט</p>

<p>ולכן יצביע על פעילות הונית. לעומת זאת אם נסתכל על כל מכירה בנפרד זה יראה כמכירה פירותית (כל פריט נמכר במחיר נמוך יחסית).</p>	<p>פסק דין מזרחי – נקבע שבאופן יחסי צריך לבחון גם את היקף הפעילות וגם את תדירות הפעילות.</p>
<p>בגלל שמכירת הריהוט הייתה חד פעמית פקיד השומה שיער שמדובר על מכירה הונית אך יכולה להיות שבגלל שמדובר על מכירת ריהוט זה ירמוז על פעילות פירותית.</p>	<p>מבחן 3 – מבחן הנסיבות המיוחדות – זהו מבחן קריטי שכן ייתכן ויש נסיבות מיוחדות אשר יכולות לשנות את התוצאה, גם אם גובשה במבחנים האחרים.</p> <p>פסק דין אלמור – עולה חדש שהגיע לארץ והביא עמו בגדים מארצו בכדי למכור אותם בארץ – על פניו המכירה נראית פירותית אך עקב הנסיבות הראו שהכיוון הינו הוני הואיל והוא ביצע את כל המכירות בפעם אחת. זה נאמר גם ב - פסק דין חבש.</p>
<p>מדובר על חברת ייצור שייצרה באופן חד פעמי ריהוט ולכן זה יעיד על הכנסה פירותית.</p>	<p>מבחן 4 – מבחן הפעילות – המבחן עוסק בארגון פעילות עסקית, המבחן גורס שפעילויות מסוימות יכולות להעיד על סוג הארגון וצורת עבודתו, על ניהולו.</p>

<p>המעצב פעל למען עליית המכירות וזה מעיד על פעילות פירותית.</p>	<p>מבחן 5 – מבחן מומחיות המוכר – נישום שמומחה בתחום מסוים הכנסתו מהתחום תהיה פירותית הואיל והוא בקיא בשוק ומכיר את הנושא, אם המוכר מומחה בעסקו ומשתמש בידע שלו לגבי הפעילות השוטפת, ניתן לתת משקל רב לעסקה המתבצעת לכיוון פירותי.</p> <p>אם אני לוקח יועץ ואני לא בקיא בתחום האם ההכנסה של הפעולה אצלי היא הונית או פירותית? בית המשפט קבע שהכנסה שכזו תיחשב כפירותית לפי פסק דין בן ציון.</p>
<p>החברה החזיקה את הריהוט כשנה וזה מעיד על כיוון הוני אך זה נבע מכך שלא הצליחו למכור ולכן זהו יכול לרמז על כיוון פירותי.</p>	<p>מבחן 6 – מבחן תקופת האחזקה – מבחן זה אומר שככל שאני מחזיק בנכס זמן רב יותר זה מצביע על כיוון הוני, תקופה קצרה מובילה לכיוון פירותי, ניסו לקחת את מבחן זה לכיוון של ניירות ערך.</p>
<p>במקרה שלנו הייתה כמות מכירות גדולה בגלל שינוי העיצוב, לפני זה לא הצליחו למכור את הריהוט, באופן עקרוני הייתה כאן תדירות נמוכה כלומר הוני.</p>	<p>מבחן 7 – מבחן תדירות העסקאות – המבחן גורס שאם יש תדירות גבוהה זה מראה כיוון שמדובר בעסק.</p> <p>פסק דין אסל – היה מהנדס שעבר בחברה קבלנית, הוא קנה ומכר מספר דירות, רצו להכניס זאת לכיוון פירותי בגלל התדירות.</p>

<p>מקור המימון למפעל החדש זה מכירת הריהוט ולכן ניתן לטעון שהמכירה היא הונית הואיל והמימון הוא עצמאי.</p>	<p><u>מבחן 8 – מבחן המימון</u> – המבחן גורס שלפי מקור המימון ניתן לקבוע אם סוג העסקה, המבחן בודק האם עסקת המכר היא פירותית הוא הונית, המבחן מראה שבמקרים בהם המימון הוא ממקורות עצמאיים הדבר מעיד שהרכישה היא הונית ומימון ממקורות אחרים/חיצוניים מעיד שהעסקה היא פירותית.</p>
<p>בתמורה מהכסף בנו מפעל חדש ולכן ניתן לטעון שזו מכירה הונית.</p>	<p><u>מבחן 9 – מבחן ייעוד התמורה</u> – זהו מבחן המשך של <u>מבחן המימון</u> (מבחן ראי). יש לבדוק את מקור רכישת הנכס, מהו השימוש בכספי התמורה ממכירת הנכס?</p>
<p>זה המבחן המכריע במקרה שלנו הואיל והחברה ציפתה למכירות אך בגלל ההיקף שלהן הן יכולות להיחשב כהוניות, אך מטרת המכירה היא קידום העסק (בניית מפעל חדש) ולכן ייחשב כפירותי.</p>	<p><u>מבחן 10 – מבחן מטרת הרכישה והמכירה</u> – מבחן זה אמור להיות המבחן המכריע הואיל והמבחן מראה באמצעים אובייקטיביים האם העסקה הונית הוא פירותית, המבחן ממצא בתוכו את כל המבחנים.</p> <p><u>פסק דין דקל</u> – הראה מצב בו החברה לא ציפתה לרווחים גבוהים בניירות ערך ומטרתה כפי שהוצהרה כפירותית הייתה בסופו של דבר הונית, למרות הכל בית המשפט נתן משקל בהתחלה למטרה שהחברה ייעדה לעסקה.</p>

<p>לא רלבנטי למקרה שלנו כי לא נתון.</p>	<p><u>מבחן 11 – מבחן ההבשלה וההשבחה</u> – המבחן גורס שאם הנישום ביצע פעילות מיוחדת להעלאת ערך הנכס, גם אם ההשבחה הייתה באמצעות פעולה עקיפה, הפעולה תהייה הוגנית.</p>
<p>החברה רשמה את ההכנסה "כהכנסה אחרת" אך אין זה מעיד על אופי ההכנסה.</p>	<p><u>מבחן 12 – מבחן צורת הרישום במאזנים ובדוחות הכספיים</u> – מבחן זה איננו מופיע באופן עצמאי.</p>
<p>לא רלבנטי למקרה שלנו.</p>	<p><u>מבחן 13 – מבחן היחס בין הקניות והמכירות</u> – זהו תת מבחן של <u>מבחן התדירות</u>, מבחן זה אומר שלא תמיד יש פרופורציה בין קניות למכירות, גם במקרים בהן יש יותר קניות ממכירות זה אינדיקאציה להוני.</p>
<p>העסקה הינה אקראית ולא חלק מפעילותה של החברה אך לפי מבחן זה תיחשב כהכנסה פירותית.</p>	<p><u>מבחן 14 – מבחן האינטגרליות</u> – מבחן זה גורס שאם העסקה היא באופן חד משמעי בתחום הפעילות של הנישום וגם אם איננה בתחום הפעילות של הנישום אך אינטגרלי לתחום של הנישום וגם אם העסקה היא אקראית זה ייכנס לפעילות הנישום ולא יהיה ניתוק ממחזור העסקים, כלומר ייחשב לפירותי (<u>סעיף 2(1) – עסק או משלח יד</u> "עסקה או עסק אקראי בעל אופי מסחרי").</p>

<p>נסיבות העסקה מראות שהיו מכירות להקמת מפעל חדש ולכן ייחשב הונוי.</p>	<p>מבחן 15 – מבחן נסיבות העסקה – מבחן זה גורס שייתכן ועסקה נראית הונית אך תהיה פירותית ולהיפך, לפי הנסיבות.</p>
<p>לאחר בחינת כל המקרים סביר להניח שההכנסה מהמכירות הינה הונית.</p>	<p>מבחן 16 – מבחן מסכם – כאשר יש מצב שבו צריך להחליט האם העסקה פירותית הוא הונית יש לבחון את כל המבחנים, צריך להראות מה באופן מהותי מצביע על הכיוון הפירותי או ההונוי ולתת את המשקלים הנכונים לצורך העניין.</p>

שאלה רביעית

ההכנסות של החברה ממוסות לפי **סעיף 126(א)** – מס חברות בסך של 35%.

לחברת המחשבים לא הייתה הכנסה מעסקה עם לקוח א' בשנת 2006, ולכן על החברה להוכיח 3 תנאים מצטברים לפי **סעיף 17(4)** העוסק בחובות רעים:

1. החובות התהוו בעסק או משלח יד – העובדות דנן מראות כי התנאי מתקיים והחובות אכן התהוו במהלך העסקים הרגיל.
2. הוכח לדעת פקיד השומה שהחובות נעשו רעים בשנת המס – כאן יוטל על כתפיה של חברת המחשבים להוכיח כי אין ולא יהיה באפשרותה לגבות את החובות והם יהיו כחוב אבוד.
3. החובות נאמדו לפי פקיד השומה – כאן פקיד השומה יבדוק שסכום החוב האמיתי הוא 8,000 ₪ (סכום זה כנראה סביר אך ניתן לטעון שהוא גבוהה יחסית).

במידה והתקיימו שלושת התנאים תהיה חברת האופנה רשאית לנכות את החוב האבוד.

הואיל ורשום כי הלקוח שילם את חובו בשנת 2001 החברה תמוסה לפי **סעיף 12(1)** על הכנסה זו הואיל ולאחר שנמחק החוב נרשמה הוצאה שהקטינה הכנסה וכעת שולם החוב וזוהי הכנסה חדשה שיש לחייבה במס. כפי שמשמע מהפסקה מטרת השיפוץ הינה ליצור הכנסה ולכן תותר בניכוי לפי **סעיף 17(3)**.

בנוגע לפיצוץ הצנרת עלינו לפתוח שאלה מקדמית "האם לחברה יש ביטוח?".

סעיף 32(5) גורס כי "בבירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל"..."**"וכל הפסד או הוצאה הניתן להיפרע על פי ביטוח או חוזה שיפויים"** כלומר אם נענה בחיוב לפי **סעיף 32(5)** הרי שההוצאה לא מותרת בניכוי הואיל והביטוח אמור לכסות את הוצאת השיפוץ, אולם אם נענה בשלילה עלינו לבדוק ממה נובעת ההוצאה.

לפי **סעיף 17(3)** סכומים שהוצאו לתיקונים מותרים בניכוי ולכן יותר לחברה לנכות את ההוצאות בגין השיפוץ בסך 40,000 ₪.

לעומת זאת לפי **סעיף 32(6)** עלות הצביעה שהוצאה שלא לייצור הכנסה איננה מותרת בניכוי, זוהי הוצאה להשבחת הנכס, יש לחלק את ה – 2,000 ₪ שהוצעו לצביעה לשני חלקים:

1. החלק שנצבע עקב הפיצוץ – חלק זה יותר בניכוי לפי **סעיף 17(3)**.

2. החלק שנצבע ללא קשר לפיצוץ – חלק זה לא יותר בניכוי לפי סעיף 32(6).

לפי סעיף 3(ט)(1)(א) ההפרש בין הריבית שקיבל לבין הריבית הידוע יש לראות כהכנסה. ידוע כי העובד משלם ריבית (3%) אך לא ריבית שוק (4%) ולכן ישלם מס הכנסה לפי הכנסה רעיונית על סכום של 300 ₪ שזוהי ההטבה לעובד והוא ימוסה לפי סעיף 2(2), לעומת זאת החברה קיבלה הכנסה מהריבית בסך של 900 ₪ ולכן היא תמוסה במס הכנסה לפי סעיף 126(ג) הכנסות מריבית.

ניתן לראות כי לחברה הכנסה נוספת אשר הינה פאסיבית, הכנסה זו ממוסה לפי סעיף 2(6) זהו מס יקר יותר מאשר המיסוי של החברה מעיסוק במחשבים לפי סעיף 2(1), הסיבה שהחברה תמוסה ממקור הכנסה שונה הינה שהשכרת הנכסים איננה מהווה חלק מעיסוקה הרגיל של החברה ולכן מהווה הכנסה פאסיבית בניגוד לעיסוק במחשבים שזוהו הכנסה אקטיבית, במידה והחברה תתעסק יותר בהשכרה מאשר במחשבים תמוסה החברה לפי 12(1) הואיל וזה ייחשב חלק מעיסוקה האקטיבי.

מדובר על הפסד פאסיבי הואיל וההפסד איננו קשור לייצור בפירמה, בסעיף 28 לא מצוין כי ניתן לקזז הפסדים פאסיביים ולכן אין המצב אפשרי, בסעיף 28 מצוין כי ניתן לקזז הפסדים אל מול הכנסות אחרות באותה שנה אך לא מצוין באופן ספציפי הפסד פאסיבי ולכן נהוג להניח שלא ניתן לקזז הפסד זה, אם יענו לפי 28(ח) גם אקבל.

בנוגע למחשבים שהיה ברשותה בדצמבר 2006, מדובר על חברה יצרנית של מחשבים ולכן מדובר במלאי ולא ברכוש קבוע (מוגדר כמלאי עסקי ולא למטרת ייצור הכנסה הונית), לאור האמור לעיל מלאי דירות זה לא יוכר בניכוי כפחת (ניתן לתת כדוגמא את פס"ד הסוסים).

מבחן לדוגמא 4

שאלה ראשונה

במקרים הבאים יש לציין האם הנישום יחוייב במס הכנסה – במידה וכן יש לציין את מקור ההכנסה, במידה ולא יש לציין על איזה סעיף/פסק דין/מבחנים הינכם מתבססים וכן יש לציין האם הנישום זכאי לניכויים או זיכויים כלשהם:

1. משפחה קיבלה הודעה שעליה לשלם אגרת טלוויזיה גבוהה יותר עקב עליית האינפלציה.
2. אישה מקבלת שכר חודשי מהמעביד שלה, בנוסף מקבלת אותה האישה רכב + פלאפון (מאותו המעביד).
3. משה החל את עבודתו דרך חברת כ"א מסוימת, המנהל המקצועי שלו בחברה A, שאיננה חברת כ"א, נותן לו פרויקטים בכל תקופה ומשה מקבל שכר לאחר סיום כל פרויקט. על מנת שמשה יוכל לעשות נאמנה את עבודתו הוא קיבל מחברה A מדום, לצורך זיהויו על ידי יתר עובדי החברה אולם משה נוהג ללבוש את המדים גם מחוץ לשעות העבודה. כאשר רצה יוסי לרכוש מוצר של החברה, יוסי קיבל מהחברה הנחה ברכישת מוצריה.

שאלה שנייה

- A. Explain the Differences between active income and passive income, give at least two exemplars.

- B. A manufacture firm has a factory. In 2006 the firm rented two warehouses from the factory, for two other companies, because the firm didn't need them in that year. The firm got twenty thousand shekels from one company but it lost fifty thousand shekels for the other company. Can the company reduce its losses?
- C. A manufacture firm sold one of its offices, but in this sale the firm lost thirty thousand shekels, explain all the term's in which the firm can reduce her losses.

שאלה שלישית

חברה שעוסקת בהשכרת משרדים החליטה למכור חלק מהמשרדים שברשותה מאחר והיא נקלעה לבעיה בתזרים המזומנים שלה. החברה פרסמה שלט למכירה שמפרט את פרטי הנכס. מנהל החברה הוא זה שהמליץ על התוכן הפרסומי לאחר שהתייעץ עם שמאי שבדק את הנכס. על אף הפרסום, לא פנו לחברה רוכשים פוטנציאליים ולכן פנתה החברה למשרד תיווך למטרה זו. בעקבות הפרסום דרך משרד התיווך, נצפתה התעניינות קלה מצד מספר מועט של רוכשים, יחד עם זאת, עסקה ממשית לא נסגרה. כאקט שנועד לעודד את מכירת המשרדים, ביצעה החברה שיפוץ כללי במשרדים ולאחר 7 חודשים הגיע רוכש פוטנציאלי. הרוכש, שקלט שלחברה יש בעיה בתזרים המזומנים ולכן היא תעשה הכול על מנת למכור את המשרדים, הציע מחיר נמוך בהרבה ממחיר השוק ולא היה מוכן להתפשר על כך. לאחר משא מתן ארוך נסגרה העסקה בין הצדדים ומחירה היה נמוך באופן משמעותי ממחיר השוק, מנהל החברה דרש ממחלקת הנהלת

החשבונות שתרושום את המכירה כהכנסה פירותית שמשמעותה כיסוי הפסדים.

לאחר שנה, מצבה הפיננסי של החברה השתפר פלאים; באופן מפתיע הגיע אותו רוכש, שרכש בעבר את המשרדים, במטרה לרכוש את כל המשרדים באותו הבניין וזאת משום שהוא מעוניין להפוך את החברה שלו לרשת גדולה והבניין יהיה מרכז ההנהלה של הרשת.

כעת משמצב הפירמה השתפר, מנהל החברה לא הסכים למכור את המשרדים. לאחר משא ומתן ארוך הוחלט למכור את המשרדים בתמורה למחיר הגבוה ב-40% ממחיר השוק. באמצעות הכסף שקיבלה החברה היא רכשה בניין חדיש אשר ישמש אותה בעתיד להשכרת משרדים חדשים.

נדרש:

בחן הכנסות אלו לפי מבחני ההחלטה האם הכנסות הן הוניות או פירותיות, יש להעזר בפסקי דין.

שאלה רביעית

להלן תיאור פעולות של חברה משפחתית בשנת המס 2008; בשנת 2008 היה לחברה המשפחתית רווח לפני מס בסך של 200,000 ₪. בתחילת שנת 2008 החליט אחד האחים לעזוב את הארץ, ובעקבות עזיבתו החליט לעזוב גם את החברה. על כן שילם האח פיצוי מוסכם לשאר האחים בסך של 350,000 ₪.

בעקבות העזיבה של האח החליטו שאר האחים לבצע רה-ארגון בחברה; לחברה, מפעל מצליח לייצור מוצרים (ידוע שהחברה מצהירה על הוצאות פחת בגין המפעל).

במהלך שנת 2008 הוחלט לשפץ את אולם התצוגה מכיוון שלמתחרים יש אולם תצוגה מושך יותר. לשם כך הם העסיקו שיפוצניק אשר דרש, עבור עבודתו, 200,000 ₪ (סכום גבוה ממה שנהוג בשוק). לאחר השיפוץ התברר שרווחי החברה עלו וכן שלקוחות חדשים התחילו להגיע לאולם התצוגה החדש.

בעקבות השיפור, החליטו השותפים לסלול מגרש חניה ללקוחות חנות המפעל, זאת בתקווה שאם תהיה חניה כמות הלקוחות תגדל. במהלך סלילת החניה התפוצץ צינור מים, אשר היה סלול מתחת למגרש החניה שנבנה, ולכן היה צורך לתקן את הצנרת בעלות של 30,000 ₪.

במהלך השיפוץ הוחלט לצבוע הן את האזור שניזוק מפיצוץ הצנרת והן אזורים נוספים במפעל.

במהלך חודש אפריל 2008 החברה הייתה אמורה לשלם חוב משנת 2006, עקב התחרות הגדולה בין הספקים הספק הודיע לחברה שהוא איננו דורש את כספי החוב (כהטבה לחברה) אולם בתמורה הוא מעוניין שהחברה תתחייב להמשיך לרכוש ממנו את המלאי בעתיד.

במהלך חודש יוני 2008 רכשה החברה ריהוט משרדי חדש; לאחר מספר ימים הגיע לקוח למפעל וראה את הריהוט המשרדי החדש (בשימוש עובדי המפעל) והתעניין ברכישתו. הואיל והריהוט לא היווה חלק מתצוגת החברה, אלא היה בשימוש העובדים, הסכים המנכ"ל למכור את הריהוט בתנאי שהלקוח ישלם 30% מעל המחירון של הריהוט, הלקוח הסכים והתבצעה העסקה.

בסוף חודש דצמבר 2008 החליט לקוח מסוים לקנות מוצרים של החברה, אך טען, כי אין ברשותו את הסכום הנדרש ולכן נתן שיק לשנת 2009. רואה החשבון של החברה ייעץ לחברה להצהיר על החוב כחוב אבוד בשנת 2008.

בסוף שנת 2008 התקבלו בחברה הזמנות של מוצרים, החברה טרם סיימה לייצר את המוצרים, ולכן המוצרים בחודש דצמבר 2008 היו עדיין ברשותה של החברה ושווים הוערך ב-30,000 ₪ (ידוע כי אחוז הפחת עבור המוצרים הינו 2%).

אחד מהעובדים בחברה נקלע לבעיה כלכלית, ולכן פנה למנכ"ל בבקשה לקבל הלוואה. המנכ"ל, סיכם עם העובד על מתן הלוואה בסך של 50,000 ₪ סוכם כי הריבית שישלם תהיה 1% (ריבית שנתית, ידוע כי הריבית הרלבנטית הינה 4%, המדד הינו 0%).

ההורים במשפחה (בעל ואישה), שהינם בעלי החברה ומחזיקים ב-25% ממניותיה, פנו אל רואה החשבון של החברה בבקשה שיבצע להם חישוב מס הכנסה בנפרד הואיל והאישה קיבלה בירושה (לאחר הנישואים) נכס במתנה והיא מקבלת בעבור הנכס הכנסה משכירות.

נדרש:

יש לבחון את השאלה מבחינת הכנסות, הוצאות והפסדים שיוכרו במס הכנסה הן של החברה והן של העובדים.

בהצלחה

פתרון מבחן לדוגמא 4

שאלה ראשונה

1. אגרת טלוויזיה לא ניתן לעלות הואיל והינה אגרה לפי פס"ד קריב – אדם לא היה מעוניין לשלם לאחר העלאת האגרה ואמר שאסור להעלות את האגרה כיוון שזהו איננו מס. בית המשפט קבע "שיש תמורה בעד האגרה" ולכן זוהי אגרה ואסור היה להעלות אותה.
2. בעבור עבודתה האישה תמוסה לפי סעיף 2(2) – הכנסת עבודה, טובת הנאה ניתן לראות בסעיף 2(2)(א), סעיף 32(11) לפקודה – הסעיף קובע שבמקרים מסוימים שבהם מתקיים מצב שבו ברור שניתנה לעובדים טובת הנאה אך לא ניתן לייחס את ההטבה לעובד או לעובדים ספציפיים לא תותר כל הוצאה למעביד בגין אותה טובת הנאה שנתן. הוצאות עובד מעביד – כל הכנסה לעובד מהווה הוצאה למעביד, אבל האם היא הוצאה מוכרת? כל טובת הנאה שמעביד נותן לעובד היא הכנסה לעובד שתמוסה על ידי סעיף 2(2) ותהיה מוכרת בניכוי למעביד.
3. הואיל והעובד לא מקבל שכר באופן קבוע עלינו לבדוק האם הוא עובד. כלומר האם הוא מקיים את תנאי סעיף 2(2) – יחסי עובד מעביד, המבחן שהכי חשוב במקרה שלנו למרות שהוא מהותי: **מבחן צורת התשלום**: המבחן הבודק אם התקבול שמקבל עובד הוא קבוע ומחזורי, שיש לראותו כמשכורת. יש לבחון את יתר המבחנים ואת צורת ההתנהלות במציאות. במקרה שלנו העובד מקבל שכר אולם רק בעבור עבודתו ולכן לא ברור אם התקיימו כאן יחסי עובד מעביד.

כאשר אנו מניחים שמשנה הינו עובד כלומר סעיף המקור הינו **2(2)** – **הכנסת עבודה** – ניתן לראות שמשנה מקבל טובת הנאה בדומה **לפס"ד זן** העובד מקבל מדים מהעבודה ולפי נתוני השאלה (על מנת שיזהו אותו) ניתן להסיק שהמעביד נהנה יותר מהביגוד של העובד ולכן העובד לא צריך לשלם על כך מס אולם העובד משתמש גם בביגוד מחוץ לשעות הפעילות ולכן התשובה איננה חד משמעית או נוטה לכך שהעובד צריך להיות ממוסה. העובד קיבל הנחה מהחברה, לפי **פס"ד עיריית בת ים** הואיל והנחה זו איננה לטובת המעביד אלא לטובת העובד ולכן ישלם על כך מס.

שאלה שנייה

A. **סעיף 2 – מקורות ההכנסה** מונה 10 תתי סעיפים – סוגים שונים של הכנסות פירותיות.

סעיף 2(1) – עסק או משלח יד – זהו סעיף אקטיבי בנוגע להכנסה אקטיבית, ניתן לומר **שסעיף 2(2) - עבודה** הוא סעיף ביניים בין אקטיבי לפסיבי ואילו **סעיפים 2(4 עד 10)** הם סעיפים פסיביים של הכנסות פסיביות.

הבדלים בין הכנסה פסיבית לאקטיבית – הכנסה אקטיבית נעשית בצורה אקטיבית, כלומר מיגיעה אישית, לעומת זאת הכנסה פסיבית לא עושים כלום וההכנסה מגיעה אלינו.

לדוגמא: סעיף 2(6) – אחוזת בית וקרקע – נשווה סעיף זה **לסעיף 2(1) – עסק או משלח יד**: על מנת להבחין אם ההכנסה אקטיבית או פסיבית אנו צריכים לבחון את ההכנסה, מי שיש לו הכנסה מדירה אחת מקור הכנסתו הוא לפי **סעיף 2(6)**, מי שיש לו הכנסה ממספר

דירות אז כבר מדובר על עסק אקטיבי ואז העסק ימוסה לפי סעיף (1)2 – עסק או משלח יד.

הבדל נוסף בין סעיף (1)2 – עסק או משלח יד לסעיפים פסיביים הוא שהמס על ההכנסה נמוך יותר כאשר ההכנסה היא אקטיבית וגבוה יותר כאשר ההכנסה פסיבית.

סעיף 28 – קיזוז הפסד – סעיף זה מאפשר לקזז הפסדים מעסק או משלח יד, לפני קיזוז ההפסד יש לבדוק האם ההכנסה היא אקטיבית או פסיבית, למסות את ההכנסה בהתאם ורק לאחר מכן לקזז את ההפסד, הסעיף עוסק בקיזוז הפסדים פירותיים. סעיף 92 – קיזוז הפסד הון – הסעיף עוסק בקיזוז הפסדים הוניים.

B. בפסיקה נקבע שסעיף 28(א) מדבר על קיזוז הפסד באותה השנה, אפשר לומר שלא מדובר בקיזוז הפסד אלא מדובר בהוצאה, לעומת זאת, בסעיף 28(ב) חייב להיות הפסד הואיל והסכום מועבר לשנת המס הבאה.

הפסיקה הרחיבה את סעיף 28(א) לניכוי ההפסד באותה שנת מס כנגד כל מקורות ההכנסה, כלומר הוני, פירותי, אקטיבי או פסיבי בלבד שההפסד נוצר בסביבה אקטיבית (נוצר מעסק). במידה והעסק לא קיזז את כל ההפסד בשנה שההפסד נוצר בשנה שלאחר מכן ניתן לקזז את ההפסד רק כנגד ההכנסות האקטיביות (אם בשנה הבאה יש גם הפסד אז את ההפסד האקטיבי ניתן לקזז כנגד ההכנסות הפסיביות וההפסד משנה קודמת הוא רק מול הכנסה אקטיבית).

הפסד פסיבי לא מופיע בסעיף 28 ולכן לא יקוזז כלל, כלומר ההפסד הפאסיבי שנוצר לחברה עקב השכרת הנכס לא יקוזז לא מול ההכנסות מאותה שנה ולא מההכנסות של 2005.

ניתן לומר כי במצב בו ההשכרה לשתי החברות היו באותו הבניין אז בשנת 2004 ניתן לקזז את ההפסד מההשכרה אל מול הרווח שנוצר מהשכרת הבניין לחברה א' (כלומר ניתן לקזז רק מול הכנסה משכירות).

במקרה שלנו הואיל והפירמה השכירה את הנכס לשני חברות שונות ניתן לומר שהכנסה זו הפכה להיות אקטיבית ולכן ניתן לקזז לפי סעיפים 28(א) ו- 28(ב).

C. בשנת 2006 החברה מכרה מכונה : לפי סעיף 92(א) על הרווח הון הריאלי יש לשלם מס של 25% ואילו על הפרש בין הרווח הון הריאלי בגובה הפחת המתואם יש לנכות לפי מס הכנסה בגובה של 35%, הואיל ובשאלה זו אין לנו את פירוט הפחת ופירוט רווח ההון הריאלי אין באפשרותינו להפריד בין השניים.

ניתן לקזז הפסד הון רק מול רווח הון, אולם במקרה שלנו יש רווח פירותי והפסד הוני ולכן לא ניתן לקזז את ההפסד.

שאלה 3

במקרה שלנו	המבחן
<p>מכירת משרדים בד"כ ירמוז על אופי הונוי אולם התשובה תלויה בשאר המבחנים בעיקר מעצם העובדה שזה בתחום העיסוק של החברה (השכרת משרדים).</p>	<p>מבחן 1 – מבחן אופי הנכס – מנסה לקבוע האם האופי מרמז על כיוון הונוי או על כיוון פירותי, <u>זהו מבחן שלא עומד בפני עצמו</u>, הוא מהווה רקע לשאר המבחנים וידרוש אח"כ משקלים נוספים מהמבחנים האחרים לפי אופי הנכס.</p> <p>פסק דין אלמוג – קבע שמבחן אופי הנכס לכשעצמו לא יכול להצביע האם ההכנסה הונית או פירותית, אלא המבחן קובע את הרקע לשאר המבחנים.</p>
<p>מצוין בשאלה שהמכירה הראשונה נעשתה במחיר נמוך יחסית למחיר שוק וכן המכירה השנייה נעשתה בסכום גבוה ב – 40%. ולכן המכירה הראשונה תיחשב לפירותית והשנייה להונית וכן לפי פס"ד מזרחי תדירות הפעילות הייתה נמוכה (מכירות שלא מספקות) ולכן שוב ניתן לטעון למכירה הונית.</p>	<p>מבחן 2 – מבחן היקף העסקה – המבחן קובע שהיקף כספי גדול יוביל לכיוון הונוי, כמובן שהנושא צריך להיבדק באופן יחסי מול שאר פעילויות הנישום.</p> <p>פסק דין מזרחי – נקבע שבאופן יחסי צריך לבחון גם את היקף הפעילות וגם את תדירות הפעילות.</p>

<p>במכירה הראשונה מטרת המכירה הייתה הצלת העסק ולכן ניתן לטעון שמדובר בהכנסה פירותית.</p> <p>במכירה השנייה מטרת המכירה הייתה לשם עשיית רווח ולכן ניתן לטעון שמדובר על הכנסה פירותית ולא הונית.</p>	<p>מבחן 3 – מבחן הנסיבות המיוחדות – זהו מבחן קריטי שכן ייתכן ויש נסיבות מיוחדות אשר יכולות לשנות את התוצאה, גם אם גובשה במבחנים האחרים.</p> <p>פסק דין אלמור – עולה חדש שהגיע לארץ והביא עמו בגדים מארצו בכדי למכור אותם בארץ – על פניו המכירה נראית פירותית אך עקב הנסיבות הראו שהכיוון הינו הוני הואיל והוא ביצע את כל המכירות בפעם אחת.</p> <p>זה נאמר גם ב - פסק דין חבש.</p>
<p>מדובר על חברת השכרת משרדים ולכן סביר להניח שלפי מבחן הפעילות ניתן לראות את 2 המכירות כהכנסה הונית.</p>	<p>מבחן 4 – מבחן הפעילות – המבחן עוסק בארגון פעילות עסקית, המבחן גורס שפעילויות מסוימות יכולות להעיד על סוג הארגון וצורת עבודתו, על ניהולו.</p>
<p>המכירה הראשונה : שמאי בדק את הנכס וכן הנושא הועבר לטיפול של משרד תיווך, בנוסף ניתן לטעון שהמנהל בקיא בתחום הואיל והוא עוסק בתחום ולכן לפי פס"ד בן ציון מדובר על הכנסה</p>	<p>מבחן 5 – מבחן מומחיות המוכר – נישום שמומחה בתחום מסוים הכנסתו מהתחום תהיה פירותית הואיל והוא בקיא בשוק ומכיר את הנושא, אם המוכר מומחה בעסקו ומשתמש בידע שלו לגבי הפעילות השוטפת, ניתן לתת משקל רב לעסקה המתבצעת לכיוון פירותי.</p>

<p>פירותית. פירותית. בנוגע למכירה השנייה ניתן לטעון שהמנהל היה בקיא בתחום ולכן התווכח על המחיר כלומר מדובר על הכנסה פירותית.</p>	<p>אם אני לוקח יועץ ואני לא בקיא בתחום האם ההכנסה של הפעולה אצלי היא הונתית או פירותית? בית המשפט קבע שהכנסה שכזו תיחשב כפירותית לפי <u>פסק דין בן ציון</u>.</p>
<p>בנוגע לשתי המכירות, המכירות היו איטיות הדבר יכול להוביל לכיוון של הכנסה הונתית.</p>	<p><u>מבחן 6 – מבחן תקופת האחזקה</u> – מבחן זה אומר שככל שאני מחזיק בנכס זמן רב יותר זה מצביע על כיוון הונתי, תקופה קצרה מובילה לכיוון פירותי, ניסו לקחת את מבחן זה לכיוון של ניירות ערך.</p>
<p>בדומה לפס"ד <u>אסל</u> למרות שמדובר על חברת השכרת משרדים הייתה קנייה ומכירה של המשרדים ולכן ניתן למשוך לכיוון פירותי. (ניתן לומר שמספר חודשים בנושא של בניין זה יחסית מהיר).</p>	<p><u>מבחן 7 – מבחן תדירות העסקאות</u> – המבחן גורס שאם יש תדירות גבוהה זה מראה כיוון שמדובר בעסק. <u>פסק דין אסל</u> – היה מהנדס שעבר בחברה קבלנית, הוא קנה ומכר מספר דירות, רצו להכניס זאת לכיוון פירותי בגלל התדירות.</p>
<p>בנוגע למכירה הראשונה מנהל החברה ניעזר בכספי החברה ולכן ניתן למשוך לכיוון פירותי.</p>	<p><u>מבחן 8 – מבחן המימון</u> – המבחן גורס שלפי מקור המימון ניתן לקבוע אם סוג העסקה, המבחן בודק האם עסקת המכר היא פירותית הוא הונתית, המבחן מראה שבמקרים בהם המימון הוא ממקורות עצמאיים הדבר מעיד שהרכישה היא הונתית</p>

	ומימון ממקורות אחרים/חיצוניים מעיד שהעסקה היא פירותית.
במכירה הראשונה השימוש במכירות הבניין הינו למטרת העסק ולכן ניתן לגרוס שמדובר על הכנסה פירותית. במכירה השנייה הדבר הפוך.	מבחן 9 – מבחן ייעוד התמורה – זהו מבחן המשך של <u>מבחן המימון</u> (מבחן ראי). יש לבדוק את מקור רכישת הנכס, מהו השימוש בכספי התמורה ממכירת הנכס?
זהו מבחן מכריע במקרה שלנו הואיל ומטרות המכירה היו במכירה הראשונה היו לשם הצלת העסק ולכן ניתן לראות זאת כהכנסה פירותית. ואילו המכירה השנייה מטרתה רווח שמרמז על הכנסה הונית.	מבחן 10 – מבחן מטרת הרכישה והמכירה – מבחן זה אמור להיות המבחן המכריע הואיל והמבחן מראה באמצעים אובייקטיביים האם העסקה הונית הוא פירותית, המבחן ממצא בתוכו את כל המבחנים. פסק דין דקל – הראה מצב בו החברה לא ציפתה לרווחים גבוהים בניירות ערך ומטרתה כפי שהוצהרה כפירותית הייתה בסופו של דבר הונית, למרות הכל בית המשפט נתן משקל בהתחלה למטרה שהחברה ייעדה לעסקה.
לפני המכירה הראשונה נעשה שיפוף כללי, ולכן ניתן לטעון שמדובר על הכנסה הונית.	מבחן 11 – מבחן ההבשלה וההשבחה – המבחן גורס שאם הנישום ביצע פעילות מיוחדת להעלאת ערך הנכס, גם אם ההשבחה הייתה באמצעות פעולה עקיפה, הפעולה תהייה הונית.

<p>המנהל במכירה הראשונה פנה למשרד תיווך ולכן ניתן לגרוס שמדובר בהכנסה פירותית.</p>	<p>מבחן 12 – מבחן הארגון והשיווק – מבחן זה הוא פועל יוצא ממבחן הבשלה והשבחה. נשאלת השאלה, האם הנישום נקט בפעילות מסוימת שמטרתה להפוך את הנכס לסחיר יותר ולעלות את ערכו. לכן כל פעילות שיווקית שמטרתה לקדם את המכירות של הנכס יוביל להחלטה כי מדובר בעסקה פירותית.</p> <p>פסק דין בן ציון – דובר על שורת פעולות ארגוניות שבוצעו ע"י עורכי דין לצורך ביצוע העסקה. הפעולות הנ"ל הובילו לקבלת החלטה, כי מדובר בעסקה מסחרית (פירותית). אנו מסיקים מכך כי פעולות טכניות כגון הקמת חברה, ארגון אנשים או קבוצת רוכשים העובדים בצורה אקטיבית, מעידים על כך כי מדובר בעסקה מסחרית.</p> <p>פסק דין אלמור – דובר במקרה בו הניהול והפיקוח נעשו ע"י צד שלישי ולא ע"י הנישומים עצמם. נקבע כי פעולה מסוג זה עדיין תרמז על הכיוון המסחרי, פירותי. יש לבדוק עד כמה נדרשת המעורבות</p>
--	--

	<p>האקטיבית שכן, בפעולות נדל"ניות נדרוש התערבות אקטיבית גבוהה יותר מפעולות הקשורות למלאי.</p>
<p>בניין נהוג לראות כהכנסה הונית ולכן לפי מבחן זה 2 ההכנסות ייחשבו כהוניות.</p>	<p><u>מבחן 13 – טיב הנכס</u> – ישנם נכסים נהוג לראותם כהשקעתיים, למשל דירת מגורים. כמו כן יש נכסים שניתן לראותם פירותיים מטבעם כגון מניות.</p> <p><u>פסק דין מזרחי</u> – נקבע כי נכסים בעלי אופי מובהק יכולים לשנות את סיווגם כאשר, ניקח בחשבון את שאר המבחנים. באותו פס"ד חוזקה הגישה שכאשר מדובר במניות שמטבעם או מאופים הינם פירותיות. יש לראות עד כמה הם ספקולטיביות שאז אופיין ירמוז על כיוון יותר פירותי ובמידה ומדובר במניות של חברת נדל"ן נבחן את האפשרות שמודבר בהוני שכן טיב החברה המוחזקת הינו איטי יותר.</p>
<p>את המכירה הראשונה ביקש המנהל לרשום הכנסה פירותית, אך מבחן זה איננו עצמאי.</p>	<p><u>מבחן 14 – מבחן צורת הרישום במאזנים ובדוחות הכספיים</u> – מבחן זה איננו מופיע באופן עצמאי.</p>

<p>במקרה שלנו היו מעט מכירות של המשרדים מהצפוי ולכן ניתן להסיק שמדובר על הכנסה הונית.</p>	<p><u>מבחן 15 – מבחן היחס בין הקניות והמכירות</u> – זהו תת מבחן של <u>מבחן התדירות</u>, מבחן זה אומר שלא תמיד יש פרופורציה בין קניות למכירות, גם במקרים בהן יש יותר קניות ממכירות זה אינדיקציה להוני.</p>
<p>לפי מבחן זה 2 המכירות היו כחלק מהעסק ולכן ייחשבו כפירותיות.</p>	<p><u>מבחן 16 – מבחן האינטגרליות</u> – מבחן זה גורס שאם העסקה היא באופן חד משמעי בתחום הפעילות של הנישום וגם אם איננה בתחום הפעילות של הנישום אך אינטגרלי לתחום של הנישום וגם אם העסקה היא אקראית זה ייכנס לפעילות הנישום ולא יהיה ניתוק ממחזור העסקים, כלומר ייחשב לפירותי (<u>סעיף 2(1) – עסק או משלח יד</u> "עסקה או עסק אקראי בעל אופי מסחרי").</p>
<p>נסיבות העסקה מראות שהמכירה הראשונה הינה פירותית – עשיית רווח ואילו השנייה הונית.</p>	<p><u>מבחן 17 – מבחן נסיבות העסקה</u> – מבחן זה גורס שיייתכן ועסקה נראית הונית אך תהיה פירותית ולהיפך, לפי הנסיבות.</p>

<p>לאחר בחינת כל המקרים סביר להניח שההכנסה הראשונה הינה פירותית. והשנייה הונית!</p>	<p>מבחן 18 – מבחן מסכם – כאשר יש מצב שבו צריך להחליט האם העסקה פירותית הוא הונית יש לבחון את כל המבחנים, צריך להראות מה באופן מהותי מצביע על הכיוון הפירותי או ההוני ולתת את המשקלים הנכונים לצורך העניין.</p>
--	--

שאלה רביעית

סעיף 64 – חברות בית, סעיף 64א' – חברות משפחתיות – חברת בית וחברה

משפחתית קרובות יותר למיסוי של חברה. **סעיף 64א' – חברות משפחתיות**

– גורס שמבחינת מס הכנסה כל אחד ישלם לפי מספר המניות שיש לו
בחברה וזאת כדי לא ליצור מצב שתהיה חברה משפחתית שתפעל כיחיד.

הפיצוי המוסכם ימוסה יתווסף להכנסת השותף שנותר בשותפות כהכנסת

חברה לפי **סעיף 12(1) – הכנסה מעסק או משלח יד**. האם הפיצויים שאני

מקבל דינם כהכנסה? רעיון הפיצויים הוא רעיון של מילוי פרצה, כלומר

תשלום עבור משהו שלא התבצע, אבל הוא במקום פעילות של עסקה

שבמסגרת העסק אבל מכיוון שהיא לא קרתה, קבלת הפיצויים מכסים את

החור שנוצר ודין הפיצוי הוא כדין הפרצה, על כן הפיצויים דינם כהכנסה.

לחברה היה נכס הוא היה מותר בניכוי פחת לפי **סעיף 17(8) – פחת** – פחת

זהו פריסה של עלות הנכס על פני שנות השימוש בו כאשר הפחת הוא

פונקציה של זמן ושל שימוש, שיעורי הפחת נקבעים בתקנות מס הכנסה.

הוצאה לנכס היא נומינלית, הוצאה הונית, היא לא לוקחת בחשבון אם יש שינויים ריאליים.

הפחת אמור להחזיר את ההוצאות של ההשקעה, את ההשקעה מחזירים במשך השנים תוך כדי שימוש בנכס, הסעיף מפנה אותנו ל**סעיף 21 – פחת נכסים** – הסעיף מאשר לנכות פחת, הסעיף מגדיר כיצד לנכות את הפחת? הסעיף מאפשר לנכות פחת על נכסים שבבעלות הנישום ומשמשים לצורך ייצור הכנסה (נכסים הוניים שמותרים לניכוי בתקנות).

סעיף 21 – פחת על נכסים הסעיף מגדיר פחת על נכסים עוסק במספר נקודות עיקריות:

1. פחת יוכר רק על נכסים שבבעלות הנישום ומשמשים לצורך הכנסתו,

חברה ששוכרת נכס האם היא יכולה לנכות עליו פחת? לא רק בעל הנכס.

הבעלים של הנכס יכולים לנכות פחת על הנכס, לעומת זאת, מי שמשתמש בנכס – השוכר אין לו הוצאות פחת כי הנכס לא שלו (אסור לו לנכות פחת), במידה ולשוכר יש הוצאות שכירות אלו הן הוצאות פירותיות.

2. סכום הפחת יוכר ויחושב לפי אחוזים וזאת מהמחיר המקורי שעלה

לנישום, כלומר לפי העלות – במקרה שלנו 10%. בתקנות הפחת נקבע לכל נכס את אחוז הפחת שצריך לנכות.

נציין שהשיפוצניק דרש 200,000 ₪ וזוהי "ההוצאה המוגזמת" – המחוקק קבע במסגרת **סעיף 30** עיקרון לפיו הוצאה שהינה מעבר לדרוש לשם ייצור הכנסה לא תותר בניכוי.

עלינו לעשות הבחנה איזה חלק מהשיפוץ נעשה על מנת להשיג הכנסה :

1. לפי **סעיף 17(3) – תיקונים** – סכומים שהוצאו לתיקונים מותרים בניכוי תיקון הצנרת מותר בניכוי.
2. **סעיף 32(4)** עלות השיפוץ שהוצאו שלא לייצור הכנסה איננו מותר בניכוי (סלילת חניה לפני השיפוץ למרות שניתן לטעון שזה למטרת הכנסה ואז יותר בניכוי), זוהי הוצאה להשבחת הנכס, ולכן לא כל הסכום שהוצא לשיפוץ וצביעה יותר בניכוי.
3. **סעיף 32(6)** עלות השיפוץ שהוצאו שלא לייצור הכנסה וכן הצביעה לא יותרו בניכוי.

בנוגע לפיצוץ בצנרת **סעיף 32(5)** גורס כי "בבירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל"..."**"וכל הפסד או הוצאה הניתן להיפרע על פי ביטוח או חוזה שיפויים"**

כלומר אם נענה על השאלה בחיוב לפי **סעיף 32(5)** הרי שההוצאה על השיפוץ לא מותרת בניכוי הואיל והביטוח אמור לכסות את הוצאת השיפוץ, אולם אם נענה בשלילה עלינו לבדוק ממה נובעת ההוצאה.

לפי **סעיף 3(ב)(2)** – במידה ואדם או בעל עסק קיבל הלוואה ולאחר תקופה מחלו לא על ההלוואה, ניתן לראות זאת כאילו הוא קיבל מענק הואיל ואת הכסף הוא קיבל והוא לא צריך להחזיר. הואיל והנישום קיבל מענק עליו להצהיר שקיבל הכנסה ולשלם עליה מס בשנת 2008.

מעסקי הוני לעסקי פירותי – סעיף 100, נעשה שינוי ייעוד מהוני לפירותי,

מס הכנסה מחייב לשלם מס באופן מייד, מס הוני. עלינו לשים לב לשני

מקרים שמציג **סעיף 100 – העברת נכס למלאי עסקי** :

אם שוכנע פקיד השומה שאדם העביר נכס שבבעלותו לעסקו כמלאי עסקי

או שהפך נכס קבוע בעסקו למלאי עסקי שבעסקו, יחולו הוראות אלה :

א. **חלפו ארבע שנים** מיום שרכש הנישום את הנכס עד יום ההעברה,

יראו את ההעברה כמכירה, אולם הנישום לא יחויב בתשלום המס

עליה אלא בעת מכירת המלאי העסקי האמור, כולו או מקצתו ;

ובלבד שאם מכר מקצתו לא יהא חייב בתשלום מס בסכום העולה

על התמורה שקיבל באותה מכירה.

ב. **לא חלפו ארבע שנים** יראו את העברה כמכירה ואת המחיר המקורי

כמחיר שעלה הנכס לנישום, **במקרה שלנו חלפו רק מספר ימים!**

כפי שניתן לראות בהעברת נכס מנכס הוני למלאי עסקי יש לשים לב

מתי נעשתה הקנייה המקורית של הנכס והתקופה שעברה מיום

הקנייה המקורית ועד העברת הנכס למלאי עסקי, התקופה תשפיע

על מועד תשלום המס של הנישום.

לחברה לא הייתה הכנסה מעסקה עם לקוח בשנת 2008, ולכן על החברה

להוכיח 3 תנאים מצטברים לפי **סעיף 17(4)** העוסק בחובות רעים :

1. **החובות התהוו בעסק או משלח יד** – העובדות דגן מראות כי התנאי

מתקיים והחובות אכן התהוו במהלך העסקים הרגיל.

2. **הוכח לדעת פקיד השומה שהחובות נעשו רעים בשנת המס** – צוין

בשאלה שהשיק הינו לשנת 2009 ולכן תנאי זה איננו מתקיים הואיל

והחברה סיכמה עם הלקוח שישלם בשנת 2009 ולכן זהו איננו חוב כלל!!!

3. החובות נאמדו לפי פקיד השומה – לא מצוין סכום בשאלה. במידה והתקיימו שלושת התנאים תהיה חברת האופנה רשאית לנכות את החוב האבוד.

בנוגע לרהיטים שהיה ברשותה בדצמבר 2008, מדובר על חברה יצרנית של רהיטים ולכן מדובר במלאי ולא ברכוש קבוע (מוגדר כמלאי עסקי ולא למטרת ייצור הכנסה הונית), לאור האמור לעיל מלאי הרהיטים זה לא יוכר בניכוי כפחת (ניתן לתת כדוגמא את פס"ד הסוסיס).

העובד קיבל הלוואה בסך 50,000 ₪.

1. לפי סעיף 3(ט)(1)(א) ההטבה לעובד הינה 3%, כלומר 1,500 ₪

שימוסו לפי סעיף (2)2 - עבודה.

ידוע כי העובד משלם ריבית (1%) ולא ריבית שוק (4%), כלומר העובד קיבל הטבה של 3%, במידה והיה לוקח הלוואה מהבנק היה משלם 4% ריבית ולכן ישלם מס הכנסה לפי הכנסה רעיונית על סכום של 3,000 ₪ שזוהי ההטבה לעובד, העובד ימוסה לפי סעיף

121 – מס הכנסה ליחיד.

2. העובד משלם לחברה 1,500 ₪ ריבית ולכן לחברה ישנה הכנסת

מימון בסך של 1,500 ₪, ההכנסה הנ"ל תמוסה לפי סעיף (1)2 –

עסק או משלח יד או (4)2 – דיבידנד והפרשי הצמדה לפי נסיבות העניין.

החברה קיבלה הכנסה מהריבית בסך של 1,500 ₪, שהם מהווים 1% ריבית מתוך ההלוואה ולכן החברה תמוסה במס הכנסה לפי סעיף 126(א) הכנסות מריבית.

סעיף 64 – בן זוג רשום – הסעיף מגדיר מיהו בן זוג רשום לענייני חישוב מאוחד.

סעיף 65 – חישוב מאוחד – הסעיף עוסק בחישוב מאוחד לבני זוג, הדרישה הכללית של הפקודה דורשת לעשות חישוב מאוחד לבני זוג, אחד מבני הזוג יהיה "בן זוג רשום" והמיסוי יהיה עליו לאחר איחוד הכנסות של בני הזוג בסופו של תהליך המיסוי הפרוגרסיבי יהיה על ההכנסות של שני בני הזוג, יש לכך מספר חריגים סעיף 66(ד)(2) מכיוון שבני הזוג מחזיקים 25% מהשותפות, ולבעל יש זכות בשותפות מעל 5 שנים (לא ניתן הזמן) הם זכאים לבצע חישוב בנפרד. אולם לפי סעיף 66(ב) האישה קיבלה את הנכס בירושה ולכן היא זכאית לדרוש חישוב בנפרד. ולכן החישוב של בני הזוג יהיה בנפרד.